Opr. „Starodruk" 1964 r.

Ich habe mir die Ehre gegeben, Ihnen, mein
theuerster Freund, beiliegendes Werkchen zu
senden, welches ich, nach Vollendung meiner
Vorlesungen, in Berlin herausgab. Ich schicke
es Ihnen, um Ihnen einen Beweis meiner
Freundschaft und Hochachtung zu geben, und
Ihnen zugleich meine Gedanken über einige
Gegenstände der Philosophie, welche Sie
vielleicht interessiren, mitzutheilen. Ich
bitte Sie, mir Ihre Meinung darüber
gelegentlich zu sagen, und mich Ihrer
Freundschaft zu versichern.

Mit vieler Hochachtung habe ich die
Ehre mich zu nennen

Ihren
ergebensten
Diener
Fichte.

Berlin d 27 Novemb
1856

Breslau d. 26 December 1864.

Hochgeehrter Herr Professor!

Ihr gefälliges Schreiben vom 4. d. M. habe ich richtig erhalten, wofür ich Ihnen bestens danke. Die mir gütigst angebotene Gelegenheit, über die Abhandlung abwarten zu können, benutze ich gern. Dieselbe ist mir jedoch bis jetzt nicht zugekommen, so daß ich nicht weiß, ob sie Ihnen mit der Eisenbahn oder Fuhrgelegenheit zugesandt worden ist. Sollte dieses letztere der Fall sein, so bitte ich Sie, mir gefälligst Nachricht darüber zu geben, damit ich mich nach der Sendung erkundigen kann. Sollte dieselbe mir nicht zugekommen sein, so bitte ich Sie, mir gefälligst Nachricht darüber zu geben, damit ich mich nach der Sendung erkundigen kann. Sollte dieselbe mir nicht zugekommen sein, so bitte ich Sie, mir gefälligst Nachricht darüber zu geben, damit ich mich nach der Sendung erkundigen kann.

Mit der Versicherung meiner ausgezeichneten Hochachtung

Ihr

ergebenster

Dr. Poske

Monsieur,

Il y a peu de jours, que j'ai eu la satisfaction de recevoir le livre, que Vous avez bien voulu m'annoncer et dont je ne pouvais Vous accuser la réception lorsque je Vous écrivais le 28 Dec. de l'année passée. Je n'ai pas manqué au plaisir de faire aussitôt la connaissance de cette excellente étude, et je fais très sérieux d'étudier le grand ouvrage qui doit suivre à ces propédeutiques. Votre Excellence a ajouté un nouveau mérite, à tant d'autres, qui distinguent Votre nom dans la littérature de la jurisprudence comparative. Sans doute cet ouvrage fixera l'attention des savants de tous les pays civilisés.

Je confie ces lignes aux soins d'un jeune homme, qui est pénétré de vénération pour Votre Excellence et qui

prétend

à l'honneur de Vous exprimer ses respects
Mr. Moldenhawer, allié à une famille
aimable et justement considerée, fait
vous avec une très grande application
et l'ardeur d'un jeune homme qui veut
se rendre un jour utile à la patrie
aux études du droit. Il m'a fréquenté
et j'ai eu occasion d'observer qu'il
s'est proposé de cultiver certaines
parties du droit pénal. Ce sont principalement les questions controversées
par l'emprisonnement isolé, le système cellulaire qui l'occupent. Il s'est proposé de publier une dissertation sur
cet objet, qui paraîtra à Varsovie.

Ce brave jeune homme n'a pas
besoin de ma recommandation auprès
de Votre Excellence, qui protège ceux
qui poursuivent sincèrement un but
belle et honorable. Cependant, il
m'est permis, en considération des
bontés que Vous avez pour moi, de
croire que ma lettre lui pût être
de

quelque utilité. Du reste j'en appelle à Votre bienveillance. Je prie Dieu qu'il protège Votre santé, et Vous conserve cette précieuse activité, que je pourrais Vous envier. J'espère de recevoir de Vous nouvelles, et en ajoutant les compliments de ma femme et des mes enfans, je Vous prie de croire aux sentiments du plus profond respect, avec les quelles j'ai l'honneur d'être

Monsieur

de Votre Excellence

le très obéissant serviteur

Jules Henri Hoegg.

à Berlin ce 19 Janvier
1865

Jaśnie Wielmożny Panie Senatorze

Przepraszam najmocniej, że pomimo przyrzeczenia nie odwiedziłem w tym tygodniu Pana Senatora. Ale niestety, przeziębiłem się bardzo, a nadto rozbolały mię zęby tak, że trudno mi z domu się ruszyć. Dla tego przynajmniej listownie posyłam „Sfynksy" ... Pronniackiego, tudzież nadesłany mi przez p. Estreichera

z poleceniem pokazania Pann
Senatorowi wierzx o Duchińskim
wyjątky z Krakowskiego humo-
rystycznego pisma „Wiek"
Tomu VIII Narod. Prawa. Kol. Sam.
jednak mi nie nadesłano spo-
dziewam się ich co chwila
gdyż już tydzień minął jak
po nie pisałem. Spodziewam
się że je już osobiście będę
mógł Panu Senatorowi odnieść
tymczasem pozostaję z głębokim
szacunkiem pozostający sługą

Rzym 15/12 1885 Władysław Abraham
Via di S. Andrea della fratte
36. II p.

Kraków 10/5 [illegible]
Wielopole. 6. I p.

Jaśnie Wielmożnemu Panu Senatorze

[illegible] Senator raczy mi łaskawie wybaczyć że nie natychmiast, jak to było moim obowiązkiem, lecz dopiero teraz składam moje najuniżeńsze podziękowanie za łaskawe przysłanie mi [illegible] Jeżeli nabrałem [illegible] za [illegible] to jestem [illegible] że [illegible] na mnie był łaskaw wybaczyć mi tę zwłokę, gdyż rzeczywiście teraz zastałe [illegible] profesora zwyczajnego tyle mam z [illegible] że rabaty, w których [illegible] zwłoki nie mogę [illegible] zabrać się [illegible] tak [illegible] pisać. Mam [illegible] Senatora [illegible] który [illegible] wielkiem [illegible] do okazanego przynajmniej [illegible] Raczy też zarazem [illegible] Senatorowi [illegible]

moje najszczersze poważanie
z powodu tak zaszczytnego odznaczenia
ze strony Obradami dzisiejszego Święta
p. Senatora, — jak dalece zasługującego
to najlepiej możemy ocenić my,
którzy znajdujemy się bezpośrednio
pod tym względem pod bezpośrednią
pieczą naszego prawa naszego
p. Senatora.
Czy nam się przypomni z czasu
gdy wszyscy pójść za przykładem
p. Senatora.
Zajęcia p. Senatora w Krzyżu, jak moja
praca o procesie inkwizycyjnym
bardzo pobudziły mnie. Obecnie
moje opracowanie o procesie
w Krzyżu. Nie mogłem dotychczas
do tego roczna ekspedycja nasza zabrała
się w rozkopisanie do Krzyżu, a czas
teraz dostałem się na powrót. Gdy
tego zajęty jestem tak bardzo nad
tym rozkopisaniem kapituły
o którym p. Senator również pisał.

Chciałbym Niemcom coś o tem mieć
pisać i zwrócić ich uwagę tutaj
i na nasze rzeczy, niech nie myślą
że u nas już niczego ciekawego
nie ma i że oni tylko mają prawo
na ruiny. Całe noce tylko bombardowanie
słychać, tymczasem niemcy tutaj
po cichu mają bezgraniczną pomoc
prawną i nadal o tamtych zapomniały

Pozdrawiam Ojca

— Władysław Abraham

Lwów 27/11 889.
Chorążczyzna boczna Nr. 12. B.

J. Wielmożny Panie Senatorze!

Otrzymałem dziś wiadomość od P. Prochaski że Pan Senator życzyłby sobie mieć moje Sprawozdanie z poszukiwań w Watykanie. Bardzo mi się przykro zrobiło, że dotąd obowiązku tego nie dopełniłem i ostatnich prac moich P. Senatorowi nie wysłałem tem bardziej że przekonywałem P. Senatorowi winien jestem tyle rzeczy i wdzięczności za Jego dla mnie łaskawość. Ale winnie ostatnie moje przenoszenia się były winne, że wysyłek prac moich nieskutecznie tak jakbym tego powinien, a tymczasem w Krakowie tak odbitki prac moich się rozeszły że dla mnie nawet żaden egzemplarz nie pozostał, a do Księgarni zaledwo kilka dałem i te na rzeczach jeszcze

pozostały. Dla tego też równocześnie z tym listem daleim polecenie Księgarni Gebethnera aby P. Senatorowi natychmiast wysłano odemnie jeden egzemplarz owego sprawozdania a nadto egzemplarz moich Statutów Fręby. Oprócz tego wysyłam z tąż pod opaską ostatnią moją rozprawkę „O początkach prawa patronatu w Polsce" i prosze o sąd pobłażliwy. Obecnie pracuję nad walką o inwestyturę w Polsce i być może że za kilka miesięcy już ją ukończę pozwolę też sobie zaraz posłać P. Senatorowi. Prace te moje są to tylko przygotowania do historyi prawa Kościelnego w Polsce, jednak wiele jeszcze czasu upłynie zanim się do tego będę

mógł zabrać. Oczywiście że trzeba będzie jeszcze kilka razy odwiedzić Rzym a i do Petersburga koniecznie należałoby pojechać, a Manowski tymczasem nasze archiwa Kapitulne przetrząśnie. Czy się Pan Senator nie wybiera znowu do Rzymu na zimę? Miłoby by mi było bardzo gdyby mię P. Senator był tutaj zawiadomił kilkoma słowami o tem nad czem P. Senator pracuje lub co wydać zamierza.

Łączę wyrazy jak najgłębszego szacunku i życzliwości

Waryan Abrahamowicz

Abrahamowicz W.

18

Lwów 4/1 890.

Chorążczyzna boczna 12.6.

Wielmożny Panie Senatorze!

Przykro bardzo serdecznie za Łaskawy list Pana Senatora i za uprzejme pochwały. Jeśli mi się uda kiedy coś dobrego zrobić i napisać to tylko dzięki temu, że drogi są już utorowane. My wszyscy młodzi którzy pracujemy nad naszymi dziejami prawnymi jesteśmy pośrednio uczniami Pana Senatora. Jakaż szkoda, że Pan Senator swej naszej myśli nie rozwinął i nie wydał materyałów Łaźińskiego. Z prospektu Łaźińskiego wydawnictwa Synodów, który znam wiedzę że chciał wydawać jakieś synody z

wieku XII go. Czy rzeczywiście je
posiadał? i czy te materyały
jeszcze istnieją? Pan Senator
mógłby o tem najlepiej wiedzieć.
Dziękuję również bardzo za wiadomość o pracy Salviolego, zapisałem ją natychmiast i jestem
bardzo ciekawy treści. Czy Pan
Senator otrzymał moją rozprawkę
O początkach prawa patronatu w Polsce" którą pod
opieką wydałem? Rozprawę
Borzyckiego O przywileju
Ruś przerobionej do Polski
Kazaniem Sudejowem Kasjanowi
Subbynowi wydrukowaną przez

Jebethnera wysłać dla p. Sena-
tora, Księgarz jednak oświadczył
mi że Jebethner zabronił
mu z powodu słosunków cen-
zuralnych przysyłać książki
bez pozwolenia, dla tego pro-
szę Tobym łaskawie uprzedził
Jebethnera, że taka książka
dla p. Senatora przyjdzie.
Z tąd już wysłana.
Kończąc zasyłam P. Senatorowi
jak najserdeczniejsze życze-
nia wszystkiego najlepszego
z powodu nowego Roku.
Twarz wyrazy jak naj-
głębszego szacunku
Wł. Abraham

REAL ACADEMIA
DE
CIENCIAS MORALES
Y
POLÍTICAS.

ESTA Real Academia ha tenido á bien nombrar á V. S. Académico correspondiente de la misma por eleccion unánime verificada en sesion ordinaria del martes once del corriente.

TENGO el honor de participarlo á V. S. así como de remitirle adjunto un ejemplar de los Estatutos y lista de los Académicos de número que la componemos, rogandole se sirva comunicar á la Academia su aceptacion para la remision del título y demás efectos oportunos.

DIOS guarde á V. S. muchos años.
Madrid 15 de Junio de 1861.

El Secretario,

Monsieur Romouald Hube.

REAL ACADEMIA
DE
CIENCIAS MORALES
Y
POLITICAS.

Exmo Sr.

Nuestra Real Academia ha entrado con satisfaccion de la atenta comunicacion de V.E. fecha 3 del mes anterior y del ofrecimiento que hace de remitir las obras que expresa cuyo recibo acusare á su tiempo.

Ha acordado tambien remitir á V.E. la 1ª parte del tomo de Memorias de esta Academia que con otras obras le remitió en 23 de Febrero de 1863 por conducto de Mr. Bailly-Bailliere librero en esta Corte.

Al mismo se le ha hecho el encargo de que remita á V.E. los dos tomos de la Historia y Memorias

del derecho civil de Ara-
gon por D. Manuel Alon-
dalor y D. Cayetano Man-
rique y la Historia de la
Legislacion de Aragon tan
pronto como alguno salga
en Zaragoza.

Dios que a V. muchos
años Madrid 4 de Mayo de
1865.

B. L. M. de V.

Pedro José Pidal

Lista de las obras que se remiten para el Sr. Bonnat del Hotel de Monstre de l'Institut de Francia.

Memorias de la Academia tomo 2 parte 1ª 2
Resumen de actas de 1866.
Discursos de recepción de los Sres.
Madrazo,
Vega de Arnijo,
Caballero,
Carnicero,
Avdoncaun,
Higueras,
Listas de Suscr. Academicos.

Madrid 1º de Abril de 1870.

M. Monmerqué, Membre de l'Institut de France

Cadenet

Warville

Franquirt M
uxhaus bei d. Cadenen
7/40 K
COELN

Real Academia
de Ciencias morales y políticas.

Esta Academia ha recibido con aprecio la notable monografía titulada Droit Romain et Greco-Byzantin chez les peuples Slaves, avec un apendice, contenant un Extrait Serbe des Lois Romano-Byzantines" que por encargo de S.E. le ha remitido el Doctor y traductor Mr Alexandre Ickert

que ha sido destinada á su Biblioteca.

El Secretario de la Academia tiene la honra de dar las gracias en su nombre al Senador Mr Manuald Aubé.

Madrid 30 de Setiembre de 1880.

El Secretario.

Fernando Alvarez

Exmo. S. D. Manuald Aubé, Miembro del Consejo del Imperio de Rusia, Corresp.te de esta Real Acad.a / Rusovia.

Russie

A Monsieur le Baron de Hübé

Membre du Conseil de l'Empire

A St Petersbourg

Quartier neuf N° 36 Perspective Newsky

Alvarez Fernando

El Secretario de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

B. L. M.

al Sr. Don Manuel de Rubí

y tiene la honra de remitirle las obras que se expresan al dorso.

Don Fernando Alvarez

aprovecha esta ocasion para ofrecer al referido Señor el testimonio de su mas distinguida consideracion.

Madrid 21 de Julio de 1881

1.er Paquete

. Números Sueltos. Barcelona, Tomo 3.º ——— 1º

Números de segundo tomo 1º ——— 1

Números de segundos tomos de Barcelona, Alicante, Barcelona y Vich Cataluña ——— 4

Números de Sitges 1871-1876 ——— 2

. Números publicados en Sitges Barcelonetta y Cartagena ——— 4

. Números publicados con anuncios de los Sres. Almendros, Arenal, y Olivares ——— 3

Listas de Sres. Suscritores, 1877 dos ejemplares 2

Total de volumenes 15

2.º Paquete.

Sª Barcanallana. - La Liga Aduanera. (2ª edición)
Arenal ——— las Colonias penales.
Armengol ——— Islas Marianas ó el Golfo de Guinea.
Sarbec. Las Colonizacion penitenciaria.

Rubió y Ors. Supuestos Conflictos entre la Religión y la Ciencia.

Para —. Luz en la tierra.

Ortí y Lara —. La Ciencia y la Divina Revelación.

Marqs de Molins. — Discursos en el 2º Centenario de Calderon.

Castro y Rossi. — Costumbres públicas y privadas de los Españoles Soler y Argues — los Españoles segun Calderon.

Marqs de la Vega de Armijo La Huelga en los ferrocarriles...

Discursos de recepcion de los Sres. Moulan, Gutierrez,

Concha Cartañeda, Salvá, Canuinero, y Conde de Toreno.

Lista de Sres Acad en 1881

ушань на Ново-Овим

Лилія

М Помпалє Живе

г Ромуалєду Губе

Вашова

~~Анг Петербурго~~.

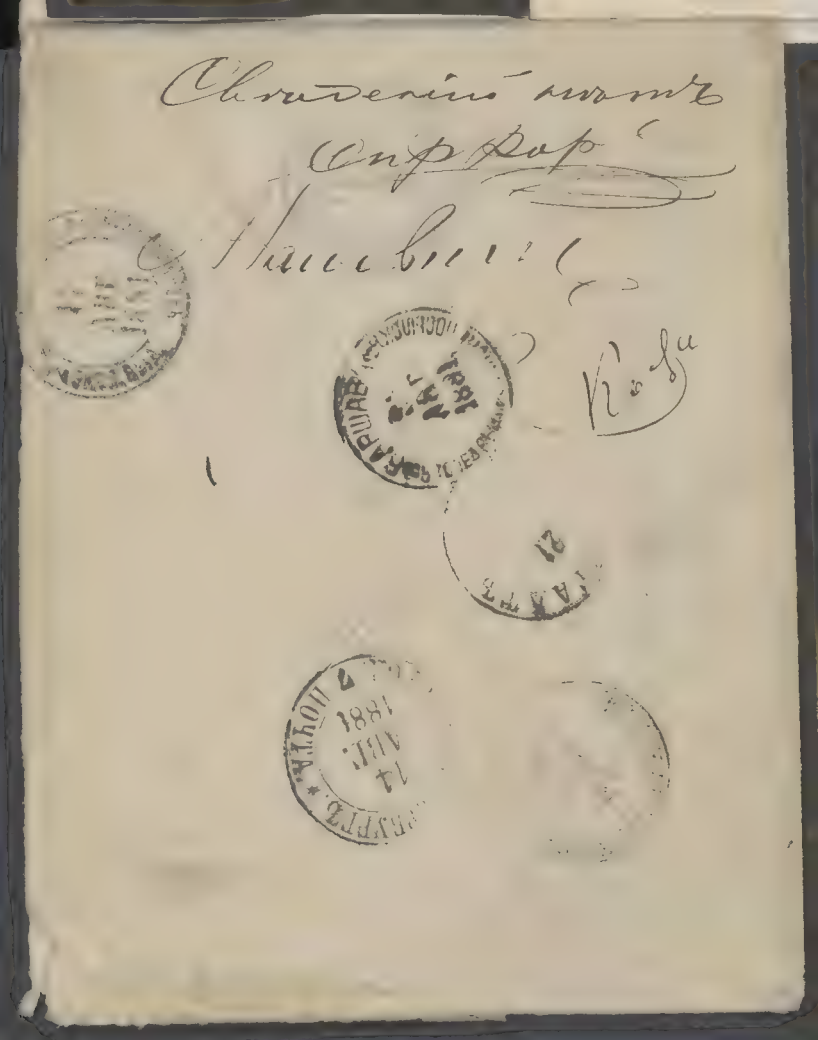

El Secretario de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

R. L. M.

a Dⁿ Ramon de Rubí y tiene el gusto de remitir lo por el correo un ejemplar del Tomo 4º de las Memorias de la Academia y la Sesión Pública de 1884 regulando a esta ocasión su recibo.

D. Jose Garcia Barzanallana

aprovecha gustoso esta ocasion para ofrecer a dicho Sr las seguridades de su consideracion más distinguida.

Madrid 24 de Marzo de 1884

El Secretario de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

R. L. M.

al Mor Romonald Rubí [illegible] tiene honrado de participarle que en la sesion de hoy ha sido elegido Académico de Número de esta Academia.

D. José García Barzanallana aprovecha gustoso esta ocasion para ofrecer a Vuestra Sr. las seguridades de su consideracion más distinguida.

Madrid 20 de Mayo de 1884.

El Secretario de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

R. I. M.

(Abr Monrozald Bubé y tiene el gust. de remitirle por el correo un ejemplar de [illegible] Memoria, de la Memoria y 6 de Discursos de Memoria correspondiente al tercer año de nuevo!)

D. José Garcia Barzanallana.

aprovecha gustoso esta ocasion para ofrecer a Vuestra Sr. las seguridades de su consideracion más distinguida.

Madrid 10 de Octubre de 1884.

El Secretario de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

R. S. L. M. C.

al Sr. Armando Palacio, y tiene el gusto de remitir un ejemplar del Reglamento interior de la Academia, los dos primeros tomos de la Memoria de D. Manuel Colmeiro sobre el Poder Civil y los Discursos de ingreso de los Sres. Groizard, Gomez Salazar y Romero Robledo y el Discurso de 1886 pronunciado por el mismo académico.

Se ruega al Señor Secretario de la

D. José Garcia Arrazola

aprovecha gustoso esta ocasión para ofrecer al expresado Sr. las seguridades de su consideración más distinguida.

Madrid 11 de Marzo de 1886

Real Academia de Ciencias Morales y Políticas

Esta Real Academia celebra Junta pública el domingo 26 del corriente, á las tres de la tarde, en la Casa de los Lujanes, Plaza de la Villa, núm. 2, para dar posesión de plaza de número, en reemplazo del Excmo. Sr. D. Alejandro Oliván, al Excmo. Sr. D. Eugenio Montero Ríos, *Académico electo, quien leerá su discurso de entrada sobre el tema* "El Crédito Agrícola," *contestándole á nombre del Cuerpo el* Excmo. Sr. D. Laureano Figuerola, *Académico de número.*

La Academia espera que honre V. con su asistencia esta solemnidad.

Madrid 21 de Junio de 1887.

Se presentará esta papeleta.

Sr.

Unia Europea. Polonia - Varsovia

Mr Romuald Hubé, Senateur

Warszawa — Warchawa.

Ваше Высокопревосходительство,

Николай Яковлевич Розенфельд-Фрей-берг передал мне Ваше последнее пред-ложение по истории права: Wyrok Lwowski, с собственноручною Вашею пометкою, адре-сованное мне.

Считаю долгом принести Вашему [illegible]

[illegible] я, [illegible] удовлетворить [illegible] по-ручение, [illegible] по истории права и [illegible] более для меня [illegible] приходится [illegible] с [illegible] [illegible] средневековой [illegible] которой играет [illegible]

рол. Надпись: Дане Высокопреосвященство дозволяю принять дерзновенное посвящение, подтверждаю сие [illegible]

С глубокопочтительностью и совершенною преданностью Вашего Высокопреосвященства

покорный слуга
Василий Адамович

Василий Адамович

М. И. П.

ИМПЕРАТОРСКАЯ

АКАДЕМІЯ НАУКЪ

ОТДѢЛЕНІЕ

РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ.

2-го Октября 1861 года.

№ 47.

Господину Почетному Члену Императорской Академіи Наукъ, Тайному Совѣтнику Ѳаддѣю Ѳаддѣевичу Булгарину.

Второе Отдѣленіе Императорской Академіи Наукъ по приказанію Его Высокопревосходительства Президента Академіи, Графа Сергія Григорьевича Строганова, имѣетъ честь препроводить при семъ къ Вашему Превосходительству при особомъ реестрѣ всѣ изданія, какія имѣются въ Отдѣленіи.

За Непремѣннаго Секретаря А. Востоковъ

Реестръ книгамъ изданнымъ 2мъ Отдѣленіемъ Академіи Наукъ.

Словарь Церковно-Русско-Словянскаго языка	4 кн.
" — Церковно-Словянскаго языка	2 —
" — Областной Великорусскій	1
Дополненіе къ словарю	1 —
Матеріалы для сравнительнаго и объяснительнаго словаря и Грамматики	4 —
Опытъ общесравнительной Грамматики	1
Ученыя Записки	10 тет.
Историческія чтенія 1854, 55, 56 и 57. годы	2 кн.
Повѣсть о Царьградѣ.	1 —
О древней русской мытологіи	1 —
Изслѣдованія и замѣчанія о древнихъ памятникахъ Старославянской литературы	1 —
Отчеты за первое Десятилѣтіе	1 —

И.Н.П.

ИМПЕРАТОРСКАЯ

АКАДЕМІЯ НАУКЪ

ОТДѢЛЕНІЕ

РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ.

9 Февраля 1873 года.

№ 7.

Его Высокопрев-ву Р. М.
Глубе.

Милостивый Государь,

Ромуальдъ Михаиловичъ.

Вслѣдствіе изъявленнаго Вашимъ Высокопревосходительствомъ желанія, имѣю честь въ дополненіе къ доставленнымъ прежде книгамъ препроводить къ Вамъ, Милостивый Государь, имѣющіяся еще на лицо тома „Извѣстій" и „Ученыхъ Записокъ" Отдѣленія, — пребывая съ отличнымъ почтеніемъ и совершенною преданностью

Вашего Высокопревосходительства

покорнѣйшій слуга

Ак. Срезневскій

НЕПРЕМѢННЫЙ СЕКРЕТАРЬ
ИМПЕРАТОРСКОЙ
АКАДЕМІИ НАУКЪ.

№ 233.
24-го Января 1875 г.

Милостивый Государь,

Гольмаль Михайловичъ.

На соискание наградъ Графа Уварова въ Императорскую Академію Наукъ поступило сочиненіе г. Н. Горбачевскаго „Словарь древняго актоваго языка Сѣверо-западнаго края и Царства Польскаго."

Академія, считая обязанностью своею съ возможною осмотрительностью оцѣнивать сочиненія, являющіяся на соискание означенныхъ наградъ, всегда старалась основывать свои приговоры о такихъ сочиненіяхъ на сужденіяхъ извѣстныхъ спеціалистовъ. Слѣдуя сему правилу, Академія и въ настоящемъ случаѣ не находитъ никого, чье мнѣніе могло бы имѣть столь важное значеніе, какъ отзывъ Вашего Высокопревосходительства, для оцѣнки сочиненія г. Горбачевскаго, но не зная,

Высокопревосходительному Г. Н.
Губе.

нищете-ли Вы возможными, при своих занятіяхъ, раз-
смотрѣть это сочиненіе.

Въ сихъ обстоятельствахъ имѣю честь, по порученію
Академіи, покорнѣйше просить Васъ, Милостивый Государь,
почтить меня увѣдомленіемъ, не изволите-ли Вы оказать
Академіи свое просвѣщенное содѣйствіе, приявъ на себя
трудъ разсмотрѣнія упомянутаго сочиненія. Объ вашемъ
согласіи на то Вашего Высокопревосходительства, я
буду имѣть честь доставить Вамъ экземпляръ сказан-
наго сочиненія.

Съ совершеннымъ почтеніемъ и преданностью,
съ коимъ имѣю честь быть

Вашего Высокопревосходительства

покорнѣйшимъ слугою

К. Веселовскій

Ci contre vos renseignements
Et Toute ce que nous devons sans doute
à notre bon ami
Mr Planiol pour son Traité sur le
Contrat de louage (en France), fort bien
encore

pour le Vieux Droit Français avant
1789 = Pothier - Traité du
Contrat de louage. Il le faut lire
dans l'édition écrite donnée des
œuvres de Droit civil de P. avec
des Notes et la concordance du Code
Civil, par M. Bugnet, dévoué
professeur à la faculté de Paris

Pour le Droit moderne
Tarplong, de l'Echange et du
louage, 2 vol. - C'est le
Meilleur livre, avec une préface

historique qui est un chef-d'œuvre.

Ces deux livres que je cache, n'ont pas été dépravés

On trouvera aussi dans le grand Répertoire de jurisprudence de Dalloz, au mot Louage, un traité complet en 200 pages in 4°, à 2 colonnes.

Dalloz est utile pour nous autres magistrats à cause de la jurisprudence des arrêts qu'il donne in extenso. mais ses livres conviennent surtout aux praticiens

Enfin dans le cours de code civil de l'Allemand Zacharie von Lingenthal, traduit et remanié à fond par Aubry et Rau, jadis professeurs à Strasbourg aujourd'hui conseillers de cassation (tom. IV 1871) il existe un bon et

rapide résumé de la matière.

Sur les baux des maisons, et sur les usages prédominants à Paris, il y a un petit livre de M. Agnel, avocat, pas savant, mais très fin comme conseil pratique, intitulé Code Manuel des propriétaires & locataires

Il en existe une édition plus récente que celle de 1863, que j'ai.

Je ne connais rien de récent qui mérite une mention.

Quant aux ouvrages que j'indique - Je les prêterai, & si Me Enoch en a besoin, je me ferai un vrai plaisir de les lui communiquer.

Mercredi, au Palais, je vérifierai si je ne commets pas quelque omission

En Suède Allemand il existe aussi des ouvrages intéressans dont je pourrai juger les titres, si M. Enoch est curieux de s'y exposer.

Bien à vous affectueusement

A Alexandre

29 9bre 1824

Ma pauvre femme est toujours pire du larynx par cette funeste bronchite qui dure depuis 7 mois. Elle ne parle presque pas & continue à garder la chambre. Reviendrez vous pour voir un de ces jours ?

Mes enfans tiennent à la [illegible]
[illegible] Paris.

a ja nolens volens dla siebie stosownego nie mógłbym
znaleść i niewiedziałbym co mam z sobą poczać nadal.
Dlomocą w tym razie Pan Senator uszczęśliwi mię i ja
do zgonu mego będę Mu wdzięczen i będę zawsze
prosił Boga za Niego

Błagam nieodrzucić mojej prosby i pozostaję

[redacted]

Jasnie Wielmożnego Pana Senatora

Najniższym i najuniżeńszym Sługą

Cz. Aleksandrowicz

7 Marca 1854 r.

12/24 Stycz 1870 r. Skierz

Jasnie Oświecony Panie Senatorze

Dobrodzieju,

Artykuły przysłane Cesarskiej Izbie[ty] przepisuję nacelisie 11te dziś. Dziwię się tylko, dlaczego tam niezrozumiałe charaktery napisano, że ja pracy nie mogłem wyczytać, — chybabym przemalował[em] [illegible] — a do tego jestem jeszcze dalej, bom część charakterów mniejszych i rozmaitych radzących Czytelników. Przepraszam [illegible] tylko część tygodnia wygotowań tych kopij, który razem [illegible] przeszło — razem z innymi materiałami. Dostałem zapewne Upomnienie za mnie z artykułem Redlina dla przetłumaczenia. I Kodeks Karny Wojskowy, Ten ma będź [illegible] szczególnej staranności wyprawienia

Обнаружилъ тутъ и та карту Литвы,
безъ лишнихъ всякихъ правъ составленную
за границею иностранцемъ, и будучи читанъ
тѣ записки о проектируемой artyleryi
противъ Вильны, — дай только
и надъ проектомъ тутъ быстро свой
Московскій, слушать, и, что, можетъ
возникнуть о томъ.
Сей трудъ проектъ Уложенія о
наказаніяхъ при Сенатѣ Александра I,
тогда Россійскимъ извѣстно, что Авторомъ
проекта былъ Яковъ (Якобъ) Трофи-
мовичъ изъ Французскихъ и
Нѣмецкихъ Языковъ и законовъ
на сей Предметъ Г-на Розенкампфа,
предсѣдателя Князя Лопухина, Главно-
управляющаго Комиссіею Составленія
Законовъ, которой въ долгое время
былъ Предсѣдателемъ Государствен-
наго Совѣта. Сей далѣе [illegible]

miesiądzowie. Jerzmanowski i Franz Czernohorski
wspólnie.

Czy nie zechciałby Pan Senator mieć
pewny exemplarz Systematicznego
Chodakowskiego z 1821 roku — Byłby
w stanie prędko takowy — dać mi
natychmiast 3 exemplarze. —

Kochany List powtarzając te wszystkie
prośby ofiarowuje papierowy, pozostaje mi
jeszcze co najwyższej wyrazić

Najgłębszym uszanowaniem
mam za to. przyjaciel Twojego
Sincero

Najuniżeńszy sługa

Aleksandrowicz

Żona moja ze swojej najserdeczniej
dziękuje, polecenia ubłaga — dzieci
polecając się błogosławieństwu —

5/17 Июня 1871 г.
Ялта

Его Высокопревосходительству Главноуправляющему Собственною Его Императорского Величества Канцелярией.

Имею честь препроводить при сем в Ваше Высокопревосходительство

Записка о числе учащихся в Крымских училищах

Записка о числе учащихся в Крымских училищах

1867 Августа 22 за 40 лет. Всего было учащихся по 3 Уезд. 1868 года, за всеми вычетами, нынешней службы 12 года Августа и Адм.

67 63 69. 45

Сей Курс Комитета Министров Статс-Секретарь и Кавалер

Подлинное подписано: Его Высокопревосходительством Главноуправляющим Собственною Его Императорского Величества Канцелярией

с Высочайшим Министра Юстиции от 9 Февраля 1867 года, за № 17860 назначено Главное Управление по делам Совещательных учреждений для рассмотрения составленных Варшавскою Судебною Комиссиею Проектов основных положений преобразования судебной части в Царстве Польском

1867 Дек. 7.

Отпуском Управы Райской

Formularnego Średnim Рад

адресом Сана Kasela Dzieja

Pomainiałem proiby. Муз

9 Listopada 1871 r.

Kurs

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze

Rebindejew,

Spełniając polecenie mi dane komunikuję następne wiadomości:

1. Dawidow był naznaczony Prawnopraw
lającym w pogaszeniu 1839 roku.
2. Redaktorami projektu Kodexu Karnego
pod nazwiskiem Degaja byli: Cyprus
mann, Kubegow, Pan Hube, Lentz, Moja
jewski, X. Krupow, Delanoff, X. Wasil
Sylwow Karamzin (Kapd. 3. Od. III)
3. Hr. Bludow naznaczony Prawnopraw
lającym 1839 Grudnia 31.
4. Doklad Bludowa o projekcie wyge
towanym przez Degaja (28 Listopad.
1840 r. A 47) jest w II Oddziale K.C.
5. W III Oddziale K.C. jest także projekt
Kodexu Karnego wygotowanego przez

Dzieje.

6. Komitet pod naczelnictwem P. Studenckiego dla rozpatrzenia projektu ustawy o nadawaniu stypendyów uniwersyteckich, Dzieje od roku 1862 do roku 1869 (Ministerium Justycyi, i niektórych Oberprokuratorów z jego wyboru (w której to Oberprokuratorii znajdowało się ono ostatnie), Szkoła Lekarska Kr. Polskiego (P. Jakubowski) i P. Hube.

7. Protokuły posiedzeń tego komitetu znajdują się w II oddziale K. C. (05. III A 14. kapsel B.)

8. Zurnały Ogólnego Zebrania Rady

Państwa na prowincyach Ziemi
obcych. znajdujących się w II Odz. K.C.
(26 Cap, 3, 10, 15, 17, 25 i 28 Mar i 1
Czerw 1845 r.) Kapel. A 3.

9. Prenumerata na 1870 r. na wydanie
w przyszłym tygodniu artykułu przysłe
nego na 1869 r. —

10. Najwyższy Akt Centralny wydany
17 Kwiet 1863 — o zniesieniu kar cie-
lesnych, skróceniu terminów aresz
tanckich rot, i zniesieniu prawa
o zamianie zabłagania niewoli
ioletu ni kobiety do roboty
domu w zamian winnych kar
mienia Najwyższe oddaje się do

14/26 Grudnia 1871 r.
Skarb

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze
Dobrodzieju,

Dosyć dawno nie pisałem do woj
Waszych przyczyn, a szczególniej z racji
Waszego zdrowia i Waszej, Pani, Synowic
i Dzieci. Pokolei wszystkich przebrać
Wolałbym. Dzieci dotychczas nie mam
nic ciekawego, mają przytem gorączkę
nawet z małą gadatliwością.

Mamy tu ambarasy bagatelne
załatwiające.

Pan Senator otrzymał już Xiążki
Szeraiul-Islam, Szpilewskiego Wojaż pod
Oberem Zaręczba y Ożabluz, i dwie
Comedie nowe Bratkin y Ożabluz. Wszyscy tygodnia

ją to wypłacono. — a tamże wy-
ciągi z projektu Degaja rozpa-
trzeniem — Dzienniki Rady państwa
od Peretza. —. Teraz Komisya
kończyła Dzienniki Komitetu
który rozpatrzywał podług
metodycznego planu Brudzewa projekt
kodexu Karnego
Byli razem, ułatwiali i zdawnyja
ostrzeżenia. Komitet składał się
z Baluzjańskiego, Turkiewicza, Pawi-
ła, Jana, Kornibolina pułkow-
nika Dawidowa, i Kapherra — prezy-
dentem dzień był Siemion. Dzien-
niki te jako ustanawiające
Główne zasady, mówi Jan

będzie miała w extenso powia-
sić dla tego przekład o oko-
liczności tej — myślem ja, żeby
tym zagrobki o dawniejszym
systemacie bar i nowym i te
przepisy — i jak będzie miedzy
innymi. Dołączone będą do tego
dokłady sprawozdawcze i dawniejsze.
Jak ci pokażę wszystkie
jak materiały będą do stawione.
(Co się tyczy Ukazatela alfabetycznego
do projektu sprawozdawczego, to
dobrze mi jest zamiętnem, kto
go zrobił?) bom ciężar tej roboty
poniósł, a mianowicie do zrobienia
onego Ukazidzy Pana Senatora

wziąłem ja Kandydata do pachtu
Uniwersytetu Jurjewskiego i
Kandydata Petersburskiego Uni-
wersytetu Dubiseńskiego — Prosiłem
im tato zapłacić z pieniędzy
Kancellaryi IIgo Oddziału, a kiedy
to stało się niemożebnem, robiąc
ich bardzo dobre procenty z my
własnych sobie Baron Kaden
polecił mi zapisać w Kancellaryi
IIgo Oddziału i otrzymać tato
rangi Kollegialnego Sowietnika
i 2 tysiące rubli, — a Jurjewskiemu
i Dubiseńskiemu ja zapłaciłem
z moich własnych pieniędzy 150
rubli otrzymawszy gratyfi
kacyi 600 rubli. — O dalszej
zapisce o zmieszaniu kar cielesnych
i o nakazaniu nam zaciągnąć dla
pobłażania sądu, niektóre dowiem
się i damy znać.

2/

Mamy donieść Panu Sacatorowi
że Minister Sprawiedliwości projektuje
Ustawę, względem urządzenia
Sądów Pokoju, o Sędziego,
o Sekretarza i Pisarza i
Prokuratora, tak zwanego przy
ich do Kolegium Powiatowego
wprowadzić — rzecz wielkiej jest
tu nie zadowolnienia.

Minister Sprawiedliwości Essen stoi
bardzo mocno. — Kosz usuwa
ich z prezydencji w Dumie, po
nim ma nastąpić Walujew.

Dyrektorem Departamentu Sprawiedliwości
[illegible]

W tutejszej kancelaryi redagowany jest
projekt ustawienia bytu Maturzystów
Gimnazyalnych Polskich, a tymczasowo
bytu tychże prawidłem Konwentowym.

Składając od siebie i od
Mojej Żony
Oblężja
Państwu Nam najgłębszą
wdzięczność przesyłamy
Jéj Nowonarodzonemu Synowi
Roku 1872 roku z życzeniami
Mami najszczerszemi wszelkiej
pomyślności

Najuniżeniej sługa

Ks. Aleksandrowicz

2/14 Styc 1872r. Skarz

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze

Dobrodzieju,

Żurnały Ogólnego Zebrania Rady Państwa
jużem dawno oddał w Kancellaryi do
wygotowania. Zapewne Pan Senator
do tychczas otrzymał. Przy tem leży
o przesłanie jednego exemplarza
Dziennika Ustaw pour Specialistes.
Kilka szczegółów o katorżnych, o pozo-
stałem przydałyby się w Historyi
prawa karnego. Żurnały Komi-
tetu podprezydenckiego P. Studena dawno
tęż oddałem do przepisania. Przed nowym
Rokiem kopiście byli zajęci — przynaj-
mniej po nowym Roku to zrobią. Będę
bardzo rad jeśli nie będą opóźniali.
Wtedy czasu na to nie potrzebuję, bo
kopistów galonowych dawniejszych
niema — Czasami się teraz (Szpunowni-
cami) panami — i niema jemu czego, ocalem
zamówić.

Ja sam mam terminowe roboty,
które do 15 Stycznia muszę skończyć.
Wyciągi mię z projektu degaja zaledwo
po 15 Stycznia będę mógł zrobić. Proszę
więc o jakowąś chwilę czasu
wolnego na to wyjazd i wyciągi te
przesłać, najprędzej jak będę mógł.

Baron Korff dla starosci usu-
nął się z prezydencyi w Departa-
mencie Zakonow, mianowany Hrabią.

Prezydentem Dztu Zakonow Xięcia
Urusow i prytem mianowany Człon-
kiem Tajnym Rady — Głównym
naczelnikiem II-go Oddziału zarazem zostaje,
lecz na Towarzysza Senatora Browna.
Ten podpisywać będzie wszystkie zakła-
dzenia II-go Oddziału przedstawiające
się do Rady Państwa i dla obrony za-
konowych będzie zasiadał jak w Departamencie

Salomowy, tam leży i w Ogólnem Zebraniu
Rady państwa. — Portret Szlachetki
Hrabiego N. Pana. — Czy bankami
Rady państwa nowowybranii Senatorowie
(Majerowicz, Jubow, Pobiedonoscew i
Maajurow — 2 IIgo Adiutanta Tiergo
Senatorem. — Moje położenie w
niczem mojej — mniej trudne jak
było.
O Organizacyi Sądownictwa nic
nikt nie wspomina. —
W Komitecie rozpatrzyć projekt
Ustawienia pod prezydencyą Pana Bla
dowa — naprzód dawszy był Dyrektor
rem Dmtu Justycyi potem został
Oberprokurorem 1go Dmtu, a Kor-
niłow pierwej — który naprzód był
Oberprokurorem Kryminalnego
Dmtu Senatu Vgo, potem został
Dyrektorem Dmtu Justycyi, a Kapher

był Obeprokuratorem 3go Dztu
Drugiego oddziału — Tapelskiego
zaś był Wtorym prawitelem
Kancellaryi 4tego Justycyi.
Kilkimiesięcznej zaś odwłoki był
Vice Dyrektorem 4tego Justycyi
a potem pojechał na Obeprokuratora
Kryminalnego 2go Dztu do Moskwy.
— Jeśli Pan Senator będzie pisał do Borowa
może będzie Sobie życzył respektu o naszym
Zarusskim — Chodzi oto tylko aby jego
z Typografii przysłano drukowali w pomar
Obsługowi Redaktorowi pełnego Zebrania.
Odaj mu się ci Boran chęć, Natwoszę może
to zrobić.

Składają od Nas Obojga
Jasnu Wielmożnym Państwa nasze
najgłębsze uszanowania mam.
Zarząd pozostaję

Najuniżniejszy Sługa
Gust Alexandrowicz

4/16 Stycz 1872 r. Słucz

Jasnie Wielmożnej Pani Senatorowej
Dobrodziejki,

Od Iwana Dawydowicza dowiadywałem się w Tobolsku (Alexej Konstantinowicz) jest Jägermeistrem J.C.M. – Alexander Wasilczykow były Marszałek gubernski. Nowogrodzki, potem Członek tamtejszej Ziemskiej Uprawy, odznaczył się tym, iż napisał znakomite dzieło w 3 tomach o samouprawieniu. Teraz co dostawa, privatissime ja nimi nie mieszkam.

Nieszczęsnemu robotnikowi Sowiżdż. Kom. (Marka Ana.) odroczono na czas nieoznaczony. –

Widziałem się dzisiaj z Łoskutowym. Exemplar projektu Uzupełnienia 1844 r. pojęcia

opracowany. W biórze będzie postawiony
Panu Senatorowi – osobny dzisiaj nowy
numer był.

W Departamencie Kasacyjnym Senatu
kilka jest wakansów, nabłoć niema
obchodów pomiędzy Senatorami, cho-
ciaż pewnego wpływu na tym domenie,
ale trzeba interesa dokładać.

Ten embaras z mieszkaniami jest w
Berlinie – nowych domów nie budują,
bo każdy właściciel woli swój pieniądz
trzymać w papierach, tymczasem dla
powiększającej się ludności brak
mieszkań – Gospodarze domów
wyrzucają dawniejszych mieszkańców,
a nowym za podwojoną cenę oddają lokal.

To jasno dnieje się zrana — po
18 kwiet wymawiają nam pomiesz-
kanie. Ja bronię się jeszcze, bo
będę musiał nabywać ustąpić, —
gdzi znajdę, i czy znajdę odpowiednie
mieszkanie w mieście. A cena
mieszkań z 1000 rubli na 2500 rubli
podniosła się, w niektórych domach, we
wszystkich innych nie mniej 50%.
Jw. Daw. zdrów, wesół, doskonale
wygląda.

Składają od nas najgłębsze
uwielbienie. Oboje Jaśnie
ma m Jaśnie Pani pokłon

Jch

najuniżsi Sługa

Stanisław

Donnez-moi des Bonnets, Instruments, Rentes

31 Sierp / 12 Sept 1872 r. Skarb 77

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze

Dobrodzieju,

Tylko co otrzymałem broszurę wydaną kosztem projekt Ustawy 1844 r. i natychmiast mój egzemplarz posyłam Panu Senatorowi. Będę starał się dla Jego drugi egzemplarz dostać.

PS Prosze zwrócić uwagę na tablicę wkońcu ksiązki mającą się odnosić do Ustawy w 1857 i w 1866 r.

Prosiłem też Pochatowicza aby od Siebie posłał Panu Senatorowi egzemplarz projektu.

Zdaje mi się że interes naszego
Zarządzenia z Sądu Powiatowego
wygadzi się. Wkrótce to musi
ostatecznie zdecydować się – Dziś
napiszę otem co się stało do Pana
Senatora.

Chcę dziś expedyować
exhibitacyą konieczną bil-poleca
się Państwu w dalszem
Obojga Państwa

Najuniżeńszy Sługa

[illegible]

Въ г. Задонскъ

(Петровскій Губ. Цар.
Шоссейн)

Его Высокопревосходительству
Господину Михаилову
Губе
Г[ра]ф. Дмитріевскому Шай[ко]му
Совѣтнику и Сенатору.

3/15 Lutego 1872 r.
Berlin

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze
Dobrodzieju,

Ukazała się i w Kopji Protokułu Ogólnego Zebrania Rady płatnéj nie dostaję trzech ostatnich Protokułów. Tę trudność przemyślałem — i zdaje mi się że takowa Kopja dzisiaj będzie wysłana — na zajutrz przetym mam list

Hrabia Tarnowski Adiutant Cesarski

Jan Senator Czas po wczorajszém Posiedzeniu Rady Opiekuńczéj Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego

Wiąż pewnych do Radomska.
Planiuję wyjechać w dwa
na parę jednego dnia
wypoczynku się drugiego.

U Dołowa mam zamiar
bydź dziesiąj albo go zapytać
o Tołstoja.

Na nazwisko Wojciechowski
da i Lubowa Sylonkami
Nadzy Państwa zastępowali
miejsca przyjaciół w Kapa

czynnym członkiem, P. Pawła i
P. Aleksandrę — Zamiast nich,
mianowani zostali prezydujący
Generałem naszym pułkowni
Baron Korman, a prezydującym
drugim P. Wojciechowski.

Od dwóch dni mamy wielki
mróz — daj Boże aby zdrowy,
a nie z rozmaite choroby,
które tu, (szczególniej na dzieci,
zaczęły przyczepiać się) napadają.
Obydwa Zawsze
Władają Obydwa mianowani mają
wiele najgłębsze w Zakonie mają
zawsze pozostaną. Jej najniższym sługą

Aleksandrowicz

8/20 Lutego 1872 r. Berg

Jaśnie Wielmożny Panie Senatorze
Dobrodzieju,

Examen Pana Henryka Rosenbergo ma się zacząć w pierwszych dniach Marca. On sporo pracował i pewno między nami jàa bardzo wielu innych jéj kandydatów prawa, jednak z pewnymi akcentu w mowie, lub innej jakiéj okoliczności, które jéj akty wskazują. Chodzi szczególniéj o względy dwóch profesorów Paulmana i Redlicha. U Paulmana będę jà sam. Do Redlicha czy nie zechciałby Pan Senator napisać. On jest członkiem Departamentu Udziałów (na Akademii bo Dóbrami Zgrzeb)

Robota Marka Hirsz. (Sow. Kom.) ma znowu pewne zajęcia podróżowaniem osobnej

Kommissyi – i w marcu rozpatrzeniu jéj ostatecznie mabyć ukończone. W tém sposób jak inne roboty rozpatrywane, nie będzie.

Zajęci jesteśmy drukiem nowego prowadzenia.

Składając Obojgu Państwu najserdeczniejsze uszanowanie mam zaszczyt pozostać

Jch

Najuniższym sługą

Aleksandrowicz

Wtym dniu odbieram list Państwa i zaraz śpieszę z odpowiedzią. Dziennik Ogol.

Zebrania Rady planistwa a narad nad Ustawą
miem o nabywaniu [illegible] Pan Senator zapewnił
otrzymał, bo przy mnie spakował, zdaje się
opisany i zaadresowany — musiał kto
wysłany.
Wczoraj w biurze dotarł Pan Senator z prośbą
kwestyi o tem kto robił ustawę o nabywa
niu [illegible] a ministerstwie Ludowem sądowem.
Ta robota była powierzona ś. p. Zaleskiemu
i Kuchcińskiemu naprzemi P. Franciszkowi
Malewskiemu, on przybrał do komite-
tu mnie i Brucia z ustanowienia Ba-
rona Korfa. Zaraz po zajęciu mnie
roboty wciskał się do Komitetu Eugen
Adamowicz Skrzycki — Jan się z nim
obeszło, że on przestał chodzić na
Sejsy. A kiedy cała robota wpro-
wadzeniu redakcyi była już wygotowana
Brun oddał ją Peretzowi, który

Tacowa oczyściwszy wydał wyżami
za drogę. Żadnej opprozycyi przeciw temu
zaniesiś niepodobna była — Kochanynan
c Franciszka tylko pochwał i pobrzęcił
głową. We mnie zaś pozostało tylko
mniemanie że bez naszej przewodniej
roboty. Oni by tej ustawy zrobić
nie byli wstanie.

(Co się tyce drugiej kwestyi, a mianowicie kto obecnie jądzi przeciwko skarbowe, to na to odpowiedź znajduje się w Rozdziale IV Ustawy Ogólnowania Sądoproizwodstwa w art od 1124 do 1213 i w Przydatku I do artykułu 1124 Ustawy zgromadzenia Sądoproizwodstwa, w którem wyraźnie są dawne przepisy zachowane nieprzeciwnemu bliżnie kasennego Zarządzenia. — Tam się tyczą dwóch jak potrzebno w myśl ogłoszonych postanowień, władze niektóre objawiły chęć opodatkowania — ale do tych czasu tego nie dokonały. (Zaraz to w pierwszej radzie ministrów powinno zostać)

(*) Interpelacya na 25 Kwietnia, w której wyjaśnione zostanie, kiedy nastąpi ta ostatnia.

Nagłe P. Grigoriewa i jego pomocników o zrobieniu sprawcy pożaru, dla Pana Senatora — Oni jednak nie tracą spokoju, wypełnienia tego co im przykazano.

Przy Ministerium Sprawiedliwości existuje Komitet dla zmyślenia historyi i nabajarzenia — Do tych nie należą P. Tymczasem niektórzy obywatele uchwalają odznaczającą oddają się Trybunałowi Sąd. Tak przynajmniej tygodnia dwaj z tych, którzy pobudzili się na życie Pułkownika Mirskiewicza, dozorcy więzienia sądowego byli trzymani Sądem. Zdaje mi się że tu nas uda nawiązany porządek oddania pod Sąd trzymany Pułkownik nadzwyczajnie dlatego

ma być objawioną blagodarność
w bardzo pochlebnych wyrażeniach.
Tymczasem zaś żadnej roboty
nie będzie nad kodeksem. Rzeczywiście do połowy tej miesiąca decyduje
los przedstawienia. Skalibar
wszelka inna robota musi być
pozostawioną zawieszoną.

Przyślę tu list wdzięczności jaśnie
wielmożnego — Niech
Państwo zwiastuje wszelkie
pomyślności jasnych Im
tygrys

Najniższy sługa
Aleksandrowicz

30 Marca / 11 Kwietnia 1873 r. Pburg

85

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze

Dobrodzieju,

Ś. Pan mi rozkazał w dniu przesłać zapiskę o stanie kar, — ja radziłem mu aby wyekspedjował ową przez kancelaryę. —

Kiedym przeczytał wczoraj załączony przytem artykuł o Kodexie Karnym, i zdziwiłem się jego prawdę mówiąc śmiałemu opatrzeniu przeglądu Kodexu — Dzisiaj mówiłem się z panem Adamowiczem, On mi objaśnił że tylko o stanie kar (według nakazania) powziął przedstawienie do Rady państwa. Co się zaś tyczy Państwej roboty, to załączam.

ma być objawioną błagodarność
w bardzo pochlebnych wyrażeniach.
Tymczasem zaś żadnej roboty
nie będzie nad Kodeksem. Różny-
wieści do półki się nie rzucają
bo przedstawienia skali bar,
wszelka inna robota musi być
pozostawioną zawieszoną.

Przyjdzie tu list wkrótce jasnych
Świąt Wielkiej nocy — Niech
Państwu zawsze wszelki
pomyślności jasnych Im
tych czy

Najniższy sługa

J. Wielhorski

4 Lutego 1874 r Rzym

24 Stycz

Jaśnie Wielmożny Pani Senatorze

Dobrodzieju

Dedalow przysłał mi pracę pańską
Kilka aktów. Za ofiarowanie mi onej
bardzo dziękuję. Przeczytałem z najwięk-
szą ciekawością i uczuciem się z portretu
ze mnie kilku aktów prawnych oraz
dawniejszy proces przedstawiają się.

Dedalow posłał Adamowi
Radzie państwa i pieczęć
do Dnia Calowiec — Zapewne
w Kwietniu wstąpi na miejsce

Gł. Lazy.

Ja od miesiąca zdrowia nie-
dobrze z przyczyny niezdrowia.
Kaszlam i kaszlam i wogóle
niedobrze mam się. Syn mój
także niemoże przyjść do zdrowia.
Bardzo i bardzo powoli po-
prawia się. Towarzystwo wyszło
na to że niejestem wcale się.

W Komitecie Zakonu o
każdym przedmiocie mnóstwo
obszernych zdań. Na nic się
zgodzić niemogę.

Nowe wydanie I części
VIII T. Sw, które przygotowuję
drukuje się.

Teraz czytam jakieś artykuły
Revue des deux mondes i
podziwiam jak tam znowu
wszystko ożyło.

Nadchodzi dzień Imienin
Pana Senatora, którym winszuję
dobrego zdrowia i wszelkiej
pomyślności życzę i przytym
mam zaszczyt pozostać
Obojga Państwa

Najuniżonym sługą

Jan Aleksandrowicz

3/15 Marca 1874 r.

Paryż

Jaśnie Wielmożny Panie Senatorze

Dobrzyński,

Pan Grabiański nie potrzebował mnie, gdyż po przybyciu Gór nicza do Ministerium Dobr Pławstwa i po uzgodnieniu Pana Referenta Ordynacyi Rady Ministra Finansów, obiegało się i w przybyciu zarządzi nikt nie jest bardziej niż Gornicza tam dobre aby tamow

wykładać Ministrowi — Wtenczas
tego poparłbym Memorjałem pana
Ambasadora Pana Kapelli,
i teraz dwa abdrygle w dwóch
Ministerjach. Kumuluje — Otóż
Pan Grabowski odmiego stanu
stanie mógł się domagać, a
Pan Kapelli mówił mi że
wszystko zrobi co będzie można.
Papiery Pana Henryka
będą wysłane do Warszawy
z Aktu Justycji.

Tajanicoff mi umieszczony
w II ad. i zapewne nie będzie
bo obawiają się ii sabotażu
polemizowania Bruna, który

to przysłać na Głównego Redaktora Dziennika XV Tomu Br. Zab.

Co się tyczy Ub. D. to zmieni się o tym przekonam się będzie Jł. Nasz. ale przyszłym razem ale z drugiem i jak się zdaje to przynajmniej pomówienia Jł. Nasz. ani przeczucia żeby coś podobnego miało stać się — Wszystko to się zdecyduje o Kategorie 17 Kwietnia. W II Od. o tym mowy niema.

Ja niestety bez humoru jestem, bez i bez zdrowia. Oczy mi bolą — Z drugiej Wszystko się ruinuje. Z miesiąca nie wiadomo się „ sredz wdowa

i ile mogę pracuję, a
cała myśl o moich
stych interesach.

Zostaję z głębokiem
uszanowaniem dla
Obojga Państwa

Najuniżonszym sługą
Ant. Aleksandrowicz

5/17 Marca 1874 r. Petersb.

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze

Dobrodzieju,

Oto skończyłem jedną robotę, która mi wiele trudu kosztowała i ody mi zajmowała — na odpoczynek biorę pióro aby przypomnieć niektórych znajomych dawnych mających np przyjaciela naszego Brownera, i jego przyjaciela —, który, jak ja się boję teraz niewątpliwie źle dobrze zrobił, że odstawił wstąpił na nowo w rymy i pieśni. Uprzednio mieli

miéli go za równego człowieka,
a na dwór obyczaiach się nie
czuł. Sam Senatorowi mi przyszło
na myśl to, że pewien człowiek
nie mający najmniejszego znaczenia
w świecie, o pewnych stosunkach
prawdę powiedział — a dzisiaj pierwszy
prawie odezwał się ze złe wyjdzie
pomyśl ny przyjaciel, i nowina
po Warszawie pójdzie na wyścigi.

Tymczasem, jak o tym dowiadkarola
że tu jest mianowicie Kosciuszko, Sam
Prezydent, (x) który rozkazuje
i dwoma Kozakami przez trzy lata

(x) officer jeneralnego sztabu.

wojażowali w Tybecie – przywiózł
stamtąd kosztowne tu nieznane
płótna, które sami zostawili i wypuścili
a także mnóstwo kuriozytetów – i dziwy
opowiada o tym najpiękniejszym
naturalnie zjawiskowi kraju, dziwy
zaiste, bo tym przez narody nigdzie
nie stojące. Respektowali oni zawsze
skrzętne gadzie i z bezbronnemi ma
słoniami i strusiami bez żadnego
psuda. Odbywał on podróż na
koszt towarzystwa geograficznego.
Rozumie się, że pieniędzy dostał nie
wiele – przywiózł natomiast do tego że
tylko zoologii kilka wyciesek –
a podobno miał jeszcze bardzo dalsze

co tu jarzy?— Zaczynałem przeciąg
kupić towarów, i zmini puścił się
w dalszą podróż?— Wyręczył mię
dwoma tysiący rubli (na naszą
monetę) i natychmiast wyjechał dalej
i dalej podróżować. To daje wyobrażenie
jaki to człowiek.— Potrzeba bowiem
kiedy powracając zbliżyliśmy się tam
do Kiachty i już wyobrażaliśmy dom
stanowczemy, zapadali zrozpaczenia
nia. Ile to w drodze niedogodno
ności.— Wróciliśmy z triumfem dla
siebie i dla nauki. Podczas mego
Pana przebywania już angielscy
karty swoje geograficzne naprawili
tych krajów które on przebiegł.
Zrobił jedynastu tysięcy wiorst.

Składam moje najgłębsze
uszanowanie Obozu Państwu
najniższy sługa
Alexandrowicz

Czy Panu Senatorowi Darowie Krasowi
zaglądnąć na karty dziejowej Azyi, którą
odbyliśmy wspólnymi siłami. To teatr
w nowożytnych dziejach najciekawszy,
i wyniki tamtejsze będą mieć wpływ
na losy naszej ojczyzny, szczególniej, jeśli Pan Bóg
dopomoże tam przeprowadzić kolej
żelazną. A pewno to się stanie. O tym
można wnosić z pewnych objawów, które się przytrafiają do budowania kolei
Orenburgskiej — Wszystko to mi wydaje się
bardzo ciekawem, a wreszcie potrzeba
Rosji dla ludności będzie bardzo ważnem.
Tam na wschodzie wszelkie wyrabiają
bogactwa, a między innymi minerały.
Dlatego to ja i Synowiec mego, a
potym i Synowi pragnąłbym na
Górników wykształcić. Czytam
dużo będę, żyć, aby tym pokierować.
Synowiec mój ogromnie pracuje —
i ta praca tam na usposobienie
jego jasno na charakter widocznie
wpływ wywiera zbawienny.

Mieszkamy tu przez pięć lat krowę,
od której doskonałym mleciem i my
i nasze dzieci karmiliśmy się przez
pięć lat — Mając to teraz w myśli,
poleciłem pewnemu holenderskiemu kupcowi
kupić w Kolonii Holenderskiej nabiału,
który z całą swoją ogromną kompa-
nią razem z innymi kolonistami
Rosyi przez pięć lat prosperowali
wyjeżdżają do Ameryki — Jak gdyby
im tam lepiej będzie mogło. Oni wy-
jadą, a my na ich pamiątkę będziemy
zajmować najdalej doskonałe mleko.
Emigracyata wzięła wojenna
opowiadała wojskowej. — Wyjechało
roku Wschodnich przez 200,000
ludzi, familijnych pomiędzy dzieci
przeniosło się do Ameryki. —

spredają bardzo tanio

Eccellenza

Pervenne al S. Padre l'esemplare dell'opera da Vostra Eccellenza pubblicatasi, e contenente gli statuti sinodali dell'antica Provincia di Gnezna, la quale opera venivagli da Lei offerta in dono, accompagnata da analogo rispettato foglio.

Sua Santità, avendo accolto volentieri questa dimostrazione dell'ossequiosa di Lei devozione verso l'augusta sua Persona mi ha commesso l'onorevole incarico di manifestarne all'Eccellenza Vostra il gradimento, e di parteciparle insieme che Le comparte di cuore l'Apostolica benedizione.

Voleuo pui in tal congiuntura la stessa Santità Sua darle un contrassegno di animo benevolo, ed attestarle la stima, che nudre per Lei, ha

Sig.r Senatore Romualdo Hube
Presidente della Commissione
Legislativa pel Regno di Polonia
(con breve e devoraz:) Varsavia

l'aporta, che le venga conferita la Gran-Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno di classe civile. In corrispondenza degli ordini dati da sua Santità, ho il piacere di rimetterle qui accluso il relativo Breve colle proprie Insegne.

Mi è grata poi questa occasione per dichiarare alla Eccellenza Vostra i sensi della mia distinta considerazione

Di Vostra Eccellenza

Roma 14 Febbrajo 1837

Jasni Wielmożny Panie.

Bardzo wdzięczny jestem za list Jego
Zw. D. 8 b m. z którego z przyjemnością się
dowiedziałem, że kurierzy obojga Państwa
postrzyżeni i że jesteście z nowy zupełnie
kontenci.—

Co się tyczę przedłużenia pobytu zagranicą
żadney przeszkody nie będzie.— Wynadziemy
nie Arabiego Berga, że JW Pan mógł za-
mierzone powstanie zagranicą w kilkanaście dni Ju-
rzey, nad termin oznaczony urlopem.— Ara-
bi chętnie się zgodzi, a nawet na liście
JW Pana nazwisko: conducens.—

U nas nie ma żadnych nagłych prac
Komisarz przedawca odszedł, ale to

niewszy wyr. - tym czasem wyższemi gło-
śów w komitecie - wszystkie sprawy dotyczą-
ce mianowicie robotników oraz wszel rzą-
dzących włościach i pasterskach, wyjęte
z pod jurisdykcyi sądów i przyznanych
i oddane władzom wojskowym -
sprawy zaś pomiędzy włościanami
o własności, takie wyższemi głosów
komitetu, zaprowadzono oddać do
sądów gminnych na ustawie oparte
decyzje, bez appelacyi według zarządze-
czyli widzimy się wyżsi, Panie Boże
Wtym zawiera się nasz postęp w reformach
Z wielką niecierpliwością czekamy
na łaski powrotu Twego Pana, aby

w waszych [illegible] dotyczących rec-
gotowania sędziowskiego [illegible]
swiatłych i gruntownych doświadczeniach
rad Wam.

Proszę wszystkich moich [illegible]
Pani Dobrodziei i przyjaciół głębo-
kiego i prawdziwego szacunku

najuniżeńszy Sługa

Wincenty [illegible]

9/21 Sierpnia
1865
Warszawa

3 Stycznia 1890 r.

Kladendorf 34

Jasnie Wielmożny Panie!

Chociaż z najgłębszą przykrością wczoraj z pańskiego listu dowiedziałem się o Pańskiej chorobie i wybrałem się do Generała Machotina lecz Senator Antkowski zaraz mi mnie, że Machotin przeszedł mię wstępnie do Korpusu, ale dziś przyszło [illegible] do egzaminu w Maju. i że traktacja z Generałem Machotinem była by przedwczesna — W Maju więc poradzę się Machotina.

Spodziewam się na wielkanoc stanąć przed obliczem Pana w Warszawie,

a teraz drogi przyjacielu, chociaż spóźnione, lecz serdeczne życzenia na nadchodzący rok 1896.

Zgiełkowicz ustawiczenie
Jasne Wilmowicze Pana
Boga Wielkoc Swemowy

P.S. Maria [illegible] zdrowi i [illegible] (1891) — Brak [illegible] i Influenza nie pozwoliły nam spędzić Nowy Rok w gronie [illegible]

Joseph Baer,
Buchhändler & Antiquar,
Rossmarkt,
am Gutenberg-Monument.

Frankfurt a. M., 19 December 1865.

Hochgeehrter Herr Excellenz,

Ihrer gefälligen Zuschrift vom 16. d. M. zufolge, habe ich heute Morgen und werden Ihnen Ihrem gefälligsten Auftrage, morgen über Leipzig durch Commissionär Herrn Gebethner & W. an Sie abgehen lassen.

Sollten Ihro Excellenz mich zu Besitz des Ihro gefälligst Herrn Dr. Euler, worüber ich selbst so ganz unterrichtet bin, und bleiben würde, so wird es mir sehr angenehm sein, Ihro Excellenz besonderen Wünsche darüber gefälligst Herrn Dr. Euler mitzutheilen, damit ich Ihro Excellenz eine Liste zu machen und überreichen kann.

Ihrem Auftrage gemäß werde ich unverzüglich alle in meinem Besitze befindlichen, Ihro Excellenz gewünschten Werke

Hochachtungsvoll

Werke, welche ich auf beiliegendem Verein Freund
gemeldet) am 24 November persönlich
durch Ihre Vermittlung der Herrn Gebrüder &c.
abgesandt.

Herr Dr Euler wollte meine Forderung
stellung, die Preise, welche er selbst für die Bücher
zahlte, sind wohl durch seine Gewogenheit
etwas herein gesetzt worden. Obschon ich
den Herr Dr Euler auf über 100 Thl, und
so seinen über Ihnen. Vielleicht dürfte
einwenden nicht bestimmt auf Ihnen,
so glaube ich doch, daß er wenigstens alle
die noch nicht in seinem Besitze befindlichen,
seine Forderung festhalten sollte.
Ich bin selbst der Meinung seinen an mich
gestellten Forderung, ein gesandt.
Indessen dürfte es mir wohl gut
sein, alles von ihm als wünschenswerth
bezeichneten Werken, hier,
zu besitzen. Sollten Forderung Ihnen abzeigen

Hoch-

Wegen weiterer Anfragen, so sind sich die Herren Dr. Euler, Arbogast, Schellenberg oder ich zu Auskunft zu empfehlen.

Bitte gefl. Empfangsbestätigung der Briefe resp. Zeichnungsscheine, sowie gefl. Anzeige, wenn Sie mit einem Abschluss einverstanden sind.

Mit Dr. Euler, worauf wir uns bitte beziehen, wünschen wir Ihnen zu dem bevorstehenden Jubiläumsfest, unsern besten Wünsche Ausdruck zu geben, dessen sich unsere Firma jederzeit erfreuen darf.

Indem wir Ihnen auf Ihre gefällige Aufforderung eine genaue Zeichnung für die Versicherung ganz besonderer Gefahren, mit einliegend zusenden

Ihr ergebenster

Hermann Forchheimer

CÁRLOS BAILLY-BAILLIERE

LIBRERO DE CÁMARA DE SS. MM., DE LA UNIVERSIDAD CENTRAL Y DE LA ACADEMIA DE JURISPRUDENCIA Y LEGISLACION

LIBRERÍA ESTRANJERA Y NACIONAL, CIENTÍFICA Y LITERARIA

Calle del Príncipe, n.º 11.

Suscricion á todos los periódicos Franceses, Ingleses, Alemanes y Españoles.

París,	*Lóndres*,	*Nueva-York*,
J. B. BAILLIERE É HIJO.	H. BAILLIERE.	BAILLIERE HERMANOS.

Madrid 28 de mars de 1861

Monsieur Hubé St. Petersbourg

Cher monsieur

Il y a bien longtemps que je n'ai eu de vos nouvelles et j'ai été fort inquiet de votre santé. Je désire vivement savoir si votre maladie est passée et si vous vous portez bien. Pour moi je me porte assez bien. J'ai été fort occupé depuis le 20 octobre dernier époque de la fin de la session des Cortès. J'ai fait venir à Paris deux exemplaires de mon livre que je me fais un plaisir de vous envoyer par Montpellier et Marseille. Vous recevrez ci-joint facture et connaissement. Veuillez me faire savoir votre avis sur mon travail.

Depuis j'ai trouvé à Séville 1632. un volume de ordenanzas de [illegible] que je me ferai un plaisir de vous prêter à votre occasion.

Je vous prie [illegible]

bon couvent de notre Dame

Laigny le salutation de
Mon vicaire et tout de mon

C. BAILLY-BAILLIERE
CALLE DEL PRÍNCIPE, NÚM. 11.
MADRID.

Russia

Monsieur Moltke
Senateur
St. Petersbourg

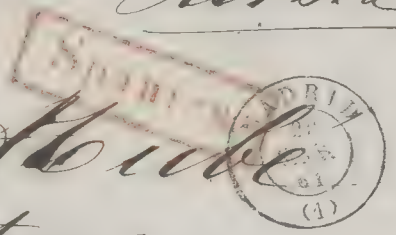

Verviers
2 4 II.
(Prusse)

Luxembourg

LIBRERIA ESTRANJERA Y NACIONAL **DE D. CARLOS BAILLY-BAILLIERE** LIBRERO DE CÁMARA DE SS. MM. Y DE LA UNIVERSIDAD.

CALLE DEL PRÍNCIPE, N.° 11.

Suscricion á todos los periódicos Franceses, Ingleses, Alemanes, Españoles, etc., etc.

Surtido completo de obras francesas de *teologia, filosofia, jurisprudencia, matemáticas, arquitectura, mineralogia, medicina alopática y homeopática, cirugia, anatomia, farmacia, fisiologia, hidropatia, magnetismo, historia natural, química, física, arte militar, agricultura, veterinaria, literatura, economía política.* Coleccion de los *Manuales Roret.* Coleccion *Charpentier, Didot, Marescq, Barba, Lévy. Bibliothèque des chemins de fer,* etc. Libros españoles, ingleses, alemanes é italianos. Gramáticas y Diccionarios de todas lenguas.—*Se recibe toda clase de obras para la venta en comision.*

Una correspondencia activa con Francia, Inglaterra, Alemania, Bélgica, Italia, etc., y con las principales ciudades de España, permite al **Sr. Bailly-Bailliere** cumplir con la mayor brevedad cualquiera comision que se le confie.

PARIS, **J. B. Bailliere é hijo.**—LONDRES, **H. Bailliere.**—NUEVA-YORK, **Bailliere,** HERMANOS.

Vendido á Dor Hube ... París

Entregado á Mr H. B. Bailliere a faire remettre à M. Durand

Madrid 10 de Oct.e de 186 a

*	1	Ordenanza municipal de Barcelona 1.e	6	»
*	1	Reglamento de la Ciudad de 2.e	11	»
*	1	Catalogue de Langé 2.e Supplement 3.e 4.e 5.e 6.e	1[illegible]	»
*	1	Del geografico-histórico de España parte 1.a de la 1.a 1.e 2.e 3.e 4.e 5.e 6.e comprende la Rioja etc	20	
*	1	Pardo Tomas 1.e 2.e 3.e 4.e 5.e 6.e 7.e 8.e 9.e 10.e	19	»
		Vista al Sr.	77	»

á la vuelta.

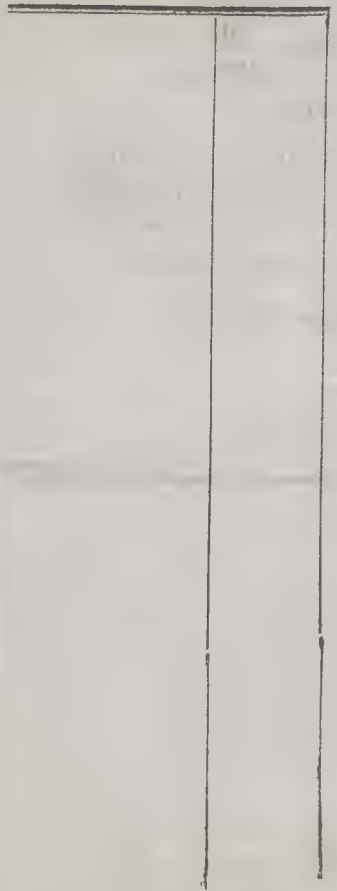

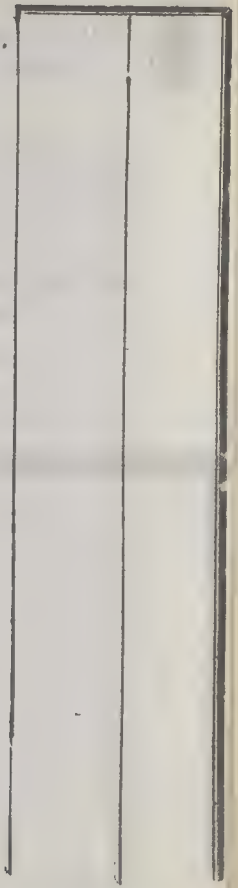

Euere Excellenz

Ich ersuche Sie um Einladung zur Sitzung des Comité's über [illegible] das neue Einnahmebuch. Ich war sehr entschlossen, dahin zu gehen, ohngeachtet meines schlechten Gesichts. allein ich ersuche zu meinem Vortheil, daß wir ich über die Thüre Treppen in die Appartements meiner Frau gehen wollten, ich sie, durch allzu gehoben, nicht [illegible] könnte. Ich bitte demnach Euere Excellenz, diesen Umstand Ihrer Gefälligkeit vorzutragen, daß Sie gütigst meine heutige Abwesenheit entschuldigen möge. So wie meine Gesundheit es zulassen, werde ich für mich der größte Vergnügen, so wie die größte Ehre haben, bei meiner so wichtigen Discussion gegenwärtig zu seyn.

Für die Communication meiner Einnahmen Verfassung

Euerer Excellenz

gehorsamster Diener

N. Balugiánsky

Montag den 16
Mai 1642.

Lwów, 16 czerwca 1885.

Wielmożny Panie
Senatorze!

Pospieszam wyrazić Mu najserdeczniejsze podziękowanie za łaskawe przysłanie Swej pracy o dwu rękopisach śś. Dziowickowego zbioru praw kościelnych, a zarazem podziękować za tyle Mu mnie piochlebną pamięć Jego o mojej osobie.

Przed kilku laty, jeszcze jako aplikant krakowskiego archiwum miałem zaszczyt osobiście być Mu przedstawionym

przy sposobności Jego pobytu w Krakowie; obecnie powziąć to sobie za prawdziwy zaszczyt, że mogę, przynajmniej drogą korespondencyjną znajomość tę odnowić.

Jako docent prawa polskiego rozpocząłem na tutejszej wszechnicy wykłady z powziątkiem bieżącego, letniego półrocza. Rozkład prelekcyj zastosowałem do odnośnego reskryptu ministeryalnego polecającego wykładać co półrocze na przemian historyą prawa pol. i pol. prawo prywatne. W bieżącem półroczu

wykładam Lekcy pierwszą partyą historyi, w najbliższem zimowem wydrożę prawo prywatne, poczem przystąpię do dalszej partyi historyi. Praca nad wykładami absorbuje mi obecnie cały czas, jakim mogę rozporządzać; nie sądzę, ażbym w najbliższych kilku latach wystąpić mógł z jakąś samoistną, zwłaszcza większą pracą. Tymczasem przypomnę się publiczności moją Genezą trybunału Koronnego, której połowa wyszła w Prawodawstwie narodowym i literackim, której druk jednak musiał być

nadal zastanowionym, z powodu, że wobec małej objętości tego czasopisma, i nawału innych artykułów musiałby się ciągnąć przez przeszło cały. Pozostaje mi obecnie pracę tę Bibliotece umiejętności prawnych w Warszawie. Nie wiem jednak dokąd, kiedy dzieło zostanie zamkniętym i ukończonym.

Przy tej sposobności pozwalam sobie załączyć wyrazy głębokiego szacunku i poważania,

Wielmożnego Pana Senatora

posłuszny sługa

Oswald Balzer

Ormiańska 29.

Lwów 26/9 1886.

JW Panie Senatorze!

Równocześnie z niniejszym listem mam zaszczyt przesłać JW Panu Senatorowi exemplarz mojej pracy: Geneza Trybunatu Rzymskiego, a zarazem upraszam Go uprzejmie przyjąć ten skromny upominek jako wyraz należnego hołdu dla tylu zasług położonych około rozwoju naszej umiejętności.

Praca nad wykładami absorbuje mi obecnie niemal wszystek czas jakim rozporządzam, tak że nie mogłem dotychczas przystąpić jeszcze do jakiegokolwiek innego zajęcia naukowego. Liczne uwagi, które mi się nasunęły przy opracowywaniu wykładu prywatnego prawa polskiego, zebrałem zarem w rozprawce: O obecnym stanie nauki prywatnego prawa polskiego i jej potrzebach, którą ogłaszam obecnie w Przewodniku naukowym i literackim do innej jakiej pracy [illegible]

sposobności przystąpić prędko, nie myślę na razie. Niech mi jednak będzie wolno już teraz podzielić się z WPanem Senatorem, zamiarem, z którym noszę się od pewnego czasu, zamiarem przystąpienia później do opracowania systemu prawa pol. prywatnego. Nie łaję sobie ogromnych trudności, jakie za sobą pociągnie spełnienie tego zadania; nie wątpię, że praca ta wymagać będzie całych lat przygotowań; mam jednak nadzieję, że mi się uda stworzyć coś bądź co bądź lepszego, niż dotychczasowe podręczniki, a tém samem choć w części przyczynić do postępu naszej nauki.

Przy tej sposobności niech mi będzie wolno przedstawić JWPanu Senatorowi jeszcze jedną prośbę. Zawiązuje się tutaj Towarzystwo historyczne, mające za cel kultywowanie nauk historycznych, zwłaszcza zaś pracę nad dziejami

Rusi Czerwonej. Towarzystwo to, prócz odbywania miesięcznych zebrań ma zamiar wydawać — poczawszy od 1 stycznia 1887 — Kwartalnik naukowy p. t. Przegląd historyczny, który oprócz rozpraw i materyałów w dziale pierwszym obejmie przegląd wszystkich najnowszych pojawów na polu historyografii polskiej, drugi ważniejszych publikacyj historyografii zagranicznej. Członkowie Towarzystwa, gdzie kolwiekbądź mieszkający, płacący rocznie w Krakowie w kwocie 4 złr i wstępnego 1 złr otrzymują pismo i inne publikacye, do których Towarzystwo przy sprzyjających okolicznościach przystąpić zamierza, bezpłatnie. Nie potrzebuję podnosić, jak przedsięwzięcie to, mogące przynieść wiele dodatnich dla nauki rezultatów, wobec trudności rozruszania naszego społeczeństwa dla takich

celów, potrzebuje rewizyd jakiejgor-
liwszego poparcia zarówno moralnego
jak i materyalnego. Towarzystwo mia-
Toby bardzo wiele do zawdzięczenia
JWSenatorowi, gdyby zarówno sam
poparcia tego odmówić nie zechciał,
jako też powagą swoją w wyższych ko-
łach udzielić mu go raczył. Na razie
jednak tylko prośba prywatna z mojej
strony; urzędowe zaprószenie otrzyma
JWPan Senator zapewne w tych dniach
od zarządu Sprawy Towarzystwa za-
łatwia na razie Dr. Ludwik Finkel,
Lwów, ul. Sobieskiego 32.

Kończąc, proszę przyjąć wyrazy
głębokiego szacunku i poważania

Dr. Oskar Balzer

Jego Excellencyi
Jaśnie Wielmożnemu Panu
Senatorowi
Romualdowi Hubeni

Warszawa

Marszałkowska 50.

Lwów 30/I 1887.

Wasza Excellencyo!

Za łaskawą pamięć i tyle cenny dar dzieła swego o Prawie pol. XIV. wieku proszę przyjąć najserdeczniejsze podziękowanie. Przestudyowałem je już dokładnie, i mogę tylko – o ile mój sąd cokolwiek znaczyć może – najszczerzej pogratulować W. Excellencyi dzieła, a nauce naszej tak cennego i znakomitego nabytku. O książce tej podaję krótką wzmiankę w artykule o „Literaturze prawa pol. w roku 1886" przeznaczonym dla Gazety sądowej warszawskiej; krótką dla tego, że właściwą, szczegółową recenzyą, przynależnem dla „Kwartalnika historycznego", nie chciałbym się więc powtarzać. W recenzyi tej, w której oczywiście nie omieszkam podnieść wszystkich dodatnich stron dzieła, pozwolę sobie wyrazić kilka – mniejszych – zapatrywań odmiennych co do niektó-

rych szczegółów w układzie sądzie w terminologii użytej przez W. Excellencyą (Tak n.p. zdaje mi się, że właściwiej byłoby nazywać fwdiussyą rękojemstwem niż poręką, pierwszy wyraz bowiem używany jest stale w naszych źródłach, drugi wytworzył się podobno dopiero w wieku bieżącym i d.p.). Są to oczywiście zarzuty, o których mniej więcej sam najlepiej jestem przekonany. W każdym razie sądzę, że dzieło W. Excellencyi będzie musiało przez długi czas służyć za podstawę naszych wiadomości o Pr. pol. z XIV w. tem bardziej że jest ono zarazem publikacyą źródłową nie tylko w dodatkach do dzieła pomieszczonych ale także w dopiskach do poszczególnych ustępów, które przynoszą tyle nieznanego materyału z najdawniejszych naszych Ksiąg sądowych. Niech mi jednak będzie wolno postawić jeszcze jedno pytanie: czy nie byłoby się dało przedstawić pr. pol. nie tylko z końca wieku XIV, ale z całego tego wieku? Księgi sądowe nie wystarczą tu zapewne, ale są dyplomata, które W. Excellencyi po-

stuiyty do skreślenia tak jasnego i prze-
rzystego obrazu pr. pol. w w. XIII. W ten
sposób – odbierzywszy „Ustawodawstwo Karim.
wgo", które przedstawia zasady legislacyi
Karimerowskiej – powstała między „Pra-
wem pol. XIII w." a „Pr. pol. XIV w" pewna
luka, której z pewnością nikt tak dobrze
wypełnić nie potrafi, jak W. Excellencya.

Za łaskawe uznanie dla mojéj broszurki
o prawie pryw. pol. serdecznie dziękuję, tem
bardziej że jestto dzieło bezpretensyonalne,
które napisałem głównie dla moich uczniów,
ażeby im dać pewną miarę do oceny dotych-
czasowych podręczników, a zarazem wska-
zać najważniejsze potrzeby naszej nauki
dziejów podać zasadnicze myśli o sposobie
badania pr. pol. Obecnie prócz pracy nad
wykładami zajęty jestem rękopisem, za-
wierającym przekład polski statutów średnio-
wiecznych (od Kaz. wgo do r. 1505). Rękopis
ten, spisany z początkiem wieku XVI przecho-
wuje się obecnie w bibliotece hr. Tarnowskiego
w Dzikowie, skąd na pewien czas dostałem
go do Lwowa. O tym rękopiśmie pisał Ketrzyń-
ski w Przewodniku naukowym i literackim
z r. 1883, ale niedokładnie; obecnie badam

go wczej szczegółowo, i zdaje się że niebawem ogłoszę o nim artykuł.

Kończąc, przesyłam W. Excellencyi wyrazy głębokiej czci i poważania

O. Baher.

Babrzejewski
114

Lwów 3/6 1887.

Excellencyo!

Z odpowiedzią na ostatnie łaskawe pismo Excellencyi zwlokłem umyślnie dla tego, że oczekiwałem chwili, kiedy zostanie wydrukowaną moja recenzya, o jego ostatniéj pracy, w Kwartalniku (zeszyt 3), którą niniejszem w nadbitce mam zaszczyt przesłać Excellencyi. Przy tej sposobności niech mi będzie wolno przesłać Excellencyi najserdeczniejsze ~~podziękowa~~ powinszowanie z powodu tak zaszczytnego a tyle zasłużonego odznaczenia jakiego praca ta doznała ze strony Akademii Umiejętności.

mój artykuł o „Projektach polskich kodeksów średniowiecznych, a zwłaszcza o Kodeksie Dzikowskim, projekt taki zawierającym", zdaje się nie ukaże się tak prędko w druku; oddałem go tutejszemu „Przewodnikowi naukowemu i literackiemu", gdzie dla nawału innych prac będzie musiał być odłożonym na później.

Przed kilku dniami otrzymałem nową książkę: Brunnera (z Berlina) Deutsche Rechtsgeschichte, tom I (całe dzieło obliczone na 3 tomy, wychodzi w zbiorze Bindinga: Systematisches Handbuch der deutschen Rechtswissenschaft). Rozwijając się

w niej z wielką pilnością i interesem; nie w nieznacznie małego znaczenia, przedstawia bowiem w sposób naukowy wszystkie wyniki dotychczasowych badań nad prawem niemieckiem. Kiedyż my dorobimy się czegoś podobnego w prawie polskiem? Prace Heusslera: Institutionen des deutschen Privatrechts (2 tomy) które w tym samym zbiorze w ubiegłym roku została ukończona pozwoliłbym sobie również polecić łaskawej uwadze Excellencyi, jeżeli dotychczas nie jest mu znaną.

Przy tej sposobności raczy Excellencya przyjąć wyrazy głębokiego szacunku i poważania

O. Balzer

P.S. Razem z nadbitką recenzyi o pracy Excellencyi przesyłam również nadbitkę recenzyi o artykule Arranta: La question agraire et la Pologne, która może nie jest bez interesu jej chociaż z tego względu, że wykazuje „grunt do woli" francuskiej nauki.

Babrek

Lwów 2/I 1885

Excellencyo!

Obawiał rozmaite czynności niecierpiących zwłoki nie pozwalały mi aż do tej chwili – mimo najszczerszych chęci – odpowiedzieć na ostatnie dwa listy Excellencyi. Dzisiaj czynię to tem śpieszniej ile że mogę podać wyjaśnienia kilku słów mi tych w mojej recenzyi o ostatniej pracy Excellencyi. Oczywiście zgadzam się najzupełniej z pojęciem „pracy przygotowawczej" i bardzo wygodne i zalecam to od tego co w danym przypadku uważa się za pracę taką powinno, oddzielenie. Zwykle za taką pracę uważa się dużo, które przedstawia całkiem samoistną

w tym razie pra[illegible] polskiego, tak, że z tego już wzg[illegible] można by pracę o której mowa zabierzyć do przygotowawczych, jako że przedstawia to prawo z pewnego tylko chro[illegible]tego okresu. Jednakże ten wzgląd nie mógłby wystarczyć gdyż w takim razie musielibyśmy prawdziwą część dzieł naukowych naszych pracami przygotowawczemi, co oczywiście nie miałoby już żadnego znaczenia przy charakterystyce ich wartości. Był zatém inny jeszcze powód dla którego uważam tej naszej. Wyobrażam sobie, że z czasem, kiedy zostaną przeprowadzone badania nad rozwojem pr. pol. we ~~poszczególnych~~ wszystkich okresach będzie można postawić bardzo jasno [illegible] konkluzye o istocie i treści poszczególnych instytucyi i całego organizmu pr. pol. Dziś gdy zrąb naszej umiejętności

prawie na nowo budować trzeba
zawarcie jeszcze na tego rodzaju
wnioski, ale z czasem trzeba będzie
je można postawić; praca, któraby
przedstawiała jakiś chronologicznie
zamknięty okres, pokusiła się o ta-
kie wnioski, byłaby zła, bo zupełna
pełna hipotez i niepewności, my-
ślowień, ale z czasem, kiedy obejmie
całość przedmiotu, będzie miała rację
bytu. W ogóle sądzę, że opanowawszy
przedmiot w zupełności, będziemy mo-
gli nawet o poszczególnych okresach
w rozwoju prawa polskiego wypowie-
dzieć jeszcze mniejsze słowo, któ-
rego dzisiaj pragnąc nad tym
tylko okresami, powiedzieć nam
jeszcze nie wolno. To był drugi
względ, dla którego prawo to nazwa-
łem przygotowawczą, ograniczając w
tym tylko celu, aby dzisiejszych jakl
i zwrócić uwagę na [illegible]
naszej nauki.

rzynić jakichkolwiek zarzutów, bo zarzutem, uniemożliwiającym wartości pracy w obecnych warunkach byłoby właśnie to, gdyby się jej nie uważało za przyczynkowawczą, implicite bowiem mieściłoby się w tem twierdzenie, że zawiera sądy nogolniające, zbyt pospiesznie wypowiedziane. Może więc Excellencya nie zechce mi wziąć za złe tego w najlepszej myśli wypowiedzianego słowa; w każdym razie proszę być przekonanym, że należę do przeworskich, którym długoletnia [illegible] pracą i jej znakomite rezultaty najwyżej stawią.

Za tyle łaskawą informacyą o literat[illegible] praw obcych najserdeczniej się kłaniam; z należytem tu widowniu o kilku dotąd nieznanych mi księgach, [illegible] z literat. włoskiej i hiszpańskiej, z których obie w tutejszych bibliotekach bardzo mało się zastąpione; nawet [illegible] ra hiszpańska jest mi niedostępna z powodu nieznajomości tego języka.

Za przysłany Przegląd sąd. i adm. wdzięczności należy się nie mnie, ale samemu [illegible] Drowi E. Tillowi docentowi tutejszego Uniwersytetu. W przekonaniu, iż postąpię zgodnie z wolą Excelencyi, [illegible] mu w Jego imieniu podziękowanie za [illegible]estanie zeszytu.

Na zjeździe prawników w Krakowie F

Z poważaniem oddany Ossowski

Kraków 16/12 1888.

Excellencyo!

Za łaskawą pamięć i tyle cenny upominek raczy Excellencya przyjąć najuniżeńsze podziękowanie. Przeglądałem zbiór ten i przyznaję słuszności najzupełniej tą zapatrywaniom Excellencyi, że przedstawia on wartość nie tylko dla filologów ale zarazem także i dla prawników; ja sam znalazłem w nim kilka cennych wskazówek co do pytań, któremi się obecnie bliżej zajmuję. Nie omieszkam z nich przy nadarzonej sposobności skorzystać. Słownik prof. Brückn. witam jako bardzo ważne uzupełnienie publikacyi; obok jednej dotychczas tego rodzaju pracy Zebińskiego postawić on może za ułatwienie do odtworzenia dawnej naszej terminologii prawnej. Nie mówiąc o tych konjekturach, które

przyniesie filologom z zawodu. Powitałem go z tem większą radością, ile że jest on ~~prawie~~ ~~spełn~~ przyczynkiem do wykonania myśli, którą niedawno miałem sposobności podnieść na Zjeździe prawn. i ekon. w Krakowie, t. j. do ułożenia słownika wyrazów prawa polskiego. Tem większa jest, zasługa Excelencyi że ogłosił tyle ważnego materyału mogącego posłużyć do urzeczywistnienia tej myśli.

Przy tej sposobności z niech mi będzie wolno jeszcze przedstawić jedną prośbę. Oto exemplarz, który Excellencya łaskawie przysłać mi raczył, jest defektowny, brakuje w nim mianowicie ostatniego arkuszyka tekstu (str 123—126), tak że po stronie 122 następuje zaraz słowik prof. Brücknera, zaczynający się od strony 127. Jeżeli Excellencyi nie sprawi to ~~trudności~~ trudności, byłbym wielce obowiązany, gdyby przy nadarzającej się sposobności zechciał łaskawie przysłać mi

brakujący arkuszyk. Proszę wybaczyć temu mojemu natręctwu, ale chciałbym tak cenną publikację posiadać niezdefektowaną.

Wiadomości o zamierzonym przekładzie „Wyroku Lwowskiego" Ludwiki dodatkach jakie poczynić ma Excellencya i Romacz ucieszyła mnie wielce. Sprawa poruszona w tej pracy interesuje mnie w wysokim stopniu, z powodu, że stanowi część tematu, który w przyszłości w obszernej książce opracować zamierzam. Na razie jest to tylko zamiar, do którego wykonania prawie jeszcze nie zabrałem się i zapewne nie będę mógł się zabrać w najbliższym czasie z powodu nawału zajęć zawodowych. Kilku pomniejszych prac, które obecnie przygotowuję do druku. Dla tego nie mówię o niem szczegółowo, obawiam się bowiem, iżbym nie przynęcał nieraz, której może nie wykonam, jeżeli się okażą jakie przeszkody lub może przekonam się, że siły moje nie sprostają zadaniu.

Za łaskawe zwrócenie uwagi na pracę Daresta, o której pojawieniu się nieprzytoczyście nie miałem wiadomości,

wynajmie dziękuję. Nie mniej też wyrażam podziękowanie za tyle pochlebny sąd o treści mojego artykułu w przedmiocie publikacyi Lekszyckiego. Jeżeli forma w ocenie regestrów była cokolwiek za ostrą, to wyznać muszę otwarcie, że stało się to mimowiednie. Zamiarem moim było wykazać tylko w sposób przedmiotowy braki, jakie w wydawnictwie zachodzą; mimo to wszystko uznaję ogromną zasługę Lekszyckiego, że ogłosił pierwszy tak pokaźny zbiór najdawniejszych zapisek wielkopolskich, który obok „Księgi Kaliskiej" Ulanowskiego i tylu cennych wyjątków ~~Etc~~ z rozmaitych Ksiąg zamieszczonych przez Excellencyą w dziele „Sądy, ich praktyka etc", stanowią niemal wszystko, co dotąd z zapisek wielkopolskich znamy. Byłbym niepocieszony, gdyby Lekszycki wziął sobie zbyt gorąco do serca tę moją Krytykę. Nie znając go osobiście, ani nie zostając z nim w korespondencyi, nie mogę mu w tej mierze dać wyjaśnienia; byłbym jednak wielce zobowiązany, gdyby Excellencya, który z L—im w bliższych zdaje stosunkach, zechciał go, przy

nadanej spostrzeżeniu zapewnić
o moim wysokim szacunku dla jego
sumiennej pracy i uznaniu dla
tak ważnej publikacji, której ze-
szła datem wyraz takie w mojej recen-
zji. Leży to już na mieszańcie w moim
sposobie wyrażania się, że czasami
używam formy za ostrej na oddanie
łagodniejszej treści i skutkiem tego
wywołuję nieporozumienia, czasem
niechęci. Bądź co bądź, dziękuję za ła-
skawe zwrócenie uwagi na tę sprawę;
na przyszłość będę się starał pisać
ogłędniej.

Obecna moja praca naukowa rozbiega
się w kilku rozmaitych kierunkach.
Przez recenzyj, dostarczanych do „Kwar-
talnika", które mi wiele czasu zajmują
które jednak pisać jestem zmuszony dla
braku innych recenzentów (Ulanowski
odmówił dawno współpracownictwa),
przygotowuję obecnie zbiorowe wy-
danie dawniejszych moich rozpraw
pomniejszych, rozrzuconych w rozmai-
tych pismach czasowych. Nie mogę tego
właściwie nazwać pracą naukową
gdyż nauka nic nie skorzysta na prze-
drukowaniu rzeczy poprzednio już ogło-

szonych, chyba o tyle, o ile dodam pewne uzupełnienia i sprostowania. Chodziło mi tu tylko o zebranie treści rozrzuconych i tatarejsze ich upublicznienie dla tych, którzy interesują się nauką prawa pol. Pewne zajęcie wzbudzi chyba praca do zbioru tego przeznaczona, a poprzednio niedrukowana: O nieznanym projekcie Korrektury prawa z r. 1572-3. Tekst tego projektu, opracowanego przez komisyą wyznaczoną na zjeździe w Kaskach r. 1572 odszukałem w jednym z rękopisów Bibl. XX. Czartoryskich w Krakowie. Szczególna jego właściwość polega na tem, że Hanow on próbę zupełnej restytucyi rządów arystokratycznych i przypomina w wielu względach przywilej mielnicki z r. 1501 ogłoszony przez Bandtkiego. - Jakkolwiek tylko zbiór będzie wydrukowany, nie omieszkam przesłać exemplarz Excellencyi z uprzejmą prośbą o przyjęcie takowego.

Druga praca, do której materyał mam już w przeważnej części zebrany, dotyczyć będzie pytania: od kiedy w Polsce datować należy zasadę elekcyj-

ności tronu jako zasadę prawną. Pozwolę sobie tutaj wystąpić z zapatrywaniem nieco odmiennem, niż je wypowiedzieli Kadnichi, Szujski i inni uczeni. Streszczenie jej podam na jednem z ~~najbliż~~ posiedzeń Wydziału hist.-fil. Akademii, a w druku zaś pojawi się w publikacyach tejże Akademii. Sądzę, że wykończę ją za jakie pół roku.

Mniejszy artykuł o nieznanym układzie prawa pol. Mikołaja Chwałkowskiego (autora Jus publicum Regni Pol) pojawi się zapewne wkrótce w jednem z pism czasowych. Rękopis tego układu odszukałem w Bibliotece Ossolińskich; jest to alfabetyczne zestawienie (niestety tylko urywkowe, literę A obejmujące) zasad prawa pol. pisane na wzór wielu innych tego rodzaju układów, z ciekawą przedmową, w której autor wskazuje na potrzebę badania historyi prawa.

Obok tego przygotowuję jeszcze publikacyę ukończonego dotąd pomnika, który zapewne nie bez interesu przyjęty zostanie przez tych, którzy obchodzi bliżej prawo karne polskie. Jest to regestrum furum, prowadzone przez grodzkiego sanockiego poczynając od połowy wieku XVI do 2gi połowy wieku

XVII, niewątpliwie może zarówno
registrum furum, gdyż są tam za-
pisywane kilkie inne sprawy karne
oprócz złodziejstwa. Znajduje się w tu-
tejszem archiwum aktów grodzkich
i ziemskich, którego dyrekcya udzieliła
mi pozwolenia ogłoszenia tego pomnika
drukiem. Wielki brak źródeł do histo-
ryi prawa karnego, jak nie mniej oko-
liczności, że żadne registrum tego rodzaju
dotychczas znanem nie było, dodają
tej księdze [redacted] wartości. Znajduje
się w niej wiele wiadomości o postępo-
waniu ze złoczyńcami, o torturach,
o exekucyi wyroków karnych, o or-
ganizacyi sądownictwa karnego i t. d.
Registrum to obejmuje 2 tomy w
oryginale; w przedruku w wielkiej 8ce
zajmie około 200 str. druku. Ze wzglę-
du na nadbiór tego rodzaju pomni-
ków będzie się drukować in extenso,
nie w excerptach. Kopia jest już
prawie na ukończeniu; po skolacyo-
nowaniu jej z oryginałem i napisa-
niu wstępu będzie mogła być oddana
do druku. Ze strony prof. Bobrzyń-
skiego otrzymałem przyrzeczenie,
że mi odda do użytku podobną księgę
w archiwum krakowskiem znajdującą

się; może się tedy zbiorę jakaś większa wiązanka pomników prawa karnego, które tyle niejasną kwestyą, jak nasze prawo karne, bliżej ~~może~~ rozświecić zdołają. Szkoda, że wszystkie dotąd ~~wiadomości~~ (regesty) pochodzą dotychczas z czasów nowszych; z wieków średnich, jakkolwiek niewątpliwie były utrzymywane (wzmianki w Statutach o zapisywaniu zdarzeń do regestru), nie dochowały się dotąd zadne, o ile mi przynajmniej wiadomo.

Od parskerunka 6. r. ~~nastąpiła~~ nastąpiła na mnie bardzo przyjemna i pożądana zmiana. Przybył do Lwowa Dr. Abraham, mianowany profesorem prawa kanonicznego na tutejszym uniwersytecie, człowiek, z którym łączy mnie stosunek dawnej zażyłości koleżeńskiej z Pań uniwersyteckich, tudzież jednolity kierunek badań naukowych. Omawiamy często rozmaite kwestye naukowe i zachęcamy się nawzajem do pracy. Nie bez interesu Ma Excellencyi będzie dowiedzieć się że Abraham przygotowuje obecnie

artykuł o Synodyku Jarosława na podstawie rękopisu znanego Excellencyi, niegdyś w posiadaniu Kronerytskiego, obecnie zaś hr. Baworowskiego znajdującego się. Abraham rozkłada niektóre statuty synodalne w wydaniach Excellencyi Fudzieja Helcla za jednolite uważane, na poszczególne części składowe, z których każda ma być osobnym statutem. Zapewne wkrótce będzie z tą pracą gotów.

Balzerowie w Ems są tylko imiennikami moimi. Nie posiadam żadnej familii w Niemczech, a i ta laj jest ona tylko nielicrną.

Kończąc, proszę przyjąć wyraz głębokiej czci i poważania

powolny sługa

Balzer.

Lwów 27/7 90.

Excellencyo!

Za łaskawie przesłane mi życzenia z powodu nominacyi najuprzejmiejsze zasyłam podziękowanie. Nie potrzebuję dodawać, że życzenia te z ust Excellencyi mają dla mnie pierwszorzędną wagę i wysoką mi sprawiły radość. Zapotrzebowanie co do opracowania procesu polskiego niemniej szczerze dziękuję. Przedmiot ten już od dawna budził we mnie szczególne zainteresowanie, a jest mi nawet dość dokładnie znany, gdyż musiałem go opracować szczegółowo, wykładając od kilku lat na tutejszym Uniwersytecie osobny Kurs „Prawo karne polskie". Mam tedy w rzeczywistości

rę chęć a zarazem nadzieję że będę go mógł kiedyś skrupulatnie opracować i drukiem ogłosić. Na razie tylko nie pozwalają mi zabrać się do tej pracy inne roboty, które pozazdrościłem. Drukuję obecnie „Księgę Kryminalną Sanocką" z lat 1554–1638, ciekawy pomnik sądownictwa Kryminalnego w rodzaju tego, jaki ogłosił dr Piekosiński p.t. „Akta sądu Kryminalnego Krem mszczyńskiego. Siedm arkuszy mam już wydrukowanych; całość, jak przypuszczam, będzie gotowa we wrześniu lub październiku. Niemniej też wykończyłem w ostatnich czasach pracę o zakresie i sposobie wydania ustaw naszych średniowiecznych; rzecz, która przyniesie pożytek może z tego względ-

dn, że zawiera sposobem regestowym redagowane ustawy nasze średniowieczne, nie pomijając nawet landów wiecowych. Dopiero z tych regestów okazało mi się, jak mało tylko drobną materyału ustawniczego z owych czasów zawierają dotychczasowe zbiory ustaw średniowiecznych. Krew tą godową już zupełnie do dna, okaże się z końcem bieżącego roku. Pracuję też nad wielką pracą: o sukcesyi tronu w Polsce za Piastów i Jagiellonów, do której mam już materyał w znacznej części zebrany, a która, jak mniemam, mimo wielu prac, jakie w tym przedmiocie dotąd pisano, odsłoni wiele ciekawych i nowych rzeczy. Kiedy ją będę mógł wydać [illegible]

nie mogę w tej chwili przewidzieć, chciałbym, żeby za rok mogła już być ogrodzona. W końcu zbieram materjały (i mam już wielką część zebraną) do ułożenia spisu uczonych z czasów Piastowskich. mniemam, że zarówno chirurgja i medycyna jak i nauka naszego prawa ze spisu takiego niejedną odniesie korzyść - Do tego zapewne wezmę się do procesu. W ostatnich czasach wiele mi dat do czynienia z aktami historycznymi, którego bytem sekretarzem cieszę się, że się przynajmniej udał, jak z wielu stron piszą i mówią. Bardzo żałowałbym, że Excellencya nie mógł wziąć w nim udziału. „Pamiętnik Żydów“, zawierający 29 referatów na Zjazd nadesłanych, przekazałem przed miesiącem Excellencyi, nie wiem, czy doszedł do rąk jego. Prof. Abraham ogłosił w tych dniach bardzo ważną i ciekawą pracę p. t. Organizacya kościoła w Polsce do połowy XII wieku - 200 kilkadziesiąt stron. —, którą to prze

Excellencya w tych dniach zajęcie otrzyma. Zajęcia otrzymy tygodniowe czci i poważania

O. Bal

Jego Excellencja
Wielmożny Pan
Senator Romuald Hube

Warszawa

Marszałkowska 136.

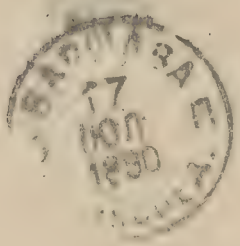
17
JUN
1890

94
NTP.

Lublin dn 9 Grudnia 1876.

Jaśnie Wielmożny Panie!

Nie ze względu na jakąkolwiek wartość, ale na pamiątkę objętych przeze mnie rządów Dyecezyi, mam zaszczyt przesłać opóźniony a przy Cenzurze uszmplowany mój List pasterski, który racz Jaśnie Wielmożny Panie przyjąć, w dowód najwyższego poważania mego i niezmiennej przyjaźni – z jaką zawsze zostaję

Jaśnie Wielmożnego

Ks. Walenty Baranowski Biskup Lubelski

L. J. C.

Jaśnie Wielmożny Panie!

Dzięki za ofiarowany mi opis kościoła w Radomsku. Już to drugą pracę religijnej treści odbieram od JW. Pana. Wdzięczny za dowody łaskawej pamięci, proszę Boga aby JW. Pana umocnił zdrowia i pocieszał Go, po stracie ś. p. żony. Chojne ofiary jakiemi darzyła kościół swój parafialny, wnosić każą o jej pobożnem usposobieniu, dusza jej, często zapewne zwracała się ku Stwórcy! Daj jej Panie! szczęście wieczyste!..

Często bardzo z Bratem moim, przypominamy sobie czasy szkolne i uniwersyteckie, nieraz JW. Pana wspominamy. Już nas nie wielu współczesnych zostało a z profesorów, podobno już tylko czterech przy życiu: Wojde, Maciejowski, JW. Pan i Frąckiewicz.

Jakaż to szkoda, że nikt dotąd, nie zajął się skreśleniem dziejów b. Uniwersytetu. Dziś tylko JW. Pan mógłbyś tego dzieła dokonać. Zachęcałem P. Maciejowskiego, ś. p. Jackiego, ale się oba wymówili. P. Wójcicki orem innem zajęty, a do skreślenia ścisłego obrazu, trzeba nie tylko naocznego świadka, ale obok czynny udział mających. ś. p. ks. Prelewski, zaczął pisać żywot Rektora Szwejkowskiego, ścisłe z historyą Uniwersytetu złączonego, ale w ciągu tej pracy śmierć go zaskoczyła.

Z tytułu pasterstwa mego, nie raz również miałem JW. Pana na myśli. Dyecezya Lubelska, powstała głównie z Chełmskiej — Radabym zebrać i wydać wszystkie Synody tej Dyecezyi. Mam u siebie Zamojskiego z r. 1604. Mac: Lubieńskiego z r. 1624. Piaseckiego z r. 1644. Święcickiego z r. 1694. Krzyst: Szembeka z r. 1717. Synodu z r. 1676, o którym Jocher wspomina nie posiadam, a ony byłoby ich więcej i jakiż o tem ani z Fabisza ani z innych dzieł nie mam wiadomości. JW. Pan zajmowałeś się Synodami, posiadałeś zapewne nie mało bogatych notat i wypisów, gdyby w nich znalazły się jakie wskazówki

odnoszące się

do rzeczy mnie przedmiotu, bym Tym za nie nieskończenie wdzięczny.

Nie gdzie indziej równie, jak u Jw. Pana, radzibyśmy z Bratem zasięgnąć wiadomości, gdzieby znalezć urzędowe dokumenta, nakazujące przyjęcie nowego Kalendarza w naszej Rzeczypospolitej.[2]

Dawniejsi pisarze mylnie podawali datę wprowadzenia u nas reformy kalendarzowej; ale wtrakcie nie ma wątpliwości, że tego samego roku, którego Grzegorz XIII ogłosił swą Bullę, to jest r. 1582 za Króla Batorego, z Prymasa Karnkowskiego, nastąpiła zmiana, co V. Wejnert wyjaśnił, z czego Dzwonicki w żywotach Arcybiskupów dowodzi, ale ani Dekretu Królewskiego, ani radnego Listu pasterskiego nie ma w voluminach legum – w Aktach Konsystorskich ani wzmianki o tém.

Brat mój pisał do Ks. Polkowskiego, aby się zajął wyszukaniem tego ważnego dowodu w Aktach Kapituły Gnieźnieńskiej. –

Po domowych zmiotkach, miło będzie Jw. Panu, przebywać z Szanownym Księdzem Bratem. Cóż się w tym stanie z okazałą Villą w Stobiecku, o której wiele słyszałem, co z bogatą Biblioteką?

Życząc zdrowia spokoju i wszelkiego dobra od Boga
za daję z najwyższem poważaniem i uszanowaniem

Ks. Walenty Baranowski Biskup Lubels.

Brat mój uszanowanie zatęcza.

Jaśnie Wielmożnemu

Romualdowi Hube

Senatorowi — Członkowi Rady Państwa

wysokiego orderu Kawalerowi

Jaśnie Wielmożnemu Panu

Dobrodziejowi

w Stobiechach

N. Radomsk d. 21 Sierp. 1872

L. J. C

Jaśnie Wielmożny Panie!

Składamy dzięki za łaskawe wspomnienie, bardo rzadkiemi jesteśmy, żeby mógł oglądać Jaśnie Wielmożnego Pana – Prosimy Boga, aby Jaśnie Wielmożnego Pana darzył zdrowiem i spokojem. Nadzieję odwiedzin Jaśnie Wielmożnego Pana w Lublinie, przyjętem z najżywszą wdzięcznością.

Brat mój i Ks. Wadowski składają dzięki za pamiątkę

pełen najwyższego poważania jakiemu od wielu lat nieuniennie przejęty jestem –

wdzięczny

Ks. Walenty Baranowski Biskup Lubelski

Jaśnie Wielmożny
Panie Dobrodzieju

Dnia 31go Grudnia 853.
wyprawiłem pocztą Rękopis praw ormiańskich ze 141 kartek składających się, w wartości 50 fr Cm pod liczbą rewersu 156. wprost do Jaśnie Wiel. możnego Pana Dobrodzieja.

Obym tylko był tak szczęśliwy

słuwy przyczynić się ta-
kowym do wyjaśnienia
prawodawstwa Ormian,
bo to istna Babilon, mia-
łem może sześć Kodexów
w rękach, a w każdym
były jakieś odmiany, je-
den nawet był z napisem
„Prawa i Konstytucye Ormian"

a.

ale ten zaginął. Od r. 1530
można śmiało twierdzić, że
Ormianie nie bardzo się trzy-
mali praw swoich, a co naj-
gorsza, nie mieli władzy wy-
konawczej, każda osada
prawie inaczej się rządziła.
Aby się zbliżyć do godności
Radców miejskich, przy-
się.

rięgali według Saxonw i chwy,
tali się prawa Magdeburskie,
go. Proszę darowai ze osobie
i światłem i godnością za,
szczytonej, czynię taką uwagę.
Proszę oraz przyjąc wyraz
najwyższego poważania
jakiem przejęty jestem dla
Jaśnie Wielmożnego Pana i
Dobrodzieja

Lwów 2/1 834. X Sadok Barącz

Il Com. Barzaglì, nel presentare i
Suoi Omaggi al pregiatissimo
Sig. Consigliere Stubbe
si fa un premuroso dovere d'inoltrargli
alcuni altri Esemplari di leggi
costituenti il Codice Penale Toscano,
di cui Egli aveva fatto richiesta
L'o fervente, ha creduto lasciare annessa
ad Alcuna di esse, una memoria
scritta dal suo Corrispondente,
che può servire di lume, nel
lavoro di cui il Sig. Cons.r Stubbe
si occupa; Sottanto è Esso
pregato di lasciarla, dopo averne presa
cognizione.

Roma li 27. Luglio 1847. Ha intanto l'onore di rinnovare i sensi della sua
più distinta Considerazione

Варшава 1/13 Февраля 1875

Ваше Высокопревосходительство
Милостивый Государь
Романъ Романовичъ,

Имѣю препроводить къ Вашему Высокопревосходительству, отъ имени Совѣта, книгу подъ заглавіемъ: „Исторія Императорскаго Варшавскаго Университета“, которую Совѣтъ покорнѣйше проситъ Ваше Высокопревосходительство принять отъ него въ даръ Библіотекѣ Министерства Народнаго Просвѣщенія.

Съ совершенною преданностью имѣю честь быть
Вашего Высокопревосходительства
покорнѣйшимъ слугою
Ректоръ Императорскаго Варшавскаго Университета
Заслуженный Профессоръ
Николай Бунге

не прошу принять, как дар свой ему
богатый и совершенный чувствий

Вашего Высокопревосходительства

М. Н. П.

БИБЛІОТЕКАРЬ
ИМПЕРАТОРСКАГО
ВАРШАВСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

4 марта 1883 года.
№ 44.

ВАРШАВА.

Его Высокопревосходительству
Р. М. Губе.

Вследствіе заявленія г. Корзуна имѣю честь препроводить при семъ къ Вашему Высокопревосходительству Sitzungsberichte der philosophisch-historischen classe. Band 97 – 1880.

При этомъ честь имѣю покорнѣйше просить Ваше Высокопревосходительство возвратить въ Библіотеку сочиненіе „Mieckowia" przez Naxielskiego, взятое Вами изъ Библіотеки еще въ 1874 г.

Библіотекарь Университета. Н. Барсовъ

Милостивый Государь

Александр Михайлович,

Последовавшее Высочайшее Вашего Императорского Величества, разрешение напечатать возвращенную Вами книгу „Кавказ", заставляет меня поспешить довести до сведения Вашего Превосходительства о состоявшемся Монаршем соизволении и покорнейше просить Ваше Превосходительство благодарить Государя.

Примите уверение в чувствах отличного к Вам уважения,

с которым честь имею быть

Вашего Высокоблагородия покорнейшим

всегда готовым к услугам

1883. 24 Сентябрь
Варшава

Н. Барсов
N. Barsow

Jaśnie Wielmożny Senatorze!

Raczyłeś mi objawić swą wolę, abym z moim synem osobiście się przedstawił. Dopełniając tej Jego woli byłem wczoraj o wczesnej porze, nie mniej jednak zastałem już wiadomość, że Jaśnie Wielmożny Senator wyjechał na wieś, gdzie będzie przebywał przez całe lato. Z tego powodu nie mogłem się zgłosić z synem osobiście. Z tego powodu niniejszym się zgłaszam przez list z taką samą prośbą. Prośba moja jest ta, że mój syn Julian, który ukończył Uniwersytet Petersburski w roku 1900 z dyplomem kandydata praw, pracuje w Senacie Dyrygującym w Petersburgu w Departamencie Ministerstwa Sprawiedliwości (20) przeszło 2 lata. Do jego akt dotąd wpisano dotąd Rbl. 2400. Jest to fenomenem nigdzie nie spotykanym, aby syn radcy stanu po ukończeniu uniwersytetu przez tak długi okres czasu, aż dotąd pozostał bez awansu, kiedy niemal od niego w służbie, a niemający takiej kwalifikacji

Łaski

kwalifikacyi, którzy nawet zawodu naukowego
gruntownie nie wykształcili, stoją duś mini-
mum wykształcenia w stopniach i w swojem uposa-
żeniu.

Znakomite osoby, zajmujące wybitne wyso-
kie stanowiska, chociaż sprawnego nieznają
osobiście, zaszczycały go swojem zaufa-
niem — Dowodem tego jest testament ś.p. Świ-
dzińskiego, który powierzył jego dozorowi
spółki A.P. przed zgonem swoim zbiór
naukowy kosztujący prawie majątek ojca
swego kijowa — ś.p. Konarski testamentem
zapisał naszemu Kubanowi znaczniejszą
summę, chociaż go w życiu swem wcale
nie znał — posiada naukowe zasługi,
jest członkiem Towarzystwa Geograficznego
w St. Petersburgu — Towarzystwa nauk
Krakowskiego itd. — Oto są przy wielu in-
nych dowody uznania jego zdolności i pra-
cy — jedno tylko najbliższe jego dobrodziejstwa
wstrząsa dotkniętą publiczną twierdzącą
nieznała go od tych swoich względów —

Jest to

Jest to szczególny wypadek, jakie się nieraz
nie w dziejach cywilizacyi prostą prawą
rzadkiej dziś Europy! —

Mam nadzieję, że JW. Senator zwróci
ciężary na tę swoję uwagę, i że chce sprawę
tego przy tej nowej organizacyi szkół
korzystniej uporządkować. —

Jeżeli JW. Senator raczy Tamtamie udzielić
mi w sobie audyencyę, osobiście przedstawię
boleść mojego serca na tę niesprawiedliwą
drogę praw i przywilejów tej
rzędnej dostojnej. —

Zostaję z wysokiem poważaniem —

A Bartoszewicz

Warszawa — Senatorska
na dole № 2779.
20. Stycznia 1862.

Julian Bartoszewicz po ukończeniu Ośmiu Klas w Warszawskim Gimnazyum, a następnie Cesarskiego Uniwersytetu w Petersburgu — w r. 1842. wszedł do Rządowej służby jako Nauczyciel przy Gubernialnym Gimnazyum w Warszawie — Dobiega właśnie lat 20. jak na jednej posadzie, bez awansu, pozostaje dotąd przy skromnej pensyi, kiedy jego Koledzy, i ci którzy razem pokończyli nauki, i ci, którzy o kilka lat później przyszli tej kolei, mają wyższe stopnie, i są do stanowisk uposażeni —

Julian znanym jest powszechnie i w swym zawodzie i na polu literackim — rozliczne jego pisma, które wyszły w Warszawie i w Petersburgu są znane publiczności —

Ojciec jego Radca Emeryt, który także w tym samym zawodzie przeszedł lat 33. prosi o zwrócenie łaskawej uwagi na tyle lat nie tak swoje jak i syna swego zasługi —

Radca Dworu
b. Inspektor szkół warszawskich
H Bartoszewicz

Wielce czcigodny Panie Senatorze!

Proszę mi łaskawie wybaczyć, że dziś dopiero odpowiadam na list JWPana z 28 marca r. b. Pod naporem prac bieżących i zwłoki nie cierpiących nie mogłem dotychczas znaleźć chwilki wolnego czasu na wywiązanie się z tak miłego dla mnie obowiązku.

Za przysłanie „Zbioru rot przysiąg sądowych" serdeczne składam dzięki. Jestto niezmiernie cenny materjał nietylko dla historji prawodawstwa, przysiąg prawnych i stosunków społecznych w dawnej Polsce, ale także, — co dla mnie, jako lingwisty, jest najważniejsze, — dla historji języka polskiego. Zajęty obecnie innemi pracami z zakresu przeważnie języka litewskiego i nawet częściowo południowo-słowiańskich, nie mogę zająć się tak, jak bym pragnął, przestudjowaniem tego wielce pożytecznego i ciekawego dzieła. Mam jednak nadzieję, że powetuję to sobie po nie-

jakim czasie. Jednym z moich gorących pragnień jest zająć się przez jakiś czas wyłącznie językiem polskim i napisać naukową gramatykę tego języka. Żyć może, że mi się to kiedyś uda.

Pański zamiar uzupełnienia dotychczasowego zbioru przez wydanie reszty rot powinien zasługiwać na uznanie i wdzięczność nietylko każdego miłośnika języka ojczystego, ale także każdego slawisty i lingwisty, zajmującego się badaniem języków słowiańskich wogóle. Bardzo bym pragnął zajrzeć kiedy znowu do Warszawy i do innych miejscowości Królestwa. Niestety, moje środki materjalne nie pozwalają na to i trzymają mię stale przykutym do Dorpatu. Żyć jednak może, że mi się jakoś uda wyrwać się choć na krótko i odwiedzić przyjaciół i znajomych warszawskich. Barb Czułbym się wtedy wysoce uszczęśliwionym, gdybym się mógł zobaczyć także z JWPanem.

Obecnie drukuję przy Akademji nauk petersburskiej „Materialien zur südslavischen Dialektologie

„und Ethnographie". Ten I-szy tom obejmie teksty
rerjańskie. Następnie będzie jeszcze z jakie 9 do 10
tomów, poświęconych innym plemionom południowo-
słowiańskim w Austrji i we Włoszech.

Z najgłębszym szacunkiem i poważaniem pozostaję

Jaśnie Wielmożnego Pana

najniższym sługą

J. Baudouin de Courtenay

Dorpat, 5/17 kwietnia 1889 r.

Jaśnie Wielmożny

Panie Dobrodziej'u!

Już dopiero odpowiedziałem na list
Wiana [illegible] maja, za który jako
też za Pańską troskę o Zakonnika
[illegible] serdeczne składam dzięki. Różnicy dzielą [illegible]
Engelmann i kuratora Kapustin.
Ten ostatni już od lat trzech
[illegible] stamtąd zarządza [illegible]

dziwiła literatury, filologii
ng, chorała, potem prawa, ...
ie na małych uczelniach pozwalają
te nauki, dla historyków prawa
dla których nauka ta głównie
przeznaczona.

Być może, że w niedalekiej przyszłości osiądę w Krakowie; o takim raniej miałbym mówić
widzenia się ... z Panem.

Wracam się w Italiji
... morzem Śródziemnym, ... toku
Corfu, ... Italia, ... Brindisi, ...

Drogi mój przyjacielu, a kochany
Towarzyszu, p. Ludwik Kadloff
Za Twój list, wracam Ci
Dziękuję.

I najżywszym uczuciem i po-
ważaniem pozostaję
Twój Wilno'wego Pana

najniższym sługą
Bolesław de Boncboray

Sillamäggi, 10/22 lipca 1889.

Mój adres: C. Peipus
(Pupera v. p.)
Narodowość Polska
Wyznanie Katolickie

Wien, den 8 April 1872

Euer Excellenz!

Mit Bedauern muß ich mittheilen, daß
in Anbetracht des Standes des Staats-Haushaltes
und sonstiger Staatsbedürfnisse in dem Budget
Entwurfe vorgesehen ist, daß selben vorläufig nur
noch in dem jetzigen Jahre Remuneration abgereicht
werden können und zwar in dem Betrage (1750 bis 1848) zu sechs
und Zwanzig 20 fl. Ich werde mich jedoch bemühen,
daß Sie Ihnen eine Anticipation zu finden ist
in diesem Falle werde ich die Ehre haben, sie
mit Benachrichtigung zu versehen.

Mit Ihrer Aufmerksamkeit zeichne ich

Euer Excellenz

ergebenster
Diener

A. Berg

Do Rom. Hubégo. Wien 20 August 1872

Euer Excellenz!

Indem ich mir erlaube, unsere
Adresse mit Hinweis auf [illegible]
gehorsamst zu überreichen, finde
ich den Anlass mit ausgezeichneter
Hochachtung beizufügen, mich
ich Euer Excellenz

ergebenster
Diener

Dr. A. Berg

Behrend

Leipzig 18-7. 82. 151

Hochgeehrter Herr Geheimrath.

Es würde mir eine grosse Ehre sein, wenn Sie heut Abend eine Tasse Thee bei mir nehmen wollten. Ich sehe meinen Kollegen Wiener und einen jungen Nationalökonomen bei mir und es ist Ihnen vielleicht angenehm mit diesen Herren ein paar Worte zu wechseln. Sind Sie aber ermüdet, so komme ich Morgen früh gegen 9 Uhr bei Ihnen vor.

Ihr

ganz ergebener

Behrend.

Leipzig, 14. XI. 1889.

Hochgeehrter Herr Senator.

Aus Ihren von Breslau an mich gelangten Zeilen ersehe ich zu meiner Freude, dass Sie von Ihrer Reise glücklich und erfrischt in Ihre Heimath zurückkehren, um mit der Rüstigkeit, die wir an Ihnen gewöhnt sind, Ihre wissenschaftliche Unternehmungen zu fördern. Auf Ihr besonderes Anliegen kann ich Ihnen nur unvollkommen Rede stehen, da mir diese Fragen schon seit Jahren fern liegen. Ich habe in Bezug auf das Verhältniss

des Textes 4b zur Emendata den Eindruck gewonnen dass nur zweierlei möglich ist: entweder ersterer hat die Emendata oder umgekehrt; diese hat den Text 4b benutzt. Ich habe ersteres angenommen, weil mir der Text 4a bisweilen noch weiter in der Modernisierung (wenn ich mich dieses Ausdruckes bedienen darf) zu gehen scheint als die Emendata, vgl. z. B. Titel 31 und 92. Nicht auffällig scheint es mir zu sein, dass der Text 4b die Emendata nicht in höherem Masse benutzt hat, als in der That geschehen

ist, da er doch eben nur eine Über-
arbeitung des vierten Textes sein
sollte. Letzterer aber ist m. E. eine
mindestens in einzelnen Theilen des
Reiches officiell anerkannte Re-
daction gewesen, dafür spricht schon
die verhältnissmässig grosse Zahl
von Hdss. in denen sie verbreitet
ist und ich würde geneigt sein
zu glauben, dass auch noch nach
Herstellung der Einheitstext
IV im einem Theile des fränkischen
Reiches Geltung behalten hat.
Ich kann aber diese Meinung
nur mit grossem Vorbehalt aussprechen.

Indem ich Ihnen von Herzen Wohler-
gehen und gedeihlichen Fortgang Ihrer A
Arbeiten wünsche, verbleibe ich

Ihr

Ihr ergebener
Behrend.

Seiner Excellenz

Senator Fr R. von

Hube

Warschau.

Absender: R. G. R.

Behrend Leipzig.

9 ч.
УТР.

5
НОЯ.
1883

W Archiwum Akademii Dorpackiej

[illegible] wielkiej ma to wyrazistość przyjaźnią z oddaleniem dick
na Gałęzkowskiego zaszczytnem Pawłu cielcami. Odebranem
[illegible]
[illegible] w całem
[illegible] znaczyli. Lit. to xięg znaydujących tak się rzecz ma.
W r. 1777 pod biemakiem Ant. Ponia Kossakowskiego de arvol. [illegible]
przepisane, zostały xięgi metryki Litew. pod[illegible]mi Litewami,
z tych przepisywań utworzyło się 26 Voluminów ogromnych.
Pierwszy Volumen obejmuje xięgę xięgi metryki Lit., ale
tak że pierwszej i drugiej xięgi jest tylko kopia nie tylko
podkreślonemi literami ale i pismem. Sam początek wtych
jest w wyrazach:

" z xięgi Metryki W.X.L. od liczby pierwszej . . .
Oddanie wiernemu Bazyliuszu X. Pinskiego.
" 1386 Listy Bazyliusza X.ca Pinskiego, któremi Władysławowi Królowi i Jadwi-
" dze Jego małżonce Królowej i Koronie Polskiej obiecuje i oprawuje zupeł-
" ną i wieczną wiarę chować i [illegible] . . . . . A.
Oddanie wiary Szymona X.ca Dubrowickiego
" 1401 Szymon X.ca Dubrowicki [illegible] obiecuje po imieniu swoim [illegible]
" [illegible] sobie nie szukać oprócz Kola Pol. pod pieczęcią. B.
Wiernie Swidrygat [illegible]
" 1440 Swidrygat Wielkiego X. W.X. obiecuje . . . .
Wiernosć Kiryłowicza . . . .
" 1388.
" 6898. Swidrygat . . . .
" 1522. Wiernosć Konczellany. Lit. . . .
" 1536. Granice X. mazow. ziemi Lub. i W.X.L.
" 1434. Wieś Chrzonowa Jakubowa — Potwierdzony
przez Zygm. . . . .
Zakaz dobra niemowięcia
" 1508. Zygm. Król dobra [illegible] dziedzicznie niemowięcia - - - - "

Podobnież czytamy też [illegible] do k. 110, gdzie jest podpisane: „Koniec księgi Metryki W XX. — wreszcie „Tu [illegible] [illegible] [illegible]

tak dalece że naszych 29 Voll. polskiemi literami całą resztę in extenso pisanych obejmuje co 66 księgi inclusive czyli do r. 1581.

Czyli to wyjaśnienie moje będzie dla Ciebie dostateczne, czy jeszcze coś dodać, będę się starał Ci wyjaśnić.

Ks. Bandtkiemu złożyłem ukłon od Pana; dziś już co do niezmiernie wzniosłej czci godne, a text dowodzące. Natura jednak z pana niedbały nim tom pierwszy wyjdzie, bo dziwnie opieszało działa.

Ze Paryża Dyplomatyczny [illegible] się wszyscy miłośnicy nauk — może pozwoli z czasem i tutaj się coś w tej mierze zrobić; ale teraz, tyle o tem wspomnę, a przy najmniej o wydawaniu —

Proszę Cię, ja do Stronczyńskiego o facsimile dwóch dokumentów z r. 1088 (o których moja Ciebie o K.K. pr. 6, 70, 72). Mam je tego aktu kopię z Puław niegdyś otrzymaną; oryginał był w archiwum kościelnym jak widzę z aktu rewizyi r. 1766. lecz bardzo mam cały ten akt w podejrzeniu że jest sfałszowany. Proszę więc Pana Doktora abyś raczył dwa dyplomy, jako z dziesiątego wieku, w swojej części zostawiony w Petersburgu, kazał znajdującej się, opisać co do jego zewnętrznych i jeśli można, facsimile na kalce kazał wyjąć. Ponieważ Stronczyński robi wzory pism dyplomatycznych od najdawniejszych czasów do 16go wieku dla ułatwienia czytania tych starożytności, i już ma 52 tablic podobnych facsimilów, radby więc i tabowy Lubomirskich z r. 1088 jako najdawniejszy co do daty w swym zbiorze wzorów pisma pomieścił.

Ucałuj ręce Pana Doktora

Twój wierny sługa

F. Bentkowski

Warszawa 9 stycznia 1834.

Warszawa 14 kwietnia 1834.

Dziś odpisuję natychmiast Panu Dobr
na jego dwa listy, tak późno, po-
nieważ wołałem odwlec aby coś sta-
nowczego powiedzieć. Mianowicie
starałem się o wyjednanie zbyt łas-
kawej Jadwigi i Ortografii Warszawy
dla Pana Dobr na własność. Sy je-
dnak mimo wszelkich zabiegów doka-
zać tego nie mogłem, przesyłam Pa-
nu Dobr moje egzemplarze, tak jed nej
jak drugiej, na pana wolności do
użycia.

Dalej odbyłem tyż zaopatrzenie ciekaw
wiu Pana Dobr i Petersb. filologów
dziennikach względem pomników z X,
z XII i XIII wieku polskiego pisma,
jako to Rec. Zakonnego części nie-
odnicznych, W. A. M. w Gazecie Poran-
nej z r. 1837 № 223 d. 21 listopada wy-
danej. Przypuszczając że Pan Dobr
nie miałeś tego numeru, lub nie mógł
go gdzie odszukać, wypisuję z niego tabelę,

po ariańskiej części własnemi autora wyrazami:

„..... Zadować wypada, że b. Zoch. uwa-
„żniej niezawócił uwagi na dzieje języka
„i względniejszych przymiotniej zasługuje
„nieprzemawiał go b. wiele, aż do czasu,
„w którym stanął na pewnym stopniu do-
„skonałości..... Mały przymiotnek do Nie
„Ta jego rubryce, ogranicza się na wyra-
„zami dawnych zasług polskiego języka,
„jakie już miał w X i XI wieku (parturiunt
montes), a nakoniec wyliczy źródła (??)
„z których nie tak uzupełnić można, aż do
„pierwszej połowy XV wieku. (zobaczmy, ito
za źródła odmienne mam Van Rec.) .....
„Gruba pomyłka mogą tutaj przyczyniła się
„zyka polskiego (ważne odkrycie!). Ale ta
„studya że już za czasów pogańskich miał
„on własny swój celtą, która się i za cza-
„sów chrześc. odbijała wielki. Odkryty przed laty
„kilku naszemu napis na badaniu pogań-
„skim w Bambergu, czarny Bug, czasopis. Muz.
„czech XI, 46, świadczy o tem że Vogaranie bę-
„dąc już pisaliśmy u zamiarze (Ja widział
miedziorem na dwóch granicznej Krzyż drewniany na
obiedwu i na nim napis Miad węgierski,
dziś Wasyaniami nie są Vogaranami i miodem

się upijają, i nie mówią <u>niúdeni</u>). „Zé pisowi
„ni (sic!) trzymaliśmy się w X–XII wieku po
„chr. (a zgód się o tém P. Rec. dowiedział?)
„Ruscy mieszkający obok nas przybrzeżni zacho-
„wanie nam Jaditinara i Gala, którzy niewąt-
„pliwie znali język polski, porozumiewali się
„i o tém, że nasz język różnił się od owe-
„czego czeskiego i ruskiego nie wjedzieli
„względzie. (Nie chcę już robić przypisków, bo je
Pan Doktor sam sobie zrobisz i lepsze od moich;
przestaję więc na dalszych przez Rec. wskaza-
nych źródłach). Przy bowiem miał porównywać
„i owszemy Polak inaczej inaczej wyma-
„wiał, i inaczej się wyrażał, aniżeli Czech i
„Ruszin. Albowiem już w X wieku (?) pisa-
„liśmy <u>ch</u>, <u>sz</u>, <u>rz</u>. Czesi pisali <u>ch</u>, <u>ss</u>, a <u>rz</u>
„przejęli od nas w XI wieku (Jak ważne, jak
prawne, jak charakterystyczne odkrycie i zró-
dło! Przepraszam – przerywam się – już niebyję
głosatorem). Rusini nie mieli wzdy i dotąd
„nie mają <u>rz</u>. Mieliśmy wprawdzie samogłoskę <u>ę</u>
„i <u>ę</u>; już ich w ów czas nie mieli ani Czesi,
„ani Rusini; <u>ę</u> mięszczyliśmy samogłoską <u>e</u>; Cze-
„si pisali <u>y</u> i używaliśmy <u>ą</u> w wyrazach, w
„których Czesi używali <u>h</u>. Słowa miał już w
„ów czas język polski sobie właściwe: zamiast
„wyrazu <u>znowu</u>, używali już na ówczas Czesi
„<u>hawoři</u> gadotnie jak i Rusini. To wszystko
„rozważywszy i porównawszy z naszemi owcze-

„ugyk Dorian, przekonany się o tej prawdzie,
„że jak[że] prawią ci (Kubaliszowie w Rycie pierw.
„na str. 3 i 4) którzy utrzymują, że r. 700–1000 polski
„język ogólnie dyalektu słow. nie istniały, że
„wtedy język polskiego dyalektu nie było, ale
„zeszły tej samej mowy używali co i inni Słowia-
„nie, i że dopiero od r. 1000–1347 nasza mowa
„zaczęła przybierać inny postać, zwyczaj, polski.
„Pojedyncze wyrazy jak się zdało, po kronikach
„i aktach urzędowych ówczesnych pozostające
„są źródłem naszej mowy od niepamiętnych
„czasów pozostały aż do końca XII wieku. Z wie-
„kiem XIII posiadamy już zamożny pomnik na-
„szego języka. Zresztą w tłomaczeniu ksiąg
„mów (nie ewangelii, jak Pan mi napisałeś) nasz
„język polski, wiek XIV dostatniejszych dostarcza
„zasobów. Dominujący Waszeć Małgorzaty, ma-
„my zabytki naszej mowy z r. 1386, 1390. Choć
„wkradane przekonanie pomnikiem (takiej już nie
nazwiemy, ale natus est ridiculus mus) już
„się wyjaśniające (!) do wybadania charakte-
„ru naszej mowy „ale przybrała w XIII–XIV wie-
„ku. Kiedyniejszych jednak zasobów dostarcza
„dopiero połowa XV wieku. W. A. M."

Widzę tedy Pan Doktor zniechęcenia zamiast wy-
wiązać, cały artykuł z powodu części mowy Zośki,
z którego dalibóg nic nieopuściłem należą-
cego do rzeczy. Wykrzyknąć Pan wyraz autora: Wy-
[illegible] to rozważywszy, pomyślałeś Pan sobie, że mu
niedaw-

Wielmożny Mości Dobrodzi

Uciesżył mnie bardzo list Waszmości z d. 7 maja, że zamyślasz wydać zbiór swego dyplomatu drukiem ogłosić, mości tylko rzecz [illegible], jednak jestem że i to stanie się dla historyi wielce użytecznem.

Wyszły z druku Maciejowskiego Pamiętniki z tomu o Vitimiecznictwie, dziejach i prawach Słowian, i wielką mi sprawiły radość, wyprowadziwszy mnie z błędnego a uproszczonego zdania iż autor pisał dla schlebiania władzy panującej, mówiąc o kościele wschodnim. Przekonałem się o fałszywości onych twierdzeń, bo autor ściśle prawdziwe historyczne o wyśledzenie prawdy, budując wprawdzie niekiedy na słabych datach, całość swe twierdzenia; ale zawsze to z badania historycznego, wyniesienie Słowiańszczyzny na cele mające. Słowem, pojednałem się z Maciejowskim Pamiętniki jego, w których widzę dobrą wiarę, nie zaś jak gadano podstępstwo do pewnego celu dążące. Odpisałem mu, na zapytanie jaki to zabytek piśmienny z XIII wieku (prócz ew. ewangelii) miał wymyślić, iż to się księga na rękojeści u S. Pawłowskiego [illegible] znajdująca się, a który nam pożądany chce drukiem ogłosić.

Co do Sambiego zbioru, dobrzeby było, gdyby z drukiem jego wstrzymał się do otrzymania exemplarza zbioru Stronzyńskiego przez Jen. Kossakiego, bo przepisy (facsimile) 90 dyplomów już gotowe i oddane P. Generałowi Kos. a text ich czytania drukuje się (kosztuje 1 arkusza półtora złp.). Może to stanie się

Dla Pana powodem rozpoczęcia się w przedmowie do swego zbioru nad naszą dyplomatyką. To bowiem co napisał Grabski w dziele o X.t. i jest prawie jest bardzo niedostateczne. n.p. o jedwabiu pieczęciach mówi jako o rzeczy zwykłej, gdy tym czasem widzę wielką rozmaitość kolorów w pieczęciach a nawet na tasiemkach potrzych. Podpisy monarchów podług niego mają się pisywać z Dyon. Z, a Pan znajdziesz w zbiorze Stroun. że Albert i Alexander już podpisywali. Uwagi: Rambaud tak w dedykacji jako też trzeci dyplomatów rozpoczęcie i udatnie mogą niejednemu pojęcie całej dyplomatyki, zwłaszcza gdy nasza jest prawie terra incognita jeżeli nie incognita. Krótka uwaga Pańska że dopóki chimera dyplomatów naszych niebędzie dowiedziona, o prawdziwej historyi myśleć niemożemy.

Uwagi aforystyczne Hanusza (w przydatku do Pana dających pożądanie źródła (historyczne) o pieczęciach (do k. 41) a raczej o kolorze woskach niezgorzej ułożone, ale zbyteczne rozpisane. Co zaś mówi na k. 3. za gruntowne dotąd ochrony dyplomatyki z lat 1173, 1250, 1309 i 1365 nieporozumieniem, bo tych obszernych dyplomatów w moim exemplarzu nie ma —

Zbiór Raczyń. przydałam artykuł porządkowe do pag. 96. Lecz wolę go Pan powinien na miejsce do przejrzenia, gdzie znalazłem wtrącone uwagi o kasetach, na k. 21, 86. i 91. Za. pewne Pan więcej znajdziesz —

Zbiór Stroynow. przydałam artykuł korrektowe (X. i 29) Zwłaszcza jedną tablicę z pieczęciami. Tylko Pan wyjaśnić (wyjaśnialiśmy) [illegible] się powinien ze swoją umiejętnością

Księgę Pisma, zamiast przesyłania reszty, jednego
dnia wielkiem charakterem, podówczas najlepiej zaopatrzonym
angielskim, a dzisiaj francuskiem. Za cedułą wiechlam
który na zawsze, bo mam więcej exemplarzy —

Pan Bandtkiem kłaniam się od Vaszej Dobr-
na wszelkie powodzenie zadeszcie. Pan Zaborowskim
przyjęcie oświadczył odzywać najuprzejmiej za dawaniem
Jego na mieszkanie. Dom jego jest z wszelkich
względów wielkiem dla miasta dobrodziejstwem.
Radzę go i Pan Dobry polecenia swoje zawiadom
i radami przy wydawaniu obdarzonej —

Przepraszam za moją bezgraniczną, która
wśród różnorodnych zatrudnień od Pana
dni wielkich i jedno dziś dobrodziejstwo
otrzymuje wyraz najgłębszej wdzięczności

Pana Dobrego
najuniższy sługa
T. Bandtkie

Wilno 4 Czerwca 1834.

Wielmożny Panie Dobrodzieju

Wielce mnie miłego listu Pańskiego z d. 6 Czerwca, że rozszerzyłeś plan wydać się mającego zbiorem, i że dasz szczegółowe zdanie się sprawienie z P. Rank. który denko ma obmyśleć.

Co do opisu Archiwum koronnego, który Pan Dobr chcesz także dołączyć; zamyślałem Mu udzielić dat do jego dziejów. Bo Bartoszewicza wiadomości jakkolwiek przyjemna, jako pierwsza; późniejsza przecinabyć dokładniejsza. Ale powzgardzy zbiorem te daty, coraz nowsze i ciekawsze odkrywam, lecz w takiej ilości, że dla obszerności, niedadzą komentatek i przemowienia, nie- ciż Pan w żaden sposób niemogę. Zbierał się ku na opis z czasem. Stróż. Archiwum Król., o czém się Pan najlepiej za bytnią wiedzą w Warszawie i zniedemin tegoż archiwum przekonasz. Za obdzieniem także spra- wia opóźnienie mego opisu, bom z powodu za- wysłał Pana przerwać notaty; ale gdy te coraz bardziej mnożą się pozycje, niechcącem zbiorze niekompletnemi i wolę nic niepozwalać —

Drukowanie tekstu do zbioru Stroma. idzie bar- do powoli, ponieważ drukarnia Kom. Społeczeństw.

zajęta innej pilnej roboty. Do pięciu 5 arkuszy wydrukowanych, które 32 str.ⁿ obejmują, a jest str.ⁿ 90; więc dojdzie 1/3. Przyszło mi że to idzie tak wolno.

Pisze mi Pan Doktor, iż zajmują się dokompletowaniem dzieła o medalach; ale mojego tylko czyli Gabinetu Rautyńskiego?

Że mój tylko medalów niekompletny, bardzo to naturalnie, jako pierwotna robota tamtejsza (Lwowska). Exemplarz mój z pięcioma uzupełnieniami i sprostowaniami, ale gabinet Rautyńskiego tak wzbogacił wydany, objął te uzupełnienia i dodatki wszystki.

P.P. Zakrzewskim ukłony składam z moje uszanowanie i życzę najszczerszej, że za ich Tarkawicę na niego sąd, ich ciężkie to Bóg odpłaci na ich dzieciach!

Łączę wyrazy najprzedniejszego uszanowania

Pana Dobrodzieja

uniżony sługa

F. Bentkowski

Warszawa 26 lipca 39

Wielmożny Panie Dobrodzieju

Ciężko mi tutaj bytności tyrad naszego, który
o Petersburgu szeregu mi nam opowiada-
dac. Zachowuje Pana Boga i Państwa Zaberezkich
w przyjmowaniu go Zachowaniu w swoim domu, roz-
czula mnie prawdziwie. mnie on tę uprzejmość Pań-
stwa Boga oczywiście należycie co do dobrowolnych obudwu
jakie ktoś dla niego wynikają. Niech Wam Bóg
to wszelkiem błogosławieństwem wynagrodzi!

O zamiarze Waszym napisania historyi prawa
krym. pol. z listem zapisanego Waszego się dowiedział. Nie
wspominam mi nic o tem Jw. Kossecki. chciałbym jak najsk-
rzemniej wykonać życzenia Wasze Boże co do wypisów, ale widzę
iż bez wykonywania jednej osoby w bibliotece mojem do
tej uczynić na parę tygodni, uskutecznić się to nie da.
Raz przeto Panie Boże napisać do Jw. Kossechiego, aby
mi te czynność polecił, a wówczas i wyszukanie tego czego
żądasz, i wypisanie uskuteczni się. Tym czasem wyszuki-
wanie żądanych informacyj i wypisów robić się, ile mi-
nowe okoliczności pozwalają, jak to nie może się przemawiać
jak tylko bardzo zwolna. Lękam się nawet czyli podług
życzenia Waszego będzie mogło być wykonane — Czas
do pokazie.

Czyli dyplom z 13 wieku nadania miasta Landeryna jest gdzie drukowany, dotychczas nie umiem powiedzieć, bo nie mam książek rozmaitych godności.

Za odsiłki dwóch dyplomatów serdecznie dziękuję — a z kategorycznej ciekawości wyglądam Pańskiego Zbioru dyplomatów, opatrzonych regestrami — W. Bandtkie zasyła serdeczne ukłony a ja powtarzam wyraz najszczerszego poważania

Warsz. 10 Lipca. 1840.

najwierniejszy sługa
J. Bandtkie

Jaśnie Wielmożnemu Sena-
torowi mam zaszczyt przesłać
Kopiętę Praw Dziedzińskich z kopiej
wygotowaną, wynurzoną 7 Regulu.
Przepraszam tylko że pierwo-
tny przepisywacz gdy zachoro-
wał, inny musiał kontynuo-
wać, aż nareszcie trzeci dokoń-
czał, z czego wynikła niejedno-
krotna różnica —
Łaski najuniżenie upraszając
Jmci Pana
uniżony sługa
Wasz. 20/8 52

Jasnie Wielmożnemu Jmci

Panu

Tajnemu Radzy, Senatorowi,

Kawalerowi wielu Orderu

Jmci Pod

Monsieur le Conseiller d'Etat,

Je profite du départ de mr le président Staritzky, pour rappeler aux souvenirs de Votre Excellence l'ancien collaborateur de feu mr Foelix. J'ai cherché depuis une dizaine d'années à remplir la lacune laissée par ce regrettable jurisconsulte, dans les limites de mes forces. J'ai concouru à la nouvelle édition de la concordance du Code Napoléon avec les lois étrangères, où le Code Swod et les lois slaves occupent une place très-considérable. J'ai publié au commencement de cette année une édition française du droit international de l'Europe (das europäische Völkerrecht) par m. Hatter. La Revue étrangère de législation ayant cessé de paraître, je me suis attaché, dans la Revue critique de législation, à initier notre public dans la connaissance des lois étrangères. Les quelques

t

Son Excellence
Monsieur le Sénateur
et Conseiller privé Hube.

savans, j'ose l'avouer, m'ont concilié des suffrages illustres et encourageans, auxquels je serais heureux de pouvoir joindre celui de Votre Excellence.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect

de Votre Excellence

le très humble et
très obéissant serviteur

Jules Bergeron

Paris 4 novembre 1857
33. Rue Richer.

Monsieur le Sénateur,

Je me flatte que les eaux d'Allemagne ont produit la bienfaisante influence que Votre Excellence leur a demandée que le Voyage s'est terminé à Votre complète satisfaction. & que ces lignes qui ont pour objet de me rappeler à Votre bienveillant souvenir, Vous retrouveront en excellente santé, dans les vastes & glorieux travaux, qui remplissent vos précieux loisirs.

Bien des évenèmens nous ont préoccupés depuis Votre départ. Le plus récent est celui de la perte aussi cruelle qu'imprévue de M. Laferrière. La douceur et la tendresse de son âme ne pouvaient supporter la pensée de se voir privées d'une fille unique qu'une maladie subite venait de lui enlever. & en trois jours, il est allé la rejoindre.

A Son Excellence

Monsieur le Sénateur De Hube
Vice-Président de la Comission de Législation &c &c.

Sa perte a rempli de deuil l'Académie & l'Ecole, et laisse des regrets universels. Le nom de M. Laferrière avait beaucoup grandi en ces dernières années, et ses derniers ouvrages l'avaient porté au premier rang parmi les historiens contemporains de la France.

Le travail dont il était un si digne représentant, guérit toutes les douleurs, tous les maux de notre existence. C'est là aussi mon constant & noble abri. Je prépare en ce moment, Vous me permettrez-peut-être de Vous en entretenir avec Votre bonté habituelle, une double publication : la 2e édition de mon Droit international public de l'Europe, la première étant épuisée, et en même temps une autre d'un caractère analogue. Une histoire générale du système politique de l'Europe depuis la fin du XVe siècle formera le complément naturel, une espèce de second volume du Droit public européen; la plus jeune des Sciences juridiques qui, sous nos yeux, a pris en ces dernières années un si puissant essor : elle éclairera par l'histoire la théorie & la doctrine. Je prends la liberté de soumettre à Votre attention cette double

publication, dont la première a obtenu un accueil très favorable dans le monde savant & le public (elle a fait l'objet d'un excellent rapport à l'Acad^ie^ des sciences morales, les Revues & les journaux en ont parlé dans les termes les plus flatteurs), pour rappeler à Vos bienveillans souvenirs l'objet de plusieurs entretiens, auquel d'après Vos conseils l'envoi de mes faibles travaux devait servir de préliminaires. Me serait-il permis d'espérer pouvoir obtenir pour la prochaine publication de mon Droit international une auguste faveur qui en ferait un impérissable monument & donnerait à un traité sur le Droit public européen un caractère si élevé ?

Notre Revue de législation reçoit une nouvelle extension. Comme la Revue Fœlix, elle contiendra désormais une partie étrangère, consacrée exclusivement au Droit comparé & aux législations étrangères, et dont la direction m'est confiée. A cet effet elle fait en ce moment un appel au bienveillant concours des jurisconsultes étrangers. J'ose Vous prier de vouloir bien

faire envoyer à la Direction de la Revue les nouvelles lois ou documens législatifs de l'Empire, comme ils l'étaient autrefois à feu M. Félix. Un travail sur le Droit slave serait d'un haut intérêt pour nos jurisconsultes, dans un moment où les rapports entre les deux Empires & les deux nations ont pris un caractère si sympathique.

Si Vous aviez besoin de faire faire quelques recherches ici dans les bibliothèques, Vous voudrez bien disposer de moi comme en toute autre chose.

Ma femme se joint à moi pour offrir nos respects à Madame Votre épouse. Malheureusement elle s'est vue privée de pouvoir Vous offrir les honneurs de notre maison. Les eaux de Töplitz n'ont fait qu'irriter un mal dont elle souffre depuis plusieurs années, et je l'ai ramenée souffrante. Elle vient d'en subir une nouvelle atteinte, et depuis quelques jours seulement elle se sent un peu allégée. En Vous exprimant notre regret, j'espère que ce n'est pas la dernière visite que Vous avez fait à Paris, que Vous y reviendrez bientôt & que Vous nous offrirez l'occasion de redoubler des soins pour Vous recevoir

J'ai l'honneur d'être avec un profond respect,
Monsieur le Sénateur,
Votre très-humble
& dévoué serviteur
L. Bergsoe

Paris 6 mars 1861.

Né d'une famille honorable à Varsovie, j'ai quitté très-jeune ma ville natale. Au collège et à l'université de Breslau je fis mes études classiques. L'université de Berlin brillait alors d'un vif éclat: la parole inspirée des Savigny, de Gans et Homeyer venait de rajeunir la vieille jurisprudence de l'Allemagne. Je fus leur disciple dans les années de 1833 à 1836. ils m'initiaient dans la science du Droit romain & germanique, & leur enseignement fixa ma Vocation. Le Droit romain & le Droit germanique ne sont pas le dernier mot de la Jurisprudence moderne. Elle s'était développée & florissait dans un petit pays, où un puissant Monarque, dans une retraite volontaire, avait mûri au commencement du XVIIIe siècle, les bases de la grandeur de son Empire régénéré. Dans ce pays le vieux Droit romain s'était allié au Droit pratique moderne, au Code Napoléon, au Droit commercial & maritime. Après trois années d'études à Utrecht, j'y fus reçu en avril 1839 Docteur en Droit romain & moderne.

Fixé depuis vingt ans à Paris, un Jurisconsulte connu par ses travaux des législations comparées & de Droit international, M. Félix, m'associa à ses pénibles labeurs. Je l'aidais dans la Rédaction de la

Revue qu'il avait fondée en 1833 sous le titre de Revue étrangère & française de législation, titre que par suite de l'accession de plusieurs Jurisconsultes français distingués, elle échangea en 1845 contre celui de Revue de Droit français & étranger. Je l'ai suppléé pendant sa longue & douloureuse maladie, depuis 1844 jusqu'à 1850, dans la direction de la Revue & dans son Cabinet consultatif de Jurisprudence étrangère & internationale. J'ai continué à travailler dans cette Voie jusqu'à présent, & j'ai concouru aux principales publications qui ont paru, dans ces dernières années, en matière de Législation étrangère & de Droit international.

J'joins la liste de mes principaux travaux à cette courte notice biographique.

Etudes historiques & théoriques sur le Contrat d'assurance, sur les lettres de change & le Droit commercial, insérées dans la Revue de Droit français & étranger, années 1845–1850.

Aperçu sur la nouvelle législation prussienne dans la procédure civile & criminelle. 1847.

Des lettres de change d'après le Code de commerce français & la nouvelle loi de

l'Allemagne. 1849.

Aperçu historique sur les origines du Droit civil moderne de l'Europe. (Extrait de la Concordance des Codes étrangers & du Code Napoléon, 2e édition). 1857.

Le droit international public de l'Europe (édition française du Völkerrecht de M. Heffter). 1857.

Le régime foncier des Etats du nord, dans ses rapports avec la loi française sur la transcription 1858.

Le livre 1er du Code Napoléon; le régime foncier & la réforme de la procédure criminelle en Allemagne; la propriété littéraire; le Droit public & administratif de l'Angleterre. 1860.

Mémoire sur la vie & les travaux de M. Mittermaier. (Recueil de l'académie de législation de Toulouse, 1860 tome 1er)

Jules Bergson
Docteur en droit, membre de plusieurs Sociétés savantes, chevalier de l'aigle rouge de Prusse &a, ancien co-Directeur de la Revue de Droit français & étranger & de la Revue critique de législation.

Verehrter Herr

Professor!

Die citirte Gesetzesstelle

lautet so: ea c. 9 C. XII, 35 de re militari (= c. 1 C. Th. VII, 1 de re militari)

enthält also Briefe aus einer

der gemeinsamen Legislaturen, aus

welcher muss ein Gemeinsames entsprechen.

In ein paar Tagen, so wie die
Berliner Feuilletonisten wieder
von verschiedenen Hinrichtungen zurück
gekehrt sein sind, werde ich wohl im
Stande sein Ihnen noch nähere
Mittheilungen mit verbindlichsten
Dank Ihr ergebenst
Zoltan B. d. 31/x 90. C. Hamerling

Bertelsmann

W. d. 2/VI 90.

Verehrter Herr
Professor!

Wie Sie aus beiliegender
Notiz ersehen werden, liegt mir
eilig zu gründe eine Stelle aus dem
Codex Longobardorum – so dass mir
Handschrift mit der Druck fürsorglich

l g C. 1. 12 mit = l l C Thard. VII, 1 ausgefallen erscheint. Die Notiz ist von Prof Brunner. Das Wort unter in eckigen ist schon eine romanisierende Schreibung gegenüber dem „infigurtur". Das „ausfall" ist einer. sicher verdeckt Feuchtigkeit ist auch sonst. Könnten Sie mir sagen, was das eigentlich für eine Urkunde ist, um die es sich handelt?

Korrekturbogen beifügend C. Brunner

Bertinetti 9

Pregatissimo e carissimo Sig.r De-Hubé

Dopo l'ultima mia in Data Dec.e 19. 8bre 1848. che le scrissi in risposta ad una sua ricevuta in detto mese le ne ho scritta un' altra nel 1849, alla quale non ho avuta mai nessuna risposta.

Ora prendo ardire scrivervi cercando il mezzo più sicuro perchè le giunga, nella certezza ch'Ella, sebbene occupatissimo, voglia intrattenermici.

Quando ricevette l'ultima sua, io mi trovava in Venezia, inviato colà dal Ministro Pellegrino Rossi, il quale mi affidò il suo figlio Odoardo, ad oggetto di organizzare la Legione del Papa, onde richiamarlo nello Stato Romano, poichè io che da vicino conosceva le intenzioni del Rossi, poteva dire assai egli il solo che avesse potuto porre argine alle cose che erano per rovesciare del tutto, siccome avvenne. Giunto la sera tutteva in Roma, mi fu dal mio spedita in Venezia: ma disgraziatamente in quei tempi di anarchia e di prepotenza venivano aperte tutte le lettere e fu aperta anche la sua a me diretta, così conobbero che veniva da S.t Pietroburgo, presero di me fierissimo sospetto che avesse delle alte intelligenze colla Russia e la mia vita cominciò ad essere in pericolo. Io però mostrai essere la cosa indifferentissima, e mi adoperai gavono rispondere, presenti alcuni superiori, il quale volle che io la spedissi a mezzo del console austriaco. In verità mi fu forza scrivere nel modo più cattivo che potei, onde mostrarmi buon patriotta e così col fatto smentire i sospetti presi su di me per tale incidente. Certamente se in allora non avessi dovuto scrivere alla presenza de' testimonj; avrei diversamente parlato e le avrei significato bene la bella missione che io aveva; per contrario mi dovetti condurre in modo da escludere ogni idea che io pensassi contrario alle idee di allora. In questo mezzo avvenne la morte del Ministro Rossi; ed io che conviveva insieme col suo figlio può credere come mi trovassi: Potei però con l'ajuto di bravi persone affezionate al governo di Austria, ricevere da Venezia e tornarmene alla mia casa. Essendo intanto anche il Pontefice Pio IX. partito da Roma ed i miei attaccatissimi al governo legittimo, non potendo non solo prendere parte all' infausto governo; ma neppure prestare alcun giuramento; avvenne che tutti furono per un momento rovinati nei nostri averi, e minacciati nella vita e tolti dai luminosi posti non eccettuato neppure il maggior fra tutti Pio-Bettone della Romana Università, dio ancora fui sbalzato dal Consiglio di Stato e ridotto nel nulla; perlochè dovemmo tutti andarcene fuggiaschi e dopo molti pericoli ci siamo tutti riuniti salvarsi nel Regno di Napoli, e singolarmente in Gaeta. Da Gaeta dopo qualche mese, fui il mio fratello Pio-Bettone segretamente inviato alle Corti d'Italia, e fu precisamente

sul cadere del 1849. Dopo avere tanto soffrito, non è a dire quale soddisfazione fosse stata per me il vedere tante delle città e capitali d'Italia e potere conoscere il prode e valoroso Generale Radetzki allorchè si abboccò col mio fratello, quindi dopo parecchj mesi di così onorevole viaggio che fu per me di moltissima istruzione ed esperienza, cessata la sua missione, dovette il fratello ritornare in Gaeta da dove poscia al ritorno del Pontefice fece seco in Roma.

Intanto dato sesto alle cose, mi recai in Forombrone ove fui Uditore del nuovo Vescovo Mons.r Fratellini e poscia nominato Uff.le de' Poveri, quindi in appresso per organo del Pro-Legato e Commissario Straordinario della Sacra Provincia di Urbino e Pesaro fui inviato a governatore interino nella Città di Urbania e paesi dipendenti. E finalmente dalla Sovrana Degnazione di Sua Santità Papa Pio IX. felicemente regnante sono stato promosso a Pro-Governatore nella sua Patria in Senigaglia Governo distrettuale di 1.a Classe, da dove sempre che lei non molto sdegni saperne governatore assoluto in altra Città. Ecco che omai mi trovo all'apice della più nobile e invidiosa carriera che può percorrersi nello stato Pontificio. Ecco avverate le mie Profezie, cioè che io col tempo avrei percorsa una brillante carriera. Sono sicuro di Ella godrà assaissimo della mia onorevole posizione e della bella carriera in cui mercè la Provvidenza sono stato collocato, sebbene Ella come testè diceva, è stato sempre con me un Profeta ricordomi più volte, mi dette magg.ri fortuna.

Io non so se la Rinaldi si trovi più costà; ed in quanto gradirei che mi facesse le mie natizie, poichè vedrebbe cosa mi ha fruttato prestare fede ai suoi saggi consigli, sono desiderosissimo sapere sue notizie. Cosa fa il Barone de Stevens? me lo saluti. Cosa fa l'ottimo Professor Rossi? me lo saluti. Faccia anche mille ossequi al Chiarissimo Professore italiano di cui più volte mi parlò a cui avrebbe fatto vedere anche il mio lavoro fatto e dedicato a Sua Maestà l'Imperatore. Cosa poi dovrò dire della sua garbatissima consorte Teofila? me la saluti caramente e le baci la mano per me.

Non può credere quanto mio sig.r De-Hubé quante cose avrei a mandarle, quante a scriverle propriamente interessanti da severire di norma e lume moltissimo anche a cotesto Imperiale governo; è d'uopo però che mi scriva onde io possa regolarmi scrivendole.

Baci la mano per me con ogni ossequioso rispetto al Veneratissimo sig.r Conte Blondoff, e la significhi liberamente che qualunque volta piacesse a Cotesto Conte venire in cognizione di cose che la riguardano, me ne scriva in proposito che io per mezzo della Segreteria di Stato o della

Legazione Russa in Roma, come più le piaccia, favorì pervenirmi i miei dispacci.

Quando Ella mi scrive può dirigermi le lettere in Roma a mezzo della Legazione Russa ponendovi l'indirizzo della mia Casa in Roma che è = Via Pie di Marmo N.° 11. 3.° P.° in tal caso il mio fratello me la fa giungere alla Rappresentanza Governativa ove mi trovo.

Soggiungo che mi mancasse ancora qualche Copia della Traduzione dei versi che dedicai a Sua Maestà l'Imperatore Nicolao 1.° e che costà dovevasi stampare, ed ove non l'avessero stampata me lo faccia sapere che io sono determinato stamparla a mie spese e sono certo, che ciò non dovrà dispiacere alla corte di S. Pietroburgo.

Si ricordi di me e mi conceda sempre quella bontà che mi ha mostrata in ogni circostanza, poichè io ho fatto onore alla causa della legittimità, e coi miei studj mi sono procacciato gli incarichi i più onorevoli.

Se Ella mi può giovare in qualsiasi cosa lo faccia di buon grado; per sua norma sono stato aggiunto ad altre illustri Accademie d'Italia, e se alla mia ostanza desiderasse vedere la serie dei miei Brevetti giustificanti gli onori e gli incarichi ricevuti, potrò mandargliene una Copia conforme vidimata dal Sig.r Conte Hoyos Generale delle Imp.li R.e Truppe Austriache nella Città e Fortezza d'Ancona; ove io, quale in relazione, per avere ricevuto allorchè passò per Ancona, essendo io [redacted] recandosi a Città di Castello.

Non ho mai desistito dalla Collezione [redacted] quale è a buon punto, e spero di avere ancora qualche altro scritto assai interessante autografo, avendo anche altre pregiatissime cose raccolte che le potranno piacere assai.

Mi sia dolce lusinga di questa vedere due mie righe in riscontro alla presente, mi gode l'animo di potermi rammentare anche una volta alla memoria di un Uomo dotato di sublime carattere, di altissimo ingegno, e di eccellenti virtù, e di generoso cuore, quale Ella è, nel mentre che devotamente mi dichiaro.

Di Lei Stimo Sig.r Co. Attaldi

Fossombrone 19. 8bre 1853.

P.S. Scrivo da Fossombrone perchè ivi mi trovo da qualche giorno a villeggiare, lasciai i miei beni di Fogliarina, mediante permesso ottenuto dal Superiore Governo.

Devmo Obblmo Servitore e Amico
Gioacchino Avvocato Bentivogli
Pro-Governatore in Senigaglia

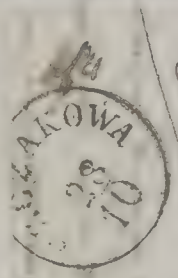

ASSICURATA

A son Excellence

Monsieur Romuald de Hubé
Conseiller d'Etat actuel de S.M. l'Empereur
de toutes les Russies. Chevalier et Grand'
croix de l'ordre de Ste Anne etc etc etc.

Russie Saint Petersbourg

Eccellentissimo Sig.r Commendatore D.r Nicolò Pinè Cavaliere.

Ho appreso dalla Gazzetta addizione Italiana del Sig.r Principe Alessandro Wolkonski onde gentile pregiarsi un mio plico in proprie sue mani, nella certezza che le debba riuscire gradito. Oltre al Suo mio motivo (è dirgli una parola intorno d'alcune pubblicazioni le quali riguardano le attuali vicende Europee e siccome in questi giorni si sono inviate, così sarà anche per ciò che riguarda l'avvenire, e vedrà finalmente come le cose tutte si risolveranno. Ho creduto fondatamente opportuno che le venga come un'attenzione ossequiosa Sua a nome mio e degli ammiratori dei suoi talenti e delle sue rare virtù che io non finirò di ricordare giammai. - Non è a dire come io abbia gradito sentire che Ella sia stato in Russia, ed anche assai più innanzi lo conoscevano i suoi bei atti talenti e vaste cognizioni, lo che fa onore a chi tutto impera basso il quale sa calcolare gl'uomini di vaglia e profonda mente. Amor Ella, pur è bastato che ha mostrato rispetto verso di me, sentirà con piacere come io da Sovrano tutto in Habana sia passato in Sua Eccellenza Patria dell'Augusto Pontefice, e come ora mi trovo presso questo Ministero dell'Interno in Roma. Spero inoltre di potere dare alcune un'opera molto interessante, la quale riguarda le leggi ed i rapporti nazionali dello Stato Pontificio; ed un tal lavoro parebbe assai più bello, potendo fare anche intorno all'Impero Russo: potrebbe a suo tempo rimettere, ove la mia idea Le piacesse, potrebbe poi Ella stessa per voler lo Impero, e la sarebbe una cosa veramente stupenda.

Mi congratulo pertanto la sua memoria e la sua grazia, mi saluti caramente la Signora Sposa di Lei consorte, dove le piacesse dirigermi due righe, potrebbe indirizzarle a mezzo della Legazione Russa al solito mio indirizzo

A S. Eccza il Sig.r Commendatore
Nicola D.r de Nicolò Consultore di
Stato in Varsavia

vizze via pic.ª di Marmo N.° 11. 5.° p.° eppure alla Sig.ª Principessa Benedetta Rospigliosi, che così egualmente la notizia gl'abbia riconosce.

Inoltre la memoria che osserva sempre di Lei e mi manda con la più profonda stima e vivissima con me ho il bene di sottoscrivermi.

Di Lei Sig.ª Ill.ma

Roma S. Agnese 1855 (?)

(Luigi Maria Bonaparte)
Principino di Canino e Musignano (Francia)

Mio pregno e rispettabile Commendatore

Amico Carissimo

Che Diavolo de' fatti miei senza avere rispetto a due sue carissime lettere ?!! Da dove mai sì lungo indugio ?!! Ecco come stanno le cose. Avevo in idea di scrivervi una lunga lettera in Francese, essendo da molto tempo fuori di esercizio mi richiedeva molto tempo per farla, e siccome la Provvidenza tutto mi concede abbondantemente, tutto ho, e tutto posseggo, ma con tutto questo mi manca il tempo perchè dopo la mia partenza da Roma avendo sostenute delle gravissime cause ed avendo ottenuto splendidissime vittorie, gli affari mi sono cresciuti tanto da non aver modo a respirare. Così di giorno in giorno fino nell'idea di scrivervi nell'idioma Francese sono giunto ad indugiare tanto meglio il mio più caro, più amabile e più rispettabile amico del cuore e che mai alcun'altro giungerà ad occupare un simile posto nel mio cuore. Com'è che oggi scrivo in italiano ?! Perchè venuta cinque settimane or sono il comune amico Stendhaliano, mi offrì di un italiano quelli pure

scritto che lo avrebbe bene compreso ed apprezzato, ed ecco che subbito mi disponeva a scrivergli, quando una improvvisa sciagura ci ha colpito ed è stata la grave malattia del fratello Canonico vino al punto di ricevere il viatico e l'estrema unzione, questa fatale circostanza immerso ai tanti affanni mi ha posto in tale crisi che mentre ogni giorno aveva in cuore di prendere la penna per scrivergli, non ne ave va mai un momento tranquillo. Ora pertanto il caro nostro fratello Canonico è fuori di pe ricolo e va ricuperando la salute e mi spe ra che da un gravissimo male e gravissimo pericolo ne sia per venire un gran bene che potrà ancora vivere e non abbandonarci essendo per tutti noi la persona la più cara del mondo. Ora che le ho narrata tutta la storia dalla fine di Aprile a oggi vengo alle sue gratissime lettere. Dalle medesi me ho rilevato la storia de suoi viaggi, la ricuperata sua salute, i suoi soggiorni ed il suo ben'essere, del che io e tutti con noi ci siamo immensamente. Ho anche appreso che stante le complicazioni guerresche non è mo=

mento opportuno per trovare amatori di quadri
onde poter vendere la galleria del mio fra-
tello Canonico, cessate le guerre vendendo momenti mi
glioni pensava all'esito della galleria poiché quadri
pensieri non superano = Le duci lettere che ho da
Lei ricevuto le ho lette al fratello Canonico e la
vingovazza di quando si riferiva al medesimo,
e le porge saluti infiniti, e le rammenda
la vendita della sua galleria. Tutta la mia
famiglia parla sovente di Lei e sempre
affezionata la ricorda con amore e rispetto.
Tutti speriamo rivederla in Roma di in no-
stra casa nel prossimo anno, perché andando
alla esposizione a Parigi, può dire di trovarsi
si alle porte di Roma. Certamente che se
venisse, mi troverebbe ora completamente
rifornato e la casa tutta ginnta al suo lo
tale compimento e troverebbe delle belle co
se da contemplare, ed almeno potrei gozzi
lo di buon vino di quello che ogni bicchiere
concede un'anno di più, per cui io gliene
vorrei dare a migliaja i bicchieri perché
li bevesse che così Ella sarebbe spettatore
della mia prosperità e palese, (sarebbe) alla medesima

La memoria e l'amicizia del tuo avo.
Questa mia che Dio giustificare il lungo mio silenzio e mi Dio rendere ispedito di mangi la sua bontà ed amicizia per me e per la intera mia famiglia ghiera la dirigo a Novo – Radomosk e voi direte che la scrivessi a così meglio direttamente Roma e l'Italia avendola scritta nell'Idioma Italiano. Quando riavo le sue lettere, una delle migliori notizie che mi apprendo con rincrespa è quella del suo ben'essere in salute è questa la cosa che di più sopra tutte la migliore consolazione del mondo. Io e tutti facciamo voti allo eterno Dio perchè lunga e beata vita le conceda, e disgraziate che siate nomini non moriremo mai di morte in questo mondo fosse eterni. Ricevi pertanto da me e dalla mia famiglia i più affettuosi voti di buona salute e della più perfetta armonia già e viva ed auguri eternamente rimarrà nella memoria di tutti voi la rimembranza della sua cara persona e ci auguri di come tutti lo auguriamo e siamo in pensiero complesso da tutti noi.

Addio di tutto cuore la Vostra
Di Lei pro Roma li 5 Settembre 1877

Giacomo Ved. Bartolelli
Via de' Prefetti n.° 17-4.° p.°

Bertinelli G.

Carissimo e Rispettabile Amico.

Ora che ho un momento di tempo con vera soddisfazione dell'animo mio rispondo alla vostra carissima del 15 Aprile scorso. Primieramente fa mi piacere dell'interesse preso per la perdita del caro mio fratello Don Raffaele, che in vero a me ed alla mia famiglia ha prodotto un gran vuoto, ed ora non resta che rassegnarsi al volere di Dio. Io ed i miei figli siamo stati gli eredi e la Galleria di autori del 500 è passata in mie mani e spero tempi migliori per poterla vendere ed Ella sa dal particolare si ricordi ove le capitasse opportuna occasione.

Tutti della mia famiglia stanno bene, la figlia Marietta fa progressi assai significanti nel canto mercè la sua intelligenza e la sua voce che ogni giorno cresce a dismisura. I figli maggiori sono assai bene ne' loro rispettivi studj. La mia moglie

e tutti della famiglia la vi-
condano colla più viva sod-
disfazione del cuore e tutti facciamo
voti a Dio onnipotente perchè la vo-
stra per lunghi anni all'amore e
alla stima di tutti i vostri amici
e di quanti hanno il bene di conos-
cervi. Noi poi ringraziamo la Divina
Provvidenza di averla salvata dalla
malattia che la ha afflitta, ed ora gli
abbia tutti i riguardi possibili onde
si possa bene rimettere e conservarsi
lungamente all'affezione di tutta
quanta di tutti noi. Appena vedrà
il comune amico Stanislao le
saluterà a suo nome, e noi desi-
deriamo che venisse più spesso a tro-
varci perchè gli vogliamo tutti
bene. Ella curi la sua preziosa
salute, e sarà meno male se non
potrà recarsi alla Esposizione di
Parigi, perchè la sua salute vale

assai di più, poiché dalle disposizioni
se ne fanno e se ne possono fare simili
si vuole, ma degli uomini rispettabili
e sommi come il nostro Cavaliere
Senatore Rubé non se ne vi fanno
di certo, per cui abbia tutti i riguar
di possibili. In quanto alla mia po
sizione si rende sempre più fiorente,
e le cause ogni giorno aumentano e le
vittorie si moltiplicano ed il nome pen
sue più progredisce. Tutto questo però
mi rende così privo di tempo da non
poter godere di un minuto di riposo
so, al contrario in questo Mondo tut
te cose non si possono godere, è meglio
che sia costretto mendicare il tempo di
quello che mendicare gli affari per
occupare il tempo.
Mio padrino Sig.r Senatore Rubé,
noi tutti con grandissimo affetto assai
spesso pensiamo a Lei, poiché l'affetto
in me ed in tutta la mia famiglia è

profondamente sentito. La visita che nel Marzo dell'anno scorso fu per noi una sorpresa che ci mise una gioja di Paradiso, di quelle gioje che in questa vita assai raramente è dato di poter avere. Fu per noi un grande avvenimento, ed Ella si compiacque colla Divina provvidenza che lo ha reso ricco a tutti i miei sogni sonati vi è la speranza di poterla rivedere anche una volta, Oh! come vorrei io felicissime alla mia affezionata famiglia. Speriamo che le cose del mondo politico si aggiustino e che una pace durevole renda il mondo più prospero. Allora le cose cammineranno assai meglio e con più facilità ci potremo abbracciare di nuovo tutti e sentirvi i saluti di mio cuore, ci lunga per suoi affezionatissimi amici ed ammiratori e baciarle la canizie del papà e segnarmi.

Di Lei papà
Roma 8 Maggio 1878.

Aff.mi Del Cuore
Conte Gioachino dott. Bertolli

Sekursko d 27/4 90
Poczta Stª Anna

Jaśnie Wielmożny Senatorze
Dobrodzieju!

Na list JWPana z dnia 22 kwiet.
mam honor donieść; że co praw
da, to tak samo zapomniałem
jak Senator, jak wysoko ozna-
czoną została suma szkód zro-
bionych przez Dzierżawcę Stobie
ckiego Wᶻᵉ Bosowskiego.
Pamięcią jednak sięgam, że
rząd ten był, — że ze strony Se-
natora ja byłem upoważniony

jako Arbiter. — Dalej pamięcią sięgam, że Wm Bosowski był z tego Sądu polubownego nie zadowolniony.

Jaka jednak summa była zasądzona JW Senatorowi jako poszkodowanemu przez Pana Bosowskiego — pamięcią nie sięgam, a nie chce jej na bybit trafić stawiać.

W każdym razie sądzę, że była wyższą jak kaucya złożona przez Wm Bosowskiego do rąk Senatora, bo w razie takim, Pan Bosowski wystąpił

by do JW Senatora, czy prywatnie czy urzędowo, o zwrot reszty Kaucyi, — a nie czekał by lat 8 czy 10 do żądania zwrotu swéj należności. —

Moim więc zdaniem, Panu Bosowskiemu nic się nie może należyć od Pana Senatora.

Jeżeli Pan Senator coś będzie łaskaw dać Panu Bosowskiemu, to ten datek winien uważać Pan Bosowski, jako dobrodziejstwo ze strony Pana Senatora, chcącą przyjść Mu z pomocą, jako dawnemu swemu Dzierżawcy, a dziś podupadłemu Ziemianinowi. —

Raczył zapytywać się Wam
w liście swym o nas, co robimy
i gdzie się obracamy. Otóż w roku
1884 sprzedałem Strzałkowo Pan
Henrykowi Siemiradzkiemu, a
od razu kupiłem Dobra Sekurzko
Mórg 2002. od Żyda Horowitza.
Majątek w bardzo dobrej ziemi z
lasami dość obszernemi, ale dziś
jestem jeszcze winien Horowitzowi
Rs. 20,000, a tu czasy bardzo złe; nie
oddzielić nie można aby odsprzedać
bo raz kupca na dobra nie ma, a
parcelować nie można z powodu ser-
witutów. - Syn najstarszy Kazimierz
skończył w Czernichowie Galicya 4 klas.
Tę Rolnicza wyższą. Dziś pomaga mi

w Sekursku gospodarować.
Jest bardzo pilnym i znającym
się fachowo gospodarzem. Do
trzech letniej praktyce Jego
w Sekursku, która się kończy
1 Lipca roku 1891. będę Go
chciał umieścić gdzie w Rusyi
jako Rządcę Plenipotenta
Dóbr.

Drugi syn Aleksander, jest
w szkole Handlowéj w Warsza-
wie na drugim kursie, Na rok
przyszły 1891 ma być skończo
nym kupcem. wtedy ma praktyk
kę myślę Go wypuścić za Granicę

Trzeci syn Jan, obecnie przygotowuje się w Łodzi do egzaminu do szkoły realnej rzemieślniczej 6cio klassowej. Ma od wakacyi wejść do 3ciéj klassy. Czy jednak mu się uda, nie wiadomo, natłok tam wielki a miejsc bardzo mało do przyjęcia, protekcyi zaś żadnéj tam nie mam, do Dyrektora Karpowa.

Żona moja i ja, Bogu dzięki choć kwękany na zdrowiu i humorze, przy czasach tak ciężkich dla Ziemian, wobec wierzytelności hipotecznéj, kształcenia dzieci, trzymamy się jednak jak mocno tego kawałka ziemi Rodzinnego.

Kończę zasyłając Panu wyrazy głębokiego szacunku i poważania z jakim zostaję

sługa Jan Siedrzycki —

Bielowski Augustyn Lwów dnia 2 lutego 1853. 19

Jasny Senatorze

Kodeks nasz Mstiwojowicki który 31 grudnia r 1852 oddany mi być miał, otrzymałem, nie bez przynaglania z mej strony, dopiero sądownych dni siedmia. Nie mogłem tedy mimo najlepszych chęci moich uczynić zadość" państwem życzeniu pierwej. Jeraz tylko o lukowizny wszej robotę, przesyłam ją na ręce Barbora, mych świadków. Jeśli nie odpowie państwem we wszystkich oczekiwaniom zdaje przynajmniej daję wiarę za tem na dzisiejsze usłużenia rzeczone i tak śmiałem czemkolwiek mo biadło. Nie dość z własnego doświadczenia ile z poczuwaniach tego rodzaju, dobrą okoliczność" przydać się może pracującemu, wolałem być w mniejszych nakładach obszerniejszym niżli zwięzłym za nadto, dla tego wypisałem starannie wszystkie inkludujące rozdziałów i ustępów z dwu kodexów: dankowskiego i długoszowego, dodałem tego za nowym czemku nie zadałem. Na pytanie jak napis jest w oryginale krakowskim, i czy nie robi pomiejszaj? odpowiadam załączeniem tu podobizny napisu i treść wiersza tekstu samego, a winienem dodać że jest to jedno i tożsame pismo całego kodexu.

Właśnie tedy z niecierpliwością na zwrot rękopismów oczekiwałem, dowiedział mię tymczasem Bibliotekarz warszawskiej zakładu ossolińskich, że znalazłem tam z wielkim moim zadowolnieniem archiwum panskie, o którem w liście swym napomykałem, którejaśnie wiele szanowny czemku ale do dna prawodawstwa nasze - wiślickie, kolejno spalone przedrukiem wydrukowane są, z drobnych na pozór znamion, z nadzwyczajną bystrością. Odczytałem więc po kilkokrotnie panieńskie rozprawę skromnie "przyczynkiem" zatytułowaną zajmuje się, do tem większego obowiązku w utrudzeniu tem co tyle świadła po ważna nader epoka dziejów i prawodawstwa naszego wnosi. Radbym jak najprędzej widzieć ją, nie dziwo panieńskie którego rozprawa owa jest zapowiedzią, pewno bardzo ono wydarzające się przedmiot daj Boże aby się na chwałę ojczystego piśmiennictwa jak najprędzej z druku pokazało.

Przed rokiem przysłał mi był Aleksander Czerdyński wypisy z rocznika świętokrzyskiego, przepisywanego w wieku XV przez pewnego Bolerzolca ze Słupczy. Miałem jej rocznik za oderwany, myśl kodexów, wstawiło się na rozmaite nie chcąc prawnałem mieć kopię wierną z tego. Przed kilka albo tygodniami otrzymałem kupię jego od naszego zmarłego Joachima, wraz z wielą innymi pomnikami dziejowymi kopiami, z nową kupię sprowadzą, jeśli ją dotąd nie uskutecznono, byłoby chciałem wcześnie, jeśli mi [illegible] wszakże wolno udać się z dezyderyum jakowem do uczynności państwa tedy przedewszystkiem prosiłbym abym niebyłoby można za opłatą i insercyjowaniem się Pana, oraz pod jego okiem zrobić fakszmile kilku kroniki całej Wincentego kadłubka z kodexu pergaminowego

pelplińskiej

który w moim wilkypicie krzyżowym na str. 127 pod liczbą I opi-
sałem. Jeżeli najdawniejszy ile mi się zdaje kodex tej
kroniki, i wydania krzyżowego jej bez rzeczy
owego zrobić nie można podobizna, czyli fakśimile wierne, na
kalce, czyli papierze przezroczystym, jak próbka ta która z kodexu
rękopiśmiennego Jana Zalaszowa, wskazuje, zaskarpiłaby nam oryginał
nakładzka fakśimile całej tej kroniki przesłałbym pieniądze za
pośrednictwem Wolffa nakładcy petersburskiego, kiedy bez tej drogi,
którędy mi Jaśnie wielmożny pan wskazać raczył. Jeżeli
to było nazbyt, możliwa, i fakśimilizata do tej roboty być
godzony, tedy jeszcze prosiłbym kazać mi oraz dwa fragmenta
z kodexu historyi Europejskiego, wcale nie wielkie, przefakśimilo-
wać. Kodex ten opisany w moim wilkypicie krzyżowym na str. 30 pod
numerem II. Otóż z niego radbym mieć fakśimilowany ustępek:
De gestis regis Ladislai na str. 18. od słowa "Regnum Hun-
arie do słów "Gesse XVIII annis" które są na końcu 18 stronicy.
Potym zaś na str. 127 notatkę o Franciszkanach Libelskich od
słów "anno Dni 1456 Tempore regis Kazymiri" aż do słów: "mem-
branas laboraverunt" na str. ~~127~~ 128. Nakoniec wiersze łacińskie
o napadzie Jambora przez Wołoszę, pisane na drukowanym kra-
kowskim kalendarzu, który w kodexie owym razem z kroniką mieszczy oprawny
jest, a krzyżowany zaraz (pod napisem: Gregorius Zaryollo pro
conventu pelrdovienzi, radbym mieć bądź odpisane wiernie,
bądź fakśimilowane.

Dowiesz raczy Jenaderze się czy obarzać śmiem podobnemi ko-
sztami; nie dowierzyłbym się na to gdyby w tem był tylko prywa-
ty jak interes, ale dodaje mi w tej mierze zmiałości
myśl że uczynek ten oświecenie i literaturze ogółu korzyść przy-
niesie.

Zadrzewszy w list panibratu, widzę że chcesz jeszcze wiedzieć jakie
koleje idą po zrobie oddalnie archiwalnych kodexów krakowskich. Otóż
idą pogrążki:

~~Fro~~ (100) Laurentius congregatus de martino . .
(101) Decet religiosus fuerit observatum quod tunelka . . .
(102) Ubem si plures pulsa bres vel IIII de Komendio . . .
(103) Plem quicumq morte casuali et inopinata
104) De ~~hijs~~ quibusdam sunt nonnulli qui per indiscretivone
(105) Expedit rei publice ut subditi in quiete . . .
(106) Communiter in quibusdam ministerialium . . . questio tali-
ter fuerit diffinita

Wielkiby pragnąłem zrobić mógł trudności w dostaniu pod
obiegi kodexu polskich ustaw z kodexu Działyńskiego, w
kórnickiej bibliotece znajdującego się, kiedy uwiadomiony
cię się mamy tu wierną kopię i fakśimile tego rękopi-
smu, która kopię ja sam (z oryginałem porównywałem
i w przypadku, gdyby tego podróżna była konieczna, ja

do odpisu dla twego użytku.

Łaskę wyraz wysokiego poważania z którem
zostaję Twoim Jaśnie Wielmożny Senatorze

sługa najniższy
Bielowski

I

Kodex Janchorenskiego.

Jest to kwartant papierowy o 127 kartach niedawno przezwanych. Oprawa dawna w deski skórą szarą powleczone, z klamerką, mosiężna. Grzbiet świeżo poprawiony nową skórą, bo był pękniety; na nim napis złocistemi literami: „Statut Kazimierza i Jagiełły“. Zawiera na pierwszem miejscu (od karty 1 - 13 włącznie) statut zwany Statut wiślicki, który tu wygląda tak:

Z początku kilka lub kilkanaście kart brakuje, bo pierwsza karta zaczyna się oddalonemi słowami artykułu 41 (Bandtkie Jus Pol str. 59) „Protestacionem ab omni jure heredibalis sic obligate senciat se cecidisse“.

Artykuły nie są liczbowane. Nadpisy są fraktura, tekst zaś kursywą, w końcu XV, jak mniemam, wieku pisany. Zda tedy artykuły po sobie tym porządkiem zaraz po owych słowach ostatnich artykułu który u Bandtkiego jest 41, nadpis

De prescripcione maritale mulieris decennali

Si vero sit mulier maritata . . . . eciam se cognoscat cecidisse

Vidue sex anni curand in prescripcione

Si autem vidua fuerit et eodem modo dicat et asserat se abjuram heredibalem suam aliquid possidet rabione dotis . . . . . et mulier sentiat se ab omni jure cecidisse.

Tempore pacis habent locum prescripciones alias non. Volumus et decernimus quod premisse prescripciones . . . . . sicut et captivus per Tartharos nullam volumus currere prescripcionem.

De sepibus et eorum prescripcione inter vicinos.

Franciscus deposuit querelam contra Gregorium . . . . . Franciscus decem annorum obstare prescripcionem.

De prescripcione facte cum Francisco avonculo (sic) triennali. Franciscus neptem suam . . . et trium mensium facit curiale et prescripcione . . . . . .

De prescripcione hereditatis vendite

Franciscus vendidit Gregorio hereditatem . . . . . obstante lapsu temporis faciurmitate et prescriptione.

De prescripcione libris mutuati quatuor annorum

Franciscus Gregorio mutuavit . . . . . propter lapsum temporis denegatum.

De memoriali exigendo duorum grossorum.

Cicel pro redimenda pauperum vexacione . . . . . dum duos grossos exigendi habeat facultatem.

De sentencia non retractanda dum unus frater decernitur alter frater infringi nisi pro racione ipsum contingente.

Quamvis negocia mortua et finita . . . . . sed ipsam sentenciam carenimus (tak napisano, zamiast decerni, omnis) perpetuum habere vigorem.

De kmelombus furem indegni molendinis

Nagod villanus deposuit querelam . . . . . predicto Nagod condemnandos.

De prescripcione molinerum (sic)

Petrus conquestus est . . . . . quatuor diurnorum habuisse Johanne.

De inordinata citacione pro sentencia iniusta.

(Petrus agebat contra Johannem . . . . . condemnandos alias pro iudicibus expressam.

Dum unus frater decernitur, alter non refragat

Talco pro hereditate agebat . . . . . dicimus transmisse in rem iudicatam

Pro aut tres habentes unum molendinatorem, quibus ipsorum potest ~~[illegible]~~ ipsum iudicare pro suis excessibus.

Franciscus, Talco et Henricus tres fratres . . . . . Henricum iuste et bene iudicasse.

De retrahis alias puscayna kmelonum.

Ytusiva consuetudine nostrum . . . . . ad proximos consanguineos cessante cultu (sic ~~[illegible]~~ zamiast quotiens) impedimento devolvantur.

De equo sane concesso et claudicare reddituro

Nicolaus deposuit querelam . . . . . amicabiliter componere debeatur.

Pro homine kmelone occiso decem marce soluandus.

Dicel antiquitus fuerit obseruatum . . . . . pena capitali

puniatur.

Dum plures de homicidio accusantur unus tantum per iuramentum actoris condemnetur.

Item si plures puta tres . . . . . alias defendentes in expurgacione puniantur.

De morte casuali alicuius hominis

Item quacumque morte casuali . . . . . prosequitur iuxta iuris formam.

Pro capite militis seragintà marce solui debent.

Ut violenta audacia refrenetur . . . . . X marcas solvere teneatur.

De capite vagabunde mulieris filio soluendo.

Laurentius conqueritur de Martino . . . . . capud matris exol vendum seu optinendum.

De latronibus et furta committentibus extra terram vagantibus (Vide Bandtkie pag. 70 § 64.)

Sunt nonnulli qui . . . . . inter suos pares ut infames habeantur.

De precio ministerialis conspicientis occisum in via.

Consuetudine iniquissima ministerialium . . . . . donec de eodem homicidio questio fuerit diffinita lore persolvendum.

Depascens pecoribus aut iumentis semina pro quovis iumento aut pecore unam quartam denariorum solvat.

Ut quilibet proximum suum indemnem reddat . . . . . iumenta vel pecora solvere teneatur.

De pecoribus pellendis ad regalem curiam

Ad eundam autem quemlibet . . . . iumenta seu pecora depellere teneatur.

Actor forum rei debet sequi. (v. Bandt. § 67.)

Cum actor forum rei . . . . iudice competenti cuius (sic) voluerit agi, habet.

De incendariis (sic) non habentibus ius theutonicum sed polonicum.

Et lege imperiali . . . . iuxta exigentiam criminis et eius pro bationem.

(LXVI Hus)

Oppressores virginum aut mulierum iure polonico iudicentur.

Verum non solum a malo . . . . et puniri iuxta commissi criminis qualitatem.

Qui non utitur suo priuilegio, amittit potestatem in eo tibi consentiendi.

Cum secundum patrum sanctorum decreta . . . . debebit iudicari seu terminari.

De ambitione seragene coram in ponendo coram iure priuilegio.

Statuimus quod dum aliquis . . . . . si inuaverit se suspicionis reum

fuisse privilegiatum.

Casus pro quibus liceat omnibus homobonibus stt surgere (simul surgere?) de villa.

Cum ex separacione . . subdivorum . . . . sed ad omnes habitantes ibi recedant quo placebit.

De prescripcione puerorum nondum etatem habencium. LXXIIII.

Si mulier infantibus ad duodecim annos . . . . . propter negligenciam alienatam.

Qui nunquam culpa pro furto fuerit obstata pro primo iuramento proprio se expurgabit.

(Ad vidi famosi et iustos iurantes (examinat viventes) . . . . . iuramento suo a tali accusacione se expurgabit.

De pena, gladio et cribus aliis receptis homini dormienti.

Egidius deposuit (sic) cum querela quod . . . in talica, su fore ad iuramentum admittendum.

De morsu canis

Idem Egidius conquestus est . . . . . per iuramentum pro prium debeat se expurgare

De extinctione candele in contencionem

querelam deposuit Egidius . . . . . presidis occasionem in vulnere dictorum condemnandum.

De ove per pastorem ad villam non reducta

Preterea de villanorum pastore . . . . . iuramento quod ovem ad villam reduxisset.

De ludo taxillorum.

Ad noxius ludus taxillorum . . . . . finis ad alicuius pecuniarie deluse solucionem.

De iudeis mutuantibus pecunias

Idem dicimus de Iudeis . . . aliquam possessionis traditionem.

audas taxillorum ad prestanciam.

Ad precludendam luxoribus taxillorum . . . . . pro inobediencia assignabit.

Ad bellum eundes non in villa sed in campo habeant staciones.

Expedit reipublice ut subditi . . . . . alia similis pena in violacionem statuti pro nobis cedere debebit.

Pater

Pater non tenetur dare pueris porcionem donec secundam uxorem duxerit.

Ex communi usu in nostro regno . . . . communes indebite disparat.

De profugis et latrocinia committentibus.

Cepit contingit ut quidam . . . . . viris probis repulerunt.

De usura Judeorum modis grossam a marca

Cum in usurarum voragine . . . vel observare ipsis suam obligacionem vel promissionem.

De querelibus de lignis inordis in Gayo alieno

quidam de ipsorum audacia . . . . . solvat illi in cuius dominio dunt incida. porcum. Vandelie ch. 83 § 86.)

De recepcione in nocte alienorum frumentorum et penis.

Et liret canonica sanctio . . . . cum penis prenotatis.

De turpiloquio filium meretricis aliquem asserendo pena LX marcarum.

Quondam omnis scurrilia verborum . . . . . velut ipsum occidisset.

Pro eodem matri etiam sexaginta marcas

Item dicimus si matrem eius meretricem . . . sicut canis.

De percussione et vulneribus.

In percussionibus militum . . . per percutientem debet solui.

De divisione penarum.

Ut penarum distinctio ut . . . . ubi causa agitatur restituere damnum. Vandelie § 89 pag. 85.)

De occisione fratris et consanguinei.

Et sicut (sed dum videris) . . . ad aliquos honores promoveri, dor (Cf. Vandelie pag 69. § 62.)

Recedente kmeltne (medietas) plantacionum in area remanere ad.

Statuimus et decernimus . . . . quicque teneatur sub pena 6 marcarum

Quia quis rem vel propriam violenter apud aliquem non recipiat sed iure acquirat.

Item si aliquis . . . . sex marcarum restituere teneatur.

De violenta seminatione alienorum agrorum

Aliquis excolens et seminans agros . . . . cum pena quinquadrezesa.

De bobus violenter receptis et pena ipsorum.

Cum alicui quatuor boves . . . . et iudicio aliam pro pena XV solidos dare teneatur.

De feno recepto violenter

Item pro curro(sic) feni ..... et iudicio XV satisfacere teneatur.

De frumentis acceptis violenter.

Item pro una pena copa cuiuscunque grani .... decernimus esse furtum.

De estivalibus in die vel nocte receptis.

Item pro copa estivalium ..... ad recognicionem leni extendentes.

De famulo impossessionato dominus tenetur satisfacere quicunque fecit.

Item famulus qui dicitur Golomanka .... dominus pro ipso satisfacere teneatur.

De pauper dividem pro violentia civitatem (sic)

Item cum pauper homo .... est mulctandus.

De citacionibus castellanorum pro iniuria summa et penis ipsorum.

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam .... et satisfacere teneatur.

Pro filio ludente ludos damnosos pater non solvet nec timebit, sed super ipsius portionem cadet ludentis

Filius nondum emancipatus ..... et exercicii ludendi.

Pene pro plagis mitibus a timelone factis.

Item pro una plaga ..... vulneribus statuimus persolvendis.

De prato falcato et emptione eiusdem

Barbolbus deposuit querelam .. decernimus eundem andream pro [illegible] prati emptionem et venditionem

De vulnere in ludo solvendo.

Item Barbolbus vulnerat Radream .... satisfactionem vulneris condemnandum.

De solutione fideiussoris absque principali debitore

Nicolaus Machie .... probandum fuisse solucionem.

Quomodo vidua se habere debet cum pueris.

Statuimus quod marito mortuo .... iuxta suam voluntatem.

De dote et bonis hereditariis

Item statuimus dum aliqua domicella matrimonium (sic) in pecunia parata sacrificat quum in presentia amicorum assignetur, bona vero hereditaria coram regia majestate debeant assignari. (Tego co dalej z Bandeliego w § 107 znajduje się, nie ma tu.)

De violenta recepcione in via publica.

Martinus conquerit de Nicolao .... fieri huiusmodi expurgacionem.

De re amissa per aliquem inventa et non restituta

Item Martinus deposuit ... nec habuerit pecuniam predictam.

De arbore pomifera succisa. (Vide Bandtkie p. 83 § 86.)

Statuimus quod pro qualibet arbore fructifera seu pomifera succisa modocunque grossi dumtaxat damnum passo solvantur cum pena quinque nadtidzka passo damnum persolvenda.

De expurgacione Wladarii vel familiaris contra suum dominum.

(Preterea cum dominus ... vel familiaris expurgare.

Nullus miles emat scultetiam absq voluntate domini ville

Cum officium scultetorum ... fore inutilem et inanem.

De divisione fratrum et diuturnitate eiusdem triennali

Cum omnes dissensiones ... obiectam legitimam excludantur.

De prescripcione furti aut latrocinii triennali

Cum furta et latrocinia ... minime curaverit vigilare.

De prescripcione puerorum obicem non habentium.

Si cuiuscunque pueri impubere ... ad iudicium pro eadem causa evocabit.

De communi prescripcione virorum mulierum et viduarum.

Cum realis distinctio ... x annor. currat in prescripcionem.

De prescripcione commissi homicidii

vel calumnij malorum ... obstabit excepcio prescripcionis obiecta. (sic)

(Studeat in cuius iurisdictione rex constituet (sic) teneatur in curia regali commorari causas iudicare.*)

Cum in causarum processibus apud iustos iudices nil habeat penitus odium, vel favor prevalere, aut premium iusticiam euertere, sed gerentes staderam manibus equo libramine fere [illegible] iudicium omnibus tenore eiusdem lances appendentes et ob hoc dum nullus noster ab his personis ex quibus constat iudicium contemplatur iudex offert se iusticiam ad reddendam promptorem (sic) et abstinebunt a calumnys iuramus proinde statuimus, quod dum nostre maiestati terram Gnesnensem (sic) vel Posnaniensem contingat intrare, iudex statim in omnes iurisdictione constituemur, ad nostram curiam intrare teneatur et iudicio presidere, cognoscendo de omnibus causis

*) Ten cały paragraf złamany jest artykuł 117 (Bandtkie pag. 98.) z artykułem 12go statutu piotrkowskiego (Bandtkie p. 144.) Aby dać Panu pomoc jak to w rękopismie znaszym uskuteczniono, wypisuję to całkowicie ten paragraf. A. B.

etiam hereditariis, tamen in presencia nostra vel proles nos
vel de nostro speciali mandato aliquem nobis extra ter-
ram existentibus. Terminum pro hereditatibus generales
prout actenus (sic) extitit teneatur. (Bandtkie p. 116. § 140)

De precio terrestris notarii et ministerialis.

Statuimus quod scriptores iudicorum . . . . . alter loco
suo substituatur et ipse a suo officio perpetuo deponatur.
Vel, Capitaneus tñ iudex nullum absentem condempnent.

Item statuimus quod de causis criminalibus . . . . nisi
convictum in iudicio vel confessum. (Bandtkie p. 117. § 141.)

De eo qui in iudicio cultellum vel gladium extraxerit.

Preterea statuimus quod quicumque in iudicio . . . . . pyacerna,
dzesza solvere teneatur. (Bandtkie p. 122. § 147.)

NB Przy tym paragrafie na brzegu odrysowany pierścień mieczem, albo raczej
nóż, w naszym rękopiśmie.

Qui coram rege, (episcopo, archi) capitaneo gladium extraxerit.

Insuper statuimus quod si quispiam . . . . . cultelo
manum sua poterit, penetrari (sic) (Bandtk. p. 123 § 142.)

De his qui habent potestatem dandi ministerialem ad citandum.

Statuimus declarando quod nos vel capitaneus noster . . . .
. . . . cum pena septem marcarum quarum polonico szedm gry,
wyen nuncupatur. (Borown. Bandtk. 117 § 142.)

De citacionibus curie Nadworny vok.

Perpetuo prohibemus quod nostri familiares . . . . super pro,
positis actionibus competenti.

Prescripcio hereditatum venditarum et obligatarum

Preterea (tak nam. preterea) statuimus et edicto perpetuo servari man,
damus . . . . vel eciam obligate perpetuo remaneat ipso facto.

Prescripciones rerum furtive aut violenter ablatarum.

Statuimus insuper . . . ad agendum nominis cessibus (sic) admittatur.
(Bandtk. p. 121. § 148)

De presencia regis aut colloquii generalis inde non redarguntur
pro mala (sententia.

Insuper statuimus . . . . plures iudicant supradicta (Bandtk. 99 § 118.)

Witecz Adiciendes quod quando super . . . . talem dicere vel defere
teneatur. (Bandtkie Statuta §. 119.)

De expurgacione iudicis citati pro iniusta sentencia.

Statuimus (insuper quod si litigator . . . pro se rationabiliter obti,
nebit si suam sententiam comprobaverit fore iustam.
(Borowa. Bandtk. str. 100 § 121.)

3.) Pena subiudicis dum citatur.

Similiter arguens sententiam subiudicis ... suum iudicium o
slenderal pore in stum. Bandtk. pag. 101 § 122.

De fidemfforibus

Proderea statuimus quod quilibet fidemfsor ..... et duo alii pro
prijs fimabunt iuramentum. (Bandt. p. 119 § 144 poraztek.)

De fidemfforibus

Item statuimus quod nullus fidemfsor .... nisi ad de persone
principalis prodesserit voluntate. Tamże koniec.)

De interfectione vulgariter o zabod

Statuimus quod quotiescumq in iudicio in causis criminalibus
..... aliquem citatus respondere prolinus teneatur. (Bandt. 120 § 146.

De benaciobilibus firmiter observandis et absque priuilegi

Hec statuta perpetue declaramus obseruanda .... perpetuam rei
net firmitatem. (Bandtk. s. 121 § 147.)

Barones ad metas ad bellum seruiant: extra non.

Declaramus etiam et decernimus quod barones et nobiles nostri ter
re Polonie .... fuerint petiti et rogati. Bandt. s. 102 § 124 czes
talna do końca.)

De quantitate dotis et dotandis puellabus.

Statuimus etiam quod postquam aliquis ..... et ipsis in eisdem
succedant. (Bandtk. p. 105 § 128. różnica oczywista naszego kodeku zgodna
jest prawie dosłownie z tekstem w tekście 16*) wydrukowanym.)

De diuisione fratrum et suo patre et alia matre.

Statuimus quod ubi pater post obitum sue coniugis .... per nostram
aprobantem fuerit confirmata. (Bandt. pag. 147. § 22.)

De pueris etatem non habentibus et potestate tutoris.

Cum pater decesserit pueris relictis .... pro eadem hereditate. (Bandt
tk. 103 § 126.)

Tutor non de alio nisi de censibus et iumentis indemnibus pu
eris teneatur.

Multotiens contingit quod pueris in .... et iumentis indemnibus
(Bandtkie tamże.)

De penis pro occisis capitibus et mutilacione membrorum.

Quamvis occidens hominem ... marca huiusmodi penalis dividatur.
(Bandtk. str. 69 § 63.)

De raptore virginis sine voluntate. Virgo consentiens raptori
perdit dotem.

Item quicumq virginem cuiuscumq conditionis .... vel conditio
nis

exizlat ~~peccato~~ puniatur. (Bandtk. s. 106 i 107 ustazone sa, lu v nazzym rekopisnie dwa artykuły: 129 i 130.)

Accusatus tribus vicibus pro furto et furto et convictus judicio infamis permaneat.

Statuendo declaramus .... sed possit damnu satisfacere vel solvere teneatur. (Bandtk. s. 108 § 131.)

De furto porcinarum vel bovinarum et aliarum rerum.

Preterea statuimus quod si aliquis de villa .... ad proprium iudicem deferre teneatur. (Bandtk. s. 124 § 149, nasz kodex zgodnie z wszystkimi 8*)

De auris judeorum per grossum a marca recipiendis

Usura vorginis que faciebat exaurat .. per unum grossum a qua libet marca. (Bandtk. s. 149 § 27.

Famulus iuuet dominum suum in tenentione

Item statuimus quod quociescung .... vel amicorum eius non incurrat. (Bandtk. s. 122 § 150.

De iumento occiso vel polebro

Statuimus insuper quod inferentes .... firmaverit satisfacere teneatur. (Bandtk. str. 108 § 132.

De pignoribus silvarum Gayorum

Statimus etiam quod quicung .... ad dimidium convictus exolvat (sic) (Bandtkie tamże.

De iumentis indomitis pascendis et scrofis ad glandem pellendis

Statuimus quod quilibet habens iumenta indomita .... id ju, mare teneatur proprio iuramento. (Bandtkiego str. 110 dwa artykuły tu potazone, z różnicą tylko wyrażenia się: 134 i 135.)

Ubi curie regales sunt remote pignora recepta possint de, ri ad curiam castellani aut palatini et minsterriales nullus alius nisi palatinus retinuat

Item ubi curie nostre sunt remote .... et levare omni, modam habeant faultatem (Bandtk. str. 100 § 120.

De pellendis scrofis ad silvam a se distantes per sil, vas alienas.

Statuimus quod quando aliquis habens silvam .... offensa po, terit pellere (sic) ad eandem. (Bandtk. str. 111. § 136.)

Valet pro crimine filii (sic) non consentiendo non punitur pro (sic) nec frater pro crimine fratris.

Cum dicit scriptura quod filius .... nostre curie applicanda. (Bandtk. str. 124 § 154.)

De occiso in domo propria violenter, et invasione domus, et pena wedmeszczth. (sic)

Statuimus quod si quis ad domum militis aggrediens . . . ut penam promissam posse curie solvendam astringatur. (Bandt. str. 150 : 151 § 36. kodex nasz xqudny li z przypisk[ami] s[ta] m[anu] oraz z kodexem D. II. oznaczony.)

De potestate palatini. Cum profugo non admissa ad [illegible] candum et treugis eidem dandis.

Statuimus quod si alicuius coram nobis . . . . vel iterum (sendere habeant libertatem facultatem. (Bandth. str. 112 § 137.

De kmethone profugo.

Preterea declarando statuimus quod si quis a nobis sive quocumq alio domino nobis subiecto kmeto nostris tempore. . . . (Stawi Bandt. str. 114 § 138 ad stowa : statuicientes quod si kmetho &c..) - - - - et hoc ubi nulla culpa domino precedente cum (omnibus quas alterius bi. Et hoc ubi nulla culpa domino precedente de glebis infra subinferitur (?) fugient ab eodem. (odatek naszego kodexu.)

Culpe propter quas licitum kmetonibus fugere a domino. Culpe vero propter quas licitum sit . . . . recedere permittitur. (Bandth. str. 115 § [illegible] 128 oraz dalsze do końca.)

Quo iure in omnibus terris regni debent iudicare. *)

Cum sub uno principe eadem gens diverso iure frui non debeat, nec sit tanquam monstrum duplex habens capita. Expedit Reipublice ad unum et equale iudicium (sic) tam Ruthenie quam Polonie iudicentur. (Porown. Bandth. str. 101 § 123.)

Aliquorum Castellanorum iudicia non debent fieri.

Cum ex calumniis malignantium homines . . . omnino ampulentur. (Bandth. s. 151 § 40. 6

Quilibet in armis ad expeditionem servire.

Sed quia in armata milicia honor regis . . . omni vera lione conservetur. (Bandt. s. 102 § 124 nie cały.)

De moneta in regno.

Item ex quo unus princeps unum ius, una moneta in toto regno haberi debet que - sit perpetua et bona in valore ut per hoc magis sit grata et accepta (Bandths. 147 § 13.)

Pro culpa domini kmeto non impignetur.

Si iure civili tenetur quod inquilinus unius alteri non debeat obesse. Statuto hoc debet teneri quod ob penam militis aut fidejussoriam cautionem kmeto non debeat impignorari; sed si tenetur (miles aut quivis alter solvat de propriis (porown. Bandt. str. 124 § 154. (**)

*) artykuł ten cały wypisuję dla lepszego zrozumienia.
**) to samo i ten artykuł. (str. 1 dziś)

De fidejussore non liberando per debitorem principalem.

Quia ex facilitate obligacionis .... debitum dare solet (Vandt. str. 120 § 145.)

Judex Taxillorum ad foreslam non ludatur.

Sed quia ludus Taxillorum .... amissio eos grava[illegible] (Vandt. str. 153. § 49.)

Judex super literas obligacionis, non mutuale, sic)

Porro cum judicare practicalis .... secundum contractum non antiquitus observatur.

Nemo quidq[illegible] sua re utatur et nichil vi accipiatur.

Item cum omnibus violencia sit ab omnibus viribus prohibita Regie maiestati prohibere .... pro libito sue voluntatis. (według słow w przyp. 20[illegible] za Vandtk. str. 123 § 153) na nasz kodex.)

Pergentes ad bellum moderatum equis requirant pabulum.

Verum etiam jura guerrarum stropitus .... quo alias transitus haberi non possit (sic). (Vandtk. str. 152. § 45.)

De expurgatione, nobilitatis increpate.

Statuimus quod si quis incalpatus fuerit .... suis militale (sic) approbatis (Vandtkie tamże)

De fratribus et sororibus per eos dotandas.

Etiam statuimus si quis militum .... dum filie ho[illegible] reditates perpetuo [illegible] possidebunt.

De termino non existente in festa et termino graves debiti soluendi.

Cum in gravi debito mora .... contumacia citati non obstante Amen. (Vandtkie str. 119 § 143.)

Skończył się ten statut na karcie 13 str. odwrotnej u dołu kawał jeszcze białego papieru próżny pozostał, a na karcie 14 u góry tytuł: Statutorum Inceptio regis Wladislai. Constitucio edita per serenissimum principem dominum Wladislaum regem Polonie supremumque principem Lithuanie et hereditem Russie una cum prelatis et baronibus totius Regni Polonie in conventione generali in Varta celebrata in vigilia Simonis et Jude diebus sequentibus anno domini M CCCCXX.

De transpositione terminorum

Perversa consuetudo etc.

Idzie do karty 17 włącznie. koniec ostatniego artykułu bratuje. Na karcie 19 — 80 Traktat prawniczy o treści sięgającej, bliżego tytuł w innym rękopiśmie znalazłem tak: Summa legum breuis et utilis. Zaczyna się: Propter paternalem amorem quem ad filios meos habui egressus cum ea parcitate mei ingenii etc.

4.) W środku II części tego traktatu, karta 48 str. odwrotna jest napis późniejszej ręki, nie sam kodeks: Stanislaus Damek Kaznowski de Brzezy Cancellarius Sandomiriensis Capitaneus Camenecensis generalis.

Dalej karta 81 zaczyna się traktat De doctrina docendi et discendi i ciągnie do k. 89. Drukowany był u Lotthera w Lipsku r. 1491 ten traktat. Cfr. Panzer I. 476.

Karty 89 str. odwrotna do k. 91 włącznie zawierają wiersz Laurentii Gabriela biskupa Agrygi r. 1474 i odpowiedź mag. Grzegorza z Sanoka. Potem spolszczone. Wreszcie od karty 92 do końca k. 127 rozne sobrela lekarskie, wykład snow itd. Wszystko jednak ręka z XV jeszcze wieku pisane.

II. Kodex Berwaldo-Długoszowy (ut. II.)

(jak go nazwał Wadowski.)

W miscellaneach in folio, zięte grubej, papierowej a dużo nadpsutej przez robactwo i wilgoć, w której głównie rachunki z ksiąg Wieluńskich i Sieradzkich, mięzie papiery procesowe, dotyczące się klasztoru w Zawiercyniu, pod Kinkowem znajdują się, było na 21 kartach, również jak i same odnośne przepisy prawodawstwa wiślickie. Oddzielam je od reszty kodexu i dla ułatwienia późniejszego korzystania opisuję zkazałem osobno. Pisane w dwóch kolumnach drobną, ale czytelną ręką z XV wieku. Na karcie I w prawej kolumnie, u góry czytamy: Sequitur de obligatione hereditatis capitulum primum. Ta to regesta ustaw tych z nich kilkadziesiąt całkowicie z błędami przepisywacza które się dość często:

(C)um omnis ster(sic) constitucio non respiciat preterita sed presencia et futura. Reus non parens(sic) in iudicio pro hereditate obligata actor hereditatem lucrabit(r) pecunia mi chitominus retinebit.

De limitibus hereditatum fluvius mediat(sic) capitulum secundum

Crebra altercacione hereditates inviem convenientes aliquo fluvio mediante ac idem fluvius ambitu meatu primo divert

tat

per alium locum suum fluxum primus meatus pro gramicibus est servandus &c

Jus militiale quilibet in expedicione nobilis sive simplex se sub vexillo per ipsum electo et certo collocare et ordinare tenebitur. Quia victus aquirendus in judicio non potest recedere nisi victor videatur habeat amissum vel satisfaciat alias adversarius legalis tradatur quod si effugierit a captivitate detentoris erit liber et solutus pter furtum.

Do pierwszej karcie brakuje jednej czy dwoch kart na tle tych dalsze regesta opisane były. Karta teraźniejsza, karty 2 oznaczona zawiera kontynuacyą dalsze regestow, zostawia karta 3. na 4tej karcie tej strony (recto) końca regesta w kolumnie pierwszej u dołu, zaś kolumna druga u gory ma tak tytuł a napis: Sequitur de Constitucionibus Pod tym napisem idą, po sobie artykuły w takim porządku:

Non debet reprehensibile .... et eadem statuta diuide et firmiter observare &c. (Jestto właściwie przedmowa karnińska zgodna z tekstem Bandtkiego (pag. 24 w drugiej kolumnie.)

De obligacione hereditatis in pecunia capitulum primum Cum omnes constitucciones . . . pecunia reo nihil dominus restituta. (Jest artykuł Bandt. 1 redakcyi.)

De terminibus hereditatum ubi plurius medius capitulum 2dum

Crebra alteracione .... pro terminis est semper habenda.

De limitibus in expedicione ad sub vexillo locandus (?) Capitulum tercium.

Jus militale quidam ex nostris baronibus nobilibus cum in castris .... pro culpa ipsa applicentur.

De traditione ad E (proprias?) manus de effugio illius capitulum quartum.

Quia victus victori tenetur .... semper dampnati solvere tenebantur.

De impignoracione pro penis et quis modus servari debet, capitulum V^m

Aut in rapinis aut in pignoribus .... extendimus se, ve prosmulygamus.

Cigillo — patrie filii ubi possint capitulum [illegible]

Quia filii cum ~~patribus~~ patribus (matrina ayta[illegible] i paren-
tibus) intersacrone (sic) una persona .... nec habere presumant.
Scultheti ad expedicionem sive ad expediciones servire de-
prendur capitulum septimum.

Quia omnes (sic) (presertim quod omnes tangit .... nobis,
cum transire teneantur.

Clerici de hereditatibus ad expediciones servire tenentur
C. VIII

Cum nullus aure duo .... nostro regno applicanda.

Procuratores in domibus constituti possint capitulum IX

Vel dominarum habitacio .... in loco delegabili.

De iudice uno in terra Cracouiensi et alio in terra
Sandomiriensi capitulum X

Quia et multiplicacione iudicum prout experientia
nos docuit in causis quamvis a super eodem facto
varie et diversimodo plerumque sentencia profere-
batur Et ideo volentes certum numerum statu-
ere Judicum

(Reszta tych stowarzyszeń koniecznych na karte pisaka a dobe, kurtyzan,
stępna wydarta z pięciu paragrafami, bo dziewięć 6ta
z kolei karta ma u góry nadpis artykułu 6go

De modo et forma citacionum quomodo fieri debeant
capitulum XVm (Wandkiny artykuł 17.)

Quoniam et modo citacionum nonnulla gravamina ....
qualibet oppressione suprascripta &c.

De citacione facta in curia vel in judicio inopinate
C. XVI.

Preterea cum in deliberacione in crastinum ter-
mine prorogetur.

De vexacione villanorum nobilium vel religiosorum per
ministeriales capitulum XVII

Flebili querela sepius accepimus presentes formidare.

De reverencia habenda in iudicio capm XVIII.

Plerumque fit quod aliqua (nostre curie applicanda pecunia
luri.

De inquisicione criminali quis modus servari de-
beat C. XIX

Indingit etiam quod duo .... cuiuscumque sint status et
condicionis habeantur pro convictis.

Citaciones non solum per ministeriales fieri debent, sed in aliquibus casibus possunt fieri et per familiares XX.

(Possibilitas racionis hoc dictat .... familiares liceant (sic) fieri citaciones

De citacione sine actore XXI

Preterea quicumq presidentes aut ipsor .... actore et causa expressa non debent aliquas citaciones

De citacionibus ubi singuntur ep(i) citati sunt in remotis partibus capitulum XXII

Item statuimus cum aliquis pro hereditate citatur et comparens in iudicio plerumq malicioso opponit quia Petrus vel Johannes in iudicio nominatus partibus remotis est constitutus .... ad decisionem cause finalis procedatur.

De contumacijs et aggravacione impignorando et quis modus servari debet Capt XXIII.

Experientia nos docuit ..... in villa vel ante villam sive in via violenter recipientur dolum et rebellionem (Na byli stowarzyszeni we len artykuł na karcie 7 str. odwrotnej a dalej, bo nastepna karta x oderwana artykułami wydarta.)

Terazmiejsza karta 8 zaczyna się słowami: "quarum libet rerum sibi obligatarum post decem terminum ... (Bandl artykuł 29 str. 52) debitori creditor restituere ... restituatur.

De probacione actoris in calumpnijs contra reum XXVIII

Propterea ut altera calumpnijs via precludatur .... iuramento se valeat expurgare

Evocatio pro iusto in anno fieri debet Capitulum XXIX.

Item si aliqui fuerint eiusdem parochie ... per ydoneos testes teneatur comprobare &c.

Item de debito civili XXX

Finem litibus imponere cupientes ... per testes talem in tum reum contractum et probans indicialiter obtinebit.

De probacione nobilium sive genealogie Capitulum XXXI.

Nobilitas stirpis et progenitoribus ... per duos testes seniores producendos

De probacione actoris vulnerum contra reum Capitulum XXXII

Accepimus quod Petrus insequendo Johannem .... Johannem nocuisse vulnerasse.

De infamia racione mellificiorum Capitulum XXXIIII.

Hen. Petrus Johannem traxit ad iudicium ... asserendo quod proprium suum mel deportavit

De productione testium ubi citatus contra actorem dicit testes licet confitetur contra ipsum proponi (sic). Capitulum XXXIV.

Propterea Petrus contra Johannem deposuit cum querela quod sibi quadtuor vulnera inflixisset ... predicti testes fore admittendum.

De distinctione vulneribus propriis facta Capitulum XXXV.

Querelam Petrus deposuit ... juramentum fore admittendum.

De testibus ubi ipsis excommunicatio obicitur Capitulum XXXVI.

Nos experienciam dicimus ... ipsorum testimonia veri sale ac firmitate.

De testibus ubi eis consanguinitas obicitur Capitulum XXXVII.

Conradus domum vendicabat (sic) a Dominico ... predicti Jacobi patrem pro Conrado valeat.

De prescripcione hereditaria trium annorum Capitulum XXXVIII.

Cum prescripcio preter negligiem ... non moneat aliquam questionem eiusdem hereditatis censemus eandem cecidisse.

Obligata hereditas coram Judice, vel in Parochia vel in Colloquio semel in anno ad jus publicandum [illegible] dot. Capitulum XXXIX

Si autem aliquis in obligacione tenet aliquam hereditatem ... teneat se cecidisse.

De prescripcione hereditaria mulieris maritate Capitulum XL

Si vero sit mulier maritata ... se cognoscat cecidisse &c.

De prescripcione hereditaria vidue Capitulum XLI.

Si autem fuerit vidua et eodem modo dicat et absens ... volumus occurrere (removere) prescripciones.

De prescripcione sepium Capitulum XLII.

Franciscus proposuit querelam contra Gregorium ... obstare prescripcionem.

De prescripcionibus pecuniarium Capitulum XLIII.

Franciscus neptem suam duxerat ... trium mensium non facitur nitale et prescripcione.

De prescripcione hereditaria Capitulum XLIV.

Franciscus vendidit Gregorio hereditatem ... temporis facitur nitale et prescripcione.

De prescripcione mutuate rei Capitulum XLV.

Franciscus Gregorii mutuavit ... propter lauti temporis decursum &c.
(NB. Znaki &c na końcu są, w Kodeksie samym, nie moje dodatki)

De recepcione memorialis quam iudex exigere debet. XLVI.

Circa pro redimenda pauperum vexacione .... exigendi et recipien
di habeat facultatem.

De sentencia iudicis et re iudicata Capitulum XLVII.

Quamvis negocia mortua .... decernimus habere perpetuam firmitatem.

De inhibicione fluvii Cap^m XLVIII.

Vagod (sic) villanus deposuit querelam .... predicto Vagod fore condem
nandos.

De productione testium super multilacionem membrorum XLIX.

Petrus conquestus est .... quatuor dignorum fidei Johanne.

De appellacione inde iudicis. Cap^m L.

Petrus agebat contra Johannem .... condempnandes alias pro iudicatis exequtam.

De prescripcione hereditaria per tenporem fratres vendita
p minor inficiare non potest Capitulum LI.

Falco pro hereditate agebat contra Johannem ... transire in
rem iudicatam.

De iudicio fratrum ubi plures fratres tenent ungm hereditatem Ca
pitulum LII.

Franciscus, Falco et Henricus .... iuste et debite iudicasse.

De hmedibonum qui sine prole decedunt Cap^m LIII.

Abusiva consuetudine noscitur ... cessante quolibet impedimento de
volvantur.

De concessione equi sam^i LIV.

Nicolaus deposuit querelam ... Mathias vero respondit bona
fide eundem equum tanquam proprium se equitasse et ita [illegible]
słowacki wrzuta się tam artykuł na karnie 11 ster u dołu, a na
stępne kartę dwie czy więcej (z 18 ma artykułami wydarte.

Terazmiejsza 12 karta zaczyna się słowami: "hoc non potest
probare nos in tali casu declaramus quod Falco periura
mentum proprium debeat se expurgare. (Bandtkie str. 77 ar,
tykuł 77.)

De extinctione candele in contencione Cap^m LXXIII.

Querelam deposuit Egidius ... vulnere condempnandum decernimus.

De iuramento pastoris. Capitulum LXXIV.

Preterea de villa(no)rum pastore deposuit Egidius .... decerni,
mus iurare quod oves ad villam reduxisset.

De ludo taxillorum et concessione pecuniarum iudeorum LXXV.

Ut noxius ludus taxillorum abrogetur .... vel aliquam possessionis
traditionem.

De lusoribus taxillorum Capitulum LXXXVI.

Ad precludendam lusoribus taxillorum ... pro inobedientia assignabit. &c.

De rapinis commissis a transeuntibus ad expedicionem Cap.m LXXXVII

Expedit reipubblice et(sic) subdit. ... ad hoc apposita et inhibemus his pena in violatorem(?) statuti pro nobis cedat.

De recepcione porcionis bonorum a patre post mortem matris Cap.m LXXXVIII

Ex communi usu in regno ... communes indebito dissiparet.

De profugis (et) furtis factenles Cap.m LXXIX.

Lepus contingit ad quidam ... probis viris reputantur.

Quod Judei sanctum unam quartam a marca habent (LXXX recipere)

Cum in usurarum voragine ... suam obligacionem vel promissum.

De penis qui incidunt ligna in alliena silva Cap.m LXXXI.

Quidam de ipsorum audacia ... in cujus dominio caput incisa. (s. Bandt. str. 83 § 86 wisci jest mi wnatrzyn kodecie w astyckule bys)

De penis qui frumenta nocte recipiunt in agris alienis LXXXII.

Et licet canonica sanctio ... cum penis premissis.

De penis improperandum LXXXIII

Quoniam omnis (amicitias ... bo marcam grossi velut si ipsum occidisset (Borown Bandt. str. 84 § 88)

De vituperio matris LXXXIV

Item dicimus quod si matrem suam meretricem nominaverit ... (Bandtki sancto.)

De vulneracione militum LXXXV

In percussionibus militum ... per inferendam debet solvi.

De divisione penarum LXXXVI.

De penarum divisione ... ubi causa agitatur assignari debet mandamus (Bandt. str. 85 art. 89.

De fratricidio aut sororis aut proximi cap. LXXXVII

Et licet lex novi et veteris testamenti ... ad aliquos homines perueniendos (sic.) (Bandtki str. 69. art. 62.)

Plantaciones infinite in area per medium (VIII. Dimitti tenetur LXXX

Statuimus et decernimus quod si ... sex marcarum teneatur. (Bandt. str. 86 art. 91.)

De pena violentes recepcionis alicujus rei LXXXIX.

Item si quis violator mantellum ... 6 marcas restituere teneatur.

De violencia(sic) seminacione alicujus agri Cap.m LXXXX.

Si aliquis excolens vel seminans ... cum pena grauiter hadesere.

De violencia recepcione cap.m LXXXXI.

Cum alicui quatuor boves ... cum pena XV.ß et judicio alia quinde cim satisfacere teneatur.

De violenta receptione curruum seni Cap^m LXXXXII

Item pro curru seni violenter recepto ... et in dicio XV solvisse ... vere teneatur.

Pena pro una coppa cum dimidium grani in die recepta Cap^m XCIII

Item pro una coppa cum dimidium grani ... Item pro coppa estivalium ... Item famulus qui dicitur golomonka ... Item cum pauper homo ... debita pena est mulier ... dus (sic) (Bandt. arkyk. 96 – 99 volumine.)

De penis Castellanorum judicum, notariorum, camerariorum, subcam. erariorum XCIV.

Cum aliqua exquisi. – dare et satisfacere teneatur.

De diversis ludis et quis modus in ipsis servari debet Capitulum LXCV. (sic)

Filius nondum emancipatus ... causa solacij et exercicij habendi.

De penis militum et aliorum Capitulum LXCVI (sic)

Militi pro una plaga ... pro vulneribus statuimus persolvendis

De prati alieni falkacione Cap^m LXCVII (sic)

Bartolus deponit querelam ... probare prati ~~vendicionem~~ et vendicionem et emptionem.

De vulneracione in ludo facta Cap^m LXCVIII (sic)

Item Bartolus contra Andream ... ad vulneris satisfactionem condemnandum.

De fideiussoria cautione LXCIX (sic)

Nicolaus Malkie mutuavit ... factam fuisse solucio, seni declarandum.

De dote et donacione et quis modus circa paraffernalia est servandus Cap^m LXCX (sic)

Statuimus quod marita mortua ... iuxta suam voluntatem.

De assignacione dotis in hereditatibus ubi assignari debet ~~non~~ Capitulum CI (sic)

Item statuimus quod cum aliqua domicella .... coram regia majestate debeant assignari. (v. Bandt. 93 str., art 107 nicronine dwirzy)

De expurgacione furti quod testibus ~~te~~ debet se expurgare CII.

Martinus conqueritur de Nicolao ... fieri huiusmodi expurgacionem.

De expurgatione furti sine testibus CIII.

Item Martinus deponit ... nec habuit pecuniam eandem.

De penis qui succidunt arbores fructiferas Cap^m CIV.

Statuimus quod pro qualibet arbore fructifera sive pomifera de cuius trunco duodecim grossos dimetiat passo tampum solvantur et amplius pena XV. (Porow. Bandt. str. 83 artykuł 86 komice.)

De expurgacione Wlodarij qui famulatus Cap^m CV.

Propleret cum Dnus contra Wlodarium ... vel testibus expurgare (Bandt. str. 94. art. 110.)

6.

Quod nullus dominorum debeat emere sculteciam preter domini ville voluntatem Cap^m CVII.

Cum officium sculteciarum ... decernimus irritum et inane.

De prescripcionibus III annalibus (quam biennalibus) Cap^m CVII.

Cum omnes possessiones et discordie inter matres communiter in qua ... prescripcionem obiectam legitimam (sic) excludantur.

De prescripcione furtorum Cap^m CVIII.

Cum furta et latrocinia ... minime curaverint vigilare.

De prescripcione puerorum etatem ad respondendum non habencium Cap^m CIX.

Ipsi (sic) cum essent impuberes ante legitimam etatem ... super eandem questionem vive causam evocati &c.

De prescripcione virorum ad tres annos, viduis ad vel, mulieribus maritatis ad decem Capitulum CX.

Cum realis detinencio ... cum non habeat in [illegible] lem propter maritum decem annis currant in prescripcione.

De prescripcione criminis homicidii (Cap^m CXI.

ut calumpnijs malorum ... obviabit excepcio prescripcionis objectus.

De expurgacione furti viri famosi segnitur Capitulum CXII.

Ut viri famosi et adhuc viventes aliqua specialia prerogativa apud nos inter ceteros nostros fideles consolentur Statuimus ut si quis miles aut nobilis cui alicui questio furti numquam in iudicio mota fuit, de crimine furti aut latrocinii accusetur, fas sibi sit propter bonam presumpcionem habitam de ipso apud vicinos et proprios tramentales [illegible] purgacione a tali accusacione se expurgare teneatur.

De pena contra iudicem Ca^m CXIII.

Cum in causarum processibus ... qui ad superiorem in [illegible] dam pronunciacionem (sic) evocavit. *)

Item secundum Statuta in terra maioris Polonie Ca^m CXIIII.

aliud de terra maioris Polonie

In nomine domini Amen. Cum scriptura testatur omnis etas ab adolescencia sit promor ad malum ..... delinquentibus eciam imponamus.

Iudex teneatur iudicio presidere cum vel terram Kalisiensem vel posnaniensem ingreditur. Cap^m CXV.

Quoniam dum nullus noster ... observatum exhibit teneatur.

*). Na karcie 17 kronika pierwotna (recto) w kolumnie drugiej u góry skon[illegible] czyto sie Capitulum 113 czyli ostatnie Małopolskie. Następuje zaraz po nim bez przerwy, powyższa inskrypcya [illegible] a drobniejszem na brzegu słowa aliud (ma sie rozumiec Statutum) de terra maiori Polonie (czyli Prusie).

De solario(sic) notariorum generalium officium Capitulum CXVI.

Statuimus quod scripturas judicorum a suo officio perpetuo deponatur.

Capitanei non habent aliquem condempnare ad mortem CXVII

Item statuimus quod de causis ... convictum in judicio vel confessum

Nullus ad judicium causa consanguinei vel familiaris accedere debet antequam vocatus CXVIII.

Preterea fit quod aliquem propter causas ... pyanthradzesone puniatur nisi curie applicanda &c. (Bandtk. str. 43 art. 20.

De evaginacione cultelli in judicio Capitulum CIX.

Propterea statuimus quod quicumq in judicio cultellum ... pyanthradzesone solvere teneatur.

De extractione gladii vel cultelli coram regia maiestate CXX.

Insuper statuimus quod si quis .... manus eius poterit penetrari sive perforari.

Palatinus judex subjudex habeant familiarem dandi missionalem (Cap^m CXXI (Bandt. str. 128 art. 152.)

Decernimus declarando quod non vol capitaneus nostr... pena supra marcarum que in polonico nedm grzywer nuncupatur (sic.)

Quod advocati inopinate non habent respondere, sed legitime advocati (sic.) Cap^m CXXII

Perpetuo prohibemus quod nostri familiares ... actionibus competent. (Bandt. str. 146. art. 10.)

De prescripsione hereditatum infra 3 annos et 3 menses et obligatam infra 30 annos Cap^m CXXIII.

Propterea statuimus et edicto perpetuo ... perpetuo maneant ipso facto.

De accione pro fustibus sive spoliis Capitulum CXXIIII.

Statuimus insuper nunc passus simpna .. nonnisi testibus admittatur.

De reprobacione iudicis Cap^m CXXV.

Insuper statuimus quod in nostra presencia ... sed plures judicant predicta.

De testimonio judicis Cap^m CXXVII.

Addicientes (sic) quod quando super judicato .. in crastinum differre teneatur

De expurgacione judicis Cap^m CXXVII

Statuimus insuper quod si obligatus (sic) dixerit in nostra ... ostenderit fore in tutum (Bandtke str. 100 artykuły 121 i 122 razem)

Item de fideiussoribus CXXVIII.

Propterea statuimus quod quilibet fideiussor .. et duo alii primabunt proprio iuramento (Bandtk. str. 119 art. 144 resp. bilko)

Item Capitulum de eodem CXXIX.

Item statuimus quod milites fideiussor... dampnorum per capalis processerit — voluntate. (Bandtk. kamie, respta.)

Item de intercessione CXXX.

Statuimus quociensunq in iudicis incausis criminalibus... statutus respondens prolimus teneatur. (Bandtk. str. 120 art. 146.)

De donacione Cap. CXXXI.

Hec statuta declaramus perpetuo observanda... perpetuam recipiet firmitatem. (Bandt str. 121 art. 147.)

De militibus terre Polonie quomodo servire debent ad expediciones Capitulum CXXXII.

Ten tytuł przemarano a na drugą tamtamem przemian napisano: Pignora ad curiam Castellani possunt depelli.) CXXXII

Item pignora ad curiam castellani possunt depelli. aut pallatium aut alie res sunt remote... et levare habeant et minimodam faultatem (Bandtk. str. 100 art. 120.)

De militibus terre Polonie quomodo servire debent ad expediciones Cap. CXXXIII.

Declarantes etiam et decrevimus (sic) quod barones et nobiles terre Polonie nobis et successoribus nostris... vel per nos fuerint petiti et regal. (Bandtk. str. 102 art. 124 komice)

De uno iudicio terrestri CXXXIIII.

Cum sub uno principe eadem gens diverso in re frui non debeat ne sit tanquam monstrum marinum (sic) diversa capita habens... sit grata et accepta (Bandt str. 103 art. 123.)

Quod militis secundum honorum quantitatem teneantur servire ad expediciones Cap. CXXXV.

Sed quia in armata militia honor regis et defensio... absq omni vexacione conservantur (Bandtk. str. 102 art. 124 ostatnie 1/4)

De pena domini Capitulum CXXXVI.

Et iure divino tenetur observari quod iniquitas unius... milies aut quivis alius ille volvat de propriis bonis. (Bandt. 124. 164 str. art.

De prescripcionibus hereditatum Cap. CXXXVII.

De cetero statuimus quod cum aliquis... 5. sacut 3 annis et 3 mentibus in perpetuum imponatur. (Bandtk. str. 103 art. 125.)

De tutoribus puerorum CXXXVIII.

Cum pater decederit pueros... tunc pueri respondere solvere tenentur non expectando (Na tytuł stoi coś urywa się, ponieważ w kona kartki 19, następne karty wydarte wraz z 19 kartą, która zawierała. Pierwsza karta 20 zaczyna się, tak:

Capitulum CLVIII

(Propterea statuimus declarando quod cum a nobis sive a quocunq alio domino... aquis in locis occultis sive exhibitis ad seminibus yemalibus et estivalibus seminatis [illegible] domino [illegible] de decedere poterit quo placebit. (Bandt. str. 113 art. 138.)

Capitulum CLIX.

Quia ex facultate obligationis... debitum dare tenetur. (Bandt. 120. 145 str. art.

Capitulum CLX.

Sed quia ludus taxillorum ... amicicio ipsius (sic. eam ipsos) gravaret.
(Piotrkowski art. 49 u Bandtk. str. 153.)

Capitulum CLXI

Porro eum Judicare (tak, czam = judzice) prouincialis ... secundum consuetudinem antiquitus obseruatam (Bandtk. str. 116 art. 129.)

Capitulum CLXII

Item cum omnibus sit violencia ab~~omnibus~~ omnibus iniuriis prohibita ... pro libito suo voluntatis (Bandtk. str. 123. art 153.)

Capitulum CLXIII.

Verum quia quarrarum strepitus ... haberi non possit (Piotrk art. 45.) Bandtk str. 152

Capitulum CLXIIII.

statuimus si quis inculpatus ... ius suum militale (Piotrk. 46 Lamic.)

Capitulum CLXV.

Etiam statuimus si quis militum ... suum filie hereditate perpetuo obtinebunt.

Sequitur Capitulum CLXVI

Peruersa consuetudo in transpositione terminorum ... Terciam vero terminum absq allegacione capellani per veram infirmitatem possunt et debeant prosidere Et in (N. Syel do wach wsywa na karcie 20 [illegible] za (artykuł sen ktory jak to, Pan dobrodziej zapewne lubo postrzegasz, jest 1m artykułem Wartzkiej ustawy (Bandtkie str. 201.) natkanych 15 jednej lub dwu karl. brakuje, wydarte są, a 7mia artykułami)
(a 12 armeyna 21 karska zaczyna się słowami: "Astucie et dolositati perversorum hominum (Bandtkie str. 207 art. 8.) jus koniec się artykuł ten: ad supra de raptore virginis est notandum.

Capitulum CLXXIIII

Prescripcio quamvis possessionis ... suam obligacionem innovare.

Capitulum CLXXV

ad precludendam viam calumpniis ... possessoris probatio admittatur.

Capitulum CLXXVII de Cimitibus

de Cimitibus autem prohibitis ... ut est dictum admittatur.

Capitulum de vendita hereditate CLXXVII

Et consuetudine et statuto antiquo ... ad probacionem huiusmodi contractus cum testibus admittatur.

Capitulum CLXXVIII

Et quia barones terrarum nostrarum ... literas quascumque eis habere assertant, tibus exponetur.

Capitulum CLXXIX

Decernimus*) autem particularibus sumptibus (non simplicibus) et vexacionibus ... sicut in Majori Polonia est consuetum.

Sequitur Capitulum CLXXXI.

Officiales vel camerarii sive iudices in diocesi particulariani... ultra 40 marcas se extendunt promemoriali quatuor grossos recipendi habeant potestatem) Na głosce q tkora zapewne qualuor czytać due ma wzywa się [illegible] lecz na wzgl kodeks, mianowicie na 21 karcie, drugiej kolumnie u dołu. Resztki wiersza, to, cert dalszych 17 ka artykułów ustawy Wartzkiej, tkorą się od artykułu 166 liczbą oznaczonego ta zaczynała, brakuje.

Pismo w całym kodeksie jednej jest ręki, z końca XV wieku.

*) zamiast: de terminis

d 2/2 [illegible] A. Bielowski

Jasnie Wielmożnemu i Cnotliwemu
Panu Lubeckiemu
Wojewodzie i Dobrodziejowi

w Warszawie
lub gdzie się znajdzie.

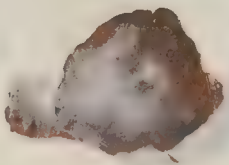

ZAKŁAD NARODOWY

IMIENIA OSSOLINSKICH.

Excelencye.

Ján hrabia Uruski przeczył mi łaskawy list a wraz książki łaskawie, w darze nam nadesłane. Książki złożyłem niezwłocznie do Bibliotheki, gdzie [illegible] wszędowe ich odebranie i wciągnienie do katalogów do załatwi. Za łaskawe wypisanie mi odmianek listu Grzegorza VII z rękopismu Albertrandiego bardzo wdzięczny jestem Excelencyi; żałuję tylko iż mi nie nadarzał o nich wtedy gdy bywałem Kowalem, niektóre bowiem z nich zgadzają się na uwagi i bardzo się [illegible] przydały. Że też mi znany jest Excelencyi list biskupa Lambarda, krakowskiego, pisany roku 1106 do Świętopełka króla czeskiego, z którym czynię wzmiankę w przedmowie mojej do monumentów str. XXVIII. Miał go widać Dogiel i zapewne w niedrukowanych jeszcze tomach K. Zu swego [illegible] t. IV. rękopismów Dogiela w Petersburgu zdaje się nie wątpię, iż wszakże że Wasza Excelencya zajmując się nadewszystko prawdami ojczystemi, miałeś ich zapewne w swym ręku a może i [illegible] w swej [illegible]. Tak listy jak i nadesłane niedrukowane dotąd dyplomy w drugim tomie Albertrandiego [illegible] umieszczę. Wątpliwości powodu [illegible] do drugiego tomu i o wydaniu jego [illegible] myślę, ale dotąd nie przeszedłem nakładu stanowczego zrobić mi się nie powiodło, sam zaś nie [illegible] pierwszy [illegible] [illegible] w wydaniu [illegible] przedsiębrać nakładu osobnego nie jestem w stanie.

Dyplomy o krzyżach mi Wasza Excelencya w liście swoim domowym [illegible] [illegible] [illegible]

kumentów. Że u nas było wiele fałszerstwa, o tem nie wątpię, jednakże [illegible] który mi się zdaniem szanownego Profesza za[illegible] [illegible] tem mniemaniu, że gdy się ów jego oryginał [illegible] Hamburskiej gazecie wymieniony z niemieckich krzyżówek wyciął, okaże się widocznie jego prawdziwość. W dawnych bowiem annałach, niż w innym w drugim domie mon. niemieckie, znajduje się wyraźny zapis: "Boleslaus Dux et Christina procurat monasterium Athoalbense Gnesnensis Diocesis fundavit."

Łącze wyrazy wysokiego poważania z którem [illegible] jego Excelencyi

sługa najniższy

Lwów dnia 3 kwietnia 1867.

August Bielowski

(L 56)

ZAKŁAD NARODOWY
IMIENIA OSSOLIŃSKICH

zaświadcza niniejszem z wdzięcznością, iż otrzymał w darze od Jego Excellencyi Senatora Romualda Hubego dzieła następujące:

1) Antiquissimi Constitutionum synodalium provinciæ Gnesnensis etc. Petricovii anno 1856 (8°)
2) Studya nad kodexem karnym 1818 roku, część I. Warszawa 1863. (16)
3) Extrait du Catalogue de la bibliotèque du senateur Hube. Varsovie 1864. (8°)
4) Prawo burgundzkie, historya jego powstania i ocenienie nowej jego Edycyi. Warszawa 1865. (8°)
5) Kodex cywilny włoski z r. 1865 przez Romualda Hube. Warszawa 1866.

którytо dar i imię szanownego dawcy, w pamiętnik urzędowy zakładu wciągnione zostały.

We Lwowie dnia 25 lutego 1867.

Dziedzicki

Wpisano do inwentarza
pod liczby 56928-56932.
D. j. w.
Sochocki

Bielowski

Excellencyo!

Byłeś JWPan łaskaw nadmienić sam w swoim liście że gotowe przysłuży się cichanymi pomnikami do drugiego tomu Monumentów, jeśliby nie były dyplomy i w tym tomie, jak w pierwszym umieszczał. Oto właśnie oddaję teraz w druk z kilku "Listów i Aktów Polski dotyczących" z wieku XII. jeśli więc łaskawe JWPanie w swojej gotowości, raczy przysłać niezwłocznie, co w tej mierze za stosowne osądzisz, a postaram się, aby było wydane jak najpoprawniej.

Oczekując na kilka słów łaskawej odpowiedzi zostaję z wysokiem poważaniem Excellencyi Jasnie Wielmo, Jego Pana Dobrodzieja

Lwów d. 1/2 1968.

sługa najniższy
Ignacy Bielowski

Ptichowski Ch.

Excelencyo!

Rocznik, o których Wasza Excelencya sprawi, mam że je w swoim rękopiśmie znalazłeś są od dawna dla mnie pożądane i właśnie siedzę nad ułożeniem wszystkich naszych annałów tak, iż by się wzajem wyjaśniały i uzupełniały. Obyś, że będą w drugim domie dokumentów tego rodzaju emisya już wyświekowana. Bokuję więc cierpliwie na łaskawe ich nadesłanie, i szczerze wdzięczen będę za przysługę.

Zapewne wiadomo będzie Waszej Excelencyi co też się dzieje z uczonym p. Kunik, członkiem Akademii petersburskiej Nauk. Był on bardzo pilnym korespondentem mojim. Od dwóch blisko lat zamilkł. Zapewne lub zachorował ciężko, lub może umarł. Dla mnie wiele notat i wypisów z bibliotek petersburskich otrzymywałem za jego pośrednictwem.

Cieszę się obiedwoma, iż Wasza Ex., celencya w tym groźnym roku i nasze

Lwów

Lwów odmówić raczysz. Bardzo chciałbym
tutaj radzić, a co się tyczy mnie w
szczególności, mieć chęć będę za szczęście,
jeżeli mnie w czem użytecznym
użyjesz.

Prosząc przyjąć zapewnienie wysokiego
poważania i uszanowania zostaję na zawsze

Waszej Excelencyi JW.go Senatora

sługą uniżonym

Lwów dnia
20 lutego 1870.

August L. Wołowski

Excelencyo!

Własnie dnia dzisiejszego otrzymałem łaskawie mi nadesłany atlas. Będę się starał jak najrychlej zrobić z niego użytek, i zrobię go według życzenia Waszej Excelencyi na ręce p. Estreichera, jeżeliby przyjazd W. Exc. w na, sze do stron nie tak rychło nastąpił.

Xiążę Lubomirski z małżonką, przyjął podarunek mu przez Waszą Excelencyą, czyż wydanie prawa magdeburskiego z dedykacyą kodexu. Powiadałem mu kodex i podziękowanie jak najuprzejmiej. Spodziewam się że to uskutecznił, w tej jednakże chwili druk już ci kilku dyzgo, dni rozpoczęty Biblii szaroszpatarskiej drukowej kosztu, nakładem xięcia, a kodex dyplomatyczny Tymieckiego do druku rychłego przygotowany, spowodują

zapew,

Zupełnie zniżenia się wielkiey ten zamiar
nie zda przykrości. Tymczasem nie rozsta-
jemy się z myślą ucałowania, Excelen-
cyę bo powidamy i zapewniamy o tem
iż nie jestem zabytki pamiątki i dzieje,
we w zbiorach Ossolińskiego znajdu-
jące się podlegają jego świadectwa-
niu.

Za uczynioną łaskawie wiadomość o
Kunickim srodze dziękuję składam, data,
czyjąc wyrazy wysokiego poważania
z którym zostaję zostawać

Waszej Excelencyi

Lwów dnia
25 marca
1870.

uniżonym sługą
Aug. Bielowski

Excelencyo.

Z tym wczorajszego wysłałem przez mego dobrego znajomego Rękopism rocznikow świętokrzyskich, łaskawie mi przez Waszą Excelencyą pożyczonych, do Krakowa. – i w tej chwili żałuję że on już niedawnemu w ręku Łazarza Ezbreickera. Nie znachodzę dostatecznych wyrazów na wynurzenie Waszej Excelencyi mojej wdzięczności za tę uczynność. Kopię tych rocznikow posiadałem już wprawdzie z łaski śp. Jaxeckiena zcześniej, jednakże porównanie jej z oryginałem nie mało się przyczyniło do sprostowania myłek. Spodziewam się będzie dem w II tomie Monumentow. Proszę przyjąć zapewnienie mego niezmiennego, wzorowniejszego poważania z jakiem mam łaskę pozostać się

Waszej Excelencyi

sługa uniżonym

Stanisł Wielowiejski

Excelencyo

Ktorem przeprasza że na list wprzód mu
z 17 lipca r. b. tak późno odpowiadam. Wyłem na
wsi przez całe lato, a gdym wrócił w zeszłym
miesiącu do domu, nie zastał mistrza Zygmu[nta] d
Wiadomego Cyprianusa z powodu zimnia w lokal,
mieszkał bibliotekarz i całkiem innego ipra,
wami uporządkowanych. Dziś dopiero wydobyłem ów
pergamin i tu moją żądane z niego wypi,
suję:
... et nos eum volum tabernas pro oculis cuius
(universe rei mea (czytam, mi vericordia; Alexander
Walowski czytał memoria) et veritas per ipsum
iustum iudicium faciem (facimus czytam) pro
tribunali cum nostris tabernis in monte
modico ad ecclesiam sancti Michaelis die domi,
nica sexto kalendas februarii, qui cum in publi,
cum iderque eorum abbas et Segota produxisset su,
um privilegium taxantes per diutinum et ve,
racissimum iudicium Segota cum suo falso
privilegio fore calumpniosum. abbatem vero et
eius privilegia iusto dei iudicio per omnia in,
dicavimus Et ne curpam de
... uel nostre innovacionis et iusti iudicii contri,
macionis ilo.

.... perpetue donacionis dicto

pñratu (czytam pro nostrarum; Ba, kowski czytał prenominatarum) animarum et nostrorum seu successorum. Si quis itd.

.... Clemens filius Clementis Magister Andr, as frater eius itd.

.... sancti Michaelis. Dominus Prectus (czytam Preiectus, imię to opada znalazłem się w rzeczywistości) abbas zwerinensis. S. Petrus pōr (czytam prior) eius. Dominus Crisanus subcancellarius.

Listów lub wypisów z XII wieku krakowskich dotąd nie było nigdzie drukowanych nie posiadam. Z tad drugim tomem Monumentów siedzę właśnie o korektę, ale zaledwie połowę mniejszą, niż tego wydrukowałem dotąd. Jeśli da Bóg zdrowia i przeszkod innych nie będzie, to może skończę go pod jesień roku 1871.

Polecam się łaskawej pamięci i łaskom Waszej Excelencyi jaśnie wielmożnego Senatora

Lwów dnia 13/10 70.

sługa uniżony

Bielowski

Jaśnie Wielmożny Panie Senatorze!

Z czem odpowiadam na ugrzeczniony list Pański; wyczekiwałem z niem bardzo z powodu wyjazdu [illegible] do [illegible] i w [illegible] nie wychodząc z domu z powodu słabości, odbyłem miłą korespondencyę, a dzisiaj na nowe i wcale nowe zajęcia moje nie prędko mi [illegible] obowiązek przyjmuję [illegible]. Chciałbym z znakomite [illegible] [illegible] [illegible]

że zachody przy moich zwłaszcza urzędowych obowiązkach, które nie zezwalniają mi i chwili wolnej na zajęcia piśmienne, mimo zresztą najlepszych moich chęci, inną jeszcze pracą zajęte być w stanie.

Ów zamówiony list pomiędzy papierami nie znalazłem, że Pan Wacław Zaleski sobie nie odbierał, ani tego p. Aleksandra kr. Skarbowskiego pod tytułem: Zimowa Lewantyńska. Ów list zapewne nie przeszedł przez moje ręce, bo u nas nie było, ale tamtejsi rejenci i adwokaci te artykuły z jednego tomu Czasopisma i prawdopodobnie to był p. Edrzejkiewicz w Stanisławowie z nas, aby za pierwszą sposobnością Panu posłał. Czy list doszły do rąk jego?

Jan Chrzciciel Gałecki posiada u siebie Pana opis tedeum pana magistratskich czyli ordynków w języku polskim i niemieckim, co posyłam.

Łączę wyrazy wysokiego poważania z jakim

dla Jaśnie Wielmożnego Pana Dobrodzieja sługa

Lwów dnia 10 kwietnia
1875.

sługa uniżony
A. Bielowski

Lwów 12 czerwca 1875 r.

Jasnie Wielmożny Panie Senatorze!

Wczoraj mi przed parą tygodniami pan Szujski Dzieła
Państwo Prawo polskie w wieku XIII, Statuta Wiślickie i
Roty przysiąg krakowskich za które bo cenny dar dzięki
najpowinniejsze składam. Wziąłem się zaraz do czytania Pra-
wa i z wielkiem upodobaniem rozczytuję się w nem. Co
nadewszystko podoba mi się w tej książce to właśnie mo-
dła która służyć może za wzór jak przedmiot tego
rodzaju traktowany być winien. Prosty jasny wykład fak-
tów ściśle na istotę rzeczy ograniczony prowadzi za rękę
i najzwyklejszego dilettanta w tej materyi do trafnych glę-
boko przemyślanych wyników. Żadne rozwlekłe digressye nie
odwracają od głównego zajęcia uwagi czytelnika. Chociaż
nie mam prawa zwracać baczność na usterki w tym
zawodzie, dotąd jednakże i najuniejszych nie dostrze-
głem. Przytoczenie paragrafów za statutem wiślickiego (kodex
Oss. III jak go Helcel ochrzcił) nie mogąc mnie w przeczy-
taniu rozpisania, bo prawo kanicznie nieczytelne, sam wpisałem
i te załączam. Nie wiem czy życzenie pańskie dobrze zrozu-
miałem: 112 paragraf zwodu Helclowskiego w kodexie nasz
wynalazłszy, przepisałem go wiernie jak jest w tym kodeksie, na
szym a za nim następujących jeszcze 12 paragrafów. Po tym
tuna których skończyłem następuje tytułik De Judicibus etc.
Wszystkie tytułiki podkreśliłem, bo pisane za frakturą, tekst sam
kursywą.

Co do kodexu Oss. II (w komentarzu naszym Nro 70 ozna-
czonego) składa się ten foliancik z dwóch części. Najpierw idzie

Index

Index Statutorum Kazimiri, dalej Statuta minoris Poloniae
od k. 4 – 17. Zaś na karcie 17 w drugiej kolumnie jest na
brzegu napis Aliud de terra Maioris Polonie drobnem pismem
a nad tekstem (pismem wiekszem) Item secundum statuta in terra majoris Po-
lonie (cappitulu)m CXIIII In nomine domini amen. Cum terio-
dura testande omnis etas ab adolescencia i.t.d. to jest prze-
mowa ku której się Pan Dobr. dopytujesz. Po niej bezpośred-
nio idzie napis Index tenetur iudicio presidere cum rex ter-
ram Calisiensem vel Posnaniensem ingreditur Capit. CXV Quo-
niam dum vellus mutter ab kys pozzonis i.t.d.

Tąkże wyrazy wysokiego poważania z którem zostaję JWPa,
na Senatora Dobrodzieja sługa uniżony

Aug. Bielowski

Cod. Vat. III f. 8. recto

Cod. Vat. lat. 1322 f. 1r Sign. 902.

De prescriptione commissi homicidii.

Ut calumnijs malorum hominum omnis
via precludatur Consueverunt etenim
multum litigiosi calumniose viros innocentes
de crimine homicidii ante multos annos
commissi querulose accusare cuius probacio
vel purgacio propter vetustatem facti faciis
haberi non poterit Unde statuimus, si quis
de crimine homicidii velit agere aut accusa
re cupiens penam capitis sibi vendicare
et optinere antequam tres anni elabantur
a die criminis commissi hoc in iudicium de-
ducat Alias tribus annis elapsis petenti et
agenti pro capite obstabit exceptio prescrip-
tionis obiecta.

Judex in cuius jurisdictione Rex ~~est~~ constituetur
tenetur in curia regali commorari causas ju-
dicans.

Cum in causarum processibus apud iustos iu-
dices nil habeat vendicare odium vel favor pre-
valere aut premium iusticiam evertere sed
gestant statheram equo libramine ~~fortes~~ iustam
~~eium~~

cuilibet vendenciam ~~(sententiam?)~~
~~coram omnibus Judeis~~, lances appendendes Et
ob hoc dum vultus noster ab his personis ex
quibus constat iudicium contemplatur judex
offert se iusticiam ad reddendam promptiorem
et abstinebunt a calumniis ~~[illegible]~~ litigan-
tes Proinde statuimus quod dum nostre ma-
jestatis terra Gneznensis sic) vel Posznaniensis
contingat intrare judex statim in cuius jur dic-
cione constituemur ad nostram curiam intrare
teneatur et iudicio presidere cognoscendo de omni-
bus causis etiam hereditariis tamen in presen-
cia nostra vel preter nos vel de nostro specia-
li mandato Alioquin nobis extra terram exis-
tentibus termini pro hereditatibus generales
prout actenus observatum extitit tenendur.

Qc expurgatione Wladarii vel familiaris
contra suum dominum.

Preterea cum dominus contra Wladarium vel
alium familiarem suum aliquibus pro rebus
vel iniuriis suis questionis tunc ipse
Wladarius aut familiarius domino suo non

dif-

differendo juramentum teneatur se cum sex testibus expurgare

Nullus miles emat sculteziam absque voluntate domini ville

Cum officium sculteziorum ~~absque voluntate domini ville~~

De precio terrestris Notarii et ministerialis

Statuimus quod scriptores judicionum a producendo testes quos scribent a tribus grossis ubi vero terminos peremptorios scribunt de grosso medio contententur. Item statuimus quod officiales de uno producendo testes habeant quatuor scotos, a pena vero que dicitur Szedmdze szata Bovem fol. 8 verso et quando pro furto pignorant Bovem mediocrem sed de limitacione hereditatis pro una die si eam una die consummaverit tunicam vel [illegible] mediam marcam Eciam si duas aut tres hereditates inter duos limitaret Et si idem officialis qui dicitur Woznij aliter formam iuramenti diceret Testibus quam est mandatum et de hoc fuerit convictus iudicio alter loco suo substituatur et

ipse

ipse a suo officio perpetuo deponatur.

Rex Capitaneus vel judex nullum absentem condempnet.

Item statuimus quod de causis criminalibus in absencia accusatoris seu actoris cuius interest nos vel nostri successores ac Capitanei cognoscere non debemus nec aliquem hominem condemnare nisi convictum in judicio vel confessum.

De eo qui in judicio cultellum vel gladium extraxerit.

Preterea statuimus quod quicumque in judicio cultellum extraxerit et aliquem vulneraverit in gracia nostra consistat. Si vero gladium vel cultellum extraxerit et aliquem non vulneraverit pena que dicitur szedmdzeszath puniatur Et illi quem dehonestaverit penam que dicitur pyanadrecza solvere teneatur.

Qui coram rege archiepiscopo capitaneo gladium extraxerit.

Insuper statuimus quod si quispiam coram nobis cultellum extraxerit vel gladium et vulnus alicui non inflixerit in gracia nostra consistat si vero vulneraverit sine gracia puniatur Et idem si coram nostro capitaneo hoc factum fuerit de

crevi

crevimus observari Si vero coram domino archi-
episcopo hoc factum contingeris videlicet quod
gladium vel cultellum extraxeris aliquis sive
vulneraveris sive non pena Szedmdeszadh
punietur eidem domino archiepiscopo applicanda.
Et si quis curpia coram eo aliqui produlerit
penam eidem domino archiepiscopo que dicitur XV
solvat Si vero in curia nostra vel alicuius ~~nostri~~
~~militis~~ militis res minutas quis subtraxerit aure
periculo sit subiectus ubi vero coram milite quis
gladium extraxerit vel cultellum et vulneraverit
aliquem in gracia militis manus sua existat.
Si autem pulsus, non induleris cultello manus
sua poterit penetrari.

De his qui habent potestatem dandi ministeria-
lem ad citandum.

Decrevimus declarando quod nos vel capitaneus
noster Vallalinus judex vel Subiudex et officialis
qui dicitur ~~Ur~~ Vbrenj huiusmodi facultatem dandi
ministerialem Sed tamen quod qui habens Jus ad
non citentur nisi per literas nostras vel nostri ca-
pitanei Sed curia nostra presente vel judicio nostro
generali existente poterit officialis ad mandatum
nostrum vel nostri capitanei seu judicis sine lite-
ra citare in hospicio sive in foro Sed extra curiam
nostrum

1.) te wyrazy na miejscu prózim zostawionem dopisano
poźniej. 2.) nad auris poźniej auris dopisano

nostram vel judicium nostrum si quis citari debu
erit non in domo militis sed apud Stadarium vel scul
tetum edictum citatorium proponatur actore presente
vel eius nuncio ei (sic) contra quem actio dirigenda
fuerit causa citacionis et per quem citatur expo
sita assignato sibi certo termino comparendi Et
si citatus comparere non curaverit vel contempse
rit pro quolibet termino primo secundo octo scolos
pro pena iudicio solvere teneatur Et in tercio termi
no si non comparuerit causam perdat et ab
accione cedat cum pena de re comutata (sic) est
intelligendum si vero actor in primo termino nec
per se nec per alium suum nuncium parueri (sic)
ab accione sua cedat cum pena septem marcarum
quod in polonico Srzedm grzywyen nuncupatur.
fol. 9 recto

De citationibus Curie na dworzij Rok

Perpetuo prohibemus quod nostri familiares vel
alii qui in nostra curia citati ~~sunt~~ seu coram no
bis aut iudicio nostro arestati et inopinate in
venti respondere minime teneantur Sed citati le
gitime propositis sibi actionibus coram nobis vel
nostris iudicibus respondebunt concessa eis delibe
racione super propositis actionibus competenti.

Prescripcio hereditatum vendicarum et obligato
rum

Propterea statuimus et edictum perpetuo ser
vari.

vari mandamus Quod quicunque venditam possessionem infra octo annos volens in ea aliquod ius venditore in iudicium non reduxerit reclamando vel hereditatem obligatam infra XXX annos non redimerit per se vel consanguineos suos quibus hoc competit de consuetudine speciali hereditates sic venditas aut obligatas elapsis annis dictis quos volumus currere ab anno domini M° CCC XL VII° a dominica Letare penes ipsos quibus sunt sic venditas vel etiam obligatas perpetuo remaneant ipso facto.

Prescripciones rerum furtive aut violenter ablatarum.

Statuimus insuper quod passus damna per furtum vel spolium in pecoribus vel pecudibus et rebus minutis infra annum tantummodo ad iudicium quem voluerit sed in iumentis et equis violenter ablatis infra duos annos evocandi habeat facultatem post annos vero supradictos ad agendum nominis cessibus admittatur.

In presencia regis aut colloquii generales iudex non redarguatur pro mala sentencia

Insuper statuimus quod in nostra presencia vel coram nostro capitaneo aut quando termini generales tenentur palatino et baronibus presidentibus iudex iudicans non poterit de malo iudicio redargui cum non ipse solus sed plures

iudi-

iudicant supradicta Wstecz dycien q(uod) quando super indicata dubitatur et ad iudicium reciditur wstecz q(uod) si ille recordatur qualiter iudicavit statim dicere vel deferre teneatur.

De expurgatione iudicis citati pro iniusta sententia

Statuimus insuper quod si litigator dixerit in nostrorum Baronum presentia vel absentia judicem in causa sua inique et perperam processisse seu indicasse judex per suos collegas qui secum eidem presiderunt probare debebit quod iuste et legitime iudicavit. Sin autem arguens sententiam suam de falso probare voluerit ipsum iudicem iniquam ~~sententiasse~~ ut premittitur sententiam protulisse id probare tenetur per sex testes similis dignitatis et status cuius noscitur fore iudex Ceterum redarguens iudicem (iudicium) ut est predictum nullatenus audiatur donec iudici (iudicio ?) tres mareas vel pelles martirinas assignetur quas iudex pro se racionabiliter obtinebit si suam sententiam comprobaverit fore iustam.

Pena subiudicis dum citatur

Similiter arguens sententiam subiudicis debet sibi pelles vulpinas vel tres ferlones assignare qui eidem cedunt subiudici si se probaverit iuste iudicasse Et id quod de iudice premisimus de Castellano etiam censemus sententiam Iudicis vero Castellanorum quibus sit obiecta falsitas sententie respondere minime tenentur donec eis pelles agnine fuerint presentate quas pro se obtinere poterunt si suum iudicium ostenderint fore iustum.

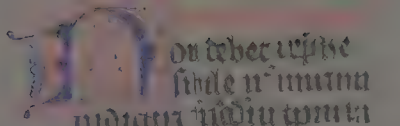

Dominus tuus ipse
sibi ille nō immun
dicitiam nūdiu ipm in
ueniat aliquid in es et
stā humana uanitat
anu animoz uis suffra
gia
multiplices uersiones
uenabuntur quotidiani mo
ui inuentionales Quamuis
omnipotens dñs tue uanitat
mane uocauit ante celestia
et adoptiuum quondam tum
licatet nūm subditoz &
etenim p̄dones iudicaoz
seu causar deae detentes
nantes solentes tamen
q̄ deus ceps ppetuus tpibz

(Ola W. Romualda Stabego.

Ulis replematy wyny nadzgrobnych nitaw.
(Tabli sum jak w dni. Franta Karlika z Wagni za:)

(Codex pergam. Bibliot. Ordinis Strahov XXXII in 4° karta 27/199.)

Prologus

Incipit Liber Juris polonici et Ordo ejus qui servatur per omnes Provincias Regni Polonie. Capitulum primum. Non debet reprehensibile nec mirum..... Statuta distincte et firmiter observare.— Capitulum primum. Verumque sic quod aliqui..... nostre camere applicande puniatur.— Ad Regis provinciam qui citati negligere presumant. Contigit eciam quod dum aliqui..... condicionis habeantur pro convictis. De impignoracionibus Capitulum tercium. Preterea quia perfrequenter pauperum..... domino ville impignorante persolvendum.— De pena Regis camere pertinenti capitulum quartum. preterea pena que consuevit nostro..... casibus nostre camere applicentur.— De pecunia hereditatis obligate. Cum omnes constituciones et statuta..... pecunia reo nichilominus restituta.— De hereditatum limitibus distinguendis capitulum quintum. Crebra altercacione inter nostros..... pro terminis est habendus.— De jure militalium et vexillorum fruicione in expedicione capitulum sextum. Jus militale quidam ex nostris..... pro ipsa culpa applicentur.— De victorum satisfaccione Capitulum septimum. Quia victus victori tenetur..... semper dampnati solvere tenebuntur.— De tasseatorum iure et mutuata ipsis pecunia pro modo. Ut noxius ludus taxillorum abiciatur..... vel alique possessionis tradicionem.— De ludo super prestanciam. Ad precludendam lusoribus taxillorum malicie..... similem penam pro inobediencia.— De ludo illius qui a patre et fratribus non est separatus. Filius nondum emancipatus constitutus..... solacij et exercicij habendi.— De patris et filiorum unico sigillo. Quia filii cum patribus..... vel habere non presumant.— De expedicionis visitacione Generali. Quia onus presertim quod..... quamlibet expedicionem nobiscum teneantur.— De clericorum visitacione expedicionis. Cum nullus jure suo..... nostro Regno perpetuis applicandam.— De observacione penarum palatinorum et omnium judicum. Ut in rapinis aut..... gerentes extendimus sive proro gamus.— De militibus et nobilibus furta et spolia committentibus. Sepius contingit ut quidam..... inpares probis viris repudentur.— De tutela et querela mulierum. Ut dominarum habitacio propter..... placebit in totum delegabil.— De judeorum usura. Cum ~~ista~~ usurarum voragine..... suam obligacionem aut promissum.— De caucione procuratorum. Quia nullibi

summa defensio..... advocatum procuratorem seu prolocutorem.– De diversitate procuratorum regni hujus. Quia ex multiplicitate iudicum prout..... et diffiniendi habeant facultatem.– De castellanorum potestate judicandi. Item ut palatini certo..... et cognoscendi habeant facultatem.– De privilegij per dicione. Cum secundum patrum sanctorum..... debeant iudicari seu ter minari.– De castellanorum judicijs assignandis. Quia plerunque habentes ju risdiccionem..... idem de castellano Sandomiriensi.– De pena illius qui contra suum privilegium citatur. Statuimus quod dum aliquis..... nescivisse reum fuisse privilegiatum.– De iudicij certis terminis assignandis. Prona consuetudine noscitur esse..... pes iudices puniantur.– De testibus calumpnie expurgande. Martinus conqueritur de Nicolao..... hujusmodi expurgacionem.– De inventa pecunia. Item Martinus deposuit contra..... ..... pecuniam predictam.– De juramentis. Preterea dum dominus contra..... ..... cum VI testibus expurgare.– De citacionum forma. Quoniam ex modo citationis..... qualibet oppressione supra scripta.– De terminor prorogatione. preterea cum in deliberacione..... in crastinum terminus prorogetur.– De penis ministerialium. Flebili querela sepius recepimus..... non immerito potuerint formidare.– De pecoribus que in annonam pelluntur. Usquibet alium indenpnem..... iumenta predicta vel pecora.– De pena eorum qui quercus alterius excidunt. Quidam de ipsorum audacia..... cuius dominio sit incisa.– De illorum qui de nocte annonam subtrahant. Et licet canonica sanccio..... amicis cum penis prenotatis.– De penis vituperii. Quoniam omnis scurilitas verborum..... sum mentitus ut canis. De pena plage non sanguinis effusionis. In percussionibus militum et..... ..... per percucientem debet solvi.– De pena sanguinis effusionis. Ut penarum distincciо et..... causa agitur assignari demandamus.– De accisoribus patrum, fratrum, sororum et cetera. Et licet lex tam..... ad aliquos honores promovendos.– De citacionum nuncijs. Possibilitas racionis hoc dictat..... familiarem licet fieri citaciones.– De citacionum forma danda. Preterea quicumque presidentes..... non dent aliquas citaciones.– De hereditatum citacione. Item dum aliquis pro..... ..... diffinicionem cause licite procedatur.– De pena illorum qui fructiferas arbores succidunt. Statuimus quod pro qualibet..... pecunia XV passo dampnum. De plantacionibus extirpendis. Statuendo decrevimus quod si..... ..... pena sex marcarum tencatur.– De illo qui rem alterius recipit

violenter. Item si quis propria ..... sex marcarum restituere teneatur.– Qui seminat agros alienos. Aliquis extollens et seminans ..... at cum pena quin„ decim.– Qui boves recipit alienos violenter. Cum alicui quatuor boves ..... pro pena satisfacere teneatur. De curru feni et capa grani recepto. Item pro curru feni ..... debita pena est mulcandus.– De reprobandis sentenciis. Cum aliquis arguit seu ..... dare et satisfacere teneatur.– De hijs qui milites percutiunt. Militi pro una plaga ..... pro vulneribus statuimus persolvendas. De incen„ darijs. Ex lege imperiali clara ..... criminis et eius probacionem.– De mulierum et virginum oppressoribus. Re vera non solum ..... iuxta commissi criminis qua„ litatem.– De querela rei et actoris. Dum actor forum rei ..... competenti cum va„ luerit agitabit.– De terminorum prolongacione impedimentis. Contigit sepius quod Pe„ trus ..... alius terminus partibus assignetur. De contumacibus. Experiencia nos edocuit quod ..... nostre camere applicande puniantur.– De contumacia rei et actoris. Actor procurat ad causam ..... pena duorum boum mulctetur.– (nad„ pisa niema *) Licet in pluribus casibus ..... debitori creditor restituere teneatur.– De violencie culpa et de defamacione et furti. preterea ut calumpnijs via ..... ydoneos testes teneatur comprobare.– De rebus concessis absque litera obligacionis. (Finem) litibus imponere cupientes ..... prestitum ab impeticione absolvetur.– De nobilitatis testimonio. Nobilitatis stirpes expergenitoribus earum ..... stirpe ipsorum paterna procreatus.– De mutua vulneracione. Percepimus quod Petrus insequendo ..... ulciscendo Johannes noscitur vulnerasse.– De furtiva messis inculpacione. Item Petrus Joannem traxit ..... proprium suum mel deportabat. De te„ stimonio illati vulneris. preterea Petrus contra Johan ..... predictos testes fore admittendos.– De juramenti admissione et processu. Querelam Petrus deposuit de ..... dicimus Petri juramentum admittendum.– De prati falcacione. Berboldus deposuit querelam contra ..... prati vendicionem et empcionem. De vulneracionis confessione. Item Berboldus contra Andream ..... ad vulnus satisfaccionem contempnandam.– De testibus producendis. per expe„ rienciam didicimus quod ..... habeant ipsorum testimonio firmitatem. De testibus consanguineis. Conradus domum vendicabat a ..... patrui pro Conrado valere.– Qui dormienti in via res suas recipit. Egidius deposuit „ cum querela ..... fore admittendum ad juramentum. De canis inei„ tacione. Item Egidius conquestus est ..... proprium debebat se ex„ purgare.– De lite noctis tempore et candele extinccione. Querelam de„ posuit Egidius contra ..... vulnere duximus condempnandum.– De passoris custodia et juramento. preterea de villanorum deposuit ..... orem ad villam reduxisset. De expurgacione nobilium famosorum ex parte furti.

* Vol. Leg S. I. p. 16. De his, qui pro hereditate aut debitis citantur.

At cum famosi et ..... tale accione se expurgare.– De villicorum recessione a domino ville et causis. Dum expiracione subdilorum bona ..... inhabitantes recedent quo placebit.– De etate puerili et negligencia. Similiter in fanbibus ad duodecim ..... prescripcionis propter negligenciam allegatam. De hereditatis impeticione. Cum prescripcio propter segniciem ..... tatatores ullam volumus prescripcionem.– De bonorum et hereditatum divisione et silencio. Dum omnia dissensionis et ..... prescripcionem obiectam legitime excludetur.– De furti occultacione et criminis prescripcione. Dum furta et latrocinia ..... recuperacione minime curaverint vigilare.– De pueris non habentibus annos discrecionis. Si cuiuscunque pueri inpubes ..... super eandem causam vocati.– De prescripcionis distinccione. Cum realis distinccio personalis ..... anni curant in prescripcione.– De calumpniarum preclusione. Ut calumpnijs omni malorum ..... obstabit excepcio prescripcionis obiectus.– De obstaculo prescripcionis. Franciscus deposuit querelam contra ..... ducorum annorum obstare prescripcioni.– De virginis tutella infantule. Franciscus neptam suam luciam ..... marcas fratri suo avunculo. De tacitumitate et prescripcione. Franciscus vendidit Gregorio hereditatem ..... tempori taciturnitate et prescripcione.– De concessionibus taciturnitate. Franciscus Gregorio mutuavit XX mensuras ..... propter tanti temporis silencium.– De judicis solucione que dicitur pamanchne. Licet pro redimenda pauperum ..... grossos exigendi habeat facultatem.– De fratrem sororum divisorum hereditaria questione Quamvis negocia mortua et ..... decrevimus perpetuam habere vigorem.– De iudicis pene restitucione. Cum in causarum processibus ..... in falsa preeminencia evocavit.– De rusticorum pena quis furem inclamati non insecuntur. Nagod villanus deposuit querellam ..... equum predicti Nagod condempnamus.– De digitorum mutilacione et iuramento. Petrus conquestus est de ..... digitorum habuit a Johanne.– De pena qui judicis sententiam reprobant. Petrus agebat contra Johannem ..... alias pro judicibus expressam.– De silencij prolacione ex parte hereditatis. Talco pro hereditate agebat ..... transmisisse in rem iudicatam.– De plurimorum fratrum molendinatore Francis. Talco et Henricus ..... iustum et bonum iudicasse.– De concessi destructi equi composicione. Nicolaus deposuit querelam de ..... amicabiliter poterit componere teneatur.– De fidejussoribus solucione. Nicolaus Math. mutuavit X mar ..... probandum factam fuisse solucionem.– Utilites non emant sultecias. Cum officium sultetorum semper ..... decrevimus irritam et inanem.– De mortuorum hmethonum bonis. Abusiva consuetudo noscitur esse ..... cessante quolibet impedimento devolvantur.– De puerorum porcione mortua matre. Ex communi usu in ..... illas communes indebite dissiparent

Si mulier denuo nubat. Statuimus quod marito mortuo ..... accipiat iuxta suam voluntatem. – De dotalicio domicelle. Etenim statuimus dum aliqua ..... regia majestate debebit assignari. – De homicidio. Laurencius conqueritur de Martino ..... mortis exsolvendum seu obtinendum. – De homicidii et pena judicis. Licet antiquitus fuerit observatum ..... captus pena capitali puniatur. – De occisore et suis complicibus. Item si plures puta ..... alias deficiente expurgacione puniantur. – De morte casuali. Etenim quicunque morte casuali ..... XV mar solvere teneatur. – De hijs qui infames habeantur. Sunt nonnulli qui per ..... pares ut infames habeantur. – De expedicionis stacionibus. Expedit reipublice ut subditi ..... statu pro nobis iacet. De ministerialibus ad occisum in villa vocatis. Consuetudine iniquissima ministerialium observatum ..... questio taliter fuerit diffinita. –

(Karta 56, recto, kolumna 2 u dolu.)

Excellence,

En réponse à la lettre dont Vous avez bien voulu m'honorer en date du 12 octobre de St. Pétersbourg, je m'empresse de vous informer que je n'ai pas reçu vous deux precedentes. La 1ere dite m'a été remise par Mr. Cappelle et je n'ai pas manqué de m'occuper de suite du dessin du parcotage selon le désir que Mr le Comte de Woudoff m'a fait l'honneur de me témoigner par votre entremise.

Ci-joint vous trouverez des dessins relatifs à ce projet. Celui sur N° 1 présente sur la façade principale, la St. Vierge, comme vous me l'avez exprimé; le même sujet, avec quelques changements, sur la même façade, le tout sur N° 1 bis. Le N° 2 offre la partie du parcotage qui est derrière la précédente; il représente l'Ange annonciateur du jugement dernier [illegible] N° à gauche du 1er on pourrait reproduire les armes de la famille en [illegible] simple ou double d'après le dessin qui m'en serait envoyé; dans le 4e à droite de la façade, trouverait place l'inscription qu'on voudrait bien me faire parvenir. Je vous prie de présenter ces dessins à Mr le Comte de Woudoff, et de me faire connaître ses ordres ultérieurs à leur egard. Quant au prix de l'execution des parties qui composeraient ce monument, je ne puis rien en dire avant que Mr. le Comte ne m'ait fait connaître sa décision au sujet du choix des dessins des quatre côtés et des divers frontispices qui couronnent ce parcotage ainsi que la dimension de ce dernier qu'il voudra bien m'indiquer en palmes romains ou en archines. Dans tout les cas je l'ose prier d'assurer Monsieur le Comte que n'est pas à l'argent que je tiens, mais avant tout à l'art et à l'honneur de le servir. Je vous prie enfin de lui présenter mes hommages respe[illegible]

A. S. Excellence Monsieur de Hube

et d'agréer vous même, Excellence, l'expression de ma considération la plus distinguée.

Rome ce 10 Novembre 1848

De Votre très humble

Louis Bonaparte

Pregiatissimo Signore

Ricevetti la pregiata sua lettera datata col 2 Genajo p.te per le mani del sig.r Salviati, nella quale trovai tanti complimenti in riporto ai disegni del monumento, i quali credo non dover meritare. Appena mi giunse la scelta dei disegni mi occupai all'aquisto dei marmi e ad eseguire la Madonna, ora ho tralasciato il lavoro a cagione del lungo ritardo dei disegni delle armi ed iscrizioni, dei quali mi disse nella detta sua, che io gli avrei ricevuti per mezzo del primo Corriere che andavano a spedir per l'Italia. Ora che sono passati molti mesi mi trovo obbligato a scriverle onde conoscere da che sia derivato un tanto ritardo. Trovo bellissimo il pensiero di collocarci la Croce Greca, e resta a me la premura, acciò vi sia l'armonia totale, ma però le ripeto che mi abisognano i disegni delle Armi.

Ad ogni evento di ritardo, acciò io possa continuare con sollecitudine il lavoro la prego a voler partecipare al Sig.r Conte che desidererei ch'Egli mi rimettesse quattro o cinquecento scudi romani per paralizzare le spese più urgenti dei marmi e lavorazioni, e questi me li potrebbe rimettere per mezzo dei banchi di Londra o Parigi, che al termine del Monumento mi farò un dovere il rimettergli il preciso conto delle spese, ed in quanto alle mie occupazioni resteranno riserbate alla riconoscienza del Sig.r Conte quante volte saranno di sua soddisfazione, in caso contrario poi mi resterà il rossore di non aver meritato nulla, quale cosa spero che Dio non faccia. La Madonna è stato un lavoro che mi ha sollevato di molto, mentre gli altri perivano in rivoluzione.

La prego presentare i miei più sinceri rispetti al Sig.r Conte de Blondoff ringraziandolo di avermi scelto per un tal lavoro. Gradisca i miei più vivi sentimenti di stima con che ho il bene di dirmi

Di lei Sig.r Rubé

Roma li 17 Agosto 1849

Devotissimo Servo

Luigi Bienaimé

Roma via di S. Basilio N.o 15

Hochgeehrter Herr Geheimer Rath,

Durch die gefällige Vermittlung des Banquiers, Herrn Consul Kaskel habe ich Ihre gütige Zusendung nebst dem begleitenden Schreiben empfangen und da ich aus dem letzteren ersehe, dass Sie zur Zeit in Warschau sich befinden, bin ich so frei, meine ergebenste Danksagung für ein so werthes Geschenk und das freundliche Andenken an mich nach Ihrem jetzigen Aufenthaltsorte zu dirigiren.

Sie haben die Herausgabe des in diesem Werke enthaltenen Stücke mit einer so instructiven Vorrede begleitet, dass man über die Beschaffenheit der zum Grunde liegenden Handschriften völlig ins klare kommt, obwohl in dem Texte

des Abdruckes sehr zweckmäßig die chronologische Ordnung hergestellt worden ist. Die erste Abtheilung der Handschriften enthält die Synodus Jaroslai von 1357, an welche die in derselben Synode erneuerten und bestätigten Statuten einiger Vorgänger sich anschließen. Die andere Abtheilung giebt die Sammlung des Nic. Boemus, deren Schlussschrift ungeschickter Weise von den Compilator der Handschrift an die Spitze gestellt worden ist, wodurch aber zufällig die zwei verschiedenen hier vereinten Sammlungen sich deutlich abgränzen.

Wegen der gleichzeitigen von Dr. Helzel in Krakau veranstalteten Ausgabe habe ich den Buchhändler Auftrag gegeben und es wird dann möglich seyn, mit Berücksichtigung Ihrer gefälligen Mittheilungen eine Vergleichung anzustellen. Eine Anzeige dieses jetzt neu publicirten Stücke möchte ich gern in einer juristischen Zeitschrift machen, wenn ich einigermassen im Stande wäre, über die Schritte zu berichten, welche die russische Regierung in Ansehung der polnischen Bibliotheken bei dem

päbstlichen Stuhl gethan hat. Dass diese Communicationen zu erfolgreichen Resultaten geführt haben, ist mir in einzelnen Zeitungsartikeln vorgekommen. Auf diese unbestimmte Notiz beschränkt sich aber mein ganzes Wissen.

Das Buch des Herrn Prof. Schletter über die Constitutionen von 1572 bezieht sich auf Kursächsisches Particularrecht und dürfte Sie daher nicht interessiren. Diese Constitutionen sind ein Gesetz von 1572, welches ungefähr 150 Decisionen streitiger Rechtsfragen umfasst. Die Vorarbeiten dazu bestehen in Gutachten der Juristenfacultäten von Wittenberg und Leipzig. Von diesen Gutachten besitze ich eine sehr gute Handschrift und eine kurze Beschreibung derselben ist am Ende des Buches zugefügt worden.

Dagegen erlaube ich mir eine andere meiner kleinen Arbeiten Ihrer gütigen Berücksichtigung zu empfehlen. Sie erwähnen in Ihrem werthen Schreiben die Kanonensammlung der griechischen orthodoxen Kirche. Ich habe dieselbe in fünf Bänden von Athen aus durch die Güte der Herren Sgouta und

Rhally erhalten und dies hat mich veranlasst eine Anzeige dieses schätzbaren Werkes zu verfassen, welche in

Kritische Zeitschrift für Rechtswissenschaft und Gesetzgebung des Auslandes, herausgegeben von Mittermaier etc Band XXVIII, Heft 2. Heidelberg 1856.

abgedruckt ist. In der ersten Hälfte dieser Anzeige habe ich kritische Bemerkungen über den Text der neuen vorliegenden Ausgabe geliefert, wie ich sie aus meinen Untersuchungen der Pariser und Wiener Handschriften entnehmen konnte. Die zweite Hälfte der Anzeige enthält rechtsgeschichtliche Erörterungen über die anerkannten Quellen des kanonischen Rechts der orientalischen orthodoxen Kirche, besonders den sogenannten Nomocanon des Photius. Auch hier sind meine Auszüge aus den Wiener und Pariser Handschriften benutzt; dabei fand sich Gelegenheit eine Petersburger Handschrift hervorzuheben, welche in Folge einer sehr genauen, durch Herrn v. Muralt publicirten Beschreibung näher bekannt geworden ist.

Ihrem gütigen Andenken empfiehlt sich hiermit

hochachtungsvoll

Ihr

ganz ergebner

Dr. Biener

Dresden
d. 9 April
1857.

Kap. 47 Sv. Korneyaja kniga

Eine der Quellen Dmitr. andrea Latrimere.

Die Pariser griechische Handschrift No. 1330 enthält in einer Sammlung einen Auszug, überschrieben

Περὶ τῶν Ἑκκησιαστικῶν καὶ τῶν λοιπῶν λατινικῶν λόγων.

Es sind das wenige Excerpte daraus, die besteht aus einem Eingang, von 24 gereimten Versen und einem Schlußsatz. Der Eingang findet sich im Katalog der Kap. 47 der K. K. Hof-Bibliothek 1. 2. 3 der Pariser Hs. enthaltenen Hss 88 1. 3. 4. der Korneyaja kniga. Es ist damit eine griechische Quelle der Kap. 47 der KK nachgewiesen. Die Pariser Handschrift ist unvollständig, schlecht, und schwierig zu lesen.

In Matthaei Katalog der Moskauer Handschriften findet sich I. 187. n. 285. ein Auszug περὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν λόγων, aufgeschrieben und bemerkt wörtlich dasselbe enthalten.

D. Biener

Jaśnie Wielmożny Panie, Senatorze!

Nie mając szczęścia znanym być JW. Panu osobiście jednak ufny w Jego przejrzystą wyrozumiałość, kiedy rzecz kwestyj naukowych dotyczy, to mnie śmiała, że nie powinien niniejszą korrespondencyą Pana Senatora utrudzać.

Jako urodzony w m. Kaliszu, a od lat 30-tu z górą stale zamieszkały w Warszawie, od dawna zajmuję się zbieraniem materyałów do opisu historycznego w przód wymienionego miasta. - Kilkanaście moich w tym przedmiocie artykułów różne pisma czasowe drukowały, między innemi Przegląd naukowy Warszawski redakcyi H. Skimborowicza (r. 1878), Biblioteka Warszawska (r. 1857) i pismo miejscowe „Kaliszanin", - oprócz tego bywałem przez lat 4 g. Sekretarzem Komitetu Redakcyjnego Encyklop. Powsz. S. Orgelbranda, liczyłem się do stałych współpracowników tegoż wydawnictwa. - Obecnie mam przygotowany materyał do wypracowania wiadomości sfragistycznej o Herbie i najdawniejszych Pieczęciach m. Kalisza z odpowiednimi rysunkami. -

Przy ciągłych w tym kierunku badaniach, nie mogłem jednakże dotąd wyśledzić istnienia w oryginale, lub przynajmniej w dokładnym odpisie, dokumen-

tu

/.

dokumentu, mocą którego nadany został m. Kaliszowi przywilej rozpoczęcia się prawem magdeburskiem, domyślając się, że tylko, że udzielenie takowego w drugiej połowie XIII. wieku musiało nastąpić. — Dopiero w czasie zajmowania się mego regulacyą cennej biblioteki i zbiorów manuskryptów po ś.p. Cyprjanie Walewskim pozostałych, podeszło mi z kolei do rąk dzieło F. A. Vossberga p.t. Collection de Sceaux et de Cachets du moyen age polonais, etc. oraz de XXV planches — Berlin 1854 J. A Stargardt w dużej 4ce., w którem na stronicy 46 znajduje się wzmianka, w tych słowach: „Im Jahre 1282 erhielt Kalisch Deutsches Stadtrecht." — Zaś uczony Röppel w swej broszurze, o zaprowadzeniu tegoż prawa w Polsce, żadnej nie podaje o tym szczególe wiadomości. — Jakkolwiek Vossberg nie przytoczył odnośnego źródła z którego tę wiadomość zaczerpnął, mógł wszelako widzieć sam oryginał, a najprawdopodobniej że w Archiwum Stanu w Berlinie. — Za bytności tego lata w Warszawie p. Celichowskiego Bibliotekarza z Kórnika, zobowiązałem go prośbą aby za pośrednictwem swych Kolegów w Berlinie odpis dokładny tego dokumentu postarać się dla mnie uprzejmie raczył obiecał mi uczynić, dotąd wszelkowyniśmiona nie zastałem. — Obecnie zaś, odczytując uważnie znakomitej wartości i zasługi dzieło JWgo Pana Senatora p.n. Prawo Polskie w XIII. wieku, gdyż spotkałem się jest także przedmiotem moich studyów do panowania Przemysława II i Kolonków jego pożycia z Ludgardą, do czego też dość ciekawe i nastręczające nieznane udało mi się odnaleźć szczegóły, donosząc się: że, JWny Pan posiada biografy zasób dyplomatów

oryginalnych i odpisów. — Otóż, z powodów przytoczonych prośbą moją jest: aby JWPan raczył powiadomić mnie łaskawie, czy w Jego Zbiorze znajduje się poszukiwany dokument, a w takim razie, dla zrobienia kopii oryginał, lub wierzytelny z niego odpis udzielić mi zechciał.

Oprócz tego, korzystając z sposobności obecnej, mam zaszczyt przedstawić jeszcze JWPanu okoliczność następującą. —

Za bytności mojej z. m. r. t. w Kaliszu, przy poszukiwaniach materiałów w tamecznem Archiwum Akt Dawnych, od p. Józefa Szaniawskiego mego szanownego przyjaciela dowiedziałem się, że Pan Senator zabrał do swych badań fascykuł rękopiśmienny czy też książkę folio dostatecznego formatu, w której według uczynionej adnotacyi w Sumecznikach archiwalnych, ma się znajdować wiadomość o bytności Króla Władysława Jagiełły w Kaliszu. Drugą zatem otwieram się zanieść prośbę: czyby JWPan nie raczył również obdarzyć mnie z tego źródła wypisem o bytności wspomnionego Króla i towarzyszących temu zdarzeniu szczegółach, za co, jeżeli przyszłam, nieskończenie Mu będę obowiązany, — przesyłając zawsze dla Osoby Jaśnie Wielmożnego Pana

z najgłębszem uszanowaniem

Sługa pokorny

Oskar Biernacki

t. urzędnik Kom: Rząd: Przy: i Skarbu, Emeryt, obecnie urzędnik Dyr. Żel. N. W. i W. B.

Adres mój.
Oskar Biernacki
w Warszawie
przy rogu Ulicy Ciepłej i Ceglanej, w domu
Nro 3. nowy, 18ty mieszkania. —

Warszawa dnia 18 Października 1875 r.

Jaśnie Wielmożny Panie

Łaskawa Jaśnie Wielmożnego Pana względność dla mnie w chwili uniesienia w Radzie Stanu przez lat cztery pod zaszczytnem Jego zwierzchnictwem ośmielająca mnie do zaniesienia uniżonej prośby.

W całym biegu mojej 46 letniej służby nieszczęśliwym trafem mi mianowicie przełożony o jakiejkolwiek nagrodzie - tem mniej uznanie przez mojej - przełożonych okoliczność postępowania. Bez mojej tak wiedzy zaniechano mojego mianowania Radcy Stanu mojej rangy V klasy na równy Radcy Stanu, która tylko zajmowania mi starszeństwo od Grudnia 1855 wiersztawni gratio udzielonej nagrody, tem bardziej że w r 1863 przedstawiony byłem na Gubernatora Lubelskiego, lecz to przedstawienie z powodu nagłego wówczas wzięcia Jego Cesarewiczowskiej Wysokości, nieodbyło się w Petersburgu Stanie.

Odbywszy w następnie kierowanie Towarzystwa Opieki Ubogich na mój wniosek utworzonemu, zdawałem się do Jw. Ministerstwa o wyjednanie mi rangi, która wielu mniejszych zdawnie wstrzymało. Na to odemnie mi odpowiedz, że z powodu opóźnienia w zaniechaniu reklamowanej, takowa stąd przyznaną być nie może.

Rozwiązuję tu na pół przydatna udatnitu mi odwołanie się do wyżej wskazanej. w dniu wczorajszym powtarzam, jak mi to wskazano, prośby dowodami popartej do Jw. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Nieśmiem wtrudzać Jaśnie Wielmożnego Pana jej odpisem.

Jesli Jasnie Wielmożny Pan raczysz za mną
przemówić Dostojne słowo — a w tem czynisz mi obrachę
należytą Jego charakter, wysokie światło, i powa-
nie posiadane w Najwyższych Sferach — zyskanie
mojego niemałe na celu radnych materialnych korzy
ści, zwieńczonem zostanie.

Jakie tu zresztą niemający związku z moją sprawą nie
obszernem uważam przytoczyć, że moje nazwisko po-
dzisiaj znane jest w Dworze Cesarskim. Ojciec, świę-
dzi Stan Bieszyński RRzstanu i Szambelan, żonaty
z Księżniczką Dołgorucki siostrą obecnego Ministra Policji
a mój bliski Krewny, zostawił między innemi
dziećmi dwie Córki, które obecnie pod Opieką Cesar-
skiej posiadały: jedna Jenerała dzisiejszego Szefa Sztabu
Wojsk Warszawskiego Szarkowskiego, druga Jenerała
świty Jankowskiego.

Pierwszy z nich jako tu przebywający przez
ich Sam pierwszy ze mną i zaszczyca mnie
swoją grzecznością. Drugiego dnia w gabinecie Cesarskim
tu wszystkiego niemiałem dotąd Spowinowacenia
lecz od swych Krewnych tutejszych nie o mnie.

Racz Jasnie Oświecony Pan o uzyskaniu
tych moich próśb 80 letniemu Starcowi a
memu Ziomkowi przebaczyć tę pierwszą i ostatnią
prośbę, i sprawić aby przyznanie mi tytułu
stwo (22 letnie) niepozostało przemocnym żalem

Gdyby nawet tak wypadło, niemniejby to we mnie
wrne najwierszego uwielbienia, i najszczerszego sza-
unku, z którem na zawsze pozostaję

Jaśnie Wielmożnego Pana

uniżonym posłusznym i naj
wiernym sługą

Dr Brzezińscy

Warszawa
D 15/27 Bardz 1877

ul. Nowy Świat
N. 1907.

Graz 25. Mai 75

Hochverehrter Herr Geheim-Rath!

Die Zusendung Ihres Buches über Polnisches Recht im XVIII. Jahrhundert hat mich mit doppelter Freude erfüllt, als ein Zeichen, dass sein hochverehrter Herr Verfasser sich wohlbefindet und meiner Wenigkeit eine freundliche Erinnerung gütigst bewahrt hat. Darum sage ich hiefür meinen wärmsten Dank und erlaube mir einige meiner früheren Publicationen, die zur Geschichte des Rechtes in Polen in Beziehung stehen, als eine kleine Gegengabe zu bieten. Ich habe mit dem grössten Interesse schon gestern Ihr Buch durch-

geblättert und gestaunt über die Reichhaltigkeit seines Inhaltes. Leider vermag ich denselben fast nur aus den lateinischen Noten zu ersehen, da ich der polnischen Sprache zu wenig kundig bin, um den polnischen Text verstehen zu können. Dieser Mangel macht es mir auch unmöglich das Buch, so wie ich möchte, in deutschen Zeitschriften zu besprechen; doch will ich mich bemühen, wenigstens eine kurze Anzeige desselben in der einen oder anderen Zeitschrift zu veröffentlichen. Ich habe übrigens die Überzeugung, dass eine

deutsche Übersetzung der Arbeit jedem deutschen Rechtshistoriker erwünscht wäre und viel Absatz finden würde. Die Entwicklung des Rechtes in Polen zeigt eine Menge von Analogien mit der deutschen Rechtsgeschichte, so dass eine Vergleichung beider für den deutschen wie für den polnischen Rechtsforscher gewiss sehr lehrreich sein müsste.

Den deutschen Juristentag mitzumachen bin ich leider verhindert und muss deshalb auch auf das Glück Ihren geheimen Rath da begrüssen zu können verzichten.

Herr geheimer Rath sollten sich entschliessen wieder einmahl nach Prag zu kommen, welches in dieser schönen Zeit besonders anmuthig ist.

Indem ich nochmahls für die mir ungemein liebe und werthe Zusendung innigsten Dank sage, und mich freue das Buch bald genauer studiren zu können, empfehle ich mich zu freundlichem Andenken und schliesse mit Wünschen bestem Wohlergehens und dem Ausdrucke der grössten Hochachtung und Verehrung

ergebenst

Dr. Ferdinand Bischoff

Sr. Excellenz
Hochwohlgeboren
Herrn
R. von Hube
Kais. russ. wirkl. geheimen Rath
in
Hotel Kumer
Mariahilf
Wien

Excellence,

Veuillez bien recevoir mes remerciements les plus sincères pour l'offre importante que vous voulez bien me faire à l'Université de Varsovie. Vous voudrez bien avoir aussi dans votre collection des autographes polonais, qui vous manquent, quelques documents des personnes historiques.

J'aurai soin dans l'intérêt, Monsieur, de vous remercier officiellement au nom de notre Conseil.

Agréez, Excellence, l'assurance de ma parfaite considération.

V. Bluzowski
Recteur de l'Université Impérial de Varsovie.

Varsovie,
le 1 Octobre
1874.

Varsovie le 12/24 Juin 1843.

Avant tout il faut que je vous
remercie mille fois de votre
bonne recommandation à
St T[illegible] car grâces à lui nous
avons été logés d'une manière
vraiment et comfortable et
véritablement tout à fait comme
chez nous, et j'avais cela nous
aurions risqués d'être sur le
pavé car il n'y avait pas
une chambre à louer dans
aucun des hôtels — le comte
Alexis Potocki pour qui je commande
Varsovie, et Vladislas, aussi y arrivé
tous de suite à nous demander
un rendez-vous — quel ennui
une refusérie pour j'ai Dieu
sait pourquoi — ce
sera peut être encore
une occasion de faire une
bonne œuvre de charité. —
Quand nous irons en route
pour venir ici, après la bonté

j'ai encore prié, de demander
à la maison de poste à Via
Riampol à avoir un petit
garçon de 12 ans qui y est donné
figure et prié de nommer
e Alexandre Pivonas - c'est natif
de Tchenbourg mais son père
était Autrichien et la mère
Polonaise - Ma mère à la fête
m'a Mariampol en allant à
Varsovie avec deux autres
enfants encore j'y habite à aujourd'hui
et depuis il
n'y a eu aucune nouvelle.
J'ai prié - M. Flachet de
prendre des informations
à la police, je ne sais d'abord
à contre à quelque chose,
mais il me dit que cet
enfant n'était jamais entré
et la sœur qui j'ai à vous
faire c'est de causer avec
lui; et d'en parler aussi à
la maîtresse de la maison, et

en comparant les deux récits de vous il n'y aurait pas moyen de faire quelque chose pour embellir le sort de ce petit garçon. - Pauvrette Hop bien pour juger de vos dames cette peine, surjuit s'il est bien possible que tout, sauf l'enfant soit tué ici à Valparaiso et j'en regrette vivement vraiment tandis il a dépêché quelques lettres j'ai mis à part de la peine et je serais bien fâché de devoir quitter l'Amérique - d'une journée sur les dames de Mandeville de Pa Isère

Le séjour de Panama a été si agréable pour nous et il y a des personnes que j'ai tant de plaisir de revoir que j'en aurais pardonné aisément pour y rester encore

J'ai toujours vu ce tableau par
mais j'ai dans mon temps précieux
pour la peine de faire quelques
comptés et les conférences mon
haut devient et nous persistons
ici comme à Pétersbourg
tout le jour je suis dans l'anxiété
de courir ; c'est aussi de
pouvoir la frontière le plus
possible pour leur échapper
et de la voir à Prague, une heure
de vanité ou d'humanité
J'espère que de la vous réussirez
et que nous aurons le plaisir
de vous voir au mois d'octobre
avec une ici tout à fait
florissante ; - Vous savez si je
le désire bien sincèrement,

Votre ami de Bloud

Parlez de moi à votre chose ; je
vous prie d'avoir la bonté de
me dédommager chez lui l'ouvrage de
Mr Brude sur les Mariages -
le petit s'il est possible, et le
grand et de l'ouvrage ici à mon Lot.

à Pavlovsk le 1/21 octobre 1844

J'attendais avec impatience ma lettre
de vous, mon ami, et je viens d'avoir reçu
votre franc port de ce sujet et vous fais
mes sincères prières. Je vous en supplie
ne refusez pas à cette prière de me
donner à la fraîcheur
des nouvelles, puis la plupart des étrangers
sont partis de Pétersbourg et sont à la campagne
Pâques et Jean André avec leurs familles
ne doivent pas tarder à partir
mais — hélas, les circonstances
sont désastreuses, et sur les pièces
jamais on ne parvient à ses fins
avec — une fois grande toute
espèce d'impossibilités, si vient
encore pour surplus, à Monsieur
dans les cas (ces deux pièces)
où la présence de ces deux pièces
prendrait cette pièce, dans plaque
tous les mauvais les plus violents
pour leur faire perdre, Pauline
a pris le premier accès pendant
de difficultés jeunes jeunes

eux-dit le fait, car c'est la seule
chose qui soit sûre, comme vous le
sait de la Princesse Wolkonsky
répété. Pourtant, le Prince
m'a chargé de vous recommander à
ses frères de faire bonne figure
avec un M. Brun secrétaire
de l'Institut archéologique et
un homme très intelligent pour
l'amour connaît beaucoup à Rome
et de Peuple. - Je dois
pourtant faire de façon à bonne
danse, et de leur faire faire
connaissance, après (Pasha aussi)
je vais pour les inviter pour
(Mardi) prochain (Mercredi) chez
chez Gaetani - car on le dit un
homme agréable, et je tiens à
à ce que (Pasha) soit de jeune
une société, ni très connaissance
dans son séjour, vous savez combien
Mon Dieu est timide dans
un déjeuner. Ha ou ce fait
adieu de Blanc pied à pied

je craindrais que cela me rendît
à la seconde impressionnable ——

Je ne puis vous décrire mon abat-
tement et ma faiblesse, surtout
depuis peu. Le chagrin et l'effroi
pour ma bien aimée grand'mère
C. Marie, dont nous ne pouvons
avoir de nouvelles que par
Caen, et dont nous étions
sans cesse à s'écrire contre nos
jours ne m'a pas encore entièrement
quitté. Cela me met à la mort
d'heure en heure comme cet
été. —— J'espère que Dieu
nous conservera au moins
les nôtres et ne m'ôtera pas
encore, mais les forces
me manquent pour supporter
entièrement. Je vous en supplie
Vous à mon retour écrivez
Vous me [illegible] longuement
en vous [illegible] de tous
Papa, tous nos frères, de tous
ceux qui m'entourent de plus près
et surtout de ma
chère [illegible]

paraître à supporter mille fois mieux
encore les plus pénibles vérités, que les
révélations, les cachotteries ou ce qu'on
appelle des ménagements
dont j'ai horreur. — Vous m'avez pro-
mis bien sérieusement de me tenir
au courant ; cela restera entre nous
et j'espère que vous serez encore
exact à me tenir au courant
de votre santé. Je compte dans tous vous,
Vous savez que vous pouvez toujours
compter sur votre dévoué

J. Verne.

[illegible]

Petrobaw le 27 mars / 8 avril 1844.

Mille et mille remerciemens, Madame, pour votre aimable lettre du 2 Mars, puisse-t-elle se unir que je me voit jamais et puisse-t-elle vous trouver heureuse comme j'étais triste et désolée et me comparait au Roi Richard et je chantais

"L'univers m'abandonne"

sur tous les tons mineurs les plus lamentables — Toutes sortes de tristes désagréables me vinrent à la fois, et j'en étais venue à un véritable accès de désespoir lorsque le courrier est enfin arrivé avec une lettre de Papa et une lettre de vous. J'ai couru bien vite par les lettres de Papa ou de mon frère nous avons la moindre idée de ce qui se passe chez vous, vous devez beaucoup vous parler, et c'est dans cette idée que je comptais pouvoir en causer avec Papa et il n'en a rien été. Papa voyait le plus souvent et il n'y a eu fait un cercle de la manière la plus agréable. Vous devez quelque part aux Tuileries que nous avons eu chez

de chasseurs de mauvaises figures comment vous passez votre temps — Vous savez, je n'ai journal français et l'Univers vous parviennent-ils toujours et pas la Revue (Damas est en Syrie avec Vadim, car les journaux nous l'auraient annoncé dans la Liste de nominations et faits divers du gouvernement. Vous le savez. Vous devez croire comme cela m'allait moralement de n'avoir jamais eu aucune communication, aucune idée de ce qui se fait ailleurs — Ah ! il y a pourtant mille choses que j'aurais voulu savoir, mais tout l'ami l'heure présente est devenu de la maladie pour bientôt les raconter à ceux qui ne me connaissent pas, pour le moment il n'y a guère que sur le papier — Dieu veuille que ce courrier vous porte en plus de la santé nouvelle pour cette année, car ce sera celui qui m'aura apporté votre bonheur et a apporté [illegible] Henri Regnault pour mes vacances

Monsieur [illegible] que votre Majesté a de l'étranger [illegible] avec beaucoup
mais vous devez à [illegible] Royauté
est faite _____ à l'étranger
j'ai trouvé tous les gens raisonnables
parlant de nous pour la République
de votre Majesté, toutes les mauvaises
têtes et les mal-veillans, espérant
par [illegible] voisins et [illegible]
constitués à l'intérieur [illegible]
l'extérieur, finissent à [illegible]
Si Votre Majesté ne veut pas réussir à
établir la paix du [illegible]
une paix stable, [illegible]
[illegible] parlant de [illegible]
rendre [illegible] une
immense mesure de [illegible]
Contre les révolutionnaires du [illegible]
je suspecte que [illegible] Délianoff mais
écrit [illegible] fait [illegible]
même prétexte d'[illegible], car
nous devons avoir une telle retraite
que je ne sais rien — La santé de
Monsieur, que nous trouvons [illegible]
beaucoup changée, ne [illegible]

de guider la maison, et moi je me
perds sous la guidervolle — D'ailleurs
je n'ai le cœur à rien ——————
Encore mille grâces pour votre lettre du
2 Mars — et je regrette bien pour les
autres au dix mois l'autre entendu
Vous faites mention ne soit pas arrivée
comment l'augeons envoyée à Paris
poste au parc courrier, et quand? ——
Adieu, bien bien je souhaite que
ci soit bientôt à revoir,

Antoinette Blanchet

Manuscrit

Manuscrit de Hale

St Petersbourg Ce 24 Novembre
6 Décembre
1853.

Je vous engage tous bons
amis ici, Monsieur, de me
faire deux mots, mais
il paraît que Varsovie
a toujours la même
attraction pour votre
comité et pour nous
n'avons pas de tort
de plaisir avec moi
ici — Du reste, la
saison a été si belle
sensible est plus épou-
vantable cependant
d'ordinaire, et c'est

un tombeur pour de la
bronze dans un meilleur
climat, pour vous sustenter
dont la santé a tant
besoin de ménagements.
Je m'en occupe, pour
vous en prier, de vous
encore vous relancer
au sujet d'un jeune
jeune homme pour lequel
vous vous êtes déjà entre-
mis avec bonté ; c'est
Mr Schinkel pour lequel
Papa a écrit au Maréchal
et le Maréchal a eu
l'extrême bonté de parler
de lui à son chef immé-
diat — mais il se trouve

que ce chef d'en est pénétré et
maintenant ce que demande
la prière, vous, c'est est
possible, de bien traiter
nos gens d'avoir une
police rétribuée de quelques uns
département sous les ordres
d'un chef qui les surveille
moins publiquement actuel.
Ils sont bien jaunes et
ont bien de la peine à vivre
des leçons que les 2 Sœurs
donnent au collège, la cadette
est souffrante depuis
plusieurs mois et forcée
de ne pas donner pendant
fois, quand cela lui
tenait quelquefois

ils sont Vraiment à plaindre
et m'ont fait le triste
désabusé à l'existence
des Frères entre eux. ——
Je laisse à votre bon
cœur et à votre connaissance
des hommes et des choses
à Varsovie à trouver
comment il serait possible
de venir en aide à leur
désir d'être unis à leur
à leur famille. ——
Voilà ma pétition, Messieurs,
et puis j'ai encore une
communication à vous faire.
Il faut vous dire que j'ai
fait à Bellegarde un
dépôt des Fonds par les

m'a déjà surnommé
Pierre l'Ermite, vous
vous étonnerez donc pas
si je vous prie de
faire mettre dans les
jours du Maréchal ce
petit mémoire Anglais
et la copie d'une
lettre Française que
j'ai reçue dernièrement
il connaît mon entêtement
pour les entreprises
sa sympathie pour
les Grecs de la Morée
la Sienne doit entraîner
pitié ne sera pas étonné
que j'aie pour
de l'Europe entière

nous, de nous allons
défendre loyalement
et à outrance, la cause
des Chrétiens nos frères
contre les jaunes le prestige
méritée d'un noble courage
de l'héroïsme, de la
prestige toujours
méritée de la gloire au
Postérité. On était,
Dernièrement encore
de Napoléon en Egypte
" on ~~naît~~ naît général, on
" ne le devient pas ;
" et un Anglais appli-
-que ce mot au Maréchal
Ney. Il était à la tête

le Comte d'exil de Général
Duc de Persigny a Paris
qui il était trouvé dans
sa jeunesse — Une
fois établi à Paris
Boulevard Pierre Hermite
et si j'ai vu avec plaisir
les chaos de la guerre
de celles-ci jeune
commandant les corps
Prussiens de l'étranger.
Il me paraît que la
principale cause de l'avantage de notre position
matérielle et morale
est l'indécision
d'un côté — et l'autre

de dire franchement
et sur l'on veut. Après
cela je fais mille vœux
pour que l'on travaille
à rapprocher les Turcs de
l'Europe et de bon
comme la prédiction
l'annonce depuis 400
ans, comme il y a trente
les Chrétiens de l'Orient
comme il y a trente les
Turcs tout autres et
comme il faudrait tous
pour la Russie il elle
pouvait mettre un frein
à la propagande révolutionnaire
des gouvernements de l'occident
Détruire tous les peuples de
la Turquie d'Europe contre elle

Le 9 août 1861. Moscou

21

Votre lettre m'a bien touché, ma chère Rose, aujourd'hui — et j'aurais répondu plus tôt à votre question si je n'avais pas voulu pour mieux vous satisfaire, vous donner des détails sur la longueur de la route. Mais, hélas, je n'ai pu de mon côté me procurer aucun renseignement à ce sujet. J'ai pourtant fait des démarches auprès de plusieurs personnes qui ont fait le voyage de Pétersbourg à Moscou, mais les circonstances actuelles ont fait que chacun a voyagé à sa guise, et personne n'a pu me donner de renseignements précis. Le trajet de Pétersbourg à Moscou est d'environ 700 verstes, et on peut le faire en poste, en chemin de fer, ou par eau. Le plus rapide est le chemin de fer, mais il est aussi le plus coûteux. Le plus économique est le bateau à vapeur, mais il est aussi le plus lent. La poste est le moyen le plus commode, mais il est aussi le plus fatigant. Je vous conseille donc de choisir le chemin de fer, si vous voulez arriver vite et sans fatigue. Le prix est d'environ 100 roubles. Le bateau à vapeur coûte moins cher, mais il faut compter au moins 3 jours de plus. La poste est le moyen le plus économique, mais il faut compter au moins 5 jours de plus. Je vous conseille donc de choisir le chemin de fer, si vous voulez arriver vite et sans fatigue. Le prix est d'environ 100 roubles. Le bateau à vapeur coûte moins cher, mais il faut compter au moins 3 jours de plus. La poste est le moyen le plus économique, mais il faut compter au moins 5 jours de plus.

d'éviter une guerre civile
en France, il y a
ce sont les principales causes de
notre longue désunion, de
notre affaiblissement et de notre
impuissance à tout de rompre
et, au lieu de détester notre passé
dont nous devons
conserver l'héritage, de devoir
de rabaisser au dernier
degré avec une joie
basse et jalouse
tout ce qui nous appartient
à nous. Nous avons perdu
la tradition de l'honneur
l'indépendance et de la dignité
de notre caractère, on a pu
dire avec raison pendant des
siècles le nom de Français
est le nom de Gascon
le Gascon représente
le nom de Français
Français avec l'esprit de plus
comique, un mauvais
Parisien de Paris ou de
Londres! l'ancien
Français commence plus tôt
dans ses mœurs et son caractère
et le travail
de l'unité nationale s'est fondé

Vous continuez plus tard
nous à y tenir aussi
Nous à Lausanne pour nous
et si nous supposons de
différentes raisons
Grâce au Dieu que nous
contraire nos d'Audiences
jusqu'à ce Croisphonsus.
Les plots de Vaud pour
du Pays, je suis heureux
à des idées plus saines
La résistance armée de nos
Alpes pour, elle a payé
pour le caractère des hautes
Valais agressif vers Haïti
Démocratique des Klaus
mais jeune Républicain
Liberté d'Existence de
Décoration Cantonale de
l'agression de la
Confédération, a substitué
le mariage de Jacqueline
Les actes de la Diète de
Publius, Legislateurs
Leur

Je n'ai pas l'intention
Vous lire l'incroyable

de mon Père qui a duré
neuf 10 mois. Jusqu'à
présent de mon Belle Sœur
Rien de passager dans l'hôpital
Stricte pour la Bienfaisance
ne s'est encore démenti
Maintenant tout est
rentré dans l'ordre j'espère
pour longtemps. Le Général
Rubichon est à Paris
Il doit partir pour l'Italie
Il a été très malade,
il a été très bien soigné
par le docteur Dubois
Mon Père vous prie de recevoir
l'assurance de son
Respectueux attachement
Dr. Andral et. Dites-moi
Vous recevez régulièrement
Lui — Dites à Mr Jacobi
que sa Mère est toujours
très souffrante
Mes compliments.
Quand j'irai je lui
volume de pièces
Désigné par Mr. Nidecki
Archiviste d'Thorn
Dites-lui que
Dirigez la
à Thorn
à Varsovie
Dites au Prince
Wiesiolowski que je le remercie

Monsieur le Directeur

de l'Ecole Normale

de Varsovie

Ce 12 Décembre 1861.

C'est la veille de Noël
à Varsovie — mais je
crois bien que nous
n'irons pas au théâtre
ni — ni faire des Jubilaps
Cependant j'ai vu avec
plaisir que la case étrenne
nous a été accordée
après les trois cents
Ah! Ah! Recommandé!
Je — mais l'aurais
accueilli comme un
de nos amis. Je suis en
danger pour il de Grandeur
de ses — mêmes pour l'Ami

sera fait sa mémoire
pièces de ma part, mais
bien avec l'assurance de
l'amitié bien vraie
que nous vous portons
mon Père et moi;
que l'on puisse me
parler ou m'exprimer
par un mépris d'une
et une inflexion que
l'on suppose bien à
tort pour demander
votre protection.
Je vous envoie donc
ci-inclus toutes les
pièces, et je suppose
que sans elles tout de
même vous connaîtrez

Mr. Vidal dans ses fonctions
Juridiques — vous avez
aujourd'hui appris par
le Marquis Wielopolski. —
Celui-ci [illegible] a
me devenir très dangereux
Bien malgré [illegible]
[illegible] de l'appui [illegible] il jouit
auprès [illegible] à mes
dépens, mais d'un esprit
droit et juste à
son [illegible] d'ambition
une [illegible] très
méchants [illegible] bon
point — il n'y a pas
donc insistance [illegible]
mais d'être ménagée
[illegible]

au lieu de Kiéu (que j'ai proposé)
qui me met mal à l'aise
en tête — Vous savez
que l'on m'avait
surnommée Bagdanka
(Ivanabanyatka) autrefois
de la Petite Russie —
Je voudrais vous écrire plus
longuement, mais je
souffre tant depuis
deux jours que je
ne puis rester [illegible]
bien longtemps —
Jeanne suite dans ses
vœux souhaits de
bonnes fêtes
à mes filles Jeanne-Marie
de mon part, comme de
celle de notre Père de
Vadime. Pour le baiser
vous souffrez et [illegible]
Catherine Mirbeau

Le 11 Avril 1863

Je vous ai jusqu'à mes dernières adressé pour l'un vous souhaiter bien à fort d'intérêt à Paris pour le mariage de notre [illegible]. Maintenant Mr Lenoir vous fait cette lettre pour vous dire de Varsovie et la Pologne, nous avons fait l'impossible mon Père et moi pour vous être utile. Nous avons envoyé personne à Rome pour savoir ce qui est devenu arrêté, puis la Paix ne voudrait rien faire de l'affaire. Depuis d'autres le Légat Polonais dans mauvaise. — Pour ce qui est de l'affaire des engagés Depuis engagés, mais Père a trouvé que c'est pour le moment. Nous ne verrait pas volontiers à part

Il faut attendre que quelque
chose se présente, tout prend
tout espoir. Alors l'attente
est un préambule d'injures
et un général toutes nos
tentatives auprès sont
désespérantes — Ici on
commence à soupçonner
tout le monde de trahison
Chez vous, et cela rend
pas la position plus
facile — Que
Dieu nous aide tous !
Vous savez que j'ai tous
désiré une base d'idées
d'après votre appui
Espérance — Mais
on a porté tout de suite
la guerre sur l'Allemagne
et là nous sommes
sur notre terrain propre
et elle peut être plus une
guerre à mort —
Elle peut ne pas finir
après cette généralissime

mais elle continuera ses
découvertes toujours, comme
cela a été pendant des siècles.
Vous jouez vos imaginations
comme les allemands
triomphent et cherchent
à justifier de cette manière
leur conduite l'idée slave
reste c'est très bête et très
vilain — et il y a
heureusement Dieu qui
juge et nous tient de
compte.
Je lis à mon tour avec
le plus grand intérêt
et Dévouard —
Les nouvelles que nous
avons et bonnes et mauvaises
à Paris nous sont très
bien confirmées.
Mon Père et Madame
Vos dîtent mille choses
amicales. Quelques jours avec

avec vous!

Antoinette Brand

Combattue

Mumin de Hesse

Séantes Membre du
Conseil de Guerre.

Ce 5
17 juin 1864, fête Dijon. —

Je n'ai pas douté un mo-
-ment du chagrin si profond
que vous a fait éprouver
la mort de votre Père, et
vous avez été bien des
premiers amis absents,
auxquels j'ai pensé dans
mon malheur, de la per
j'étais de la vôtre pour
partie puisqu'il vous
lui vous parle des détails
de sa fin touchante
et chrétienne, Elise
vous l'aura certainement
écrit, et cela m'est
pénible d'avoir à écrire,
malgré que j'aie eu
la consolation Dieu de

toutes les consolations
dont Sa Sainteté l'entoure
Vadime et moi nous
avons choisi tout de
suite pour vous faire
les objets dont Père
Leur-Jupiter accompagne
l'effigie du Pape
Leur Pie Dautéséplac.
aurait daigné a Rome
et qui était toujours
sur la table de travail
au couvent tout de
suite travaillé ensemble.
Il vous aimait
Vous estimait beaucoup
et ce petit souvenir
de lui, vous rappellera
un temps d'intimité et
de travail. Jolies pierres

Vue de coutumes. Je vous
envoie aussi ci-inclus
deux cartes photographiques
des deux côtés de ton cabinet
l'une de cette même
table de travail — l'autre
du petit établissement
de coin où il tenait
son imprimerie primitive
et travaillait les derniers
temps, etc'est là que fut la
dernière soirée de la
Vie avec Bussy top
et Brierre (cette dernière)
Pour ce qui me concerne
j'étais ici jamais moins
et tu sais Paléologue
dans mes tristesses continuées
à la même, avec une
grande amitié qui est
en congé pour affaires.
Ah tout de même je serais allé

à l'étranger mais une
lacune pareille jusque en
Allemagne accroissait
Spontini faisait mander
de Charlottenburg — et Dieu
Dame, si vous jouiez
Armida devant Vaterland
vous sauriez juillet mieux
style — Lucy Jean vous
mandera lettre à Berlin à
notre légation pour qu'elle
remette à mon passage
pour me dire en vers
Paris — peut-être pourrons
nous nous rencontrer —
Je l'aimerais bien et
pour amitié pour musique
et pour souvenir de l'amitié
d'un vieux Père pour vous.
Quand irez vous embrasser

Antoine de Bertin

Impératrice ... soussignée

Pauvre pauvre Mutaïeuse

Lydie.

De Varsovie

à Monsieur le Sénateur

de Hirbe

à Varsovie.

Ce 5/17 août 1864 Plombières.

Je vous suppose de retour à Varsovie et un très documents de Count Kovalewsky, que j'ai perdu à la tendresse de notre bonne Agnès vous a laissé et que vous avez reçu,

Je vous prie maintenant de me donner votre opinion sur la question de savoir si le Gouvernement Russe a le droit de refuser à un sujet Russe naturalisé à l'étranger le droit de retour dans sa patrie — et si ce refus est conforme aux principes du droit international et aux traités existants entre la Russie et la France. Vous savez que Count Kovalewsky est Russe naturalisé Français, marié à une Française et père de famille. Il désire rentrer en Russie pour la direction de ses affaires et pour voir son père qui est très vieux et très malade.

instantanément ces renseignements
il s'en occupe depuis
ce printemps, et nous prie
beaucoup de lui faire savoir
tout de nouveau ce
précieux que nous
pouvons donner, ayant
à cœur plus d'être en
relations avec notre
Père — Jeune fait
présenté ici tout ce que
la presse émigrée Russe
a imprimé sur le 14 Décembre
et les infamies pleines
de gaîté de tous ces
a immolé contre
mon Père, m'ont donné
un accès de bile qui
a interrompu ma lettre.
Il est bien nécessaire que
la vérité soit connue

réponse à tout cela — Je
compte sur vous malgré
vos nombreuses occupations
pour vous aider au plus
vite pour des médicaments
promises dans votre dernière
Adressez les mois à Stadtgericht
à la légation de Prusse,
auxquels j'ai
été trouvé.

J'espère que votre bébé
à Koethen a été utile
à votre santé et à celle
de Mme Hübe, et je
vous remercie de cœur
et d'âme pour celle que
vous m'avez faite à Berlin.
Mes lettres ne parviennent
pas à Mme Andrault
je vous mets ici de
bien vouloir l'inclure
avec vos lettres et amitiés.
Votre très affectionné
Antoine Dumas

Par Berlin Hamburg
et Ostende

A Son Excellence
Monsieur le Comte
de Nesselrode
Chancelier de l'Empire
de Russie

à Varsovie
Royaume de Pologne

Confidentiel

86
51
137
— 144 D½

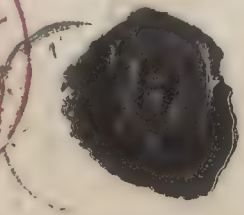

Ce 7 Juin 1862 Petersbourg

19

Vous avez vu, cher monsieur Hübe que mon intervention m'avait été — et en effet grâce à votre excellente et puissante amie Mlle Stürmer j'avais obstacle à votre succès — Au contraire il aurait soutenu votre demande — Mais le Cte Berg descend inédit ligne des Durs Mondes Chanteau et ses protégés a lui ont nuisé à chaque pas que je l'ai rencontré jusqu'à ce que la Providence m'ait fait plus tard des précédents. J'entends bien maintenant aussi mais je ne m'abandonne pas comme, en mon cœur, je suis plus assuré de

mes études et aux dispositions
salutaires de grâces au
nom souverain — je
fais fi assez chaque
fois que j'éprouve d'une
pénitence, —
Je attends j'ai reçu
bien longtemps avant
écrire à cause de
cette dépêche pour
satisfaire tous et mais
aujourd'hui j'ai pris
la plume pour le faire
que pour vous envoyer
le livre de Karabosk
sur mon Père, qui vient
de paraître de Paris de
mon ami, comme
à mon fidèle et affectueux
collaborateur de mon
Père pendant bien des

années. Je vais pour
Toumey le portrait d'une
ressemblance agréable
et comme annexe au volume
vous verrez des pensées
détachées qu'il avait
lui-même recueillies
pour les imprimer à
quelques exemplaires,
peu de temps avant sa
mort, afin de les
donner à des amis
au nombre desquels
il vous aurait certainement mis. —

Je suis de tout cœur
avec vous, que c'est
avec peine que j'écris
ces quelques
lignes à votre femme

de Jaidant mille vœux
pour votre bonheur et
votre santé.

Antoinette de Stuers

St Petersbourg ce 1/13 chre
Bxg

C'est hier que j'ai reçu votre lettre du 29 Avril, Monsieur, et je vous remercie et vous grondes en même tems — Vous remercier mille fois pour votre lettre et les détails que vous m'y donnez et vous gronder pour l'envoi que vous m'annoncez et dont ma glyptothèque n'a pas besoin car j'ai déjà acquis par elle c'est plus composé de chefs d'œuvre.

Merci beaucoup pour le bon espoir que vous me donnez de réaliser les souhaits que j'ai conçus ici mais de différents ; ne faites pas ces projets et vous vous coucherez découragé et d'âme ; j'espère que ces affaires s'arrangeront

Merci encore pour les nouvelles de la santé de Papa — Dieu soit loué, qu'elle se soutienne bien, et pour l'amour de Dieu tâchez de persuader ou de faire persuader à Papa de bien ménager, ce qui est si

pour nous tranquilliser car nous
j'ai peur des fièvres romaines
Lucien vous écrira et Maman
s'inquiète horriblement de l'été
de l'été ou d'une partie de
l'été passé à Rome aussi
et dans ces chaleurs si malsaines.
Nous avons eu tant d'angoisses
et de tristesse et maintenant
cette mort de la petite Denis
nous nous a tellement abattus
tous, que vraiment il serait cruel
de vous donner de nouvelles
inquiétudes. Maman est désolée
de la perte de cette charmante
petite fille et elle est si faible
et si changée que si vous la
voyiez vous comprendriez facilement
combien il faut lui épargner tout
tourment inutile — De
grâce supplie Papa de
faire juger l'été comme le
médecin et les gens du pays
raisonnables le conseillent tous
et dites à Madame que je
le supplie de ne faire aucune
imprudence qui deviendrait
promptement fatale à nos

un climat si différent du nôtre.
J'ai [illegible] de confiance qu'en vous
[illegible] heureux, car dans différents
Jeunes et Papa et Madame sont
inconsolables et impatients
pour leur santé.

Et vous ne savez pas combien ma
pauvre [illegible] est [illegible] de Maman
Maman dans sa triste et
sa faiblesse de santé et bien
Dieu Dieu que nous voyons
tous heureusement nous
avons la fin de l'année car
vraiment si cela devait trop
longtemps je ne sais ce que
deviendra Maman!

C'est en nous remerciant encore
mille fois, et Monsieur pour
vous remercier nos intérêts hors
cultivés à Rome et pour
terminer encore demandant de
m'écrire dès que vous en aurez
l'occasion. — Les détails pour
vous me donnez me font plus
que du plaisir, ils me font
du bien.

Antoinette Adam

De Son Excellence
Monsieur de Thibé

Voici, Monsieur, les deux volumes de Goethe, pour vous, et la bonté de me les prêter et pour ajouter à votre collection de petits livres et acheter d'autres si vous en désirez.

A Jacob à Wesel

Je suis désolé
de vous avoir empêché
d'assister jeudi
dernier aux débats
judiciaires, comme Rheingau
est si jolie —
Comment faites vous
cette jeunesse pour
accueillir toujours
souriante et

4 et 9 heures du soir.

Jeudi jeûne et

Dimanche —

Mercredi 14 juin

Dimanche matin —

au Cirès —

Prières de nuit

le programme des

heures — Dimanche

soir à 8 heures et demie

Réception mixte

de Mlle Schnell —

j'étais obligé de retourner
à Bruxelles et Gand
et Bruges
Durant ces changements
de lieu à Bruxelles :
J'eus une journée
et passai une soirée
[illegible] Hôtel et y trouvai
aussi Vadime qui
repart [illegible] demain.
Je serais heureux de
dîner avec lui chez moi.
Bien à vous

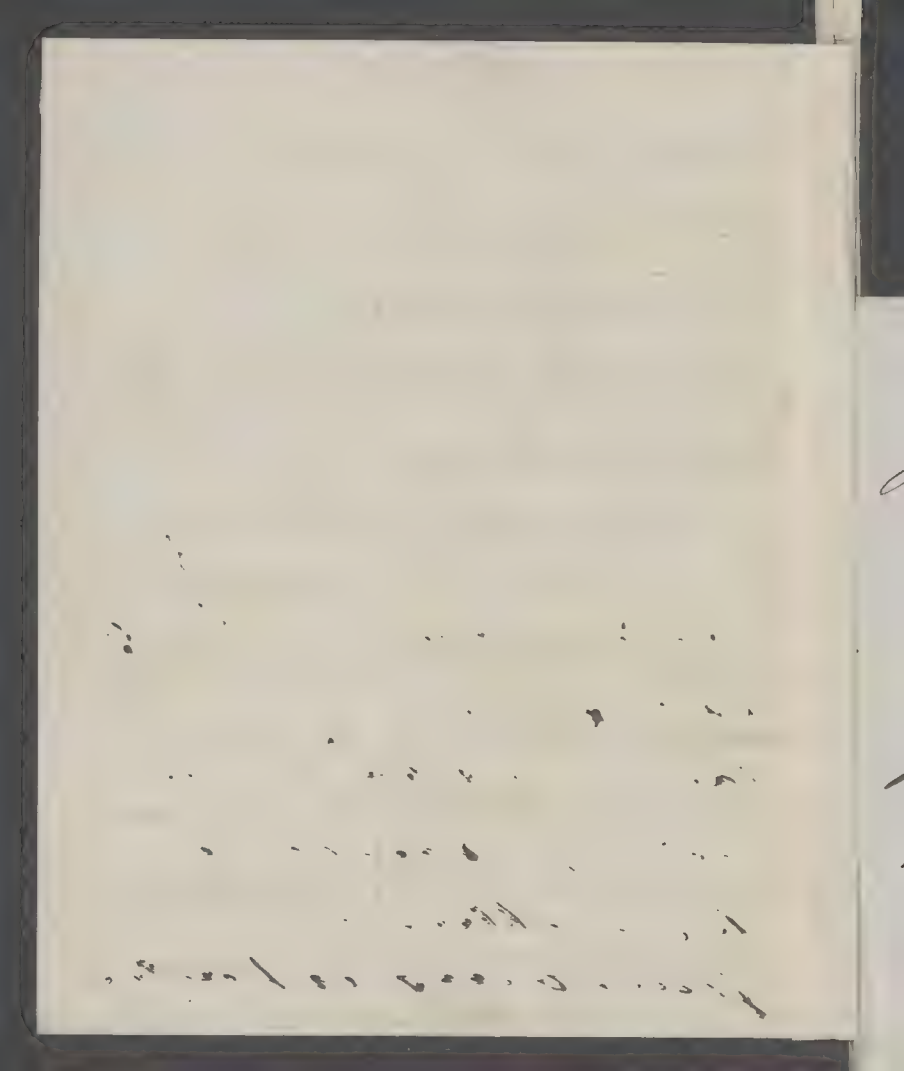

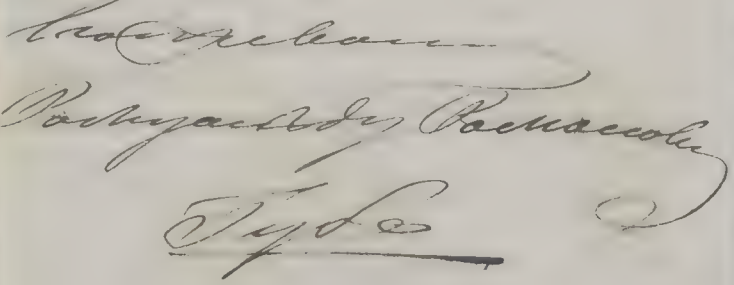

J'ai reçu tes faits
de plaisir de mes
deux dernières, mais
j'avais espéré à 5 heures
et quart. Je
crains d'avoir encore
les heures

Cordialement Flaubert

Jeudi soir

S'il vous faut le
secret, chez moi
Hélène, ne viendrez
vous pas demain
matin dès cinq
heures?

Votre amie Blanche

Si vous n'êtes pas à
[illegible] interminable
Comité (chez nous ce soir,
ce soir) — Mamam vous
prie, Monsieur, de lui
sacrifier une petite
demi-heure pour prendre une tasse de
thé chez nous avec
Mme Balabine et la
fille en souvenir de
notre bonheur, de cet
été — Vous verrez probablement Mr. Radet
dites-lui, je vous en prie,
pour demain être de
nôtre ce soir nous serons
Charmées de former
ainsi une petite

société des débris des
passagers du Storfürst.
Je le suis, nous fro-
mettre le bonheur d'a-
voir été Marshall, nous
nous fournons, vous et moi,
mutuellement nos regrets car
hélas! notre Angleterre, n'y
sera jamais plus.
Je dois encore vous
avouer que je n'ai aucune
conscience de nous
enlever une partie du
temps précieux dont j'ai
besoin pour mes occupations
puisque j'ai l'entière
approbation de mes médecins
et que j'ai la prétention
de vous être encore

la vie, du remède de
contentement, et une constitution
la santé.

Antoine de Blondel
fondateur.

[illegible]

[illegible]

Bien la bonne année chez
Monsieur Hubert et votre
chère maman et à faire
vœux d'une bonne santé à toute la
famille
Demain jeudi à Chenu

Его Высокоблагородию

Полицеймейстеру Лисанской

Губ.

Отношение Таможенного

№ 8-м

[illegible] Stevens
[illegible] mêt vendredi
[illegible] Jeudi avec Stevens
[illegible] déjeuner
[illegible] Dîner,
[illegible] (mardi 26) à
[illegible]

Son Excellence

Monsieur Flaubert

à Paris.

Lundi matin 10 Août

Cher Monsieur Stuber?

Comment va la santé?

J'ai été bien malade

toute la semaine.

Venez donc ce soir

chez moi prendre le

thé.

Tout à vous. Mendy

Etude

Agréez, mon cher Monsieur Huber, les félicitations que je vous adresse de bien bon cœur, en vous transmettant la copie du rescrit impérial, qui vous nomme Chevalier de Ste Anne 1re classe. L'Empereur récompense dignement votre savoir et je serais heureux d'avoir pu contribuer à attirer l'attention de Sa Majesté sur vos travaux si utiles. Agréez aussi l'assurance de ma considération et de mon amitié.

Bon jour, ou bonsoir.

Tout à Vous
Mondorff.

Samedi
ce 19 janvier

Его Превосходительству

г. Инспектору Губернского

Ремесленного Училища

г. Губ.

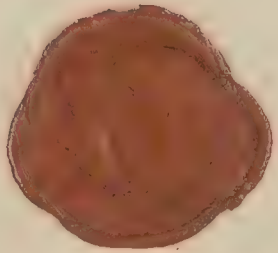

Препровождаю к Вам, любезный и сердечный Иван Сергеевич, приложенное письмо, в коем Михайловский [illegible] от 10-го сего июня, сколько смеху, шалуны с смеху, две статьи: одно к князю И. Ф. Барятинскому, другое к И. С. Тургеневу, и прошение для Авдотьи Панаевой и пойти в театр. Поступившее сами о спектаклях добавьте к почтальону, и [illegible] на неделе

Ваш преданный
Гр. Кудрявцев

Москва,
12-е августа, 1854-го года: Дачное Бегра.

Macon ce 16 Août 1859.

Mille et mille remerciemens, Mon Monsieur Hubert pour Votre aimable et bonne lettre et encore plus de peine que Vous Vous donnez pour préparer et laver notre linge commun. Je serais fachée d'avoir à accompagner ces remerciemens de l'expression d'un regret: celui de prendre que Votre santé se dérange si souvent. Soignez-la, je Vous prie, non seulement pour le bien du service et pour Vos amis, mais aussi pour Vous même, pour Votre bonheur, car les hommes tels que Vous ne peuvent pas être heureux sans travailler, sans exercer le haut esprit intelligence dont la nature ou pour mieux dire dont la providence les a doués, et les ordres de travaux deviennent à peu près impossibles, quand la santé vient à nous manquer. Personne n'en a fait une plus triste expérience que moi et elle ne m'épargne encore presque tous les jours. Mr. Lacondrai qui se charge de Vous porter cette lettre pourra Vous en dire quelques choses. Il a vu de ses propres yeux, combien j'ai été et suis encore souffrante.

Mille hommages de mille amitiés.

Jondot

Ma fille a rapporté à l'ofis souvenirs quelles sont Vos bontés de vous à adresser ses

Envoyez-moi le Voyage, le Mémoire qui doit l'accompagner, le projet de lois précité, ainsi que les huit dernières livraisons du Pitre Vilh.

Tout à vous
Mendoff

Mardi, ce 8 Février.

Весьма нужное

Его Превосходительству

Ростиславу Михайловичу

Губе.

Отъ Графа Сперова.

Tantôt en prenant congé de Vous
j'ai oublié de Vous recommander l'affaire de Mr Huber et de l'organisation
judiciaire. Veuillez bien, je Vous prie,
le rappeller au souvenir du Maréchal
et lui dire que Mr. Huber, ainsi que je
le lui ai mandé, est à ses ordres et qu'il
l'y attend.

Mille amitiés et bon voyage.

Tout à Vous

Mondot

Avant de faire imprimer le Concordat
ci-joint, je vous prie, me le faire dire, aujourd'hui même si vous le pouvez, ou si vous ne
pouvez que demain à 9 ou 10 heures du soir.

Tout à vous

Lundi, ce 9 Mai.

Paris - Un mot d'amitié
de présence chez moi aujourd'hui vers les
trois heures de l'après-midi. Nous
pourrons peut-être la journée de demain causer
encore du progrès ci-joint que nous devons
vendre ensemble.

B Landrin

vendredi
ce 4 juin.

Неухтомскому

Его Превосходительству

Александру Михайловичу

Дуде.

Высокопочтительно

от Григория Алексеева.

Его Превосходительству

Господину Николаевичу

Губе.

Пушкина.

Отъ Управы Слуцкаго.

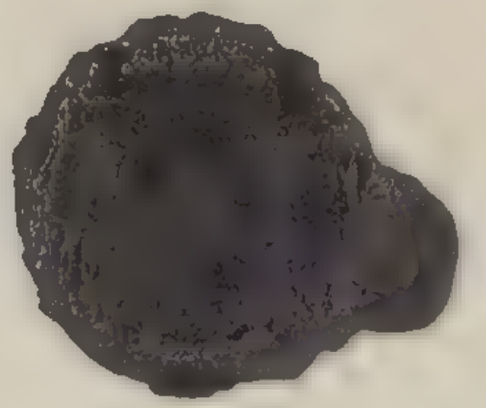

Je viens de voir le Prince Orloff. Nous
nous sommes longuement entretenus des affaires en
général et d'elles en particulier. Il me reçut
le cinquième appartement des Comtes. Il me
jeta qu'il partageait toutes mes idées à cet
égard: du moins, en terminant, il me pro-
mit de les prendre en mûre considération.
Mille hommages et mille amitiés

Blondel

Dimanche
ce 21 Décembre.

Его Превосходительству

Роману Ду Михайловичу

Дуб.

Высокоблагородие

от Графа Бадова

Donnez Vous la peine de comparer les deux projets ci-joints et dites moi s'il n'y a pas quelque omission dans celui que j'ai revu et corrigé.

Tout à Vous
Blondeau

Madrid
ce 23 May

Ne vachant pas si votre mauvais
santé ou bien quelque accident ne vous
empêcherait pas de passer chez moi
ce soir, comme vous en aviez l'intention,
je vous avais fait vous annoncer que
le Chancelier Comte Nesselrode désirait
vous voir et avoir quelques moments
d'entretien avec vous pour vous voir vous
présenter chez lui demain dans la
matinée, entre onze heures et midi.
C'est, je crois, l'heure qui lui convient
le mieux

A revoir.

Nesselrode

Jeudi
ce 22 Septembre

Сл. 1, 5 и 9

Сл. 41, 51 и 52 и 53

Сл. 29

Мартиросов: Дори ~~отдавам~~ дам
заем продължава на Съвета на
Федерацията additionnelle
и Председателя Малиградов
относно обединяване Чехия
откъдето V Сл. 5, 68 и 69
и Сл. 56 – 67
относно процедурата

Молбата подготвена от Вл. Иванова
на Комитета Мирчетово, на който видът
бъде: Във връзка Конкурса Областта Организ.

Dieses Exemplar ist [illegible]

Hochzuverehrenden Herrn Senator,

persönlichen Besuches in Bonn im Laufe der
nächsten Woche mich Vorschläge machen, wann
Sie mir [illegible] Unterredung
[illegible]

Ihre dankbar ergebenste

Bonn 22 April 1865

Blume

Jaśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Zaczekałem z umysłu z odpowiedzią na list, którym JWPan zaszczycić mię raczył, ażeby móc papiery Hekla dokładnie przejrzeć i zcałą pewnością Mu donieść, że nic w nich odnośnie do hodowli Pierakowskiego się nie znajduje. Za najbliższą bytnością Swą w Krakowie, znajdzie jednak JWSenator sposobność zapewne bliżej w tej sprawie z pp. Majerem i Szujskim porozumieć.

Dzieła o pszczole polskiem z XVIIIgo wieku oczekujemy tu wszyscy z niecierpliwością, bo będzie to pierwsza konstruktywna a ścisłe umiejętna na tem polu praca. Co się samego mnie tyczy poczytuję sobie za najwyższy obowiązek, ażeby JWPanu podziękować za przesłanie mi wiadomości o Italucie opisanym a z recenzyi JWPana nieomieszkam sumiennie skorzystać.

Pracuję obecnie nad wydawnictwem aktów i przywilejów Sądu wyższego magdeburskiego na zamku krakowskim, pragnąłbym jednak akta same poprzedzić wstępem historycznym tego sądu zawierającym. Otóż wiadomo mi jest z recenzyi p. Pawińskiego o książce Budanowa, że w archiwum WSenatora znajdują się dokumenta do sądu tego się odnoszące z XIVgo stulecia dotychczas niedrukowane. Bliżej ich nieznam bo książki Budanowa dostać tu mimo wielkich starań niemogłem. Gdyby WPan raczył mi te dokumenta przysłać w odpisie, byłbym więc WPanu nieskończenie obowiązanym.

Wiedząc wreszcie, że WPana wszelki ruch na polu prawa polskiego żywo obchodzi, ośmielam się donieść Mu o postępach moich uczniów w seminaryum z prawa polskiego, które w bieżącem półroczu otwarłem. Mam uczniów trzech w tem seminaryum, umiejących dostatecznie polskie, bardzo gorliwych i inteligentnych. Czytamy dzieje książ Łaszyckiego o procesie, który jest kluczem do rozumienia źródeł, zestawiając wersyę Łaszyckiego

z odnośnemi przepisami Volumin. legum.
Oprócz tego uczniowie ci piszą pod moim kierunkiem rozprawy o statucie Łaskiego, o pracach kodyfikacyjnych sejmu z r. 1558/9, o jednomyślności na sejmach za Zygmunta Augusta, o instrukcyach poselskich w tymże czasie, o poglądach Modrzewskiego na karę śmierci. Dwie rozprawy były już czytane i jak na pierwsze studenckie prace były niezłe, jedna nawet wyśmienitą. Spodziewam się więc, że jeżeli tylko uczniowie ci z zapałem swym dotychczasowym wytrwają, to za kilka lat rozwój prawa polskiego a osobliwie praca około źródeł szybszym się będzie posuwać krokiem. Kończę jednak moje wywody obawiając się JWPanu drogiego czasu zabierać i zostaję

z głębokiem poważaniem

w Krakowie d. 29/I 875
Floryańska 333. Michał Wobrzyński

Jjp. Jichomościci i Szanowni JWPanu ukłony tu zanoszą.

Panie Wielmożny

Senatorze!

Za pośrednictwem p. Estreichera otrzymałem dziś przeszłych XWPana Sła mnie przeznaczoną. Mając jednak tylko kilka chwil przed odejściem okazyi przedstawionych, ograniczam się na wyrażenie wdzięczności mej zarówno za tak cenny dar jak prawo polskie XIIIgo wieku jakoteż za łaskawą pamięć i przysłanie mi Rudawowa, o którego zniszczenie był XWPana trudzić, zacz nie jeszcze przeprzestałem. Kopia przywileju pochodzi z r. 1413 nie zaś 1313 zawsze jednak jest bardzo ciekawą. Do listu tego dołączam prawo prywatne Helcla, którego kilka mam exemplarzy, a prosze XWPana o przyjęcie tej książki zostającym

z głębokiem poważaniem

w Krakowie d. 10/3 75

W Wobrzyński

Łaskie Wielmożny

Panie Senatorze!

Nie odpisywałem na list, którym JWPan raczył mię z Wrocławia zaszczycić, bo nie wiedziałem dokąd go mam adresować. Otrzymawszy wczoraj wiadomość, że JWPan już do Stobiecka powrócił, pospieszam — z uderzeniem się w piersi i uznaniem zarzutów, które JWPan przeciw recenzyi mojej o pracy Keyzmannowej podniósł. Zdarzający się odtąd do czasu brak artykułów do zapełnienia Przeglądu zmusza redakcyę również do przedruku fabrykacyi jednego lub innej artykułów. W takiej to krytycznej chwili zapożyczam [illegible]

wiłym a [illegible] wydania Statutów użył wszystkich zasobów swej wiedzy, uwieńczony nadto pochlebną recenzyą w Archiv für Kirchenrecht, popełnionem recz, którą teraz wydaniem jakiejś lepszej pracy [illegible] am się zatrzeć. Drukuję obecnie historyę prawa niemieckiego do XIV wieku, głównie dla użytku moich uczniów. Praca zresztą podobna, której dotychczas wcale w literaturze naszej niepodobna dawny niepowinnaby i w ogóle dla historyków być bez pożytku. Będzie to wprawdzie tylko kompilacya z dzieł źródłowych, głównie więc Rotha, Waitza, Wildy i Sohma, ale i w kompilacyi pod względem ujęcia przedmiotu i przedstawienia go w całości da się coś zrobić a dla mnie osobiście jestto bardzo pouczające studyum. Słyszałem zresztą, że Wisłan zamierzasz nas w Krakowie niedługo obecnością swoją zaszczycić, może więc zajdę sposobność prywatno-

zenia ekw pierwszych arkuszy druku i zasięgnięcia Jego szacownej zawsze dla mnie rady. Ciekawy jestem również co Wam zadrżi o moich „Sejmach" ogłoszonych w Ateneum, bo miałem tam sposobność wynurzyć myśl z „Ustawodawstwa Nieszawskiego" nieco bliżej rozwinąć a może i wzasadnić. Czytałem tu recenzyę „Statutów Nieszawskich" umieszczoną podobno przez Świeżawskiego w Bibliotece, ale wyniosłem z niej wyobrażenie, że autor nie poprawił nią sobie reputacyi zdobytej starem ogłoszeniem i interpretacyą przywileju Łęczyckiego w Nowie. Pozytywiści ci warszawscy wonieją na kilka kroków ostatnią przeczytaną książką i każdy jej frazes stoczą gdzie tylko mogą. W ostatniej zasadzie zbierało mi się na śmiech, gdy mię za „Kazania Skargi" okrzyczeli ultramontanizmem, widocznie trzymali się słów a rzeczy nierozumieli.

Żalinki, który za te „Kazania" w liście
prawdziwe mi przysłał Kazanie.

Przyrzekając za słuszną moj pisanie
a oczekując nieciepliwie przyjazdu X. Piotra
do Krakowa zostaję

Jaśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Zbyt tu często w naszem kółku wymieniamy i mówimy o Wpanu, żeby każdy list Jego podany z ręki do ręki nie miał obudzić najżywszego interesu do prac, o których Wpan zechce wspomnieć nam raczyć. W ostatnim liście wyraziłeś mi Wpan do wypowiedzenia zdania mojego o ostatniej Jego rozprawie, którą z gorączkowem przeczytałem zajęciem. Zdaje mi się otóż, że Wpan z wywodem swoim od str. 167 181 to jest z podaniem dat 1347. 1348. 1368 statutów Kazimierzowskich w ostatniości wyjścia mam a-. Stanowienie sprawy Kymerowskiej i Memoriału magdeburskiego wyrażenia i jedynie jest prawdziwem i trafnem. Natomiast powiem otwarcie, że wywód na str. 184-187 ustanawiający sam z statutów odmienny od Heidemanskiego nie zmógł do mojego przekonania. Zapewne posiadasz Wpan więcej argumentów i to argumentów konstrukcyjnych, na zakoń mnie mam mnie się wcale znawcy zgłębiania [illegible]. Ale jak dotychczas to te kilka argumentów, które Wpan w wywodzie podał, nie zdają mi się aby były w stanie obalić szeregów

Helcla. I tak:

1) art. 9, mówiąc według Helcla § II i art. 17 III zawierają tamsam przepis, ale zdaje mi się, że tak dobrze przemawiać można za pierwszeństwem jednego jak i drugiego. Wnioskow na przypuszczeniu, że art 17 III jest późniejszym, opierać trudno.

2) nie zbiera się z tem twierdzeniem Helcla że art. 4. § III, odstępuje przepisu dość jasnego w wielkop. Statut., mówiący że statuta III. ostatnie wiedzie.

Że statut II i III są do siebie podobne rzecz pewna. Chcąc jednak wykazać, że statut II jest późniejszym, należałoby najprzód (S. 138 [illegible]) dowieść wyjścia, bez wszystkie argumenta Helcla a następnie postawić swoje argumenta za dowodzą.

3) że art 35 IV jest późniejszym od art. 30 II, zdaje mi się przemawiają następujące powody:

a) art. 30 II. dozwala wszystkim kmieciom opuszczać grunta, tylko dopełnili zapisanych powinności t. j. dwóch świąt, in nativ. dom. liberi ab hoc. art. 35 IV dozwala tylko jednemu lub dwom opuszczać grunt, zawiera więc ograniczenie dawniejszej zasady prawa wyjątkowego w art. 30 II. spisanej i jest późniejszym.

b) art. 30 II całą swoją stylizacyą i tworzeniem się za consuetudo factum observata jest spisaniem prawa zwyczajowego, nie ale powstaniem nowego-

dawnego reformacyjnego wydania 33 IV.

c) klauzula o wyjątkowem o wszczęciu procesu przeciw Polakom nieistnieje istoty artykułów ~~dawnej~~ ustawy, bez jest do niej odwołanie a na osobny, nowy wydany, procesu.

Takie zdanie utworzyłem sobie o szczegółowych uwagach tego traktatu podanych. O całości wynodzie mieniam zdania, bo jeszcze go nieznam i dlatego z recenzyą publiczną aż do ogłoszenia całego dzieła wstrzymać się muszę. W przeglądzie wyjątkowym więc jednak na tak ważną rozprawę traktatu ogólniejszym sposobem uwagę zwrócić.

Obecnie zajęta rozprawą p. Dzwina, bo mogę się [illegible] pochwalić, że w nauce, języku rosyjskiego za mało [illegible] nitem postępy. Rzecz wydaje mi się wcale dobrą, choć [illegible] a niektórego stanowiska nieco bezbarwną i niekonsekwentną. [illegible] sina sytuacji [illegible] a nieuwzględnianie momentów [illegible] stanie i Ob[illegible]. Byłoż [illegible] nieraczył napisać o tej [illegible] krótkiej recenzyi do przeglądu wyjątkowego? Serdecznie [illegible] mu na tem zależy, możemy wydrukować bez podpisu; oprócz mnie jednego nikt[illegible] o tem nie wiedział.

Moje [illegible] nie [illegible] wstrzymały, bo sprawy osobiste zupełnie mnie rozstrajają. Od pół roku tkwię w ministeryum niedźwiedziem kwestya mej [illegible] sprawy. Ministeryum referatowi Rzeczyńskiego nieufa a tutejszy prof. prawa niemieckiego Fischer [illegible] mnie się [illegible] [illegible] [illegible] z ministeryum [illegible]

nego wydrugo prawa polskiego i niemieckiego Pana
zagiąć i wrazić. Polskie Pan racył o mnie [illegible]
z prawa polskiego a takie słownie z niemieckiego do ja-
kiej figury wytłoczonej napisać i wstawić się, i stem pre
konanym że sprawa bytaby dla mnie wygrana. Niemia
tem długo. to Pana wrazić i dziś wynieść to tylko
dlatego, że innego niewidać ratunku.

Kwitaję z prawdziwem poważaniem
i uszanowaniem

Pana sługa

Wodzyński

Wtrakowie d. 18/2 877.

P.S. Wp. Ustrzyckie, wedle niżej wytłoczonej wskazówki, kilkowy przed kilkoma dniami list wysłał, pierwszy zawyć mój Kwitancyi prawa niemieckiego, pod zmarłe Pana [illegible] [illegible]

Jaśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Porównałem wiersz, czyniąc zadość życzeniu Pana, rękopis BJK z testem Bandtkiego i nie natrafiłem żadnej znaczniejszej różnicy. Są tylko słowa niektóre przestawione, opuszczone tytuły, a w wariantach słowo Bandtkie pisze: codices lub nonnulli codices domyślać się trzeba pod tem także kodeks BJK. Zdaje mi się tu, że daleko lepiej można się znaleźć w tekście, który kodex BJK jako text zasadniczy uzupełnia wariantami, nadto napisy podają i rękopis nader wątpliwem wcale się trzyma.

Co się tyczy wstępu śmiałowego z statutu Kazimierzowskiego o którym niemogę i ja powiedzieć nic więcej, jak to, że go w jakimś egzemplarzu wyraźnie czytał, sądzę jednak że nikomu nie trzeba tak o zastrzeżenie następstw klątwy jak duchowieństwu a że druk-

pod tym względem o wcześniejszym wydaniu niż to, o którem wspomina jéj powołanie Korzeckie z r. 1560.

Otrzymałem tu rozprawkę p. Dzikiewicza p.t. Słowo o stosunkach majątkowych między małżonkami i o prawie ewentualnem polskiem. Krytykować jéj dawniéj p. D. moje różne wywody, ale w sposób tak krótkowidzący, że pominąwszy zarzutki jakie dla mnie poniżające, z krytyki tej nauczyć się niewiele mogłem a dyskutować z autorem, któremu cała literatura prawnicza zwłaszcza komentatorów kodeksu francuskiego zdaje się być obcą, niewidziałem żadnego celu. Gniewa się nato p. D. niepotrzebnie w ostatniej rozprawie, w której powstał jéj przeciw mnie komplementów a zacnego przyjaciela wiarygodność przywileju mielnickiego z r. 1501 na którym się w rozprawce o łejmach wspartem, przez jakie o wielkiem odkryciu, że w księgach metryki koronnéj nie ma żadnego oryginału, niczego żadnego przepisu i podpisów świadków, a zatem tekst przywileju tamże wpisanego jest nieautentycznym. Najlepiéj całą metrykę spalić, skoro tak żadnej wagi nie przywiązują jéj spisy.

Na tego rodzaju argumenta najlepiej też nie odpowiadać i od początku nie odbierać pracy.

Życząc tymczasem Wm Panu zwycięskiego zawsze zdrowia i sił do wykończenia tak ważnej i ozdobionej z wyrazieniem zupełnej a prawej chwały o Zakonie nieśmiertelnych Statutach

zostaję z głębokiem poważaniem

M Wrotnowski

w Krakowie d. 30/9 [illegible].

Jaśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Źle mnie JWPan recenzyę przypuszczasz, że mógłbym niemałéż czasu do przejrzenia iéż JWPanu: to jeszcze w czasie studyów jego nad niesławnem ustawodawstwem. Doniesienie moje że ani w Bandtkem ani w Helcla niema istotnych stędzin w odmianie kodexu B. IV. opartem na krytycznem skollacyonowaniu tegoż kodexu aż początku do końca. Zwarn kollacyonowałem z Bandtkiem, gdy jednak text B IV. u Bandtkego rozczarowany jest w przypisach a kollacyonowanie było zbyt nieżyciowem, więc tem tępszy text Helcla: aż początku do końca wynotowałem najdrobniejsze niuanse. Są one tak nieznaczące iż JWPanu w pierwszym liście nie pozytałem, teraz je jednak na żądanie JWPana załączam. Z listem tym czekałem dwa dni dopóki JWPan nie staniesz już w Petersburgu, ażebym wskazanego mi adresu użyć. Nadto, [illegible]

raczy być przekonanym, że wszelka pomoc
z Jego strony, jakiejkolwiek Panu zechce udzielić na najwięk[illegible] przyjemność sobie poczytam

z głębokiem poważaniem

M. Wolczyński

w Krakowie d. 10/X 67.

Jaśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Z prawdziwym wstydem przychodzi mi teraz dopiero na Waszawy list JWPana odpowiedzieć. Prowadziłem przez ostatnią zimę tak cygańskie życie, wyjeżdżając to do Warszawy, to do Poznania i Paryża, że pobyt mój w Krakowie na linie się liczył. Zresztą też niemało czasu na wyszukanie w bibliotece Czartoryskich żądanych kodexów. Znalazł się tylko jeden P.I. kodex zaś P.II. sądząc z opisu Heleta przedrzeźniającego się w Zeszytach znajdzie. W kodexie P.I znalazłem się, że:

1) Statuta kończą się artykułem 130, który ma napis: „Iudei literas non prestant "(sic)" zaczyna się: „Porro cum Iudaica praviitatis intencio..." a kończy... prestare valeat secundum consuetudinem

antiquitus observatam."

2/ Potem zaraz ster: „Sequitur rubrica de magna Polonia cum aliis statutis inperius annotatis pro republica. In nomine d. a. Cum scriptura ..." Napisy rozdziałów: De iudicibus. De scriptoribus. De illis qui per strepitum. De extractione cultelli. Sequitur de eodem. De verbis vituperiosis. De citacionibus. De inopinata citacione. De non recepcione hereditatis. De prescripcionibus spolii. Ostatni artykuł bez napisu: „Item ex quo unus princeps ... at per hoc sit magis gtus." (sic) Dalej statuta wartskie.

3/ w art. ~~II~~ de milite profugo mowa o biskupie Krakowskim, wojewodzie Krakowskim lub Sandomierskim.

4/ w art. 15. niema słowa o prawie na pieniądze.

5/ summa dochodzi do art. 180 o żydach, niema jej zaś do artykułów wielkopolskich.

wymianę się w ten sposób z profesorami, przepraszam za chorobę.

Z prac naszych Krakowskich wiele byłoby do donoszenia, ale Wam zapewne już o nich słyszałeś: Zakrzewski wydrukował obszerną, bardzo gruntowną książkę o berdyczowiach po śmierci Zygmunta Augusta, obecnie drukuje listy Rozrazowe. Smolka ogłosił w Atenaeum rozprawę o stanowisku Polski w obec Turcyi. Praca to niezmiernie jeszcze dojrzała, cieszę się z niej wszakże, bo świadczy o wielkim postępie autora na polu krytyki i konstrukcyi historycznej. Pajdy nicdomaga ciągle, rozprawy jego o Maćku Borkowicu nieskończone, ma być jedna erudycyjna. Piekosiński ogłosi wkrótce rzecz o monecie wziął się do regestów dyplomatycznych z XIV i XV wieku na konkurs lipski. Moi uczniowie piszą rozprawy z archiwum polskiego, ja sam piszę wraz ze Smolką żywot Stryjkowa do wydawn. Przedsiąc-

księ. moje „Dzieje polski" mogą jeść Wam dosyć, jutro z mej strony próba niewątpliwie chyt
świata, ale trzeba było raz zerwać z fantazyami
Lelewela i młodzieży dać inny pogląd mianowi
cie na wewnętrzne nasze instytucye. Czekam na
wielką burzę ze strony krytyków, ale spodziewam
się, iż ostatecznie z tem o co mi najwięcej idzie
się utrzymam.

Życząc jak najlepszego zdrowia i oczekując
prawy o Statutach, zostaję

z głębokiem poważaniem

M Wobrzyński

w Krakowie d. 12/III 879.

Jáśnie Wielmożny

Panie Senatorze!

Raczy Jáśnie Wielmożny Pan przebaczyć mi moją niewytłumaczoną lichtyndziej opieszałość. Do wczoraj miałem prace przykry mi stan nie wprawdzie ale rozmyślałem kilkakrotnie nazwrócenie ma: to do reszty z obawiałkiem mię wykoleiło. Łączę się z panną Cepielską z poczmiedzego, córką, także niegdyś profesora, która spodziewam się zdoła mnie i zawód mój zrozumieć.

Z prac naukowych zajmuje mnie teraz wyłącznie poprawienie lichtyndziej polskiej do drugiego wydania, którego druk po nowym roku rozpocząć. Będzie postawę większemu i w treść obszerniejszemu. Kiedy zapotrzebowanie w nieczem mię

zmieniam.

Drukuję też bez zmiany wyroki sądów królewskich z czasów Zygmunta I-go. Jest już gotowych 40 arkuszy do r. 1527 a cały tom (VIty pomników) obejmie do 100 arkuszy druku.

Równocześnie odpisuję się znalezione przeze mnie zapiski sądu obozowego z wyprawy Jana Olbrachta przeciw Turkom w r. 1497. Rzecz niezmiernie ciekawa, wejdzie się w archiwum poznańskiem, dokąd teraz wracam wyjeżdżam. Opisuję ją jako tom VIIImy pomników.

Do tomu 1go wstępem traktuję politycznie, bo rzecz ona wprowadzi pomnikami ustawodawstwa, ale za pomnikami prawa.

Swojski jego rozprawa o unii Horodelskiej i moja o Elekcyi wyroków według ustawodawstwa Kazimierzowego niedrukowane

dotychczas, bo za to tylko nieznaczne prośby.
W mojej rozprawie zwracam uwagę głównie na
system exclusyi pozawadzonej (jak w Lex Salica),
który niegdyś w Polsce istniał a Kazimierz Wielki
statuty swoje przywrócił ustawodawstwie karnem.

Na ostateczne opracowanie drugiego rozdziału
historyi prawa niemieckiego niemam teraz za-
ufanie czasu.

Życzę najlepszego zdrowia i wytrwania
pracy o prawodawstwie Kazimierzowskiem

z głębokiem poważaniem

A. Wołczyński

w Krakowie d. 12/XII 879.

Jaśnie Wielmożny

Senatorze!

Jak trudno tu dowiedzieć się o kwaterze adresie Wł. Pana, że intencya częstego pisania do Wł. Pana staje się nieco tłomaczoną. I dlatego też tylko uprzejmości pana Edwarda zawdzięczam, że mogę się do Wł. Pana udać z prośbą, która mi oddawna leży na sercu. W archiwum naszem Krakowskiem utrzymuję w ostatnich miesiącach dokładny indeks osób i miejscowości ziemi Krakowskiej zaczerpnięty z ksiąg archiwalnych (sądowych i zgoła wyższego znaczenia) jako też kodexów dyplomatycznych

aż do roku 1400 otwarcie. Bogaty ten materyał pragniemy teraz opracować w postaci słownika historyczno-geograficznego i ogłosić. Byłaby to rzecz nieoceniona dla prawa, historyi i geografii. Mamy jednak wielką trudność i skrupuł. Wiedząc o dwóch księgach Krakowskich rajstarszych, które Wpan posiadasz, niemożemy ich użyć. Przychodziło mi tu na myśl, czyby wielkiego miłosierdzia odtrącić je od Wpana na pewien niedługi do przepisania. Uskuteczniłbyśmy to w jak najkrótszym czasie a zostawiając Wpanu zwyczajnie

ich jest względem prawnikom, czego
nikt lepiej od Wtpana dokonać nie
może, ograniczyłbym się tylko do zro-
bienia z nich indexu ale i niejasnych.
Materyał nasz obejmuje się prawie nie-
zmiernie. Przedstawiamy Wtpanu nasze
zamiary otwarcie, nie śmiem jednak
formułować prośby, bo niemogę ocenić
czy spełnienie naszego życzenia byłoby
dla Wtpana w jaki sposób możebnem.
O całej naszym dowodzę Wtpanu, że
przez tenże kieruję źródeł prawa pol-
skiego w żadnej mierze i z czemże
prace Wtpana na każdym kroku ko-

rzetam. Studyowałem mianowicie prawo XIVgo wieku Wpanu i przekonałem się, że w niem jak w każdej znakomitej pracy, tem więcej odkrywa się treści, im dłużej i częściej się je czyta. Niekażę, też, żem się z recenzyą nie pospieszył, bo czuję że teraz najlepiej ją będę i z większem zrozumieniem recenzował. Spodziewam się, że w Styczniu już się ukaże. Zachęcając Wpana serdecznie abyś ową zrobił

z głębokiem szacunkiem

M Wobrzyński

w Krakowie d. 6. XI. 81.

Niezastanowiwszy się. Kiedy. umowiony
jestem zostać przez jutro do 8mej
wieczorem. Jeżeli Jirsan Senator
znalazłby chwilę wolną, racz mię
o tem zawiadomić (Hotel Klomser - Fle-
rengatte), pocytam sobie za zaszczyt
Jirsana widzieć. z głębokiem poważa-
niem

Michał Bałuziński

Turin le 20 Mai 1861.

A Monsieur L. Senateur Bonnard de Neuchâtel à St Petersbourg

Nous venons de recevoir vo. honorée lettre du 11. ct et nous prenons note des différents volumes de lois de Venise que vous désirez. Nous venons même vous avertir par la présente qu'on nous propose une série de Statuts de Venise et des villes voisines dont voici à peut près les noms Adria, Bassano, Belluno, Bergamo, Brescia, Cadore, Capo d'Istria, Friuli, Latisana, Lemago, Milano, Novara, Padova, Parenzo, Pordenone, Porto Guaro, Ravenna, Riviera di Salò, Salò, Rovereto, Sebenico, Sette Comuni, Tarzo, Treviso, Valsamonica, Venezia, Verona, Vicenza, Zara. De plusieurs de ces villes il y a 4 ou 5 éditions différentes des statuts, de plus il y a beaucoup de lois accessoires Le tout forme une collection de 120 volumes environ qu'on ne veut pas vendre en détail. Le prix de toute la collection reviendrait de 1000 a 1200 francs. Comme le prix nous paraît un peu fort et qu'il y a beaucoup de duplications nous n'avons pas osé de l'acheter, sans vous avertir auparavant. Nous attendons sur cette affaire vos ordres auxquels nous nous conformerons exactement.

En attendant nous venons d'envoyer à M. Durand à Paris pour vous le suivant

Statuta Cerae sec. fol. 1533. ce statut n'a jamais été imprimé son prix est de 20 francs

Nous espérons qu'il vous parviendra en bon état et dans l'attente de vos nouveaux ordres nous vous prions d'agréer nos salutations

Distinguées

Vos Devoués Serviteurs

Bocca Frères

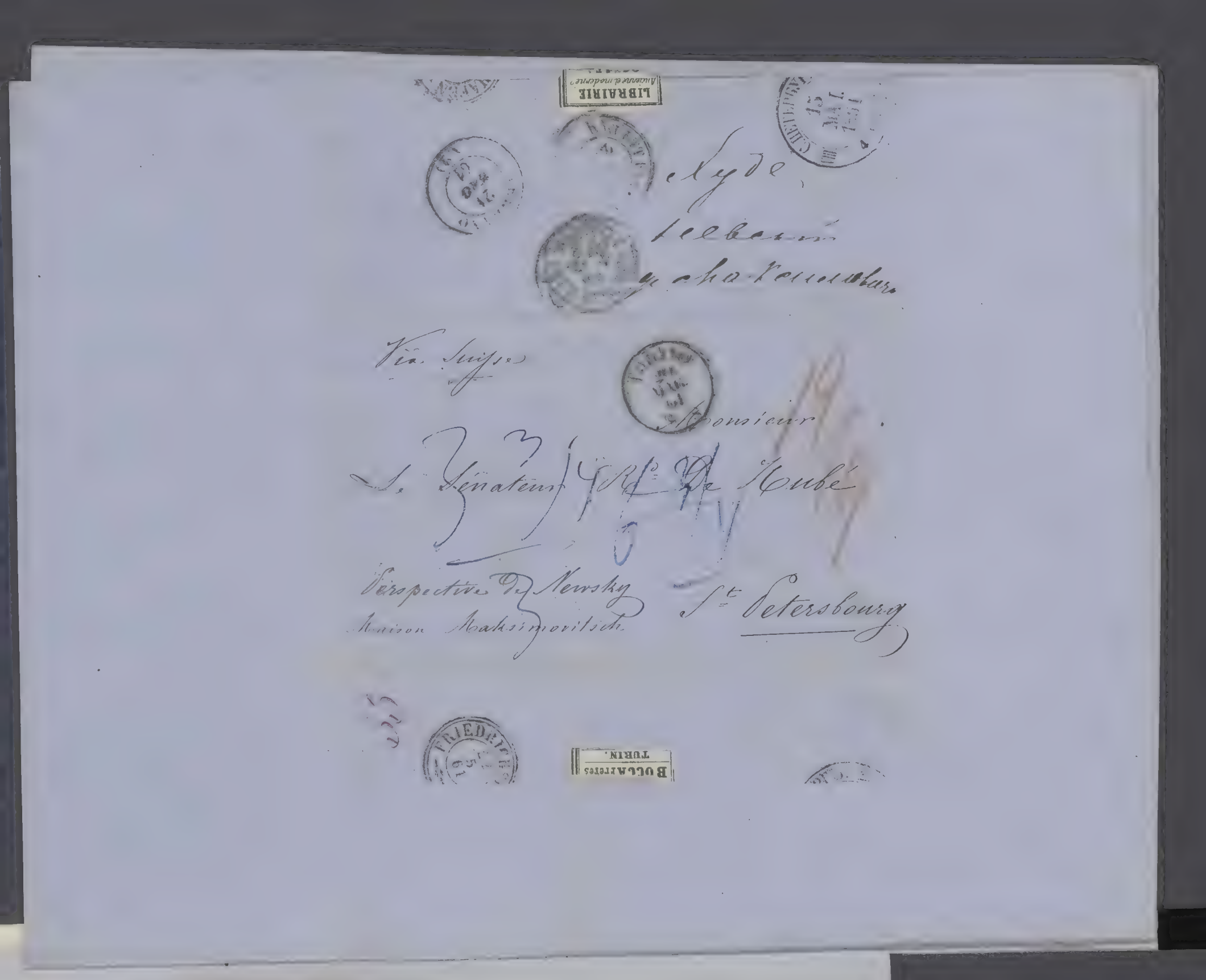

Turin le 27 Octobre 1864.

Monsieur le Sénateur Romano V. H. à
Varsovie.

J'ai reçu [illegible] avec votre
[illegible] Statuts de
Bergame que nous vous y avions envoyé pour
[illegible] Sur la Poste.

Inscrit à la présente est de nous pour
vous que nous venons de vous expédier par l'
entremise de Mrs. Aug. Durand & Paris et de
Mr. H. Gebethner et Wolff de Varsovie les livres

1.	Grammatiche del regno di Napoli 1 vol 4°	120.	»
1.	la Mantica Legislazioni di Sicile 2 vol	6	»
1	d. Consuetudini di Sicile	2	»
1.	Barrera, Storia della Valdese	4	»
		f 132	»
	Rosa Statuti Bergamo 1 Vol.	2. 30.	
	Mi envoi du 10 Août dit	456.	»
	Total f	590.30	

Veuillez S. V. S. avoir l'obligeance de faire
remettre l'inclus [illegible].

Toujours entièrement [illegible]
veuillez agréer l'assurance de notre parfaite
estime et considération

Votre Devoué
Stucchi fils

Evian le 6 Décembre 1864.

Monsieur le Sénateur Romain D. Hubé
Savoie.

Nous nous empressons De vous accuser
réception De votre honorée lettre Du 30 Novembre
D.r qui nous parvient à l'instant et D.
laquelle nous avons retiré une traite sur
Paris D.L. Somm.es D. 400 f Nous en avons
Donné crédit à votre compte et nous vous en
remercions.

Ce mode De payement est celui qui
nous convient le plus.

Votre traite De Nice ne nous est pas
encore arrivé, veuillez S.V.S. nous faire
savoir à qui vous avez consigné ce payement
afin que nous puissions le faire sectamer.
Ce long retard est tout à fait inconcevable.

Nous avons en magasin à votre Disposition
Dalpozzo; Assemblée D. L. Savoie 1.
Doggi, Leggi Signaici 2nd 1
Nous attendrons quelque occasion pour
vous en faire envoi

Toujours à vos ordres, agréez nos Salutations
empressées

Vos Dévoués
Boccaccio

Ew. Excellenz

bin ich zu grossem Danke verpflichtet für das mir aus Petersburg zugesendete geehrte Schreiben. Es freute mich ungemein constatirt zu sehen, dass sich Gelehrte auch in Russland mit dem Südslaventhum, und besonders auch mit Ragusa beschäftigen. Ich kenne den Herrn Makušev durch sein erstes Werk, und freut es mich um so mehr, dass eben er, welcher geraume Zeit in Ragusa zubrachte; und allerlei Archive durchstöberte, sich mit der Geschichte der gewesenen Republik befasst. Ich werde Ew. Excellenz sehr dankbar bleiben, wenn ich durch Sie ein Exemplar Makušev's neuestes Arbeit bekommen werde.

Was die Angelegenheit Ihres Rechtsquellen-Catalogues anbelangt, so werde ich gewiss das gegebene Wort halten, und Ew. Excellenz zu Denselben einen Beitrag liefern. Allein seit Ihrer Abreise von Wien, hat sich so manches ereignet, was die Erfüllung meines Versprechens, und vielleicht im Interesse Ihres Werkes selbst, modificirt. Wie Ew. Excellenz vielleicht schon wissen, am 28 August wurde die südslavische Akademie der Wissenschaften feierlich eröffnet. Noch im Monate Juli übergab ich der Akademie

(denn schon damals bestand dieselbe als gelehrte Corporation)
einen Plan für die Herausgabe eines Corpus juris Sla-
vorum meridionalium, welcher auch angenommen wurde,
und nachdem ich zum Wirklichen Mitglied derselben
ernannt war gab mir die Akademie den Auftrag
eine Bibliographie der gedruckten und ungedruckten
Quellen für die südslavische Rechtsgeschichte zusammen-
zustellen. Ich habe schon bisher einen bedeutenden 1.
Theil des Materials für dieselbe auf kleine Zettel
verzeichnet, aber, indem ich jetzt mit der Vorbereitung
einer Sammlung von Briefen eines Ragusanischen Gesandten
am päpstlichen Hofe im 17ten Jahrhundert, für die Heraus-
gabe durch die Wiener Akademie, beschäftigt bin, glaube
ich nicht, dass ich vor einen Monat im Stande sein werde
die obengenannte Zusammenstellung anzufangen. Die- 2.
se würde doch wie ich hoffe im künftigen December
fertig werden.

Jetzt haben Ew. Excellenz die Wahl. Wenn Sie sich
mit etwas unvollständigen begnügen wollen, könnte
ich Ihnen gleich einen Auszug, von dem was ich bis
jetzt verzeichnet habe, mittheilen — besser aber
wäre es, wenn ich Ihnen im December das ganze
Manuskript, oder die einzelnen Druckbögen schickte
aus welchen Sie dann selbst excerpiren können
was für Sie passt und verwendbar ist. Diese zweite
Modalität wäre auch für mich leichter, denn auch 3.
einen Auszug zu machen, aus dem was ich bis jetzt

gesammelt habe, wäre für mich mit Schwierigkeiten verbunden, und Ew. Excellenz nicht viel geholfen, denn wäre das ganze ein Torso.

Jetzt übergehe ich Ew. Excellenz die verlangte Beschreibung der Ragusanischen Rechtsbücher mitzutheilen.

1. Das älteste Statutenbuch trägt den Titel: „Liber Statutorum civitatis Ragusii compositus per egregium virum D. Marinum Justinianum de Canali tunc Comitem Ragusii anno Dni 1272 Judictione 15 mensis maji." Die Sprache ist ganz lateinisch. Das Statut ist in 8 libros eingetheilt die libri wieder in Capita. Die letzte Constitution ist vom J. 1358. unser Exemplar enthält 270 pagina in folio.

2. Folgt das „Liber omnium Reformationum seu omnium quae Consilium fecerunt per praedictum Comunij Ragusij reductus in praesens Volumen, tempore Dni Nicolai Falerii comitis Ragusij, et Minoris Consilii confirmata et authenticata praemittendo inscriptis consiliis sub anno Dni. 1335 Judict. 3a die 10a intrante mense maji." Die letzte Reformation ist vom J. 1388. Das ganze ist lateinisch geschrieben und in 33 „pagina" eingetheilt und jede derselben wieder in einzelne Capitula. Das Buch enthält 200 fol. (numerirt recto) in folio, ausser den praefat.

3. Liber Legum Ragusij dictus viridis. Hier ist die erste Constitution vom J. 1358 und die letzte vom J. 1460

das ganze ist Capitula getheilt. Die erste Hälfte ungefähr ist lateinisch, die zweite italienisch, aber die Summaria der einzelnen Constitutionen sind lateinisch. Hat 581 Blätter in folio pergam. bezeichnet recto, und der Index 200 Blätt.

4. Liber Croceus cum summariis, adnotationibus etc. Die erste Constitution ist vom J. 1460 und die letzte vom J. 1583. Das Buch enthält 420 Blätter, bezeichnet recto, und die Materie ist in 231 Chartas (was den Capiteln entspricht) eingetheilt. Zum alphabetischen Judices dazu. Ausser den Summariis, das ganze Buch ist italienisch geschrieben, und auch die Indices sind überall lateinisch.

5. Indem im Negozio die res iudicata similiter iudicata hatten legis vim, so gab es in jeder Gesetzessammlung auch ein Liber sententiarum, in welchem die Sententz nur ausgezogen verzeichnet sind. Mein Exemplar hat 66 Bl. paginirt in 4°, wo sich excerpta sententiarum aus dem 15 bis anfangs 17 Jahrh. finden, und ist theils lateinisch, theils italienisch geschrieben.

In diesen Tagen werde ich die Anzeige über die Historya Iurisprudentiae Dr. Ihro Excellenz. Bitte meine Empfehlungen dem Hrn. Prof. Maciejowski mitzutheilen, eben so die gehorsamste für die Ernennung zum Ehrenmitgliede der südslav. Akademie in Agram.

Mit Hochachtung verbleibe ich

Ew Excellenz

Wien 20 August 1867.

ergebenster
Dr. V. Bazilić

Hier beigeschlossen erhalten Ew. Excellenz einen Brief von Herrn v. Utješenović.

Ew. Excellenz!

Der Mensch denkt, Gott lenkt.

Anstatt für Ihre allgemeinere Arbeit früher einen Beitrag zu liefern, zwingen mich die Umstände Ew. Excellenz zu bitten zuerst meine partielle Arbeit vervollständigen zu helfen. Übrigens ich habe nicht den Muth, mir ein bibliographisches Verzeichniss der gedruckten südslavischen Rechtsquellen aus der Sammlung Ew. Excellenz auszubitten, da dies Ihnen ziemlich viel Mühe verursachen würde, während ich mir diese auch von anderer Seite verschaffen kann. Jedoch bitte ich Ew. Excellenz mir ein solches Verzeichniss der in Ihrer Sammlung befindlichen Manuskripte, welche sich auf die Südslaven beziehen anfertigen zu lassen. Von den gedruckten möchte ich mir nur die Angabe derjenigen ~~dürfen~~ bitten, welche nach Ew. Excellenz Bericht, mir nicht von anderwärts bekannt sein dürften.

Abgesehen von dem öffentlichen Dank welchen ich seiner Zeit Ew. Excellenz, in der Vorrede auszudrücken nicht ermangeln werde, kann ich nicht umhin Ew. Excellenz im Vorhinein meines wärmsten Dankgefühles zu versichern, und Ihnen zu jeder Zeit meine bereitwilligsten Gegendienste anzubieten.

Mit höchster Achtung

Ew. Excellenz

Wien am 16 Oktober 1867.

gehorsamster

D. Blagojević

Excellenz

Durch die Güte des Herrn Senators Malkowski habe ich Ihren sehr geschätzten Brief vom 22 oktober erhalten, und bin Ew. Excellenz dafür sehr verbunden. Ihre gütigen Worte der Anerkennung für meine langjährige Arbeit, haben für mich eine um so größere Bedeutung, als dieselben von einem der größten Kenner d. slavischen Rechtes und gleichzeitig von einem Manne der sich lange mit codificatorischen Arbeiten persönlich befaßt hat herrühren.

Die Exemplare des mont. Gesetzbuches, sind noch nicht dem Buchhandel geliefert worden, man kann daher solche nur gratis bekommen. Ich habe Ihnen

übrigens noch vor ein paar Wochen ein Exemplar des Gesetzbuches durch den Autor der schönen Recension, Herrn Prof. Siegel zugesendet, und es wundert mich sehr, daß Sie dasselbe nicht erhalten haben, umso mehr als das Kreuzband recommandirt war. Da Ew. Excellenz das Exemplar doch nicht erhalten haben, so habe ich die Ehre Ihnen ein anderes ebenso recommandirtes Exemplar directe unter Kreuzband zu schicken. Ich lege dem selben ein Exemplar der 2ten Auflage meiner Brochüre über die Principien und die Methode bei.

Euere Excellenz würde mich sehr verbinden, wenn es Ihnen möglich wäre einen Auszug der vortrefflichen Arbeit unseres lieben Freundes, Prof. Siegel, oder eine selbstständige Recension in den warschauer Zeitschriften zu veranlassen.

Wann es mir möglich sein wird einen Flug
nach Westen zu unternehmen weiss ich selbst
noch nicht, ich hoffe aber Euer Excelle.
entweder in Warschau oder in Paris, in
wenigen Monaten begrüssen zu können.
Indem ich Ihnen meine Dienste anbiete
verbleibe ich mit ausgezeichneter Hoch-
achtung und Dankbarkeit.

Euer Excellenz

ganz ergebenster
Diener
J. Bogisic

St. Petersburg
am 5 November 1888.

Литейный проспект
д. № 25. кв. 11

Excellenz

Ich muss Ihnen meinen aufrichtigsten Dank aussprechen für den schönen Band über das polnische Recht im XIV und XV Jahrhundert; es ist das verehrteste Geschenk das Sie mir je thun konnten. Ich erwarte mit Sehnsucht Ihre annoncirten Schwurformel, deren historische Werth gewiss sehr gross, und für welche ich Ew. Excellenz meinen besten Dank im Voraus ertheile. Gott erhalte Euere Excellenz noch lange lange Jahre zur Ehre und Gedeihen der Historiographie des slavischen Rechtes!

Es freut mich ungemein dass Sie sich doch die Mühe geben werden meinen Zakonik in den dortigen wissenschaftlichen Zeitschriften zu besprechen. Das wird für mich eine grosse Ehre sein! U.m.

Euerer Excellenz im Anschlusse der historischen Materialien behülflich zu sein, ich habe gestern das Buch von Chiudina Storia del Montenegro, bestellt und sobald ich es bekommen haben werde ich werde die Ehre haben Ihnen dasselbe zuzusenden: das Buch wird sich übrigens 10–15 Tage abwarten lassen, da man dasselbe nur in Spalato (Dalmatien) haben kann. Unterdessen schicke ich Ihnen heute sous bande meine „Pisani Zakoni"; auf den Seiten 83–89 werden Ew. Excellenz Angaben über die frühere legislative Thätigkeit in Montenegro finden.

Indem Ew. Excellenz alles gute aus ganzen Herzen wünsche verbleibe ich mit der höchsten und vollkommen Hochachtung

Euerer Excellenz

ganzergebenster

J. Bogišić.

St. Petersburg
den 6 November 1888.
18

Petersburg am 28 Nov. / 10 Dec 1888.

Excellenz,

Bevor Sie diesen Brief erhalten
Sie werden schon die Storia di Mon-
tenegro von Chiudina erhalten ha-
ben; mein hiesiger Buchhändler He-
rine hat mir vor drei Tagen avisirt
dass er das Buch aus Spalato er-
halten, und Ihnen zugeschickt hat.
Ich habe gleichzeitig auch ein
Buch von Jovičević „Montenegro
und die Montenegriner" für Ew.
Excellenz bestellt, und ich hoffe
werden dasselbe bald erhalten.
Die Abhandlung Durante's war
für ein Auditorium bestimmt welches
nicht über eine halbe Stunde in An-

sprechen genommen werden darf; ein welches sich nur von der politischen Seite mit den Balkan-Völkern befassen kann.

Der Tod des Freundes Jiraček hat mich sehr betrübt; — das war ein Mann der die wissenschaftlichen Interessen immer vor den politischen stellte, und welcher, insbesondere jetzt, wo alle in Böhmen sich mit Politik befassen, ein unersetzbarer Mann ist.

Die Gerichte in Montenegro rangiren sich folgendermassen:
Zuerst kommen die Bezirks-Gerichte (Kapetanski sudovi) denen der jeder Kapetanija der Kapetan ist, welcher gleichzeitig eine Militär- und gleichfalls auch eine administrative Behörde ist.
Dann gibt es 4 oder 5 Kreis-

gerichte (okružni sudovi) welche gewöhnlich mit einem Präsidenten und einem Secretär versehen sind.

Endlich kommt der Veliki sud in Cetinje, dessen Präsident zugleich Justiz-Minister ist. Diese oberste Gerichts-Behörde, im Lande hat 5—6 Mitglieder, 1 oder 2 Secretäre und einen Protokollanten. Alle Gerichtsbeamten sind jetzt von dem Fürsten ernannt.

Ich verbleibe mit vollständiger Hingebung und vollkommenster Hochachtung

Euerer Excellenz

ergebenster Diener

V. Bogišić

Hoch Excellenz,

Tausend Dank für Ihren überaus freundlichen Brief und für Ihre Empfehlungen an einflußreiche Persönlichkeiten.

Ihr Artikel über das Gesetzbuch wird mir einer große Freude machen, und ich würde Ihnen sehr verbindlich sein, wenn Sie die große Güte hätten mir 2 Exemplare der betreffenden Zeitung zu schicken. Sollte der artikel in einer Revue erscheinen, so wird es genügen mir die Nummer, gefälligst mitzutheilen, damit ich sie durch meinen Buchhändler verschaffen könne.

Hier wurde vor 8 Tagen ein Bericht

über das Gesetzbuch, in der juristischen Gesellschaft, gemacht, welcher, wie sie aus dem beigelegten Prospectus ersehen werden, nicht günstig war. Der Berichterstatter ist die einzige in Russland lebende Opuem-ka und sie glaubt sich berufen, die Rechte der Frauen in Russland (ebenso wie Louise Michel diejenigen der französischen Frauen) zu schützen. Fl. Evreïnova (so heisst sie) hat die Gnade, ihren Schutz auch auf die montenegrinischen Frauen auszudehnen. Es ist der Artikel 690 des Gesetzbuches, den sie anfeindet — obwohl derselbe sehr liberales ist, als die entsprechende Bestimmung des französischen und oesterreichischen Gesetzbuches, — alle übrige) sehen figurieren blos als Etatsfrage. Es war der Senator Pastuchow und ein gewisser Platonow

die mich vertheidigt haben.

Haben Sie den Artikel von Spasowicz im Betreff d. Gesetzbuches in dem Februar-Hefte d. Viestnik Europy gelesen? Der Artikel sagt viel Schmeichelhaftes für mich. Wenn ich Separat-Abdrucke davon bekomme, so werde ich Ihnen ein Exemplar zusenden.

Am 11 Februar wurde auch in der berliner juristischen Gesellschaft ein Vortrag über das Gesetzbuch gehalten. Damit Ew. Excellenz urtheilen möge, in welchem Ton derselbe gehalten wurde, schliesse ich hier einen Zeitungs-Ausschnitt bei.

Aus Agram schreibt man mir, dass der dortige Professor des bürgerlichen Rechtes, Graf Vojnović, eine umfangreiche Abhandlung über d. Gesetzbuch der südslavischen Akademie der Wissenschaften übergeben hat welche im Laufe dieses Monates gelesen und dann

in Druck gelegt sein wird. Auch günstig.

Das mir angezeigte Buch habe ich noch nicht erhalten, da Sie aber die gütige Sattheit desselben, sammt dem Artikel des Prof. Siegel, zu expediren, so hoffe ich das Packet bald zu erhalten.

Ich sage Ihnen, Excellenz, im Voraus meinen herzlichsten Dank für die schöne Gabe. Ihre „Ustawodawstwo sejmowe wielkiego" kann ich nirgends finden, trotz wiederholten Bestellungen an die Buchhändler. Könnte man nicht das werthvolle Werk bei den warschauer Antiquaren finden?

Ich verbleibe mit ausgezeichneter Hochachtung und Dankbarkeit

Ew. Excellenz

ergebenster Diener

Wagner

Pzg. am 17 Febr 1859

Августейшей Протекторъ.

g. A. 25. xb. 11.

Hoch Excellenz

Innigen Dank für Ihren lieben
werthen Brief, ebenso wie für
die Vorhergehenden.
Ihre Briefe sind für mich nicht
nur belehrend in mancher Hin-
sicht, sie wirken auch sehr auf-
munternd auf mich. Mir imponi-
ren zwar auch die größten Re-
sultaten unsrer Disciplin, wenn
sie einmal auf kritisch-objecti-
vem Wege zu den entgegengesetztesten
Resultate gelangt sind. Jedoch wie
immer streng meine Objectivität

in den wissenschaftlichen Forschungen sein könnte; es ist dann immer möglich, daß ich das eine oder das andere Element bei den logischen Deductionen übersehe, daß ich diese oder die andere Erscheinung nicht gehörig begreife oder Fehlerhaft klassificire), und daß folglich mein Schluß ganz fehlerhaft sein. Es gereicht mir, daher zur größten Befriedigung, den Umstand, daß Sie auch dem Familien- und dem Erbrecht denselben Platz einräumen wie ich dies im Gesetzbuche thue. Jetzt schreite ich auf dem betretenen Wege mit voller Zuversicht weiter. —

Ich werde Ihnen sehr dankbar sein für den angezeigten Artikel.

Ich bin im Voraus überzeugt, daß der-
selbe in den betreffenden Kreisen
die beabsichtigte Wirkung erzeugen
wird. Ich erwarte ihn mit Ungeduld.

Die Nachrichten, die Sie mir über Ihren
Gesundheit-Zustand geben haben mich
zugleich betrübt und erfreut. (Betrübt,
weil, in einer solchen Jahreszeit und im
nördlichen Klima, jeder Anfall Krank-
heit sehr ernste Folgen haben; -
erfreut zugleich, weil, wenn eine so
schnelle Besserung eingetreten ist,
der Fall uns zu dem Schluß berechtigt,
daß Ihre Constitution eine überaus
starke, reiche und gesunde ist, und
daß Sie noch viele Jahre in unserer
Wissenschaft im Stande sein werden,
wie bisher, erfolgreich zu wirken.
Amen - sagt - es!

Jetzt muß ich mich auch über meine
Gesundheit-Zustand beklagen.
Vor ein Paar Wochen, bei der Zeluga-

heit einer Indigestion die Lösung. Doktoren haben mir eine gefährliche Leberkrankheit entdeckt. Man hat mich gleich einer strengen Cur unterworfen, und jetzt ist es gerade die dritte Woche, daß ich bei einer strengen Diät das eau de Vichy trinke. Die Ärzte können nicht einmal garantieren, daß sich die calculi biliosi noch nicht gebildet haben. Es ist übrigens nicht zu verwundern, da ich, seit mehreren Jahren mich mit der Galle ernähre. Im Sommer werde ich nach Vichy oder nach Carlsbad gehen müssen, um mich dort einer noch ernsteren Cur zu unterwerfen. Gott gebe es nur, daß es helfe!

S najvišim poštovanjem i odanošću ostajem

Vaš pokorni sluga
i iskreni prijatelj
V. Rajić

St. Petersburg, 19. Juli 1839.

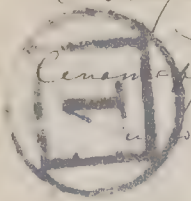

Его Высокопревосходительству

Государю Михайловичу

Сенатору, Члену Государственного Совета

и т. д. и т. д.

Варшава.

Свято-крестская улица

ВАРШАВА П
ФЕВ.
ЭКСПЕД.

20
ФЕВ
1.3К

10к
БЕЗ

Petersburg 21 Febr 1889

Hochst Excellenz

Vor ein Paar Stunden, nach einer vier-
tägigen Abwesenheit aus Petersburg,
kehrte ich zurück und fand auf
meinem Tische Ihre zwei werthen
Briefe welche, glücklicher weise, erst
gestern abends hier anlangten.
Ohne die mindeste Zeit zu verlieren
ging ich in eine hiesige Redaction
von welcher ich wusste dass sie die
Zeitschrift Athenaeum bekommt
um die betreffende Nummer zu
entlehnen, und sogleich gestellt die
Übersetzung zu bestellen. In der Re-

dition fand ich noch die betroffene Nummer, man versprach sofort mir dieselbe morgen zuzustellen. Diesen Augenblick kehre ich nach Hause zurück und finde wieder auf dem Tisch Ihren Brief, enthaltend den Artikel und die Correkturen. Tausend Dank dafür!

Wie ich aus Ihrem letzten Brief entnehme, so wären Sie der Ansicht die Übersetzung ganz selbstständig drucken zu lassen; und ich hatte schon mit der Redaction die Angelegenheit der „Slavianskia Izvestia" besprochen, und dieselbe wollte die Übersetzung in ihren Spalten drucken, und dann uns gratis 50 Exemplare eine separat.

abdrucken ~~uns~~ liefern.
Jetzt was soll ich thun?
Ich werde den Übersetzer der Izwjestija,
einen Polen, Herrn Jasiorowski, aufsuchen und ihn fragen, wann er mit der Übersetzung fertig werden könnte. Dann werde ich mit dem Herrn Inspektor Malkowski die Frage besprechen und dann je nach dem Resultate dieser Besprechungen mich die Übersetzung Herrn Jasiorowski, oder Herrn Schirmann (Ostern bedrohe ich jedoch nicht Herrn) behändigen.
Nachher werde ich Ew Excellenz Bericht erstatten.
Unterdessen, ehrfurchtsvoll und gehorsamst
Ihr ergebenster Diener
Bojnina

[illegible] 7. [illegible] 1885

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

Drei nicht ganz genaue Stellen welche noch berichtigt werden können:

Seite 490 „z rodu patrycyuszów". Ich bin kein Patricier (über meine noch im XV Jahrhunderte aus der Herzegovina in das Ragusanische Territorium übersiedelte Familie werde ich Ihnen später gelegentlich berichten). Daher sind diese Worte „z rodu patrycyuszów" zu streichen. An der Stelle derselben könnte man einfügen: „aus Ragusa gebürtig" wozu man hinzugeben könnte: „von einer alten, wohlhabenden Familie".

Seite 499. Das Wort „i wdów" wäre auszustreichen. Es gibt im Serbischen keine Stelle wo man in diesem eine [illegible]

Cons. I vorgesehen wie [illegible] der kinderlosen (samohranica) Wittwe, auch dies im Falle dass sie nicht

[illegible] selben [illegible] geboren [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

Indem ich die Separat-abdrücke [illegible]
ungeduld erwarte, ich bitte Ew. [illegible]
meinen aufrichtigen Dankgefühlen [illegible]
glauben.

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1839

[illegible]

Heute schreib ich an unseren Freund Prof. Siegel und bat ihn zu Ihnen sich zu begeben, um zu berathschlagen, ob es nicht gewünschenswerth wäre Ihren ausgezeichneten artikel über die Fabrik dem gebildeten Publicum zugänglicher zu machen durch eine Übersetzung. Zufällig theilte [illegible] mir den Artikel gelesen [illegible] sagte mir, daß es sogar sehr nützlich wäre eine solche Übersetzung zu veranstalten [illegible]

und der politische [illegible]

[illegible]

Wie aber [illegible] in Ihr Ihre [illegible] Ihre Zustimmung [illegible] gehen würden — dies bemerkenswerth gegen? Ich schlug dem Prof. Hegel vor mich in der Redaktion des [illegible] einen Artikel zu liefern und den Redakteur bereden, er soll den Artikel in der Redaktion [illegible] lesen und nachher in seiner Zeitung drucken. Haben Sie etwas dagegen [illegible] Ich bin der Sache [illegible] die Ansicht des Prof. Hegel mitzutheilen, — im entgegengesetzten Falle ihm die nöthige Erklärung [illegible] zu ertheilen.

Ich erwarte sehr ungeduldig

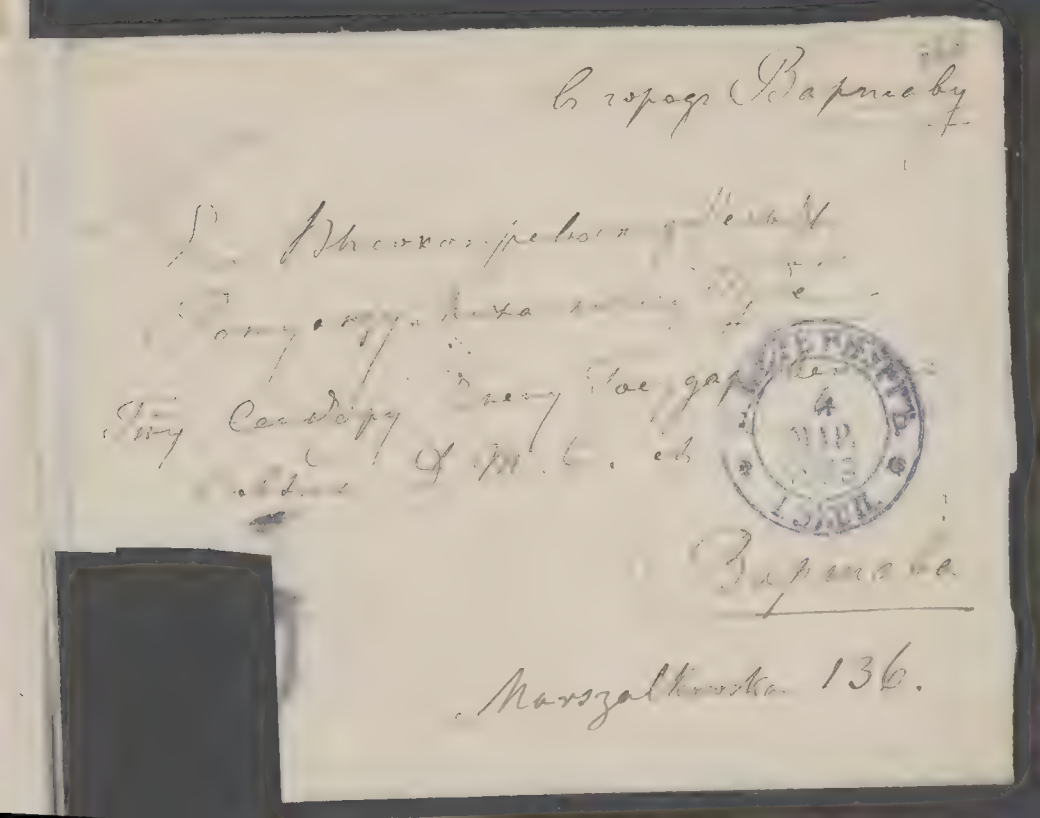

Einleitung

Hohe Excellenz

Soeben erhielt ich Ihren werthen Brief von 24 diesy, und sofort beehre ich mich ihn zu beantworten.

Die Übersetzung des Herrn Jaziorowski ist fertig, und frisch habe ich dieselbe erhalten und sogleich durchgelesen. Sie finde ich diesel be einer Revision gnoad stylum unterworfen werden muß, was ich auch baldmöglichst bewerkstelligen werde.

Jetzt wo ich die resp. Übersetzung mit mehr Aufmerksamkeit gelesen habe finde ich gewisse Ungenauigkeiten

Reisen, welche berücksichtigt werden sollten, obwohl sie nicht von grosser wirklicher Kraft sind. Ich bezeichne dieselben auf den hier beigegebenen Blättern, und Ew. Excellenz werden entscheiden; — darunter gibt es auch — zweifelhafte Stellen.
Die Übersetzung sammt Berücksichtigungen geben Anlass zu folgenden Fragen allgemeinen Charakters:

1. Soll ich auf dem Titelblatt bemerken: „durch den Autor selbst berücksichtigte Übersetzung", — oder „Übersetzung nach dem vom Autor selbst berücksichtigten (oder revidirten) Originale"?

2. H. Gąsiorowski möchte auf dem Blatte als Übersetzer figuriren? Soll ich diesem seinen Wunsch erfüllen?

Die Berücksichtigungen sollte Ew. Ex.

ekung mir im vorletzten Briefe mit-
getheilt, sind in der Übersetzung schon
gemacht worden.

Rücksichtlich des Papiers, des Druckes,
der Zahl der Exemplare etc. wird alles ge-
nau nach Ihrem im letzten Brie-
fe ausgesprochenen Wünschen gesche-
hen.

Zum Schlusse bitte ich Ew. Excellenz
um Ihre Entscheidung in Bezug
der in beigegebenem Blatte „Zwei-
fel und projectirten Berichtigun-
gen" mir baldmöglichst zukommen
zu lassen.

S najvišim poštovanjem čast mi
je biti

Vaš

odani sluga i prija-
telj

V. Bogišić

Petrograd 26 marta 889.

P. S. Ich ersuche Ew. Excellenz, mir die

Blätter mit „Zweifel und projectirte Berichtigungen)" (sammt Ihren Entscheidungen) zurückzustellen, da ich keine Abschrift davon zurückgelassen habe.

Vor dem Abdrucke wird Ihnen jeden Falls eine Correctur zugeschickt.

Excellentissime Collendissime

Morgen werde ich wieder Druckerei gehen um die neuen Korrekturen zu erhalten. Früher war es ausgemacht nicht zu broschüren sondern blos zu falzen, jetzt werde ich alles broschuren lassen. Eine Partie werde ich an Herrn Senator Melkowski übergeben lassen, das übrige an Ihnen nach Wien senden.

Gestern war ich der Druckerei und alles war druckfertig, — man hat mir versprochen bis Dienstag oder Mittwoch die Broschüre

fertig und expedirt werden sollen.
Über die Übersetzung ein anderes
Mal.

Najljubim prilikom molim Vas
moj najučtiviji poklon i najsrdač-
niji pozdrav

Vaš
štovalac

V Bogen

Его Высокопревосходительству

Господину Михайловичу Губе

Сенатору, Члену Государственного

Совета и т. д.

Варшава.

10 4
ВЕЧ.

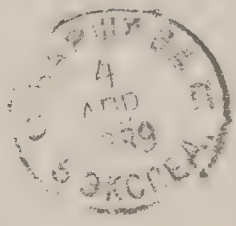
4
ЭКСПЕД

Domine excellentissime
et doctissime

Tandem aliquando bin ich im Stande
Ihnen die Correctur-Bögen zu senden. Ich
lege derselben hier an bei.
Ich habe den Artikel zuerst setzen lassen,
und erst heute gebe ich das Manuscript
in die Censur, ich hoffe in ein Paar Tage
dasselbe zurückzubekommen. Nachdem die
Censur die Erlaubniss gegeben haben wird,
werde ich sogleich drucken lassen, wenn Sie
mir die revidirten Druckbögen gut bald
zurücksenden.
Ich habe die Uebersetzung Szczurowski's
revidiren lassen, und das hat 3 – 4 Tage in
Anspruch genommen.

Die durchschossenen Stellen welche von den Revisor herrühren, werde ich aufheben lassen, da dieselben sich nicht im polnischen originale finden. Bitte Ihre Meinung darüber.

Noch habe ich zwei Ungenauigkeiten bemerkt, beide in der 3ten Colonne, wo ich die Stellen mit rothen Bleistift markirt habe.

1 Der Senat wurde vor 10 Jahren aufgehoben und an dessen Stelle ein Staatsrath ~~in errichtet~~ (gebildet Cohjeno); seitdem ist auch der Veliki sud (der oberste Gerichtshof) eine selbstständige Einrichtung geworden. Daher, anstatt „u gstv. obyczaj nozbrzh" könnte man sagen „u gstvu go nameo bpemetu".

2 Die Worte „berga nadogrun cust. ntuneu cogstudbie co dopoub rad. baben" finde ich in logischem Widerspr.

chen mit den Vorhergehenden, – denn auch im Widerspruche mit der Wirklichkeit, insbesondere mit Rücksicht auf die erste Zeit der Regierung Daniels. Daher glaube ich es wäre die Stelle etwa so zu modificieren: „не находили выгоды содействовать ослаблению власти"

Das Titelblatt dürfte etwa so eingerichtet sein.

P. M. Fyfe

Законоучитель Черноморских 1888го года

(или Черноморское училище 1888го года)

Кригеровский Законъ Божій.

(перевод[illegible] Г. Гогоцкаго.

(с[illegible] переименованіемъ автора

одобренная

С. Петербургъ

Комиссія

1889.

Die Zeitschrift „Atenaeum" ist in einer Note auf der ersten Seite ~~da~~ citirt, man braucht sie daher nicht auf dem Titelblatt zu erwähnen, umsoweniger als dasselbe auch sonst sehr belegen ist.

An den Stellen wo ich mit Bleistift das Zeichen > eingeschoben, es wäre vielleicht gut, wegen der leichteren Übersichtlichkeit, eine Zeile en blanc zwischen den Absätzen zu lassen.

Der Rücksendung der Correcturbögen und Ihrer gefälligen Anweisung entgegensehend, verbleibe ich

ihr ergebenster
F. Bajjäne

Petrograd 5 April 1889.

Hoher Excellenz,

Tandemabgehend haben wir unsere Übersetzung! Die Brochüren sind noch gestern nach Warschau abgegangen, und Sie werden dieselben in den Händen haben bevor Ihnen dieser Brief übergeben sein wird.

Die Brochüre ist nicht übel ausgefallen, insbesondere die 50 Exemplare welche auf Velinpapier gedruckt sind; es wäre vielleicht rathsam gewesen alles auf Velinpapier drucken zu lassen, da die Differenz im Preise eine minimale gewesen wäre. Übrigens, so wie es ist, ist auch gut genug. Ich bedauere dass die Drucker Sorgen

sen hat einen Faux titre zu machen und zwei weisse Blätter vor den Überschlag einzuschieben. Die Drucker sind einmal so: man muss mit ihnen alles schriftlich, par le menu, feststellen, sonst thun sie das wenigste was sie können!

Im Ganzen sind 150 Exemplare hergestellt worden, und zwar 100 auf gewöhnlichem und 50 Velinpapier.

Davon:

1. sind Ihnen nach Warschau abgesendet worden:
   70 Exempl. ordinaires
   20 Ex. Velin;
2. an Herrn Senator Markiewicz abgegeben:
   25 Ex. ordinaire
   25 Ex. Velin
3. Ich habe mir die Freiheit genommen bei mir zu behalten.
   5 Exemp. ordin.
   5 Exemp. Velin

Dreie 10 Exemplare, wenn Sie anders nicht disponiren, werde ich meinen Bekannten hier austheilen.

Ich habe eigens an Herrn Senator Malkowski eine proportionell größere Anzahl von Velin-Exemplare geben lassen, da ich weiß, daß Ihre meisten hochgestellten Bekannten in Petersburg sind, und daß er beauftragt ist denselben die Velin-Exemplare zu vertheilen. Sollten Sie aber vorziehen von Warschau aus alles versenden zu wollen, so kann H. Malkowski, auf Ihren Wink, alles nach Warschau versenden.

Ich weiß es nicht warum der Drucker, sich über die festgesetzte Zahl von 150 Exemplar, noch 15 ordinaire abgezogen hat, und mir geschickt. Ich habe ihm keine Ordre darüber gegeben. Wenn Sie, also, mit diesen 15 Exemplare nicht anders disponiren, ich werde dieselben meinen Bekannten unter den Süd- und Westslaven versenden.

Die Druckerei Rechnung beträgt:

Für Satz, Papier, Druck und Broschirung 30 rub.
Für Einpackung und Versendung 2 r. 26 k.

Summa 32 r. 26 k.

An Herrn Grasiewowski für die
Übersetzung — — — 15.

Im Ganzen 47 r. 26 k.

Für die Revision der Übersetzung, welche nicht fehlerfrei war, habe ich nichts gezahlt, da sie von einem Bekannten gemacht wurde.

Die Rechnung werde ich, nach Ihrem Wunsche, an Herrn Malkowski übergeben.

Ich finde es ganz in der Ordnung daß ich wenigstens die Hälfte der Kosten trage, da die Übersetzung in meinem Interesse stattfand, — da Sie aber dies nicht zulassen wollen, so muß meine Schuld und Dankbarkeit für Ihr Wohlwollen noch größer sein.

A sada blagodarećí Vas najiskrenije i želéi Vam svako dobro, ostajem

Vaš
iskreno počtovalac i sluga
V Bajić

Presvijetli Gospodine

Blagodarim Vam najsrdačnije za Vaše više nego ljubazno pismo. Što stranje na moje ime, ništa.

Sve vaše knjige gore-spomenute primljene, i ja sam osobito sretan što su one sa nekoliko riječi popraćene, koje će mojoj zemlji biti od velike koristi, i ja se bojim da ne nađem prave riječi da Vam izrazim moju zahvalnost za tako veliku ljubaznost. Najkorisnije će biti ako Vi mene i moje interese preporučite gospodinu ministru, Ivanu Davidoviću Deljanovu, koji

bisher mich nicht besonders für sei-
ner Professor, der ihm doch keine
Unehre macht, gekümmert hat.
Meine ganze montenegrinische Com-
mandirung war ein Martyrium,
und auch jetzt, wo die Sache mit
einem gewissen Erfolge beendigt
ist, man hört nicht auf mich
zu plagen, indem man mir weder
meine Freiheit gibt noch meine
Dienst- und Oekonomische An-
gelegenheiten regeln will. An-
statt meine Treu und Ausdauer
zu belohnen man bestraft mich
auf jede mögliche Weise.
In Europa würde man staunen
wenn den gehabten Theil des von
mir erlittenen Unrecht kennen
würde. Ich sitze schon ein ganzes
Jahr in Petersburg ohne mein Ziel
erreicht zu haben, d. h. ohne weder

eine entsprechende Stellung, noch meine durch die Gesetz und Vertrag mir zugesicherte Pension und Entschädigung erlangt zu haben.

Doch genug davon!

Sie würden mich, Excellenz, außerordentlich verbinden wenn Sie die Güte hätten mir ein Dutzend Exemplare Ihrer Broschüre unter Kreuzband schicken würden. Herrn Gostkowski müßte ich etliche Exemplare geben, und für meine Bekannte bleibt fast gar nichts übrig.

Was die deutsche Übersetzung Ihrer schönen Abhandlung anbelangt, so bin ich ganz Ihrer Meinung, daß sie etwas ausführlicher sein müßte. Für was immer Sie in dieser Hinsicht brauchen würden (Auskünfte etc.) ich bin Ihnen stets zu Diensten; es handelt sich ja vorzugsweise

um meine wohlverstandene antei-
nahme. Neulängst erhielt ich die
Nachricht, daß sich eine Abhandlung
in deutscher Sprache in Deutschland
unter dem Drucke befindet. Wäre
es nicht zweckmäßig das Erscheinen
dieser Abhandlung abzuwarten?
Übrigens, wie gesagt, ich stehe Ihnen
ganz zur Verfügung!

Vorgestern erhielt ich die Kunde
aus Paris, daß das Comité de législa-
tions étrangères officiell beschlos-
sen hat das montenegrinische Ge-
setzbuch französisch zu übersetzen
und herauszugeben. Der Übersetzer,
ein geborener Franzose, ist schon
designirt worden.

Die Nachrichten über Ihre Gesund-
heits-Zustand betrüben mich, —
ich hoffe aber daß die Exstinktion
da wird etwas vorübergehend
ist, — Kleine Anfälle davon habe
ich auch manches Mal gehabt, obwohl
es bei mir immer von Kurzen
Dauer ist. Wenn es aber

nöthig ist thäten Sie, bitte ich, nicht die Mühe einen Abstecher nach Ems zu machen. Man reist ja heutzutage mit Comfort, und unter diesen Umständen, eine Kleine Reise ist hygienisch immer gut.

Mich schicken die Ärzte nach Vichy, da, wie ich Ihnen schon mitgetheilt habe, man entdeckt bei mir eine Leberkrankheit constatirt hat. Meine Absicht wäre in ein Paar Wochen abzureisen. Wenn ich über Wasserau fahre, also von rechts drehe, ich werde mir die Ehre und das Vergnügen verschaffen Sie aufzusuchen.

A propos! In Ihrem letzten Briefe Sie schrieben mir von noch höheren Persönlichkeiten an welche Sie Ihre Abhandlung zuzu-

senden beabsichtigen. Das wäre, glaube ich, sehr nützlich sein; — und wenn ich Ihnen dabei irgendwie behülflich sein könnte, so bitte ich zu disponiren.

Mejutim ponavljam moje bezkrajno zahvalnost i ostajem na vagdan

Vaš

sluga i štovatelj

V. Vrazović

Petrograd

29 travnja 1869.

Prezvišeni Gospodine

Es ist fast eine Woche dass ich Ihnen schrieb, und, da ich Ihre Gewohnheit Kenne sogleich zu antworten, fange ich an zu zweifeln ob mein Brief Ihnen zugestellt wurde. Ich bitte Ew. Excellenz mich darüber benachrichtigen zu wollen.

In dem Briefe, unter anderem, bat ich Sie mir ein Dutzend Exemplare Ihrer Brochüre schicken zu wollen.

Očekujući s netrpljenjem odgovor Vaše Prezvišenosti ostajem s najvišim poštovanjem

Vaš
sluga i poštovalac
V. Bogišić

Petrograd 3 maja 1889.

Franzvišeni Gospodine

Soeben erhalte ich Ihren liebens=
würdigen Brief und, ohne einen
augenblick zu versäumen, beantwor=
te ich denselben.
Es thut mir unendlich leid daß
der Brief, wovon ich das letzte Mal
Erwähnung that, verloren gegangen
ist. Es war eine sehr langer
Epistel von fast 8 Seiten. In den=
selben hatte ich Ihnen meine wärm=
ste Dankbezeugung dargebracht für
Ihre von mir nicht verdiente lie=
bevollen Bemühungen zu gunsten
meiner arbeit. Denn, sprach ich
per longum et latum über die

unangenehme Lage aus welcher, mira bile dictu, ich noch nicht heraus, gekommen bin und in welche ich einzig und allein durch die Mon. tirung einer Kodification gekommen bin. Die Denkschrift wiederhole ich sehr gerne hier, — was aber das andere anbelangt so soll der be. kannte Satz gelten: non bis in idem!

Rücksichtlich einer deutschen Ausgabe Ihrer schönen Recension des Mont. Gesetzbuches bin ich, wie ich schon in den verlorenen Briefe sagte, mit Ihnen ganz einverstanden, dass diese Ausga. be umfangreicher sein sollte als die polnische und russische. Ich glaube aber dass es zweckmässig wäre, vom Standpunkte Ihrer Gelehrsamkeit auch abzuwarten das Erscheinen einer Bro. schüre über das mont. Gesetzbuch wel. che in etlichen Tagen in Deutschland

stattfinden wird. Es wird sich dadurch zeigen welche Stellung die deutsche juristische Literatur dem Codex gegenüber einnimmt. Sobald das Opusculum erscheint ist werde ein Exemplar für Ew. Excellenz anschaffen.

Mir gefällt sehr Ihre Idee ein Exemplar der Recensionen auch in die höchsten Regionen gelangen zu lassen; es wäre auch für mich von großen Nutzen sein. Wie aber dies bewerkstelligen? Ich glaube daß, für Sie, die Sache keine großen Schwierigkeiten bieten wird.

In Ihrem (von mir) erhaltenen Briefe zwei Nachrichten haben mich innigst erfreut: zuerst daß Ihre Gesundheit sich gebessert hat (denn die vorletzten Berichte hatten Herrn Senator Malkowski und mich sehr alarmirt), und zweitens daß Sie im Begriffe sind Ihre Lex Salica zu beendigen.

Sie müssen nach Ems? Ich muß noch weiter ziehen, und zwar nach Vichy um mich von neuentdeckten calculi biliosi zu befreien. Wenn ich über Warschau reise, werde ich mir natürlich die Ehre und das Vergnügen verschaffen Sie aufzusuchen.

Najpustim molim Vas da izvolite primiti moje najiskrenije poštovanje i najodličniji pozdrav

Vaš
poštovatelj i sluga i prijatelj
V Bogišić

P. S. Soeben erhalte ich auch die 12 Exemplare Ihrer Recension. Gratias ago quam maximas!

— Es wundert mich nicht sehr daß der Hr Senator Stojanovski Ihnen nicht antwortet. Seitdem H. Senator Luboszczynski mich ihm als Mitglied seiner Codifications-Commission anempfohlen hatte, seitdem ich ~~ihn sahe~~ scheint er sehr böse auf mich zu sein. Quare?... Nescio!

Hochgeehrtes Fräulein!

Nur ein Paar Worte um Ihnen zu sagen daß ich Ihre Commission erfüllt habe, indem ich vorgestern ein schön gebundenes Exemplar Ihrer schönen Novelle dem Fürsten in Ihrem Namen verehrt habe. Das Geschenk hat Ihm Freude gemacht und S. H. hat mich beauftragt Ihnen seinen wärmsten Dank dafür auszusprechen. Ob ein Gegengeschenk folgen wird, mir ist es unbekannt — ich habe das meinige gethan um dasselbe hervorzurufen. Qui vivra verra!

Mir ist noch ein schön gefundenes

Exemplar zurückgeben, — Sie können disponiren damit.

Heute reise ich ab; leider kann ich nicht auf der Durchreise in Warschau sein, — und muß ich sogar ein längeres Schreiben auf ein andres mal aufschieben, da mein Sack und Pack noch nicht ganz gemacht ist, — und in ein paar Stunden muß ich fort.

In den ersten 2–3 Wochen werde ich Ihnen kaum schreiben können, da, bevor ich nach Wisby und Paris gehe, ich will eine kleine Reise unternehmen. Sie können mir aber Ihre Briefe immer nach Paris, 71. rue des Saints Pères, adressiren. Ich

würden sehr bitten mir mitzutheilen
ob Sie, Excellenz, nach Paris kommen,
und wann Sie wieder nach Versailles
zurückkehren.

Unterdessen, leben Sie recht wohl
und vergessen Sie nicht Ihren Ihnen
sehr dankbaren und Sie verehrenden

sluga i prijatelj
V Bogišić

St. Petersbg d. 21 mai 1889.
2 Juni

Dequisič V.

ETABLISSEMENT THERMAL DE VICHY

BAINS DE DEUXIÈME CLASSE. BAINS DE PREMIÈRE CLASSE.

SALON DE LECTURE
DU CASINO

Vichy ce 14 août 1879

Excellenz

Ihr verehrtes Schreiben hat mir große Freude bereitet. Ich bin Ihnen sehr dankbar dafür. Inzwischt habe ich erfahren, wo Sie sind, was Sie thun, wo Sie weiter zu gehen beabsichtigen. Tausend dank für Ihr werk, bezüglich der Les Salica, ich hoffe das Werk in Paris zu finden

nach meiner Rückkehr, was hoffentlich in 3–4 Tagen statt finden wird. Ich werde mit Ihnen darüber besprechen die Frage wo eine Recension darüber einzurücken wäre.

Ich bin sehr froh daß Ems doch gewisse Erleichterungen in Ihrem Gesundheitszustande hervorgebracht hat. Das Übrige werden hoffentlich Ihre Reisen nach dem Süden mit sich bringen.

Was mich anbelangt, ich weiß noch immer nichts über meine nächste Zukunft. Mein Urlaub nimmt sein Ende d. 1 September. Ich habe 15
zwar den Herrn Minister ge-

abreisen, mich in Paris zu lesen bis die kleine "orientalische" Frage der Liquidation meiner Lage gelöst sein wird." Bisher aber habe ich keine Antwort erhalten, so zwar, daß ich mich noch immer zwischen Himmel und Erde befinde.

Sollte ich wieder nach Petersburg reisen, ich werde meinen Weg über Warschau nehmen, — da, aber werde ich Ihre Briefe nicht dorthin treffen können.

Vor ungefähr einer Woche war unser vortrefflicher Vogel in Paris. Wir waren oft mit einander und haben öfters von Ihnen gesprochen. Von Paris ist er nach der Schweiz gereist, und von dort wird er, freilich, nach Warschau zurückkehren müssen.

Anlangt ist eine ganze Abhandlung, deren Umfang wie die jüngst von Dr Bielz in Hermannstadt erschienene über das neue Montenegrinische Gesetzbuch. Sie ist von dem dortigen Professor des römischen Rechts Herrn V. Vujnović.

Sollten Ew Excellenz etwas in Paris brauchen bitte mich nicht zu sparen; — was ist nur Dank es wird geschehen.

Mit der besten Bitte, empfangen Sie den Ausdruck meiner aufrichtigsten Verehrung

Das

Ihr ergebenster Diener

V Vujnović

1)
à rangoisieni Jonfodine

Je commence à lire votre ré-
ponse à ma [illegible] je me
presse de répondre à votre ai-
mable lettre d'hier 24 cour.
Hier même j'ai présenté l'o-
casion de [illegible] sur le
gouvernement [illegible] du
et j'ajoute, de mon mieux, le re-
mède :
L'auteur français du livre ré-
unissant tous les endroits de
Cicéron [illegible] le droit
romain a appelé [illegible]

Le nom de l'auteur étant donné m'était bien facile de trouver dans un Répertoire bibliographique [illegible] de l'ouvrage ; le voici :

"Caumeau (J. de). Explication des passages de Ste Ecriture contenus dans les oeuvres de Cicéron. Paris 1857. un fort volume gr. in 8°. prix 8 francs."

Il m'a été dit que le livre est déjà épuisé, — il faudra donc le chercher par voie d'antiquaire.

Si vous voulez que je m'en occupe, il faut que je sois à Paris, vous n'avez qu'un mot à dire ; — j'irai dans mon

possible pour vous le trouver.
Si c'est un autre ouvrage que
vous aviez en vue, écrivez moi,
et je ferai d'autres investiga-
tions sur ce sujet.

Je vous prie, Excellence Thérèse,
une fois pour toutes, de ne plus
vous gêner de me charger de
commissions qui vous [illegible] à vous rap-
peler; par là au contraire,
vous me ferez chaque fois
le plus grand plaisir.

Je suis enchanté que les eaux
de Ems vous ont fait du bien.
Etant que vous allez poursuivre
votre voyage vers l'Occident.
Je ne puis non plus me plain-
dre du résultat de ma cure
de Vichy.

Dans l'espoir de vous rencontrer quelque part pendant vos pérégrinations, — car il me je regrette de

Vaše kreuzvišenosti

pokorni sluga i prijatelj

V. Bogišić

71. rue des Saints Pères

(Paris 28/8 889.)

P. S. Ist denn erschienen Ihr Werk über Lex Salica?

Cagobar g. III 26. 17.
St. Petersburg d. 17 feber 1890

Hohe Excellenz

Ganz ergebenen Dank für Ihren lieben, vier Seiten Brief und für die in denselben erhaltenen Mittheilungen. Eine unter ihnen hat mich besonders gefreut, es ist die Nachricht Ihres guten Gesundheitszustandes. Wir hoffen Sie es so auch bleiben wird. Amen!

Das Buch über die Verschwörung wurde, wie Sie es aus dem Vorwort ersehen, von mir blos aus Freundschaftsrücksichten für Herrn Raiki gemacht. Die Sache [illegible]

dem Gebiete meiner Spezialität.
und ich bedauere die Zeit die ich
auf dasselbe habe verwenden
müssen).

Heute erhalte ich eine interessan-
te Broschüre von Dareste, über
das Repressaliarecht im alt. Grie-
chenland. Sie werden sie gewiß
auch erhalten haben.

Gestern erhielt ich die Nach-
richt aus Frankreich daß die Bro-
schüre Nickel's übersetzt worden
ist, und der Übersetzer, ein
Rechtsprofessor, bittet mich den
Titel Ihrer Broschüre über das
montenegr. Gesetzbuch in Über-
setzung zu senden. Sein Wunsch
ist auch erfüllt worden.

Sie werden hoffentlich das Buch
über die Litoka aus dem römischen

Rechte, durch Buchhändler Reinwald, erhalten haben. Ich habe das Buch noch vor meiner Abreise aus Paris dem Buchhändler zu kommen lassen.

Ich höre, daß unser Freund Siegfried Wagenaus geworden ist. Wenn Sie ihn sehen, Excellenz, so bitte ihm meine aufrichtigen Grüße und Gratulationen mitzutheilen.

Zum Schlusse muß ich Ihnen sagen daß ich diese Tage durch Ihre Verlassowskaya Kasimira zu viel Kiegs aufgefunden und erworben habe. In der Lectüre derselben habe ich schon mehrere angenehme Stunden zugebracht,

und noch mehrere zu bürgen werde
da ich das Buch noch nicht zu
Ende gelesen habe. Das Werk
ist wirklich monumental.

Dieser Tage habe ich den
Senator Stalkowski gesehen,
er empfiehlt sich Ihnen sehr.
Ich hoffe daß ich bald im Stande
sein wird Petersburg zu verlassen,
sollte ich über Warschau reisen
werde ich mich gewiß dort aufhal
ten und Ihnen einen Besuch ab
statten.

Unter diesen Lebensbedingungen
wohl, und bitte nicht zu ver-
gessen Ihren dankbarvoll ergebensten

J. Bogucki

Petrograd d. 27 März 1890.

Hohe Excellenz

Ich will Ihnen heute auf die einzelnen Fragen welche in Ihrem Geehrten vom 7/19 dieses enthalten sind nach Möglichkeit Bescheid geben

Vor allem es freut mich Ihnen mittheilen zu können, dass das montenegrinische Gesetzbuch schon übersetzt worden ist. Es ist das comité des législations comparées in Paris wel

chen den Übersetzer gefunden
und ihm auch honoriren wird.
Auf Kosten des Comité wird
die Übersetzung auch gedruckt.
Leider das Manuscript kann
nicht in die Druckerei gegeben
werden bevor ich über eine
Anzahl schwieriger Stellen mit
dem Übersetzer conferirt habe.
Diese Besprechung kann nur
mündlich Statt finden, daher,
bevor ich nach Paris komme,
kann davon keine Rede sein.

Über Herrn Rački kann ich
Ihnen sagen daß er nicht
mehr <u>officieller</u> Präsident

der Akademie ist, weil die Regierung seine letzte Wahl nicht bestätigen wollte. Er ist aber noch immer Vorstand der historisch-philologischen Section, und thatsächlich la cheville ouvrière der Akademie.

Über mein diessommerliches Aufenthalt, kann ich Ihnen noch nichts Bestimmtes mittheilen. Ich kann nur sagen, daß ich von hier gedenke nach Paris zu reisen, dann in Juli nach Karlsbad, wo mich die Ärzte schicken. Wenn ich über Warschau reise, versteht sich von selbst daß

ich mir die Ehre und das Vergnügen verschaffen werde Ew. Excellenz aufzusuchen, bei welcher Gelegenheit wir über Ihre laufenden Arbeiten besprechen werden, insbesondere die Lex Salica.

Da Sie den Preis des Lagueraie wissen wollen, so muß ich Ihnen sagen daß ich dafür bei Thorin 7 Francs gegeben habe. Übrigens, der ist ja nur ein à conto der von Ihnen für mich gemachten Auslagen, es ist daher nicht der Mühe Werth darüber zu reden.

Ca sada, ostajem s najvišim poštovanjem i najtvrđnijim pozdravom

Vaš Vam odani

V. Vrgin[illegible]

Zagreb 9 X. 1881. 26. 17

Breslau d 12ten August 1856.

Excellenz!

Ich habe Ihnen als neuen Domprobst und Weihbischof Herrn Latusek, von dem ich voraussetze, daß Sie Ihre Bestätigung Herr Prof. Dr Ritter von Pilat zum Ueberbringen bei Ihrer Abreise nach Salzbrunn bei sich nicht abzugeben gebeten. Es thut mir leid nämlich nicht in Berlin zu sein um Ihnen Excellenz Ihren Wunsch zu entsprechen, und Ihnen die Ihre persönlich zu überreichen

Ihrer Excellenz

ganz gehorsamster Diener
Dr Balzer
Domherr u. Professor

An das plen. Tit. Russische Staatsconseil
und Ritterschaftliche Deputirten
Herren Dr. Gube
Excellenz
im Gasthofe zur Gans
hierselbst.

Votre Excellence!

L'été passé à notre rencontre,
dont le souvenir m'est encore
agréable, il était question de la
législation ancien Gothique,
dont je trouverais que Votre Ex-
cellence était intéressé de pren-
dre une connoissance plus près.
Après Votre départ je me souve-
nerais que j'avais, dans cette
matière un Ouvrage de Jeune
Swanenm velleste" pour le
célèbre Hjernhöök, qui est
de beaucoup de mérite, et le
seul qui assez complètement
traite cette chose —

Je l'avais alors prêté à quelq
un, mais ne me souvenais à qui
depuis je l'ai retrouvé et m
prend aujourd'hui la liberté d
vous le remettre. Ce Livre
est très rare, ainsi qu'on ne
peut le trouver en ce hau
pays cette cause je suis obli
gé de vous prier d'avoir la
bonté de me le remettre, afin
n'en ayant plus besoin; pour
rai que la lacune qu'il laiss
dans ma Bibliothèque soit
remplie — Cependant, comme
je n'en ai pas besoin moi-
même, la restitution du
livre n'est d'aucune hâte —
Peut être que cet envoi sera
superflu, il est au moins fait
à bonne intention, ainsi que
moi même je serai toujours
avec une considération
parfaite

Votre Excellence

très humble serviteur

J. G. von Bonsdorff

Il faudrait écrire à l'officier
à octtya pour qu'il fasse mettre
des tubes sur les 4 plongeurs
et en attendant qu'on lui porte de la
poudre, la tenir dans une chambre
où il y aurait un peu de feu afin
que les tubes soient bien secs
j'crois qu'il aura de la poudre demain
écrivez aujourd'hui. j'vais voir
Bontemps
Mercredi le 10 janvier 1840

Monsieur

Vous êtes prié de la part de Mme veuve BONTEMPS *et de son fils, de vouloir bien assister au Service funèbre et au Convoi de Monsieur le Général – Major d'artillerie* **BONTEMPS**, *leur époux et père, décédé le* 8 *août* 1840, *à quatre heures du matin.*

La cérémonie aura lieu à l'Église catholique de Ste.-Catherine, lundi prochain 12 *de ce mois, à onze heures du matin.*

Ad Romanos Hlubc. –

Euer Excellenz

haben geruhen mich zu meinem großen Bedauern abzulehnen und ich kann es Ihnen nicht verdenken zu können. Leider ist es mir heute unmöglich, Ihrer gütigen Aufforderung Folge zu leisten, da ich mich für heute Mittag bei einem mir verwandten Familie angesagt habe, um einen Geburtstag mit feiern zu helfen.

Ich werde Euer Excellenz mich morgen in Ihrem Hotel zu persönlichen suchen und glücklich sein, wenn ich Sie dort antreffe.

In tiefster gehorsamster Verehrung Euer Excellenz

gehorsamster

Berlin 14. December 1867.

A. Boeckh.

Naples 27 août 18..

Monsieur le conseiller

J'ai toujours en présence une ennemie, qui m'attaque quelquefois à l'improviste: c'est la goutte
Ce matin j'avais quelque chose, qui faisait craindre son arrivée: et je suis déjà hors d'état de sortir.
C'est dommage: parce que je ne puis pas avoir le plaisir de vous revoir, et de présenter aussi mes respects à Madame votre épouse. Je vous souhaite donc par écrit bon voyage, et prompt retour à Naples.
Maintenant je prends la liberté de vous soumettre un essai de mes travaux judiciaires et scientifique: et je vous prie de ne vouloir pas oublier

Votre très humble Serv.
Pasquale Stanislao

A Monsieur

Mr. Hubé Conseiller de S. M.

l'empereur de Russie –

Da. Borrelli

Korespondencja Romualda Hubego.T.1.

Abegg,Julius Heinrich: 5 listów z lat 1856,1857,1861, 1864,1865 k.1-11

Abraham,Władysław: 4 listy z lat 1885,1887,1889,1890 k.12-19

Real Academia de Ciencias Morales y Politicas: 10 listów z lat 1861,1865 z podpisem sekretarza Pedro Gómez de la Serna,1870,1880,1881,1884/3/,1886,1887 k.20-43

Adamović,Vasilij: 1 list z 1889 k.44-45

Adlerberg,Nikolaj: 1 list b.d. k.46-48

Imp.Akademija Nauk.Otdelenie russkogo jazyka i slovesnosti: 2 listy z lat 1861 z podpisem: Aleksandr Vostokov,1873 z podpisem: Jakov Grot k.49-54

Imp.Akademija Nauk.Nepremennyj sekretar': 1 list z 1875 z podpisem: Konstantin Veselovskij k.55-56

Alexandre,A. : 1 list z 1874 k.57-58

Alexandrowicz,Antoni: 15 listów z lat 1854 z dod.listu Marceliny Niepokojczyckiej do Alexandrowicza,1870, 1871/3/,1872/5/,1873,1874/3/,b.d.fragm. k.59-93

Antonelli,Giacomo: 1 list z 1857 k.94-95

Arcimowicz,Wiktor: 2 listy z 1865,1890 k.96-99

Baer,Herrmann Joseph,Buchhändler - Frankfurt a.M.: 1 list z 1865 k.100-101

Bailly-Bailliere,Cárlos,Librero - Madrid: 1 list z 1861 k.102-104

Baluďanský,Michal /Balugyánsky,M./: 1 list z 1842 k.105-106

Balzer,Oswald: 7 listów z lat 1885,1886,1887/3/,1888, 1890 k.107-125

ks.Baranowski,Walenty: 3 listy z 1873,1876,1877 k.126-132

ks.Barącz,Sadok: 1 list z 1854 k.133-134

Bargagli,Scipione: 1 list z 1847 k.135-137

Barsov,Nikolaj: 3 listy z 1875,1883/2/,z nich jeden z nadrukiem:Bibliotekar'Varš.Universiteta k.138-143

Bartoszewicz,Adam:1 list z 1862 z dod. k.144-147

Baudouin de Courtenay,Jan: 2 listy z 1889 k.148-151

Beck,A. : 2 listy z 1872 k.152-155

Behrend,Jacob Friedrich: 2 listy z 1889,z nich 1 b.k. k.156-160

Bentkowski,Feliks: 6 listów z 1839/4,z nich drugi b.k./, 1840,1852 k.161-172

Bergson,Jules: 2 listy z 1857,1861.Dod.: notatka autobiograficzna k.173-178

Bernstein,C. : 2 listy z 1890 k.179-180

Bertinelli,Gioacchino: 4 listy z 1853,1855,1877,1878 k.181-188

Biedrzycki,Jan: 1 list z 1890 k.189-191

Bielowski,August: 9 listów z 1853 z dod.opisu kodeksów Statutów Kazimierzowskich Oss.III i II,1867 z dod. pisma Zakładu Narodowego im.Ossolińskich z podpisami Maurycego Dzieduszyckiego i Franciszka Ks.Godebskiego,1868,1870/4/,1875/2/z dod.odpisów fragmentów rkpsu Stat.Wiśl.Oss.III i podobizną. k.192-231

Bienaimé,Louis: 2 listy z lat 1848,1849 k.232-235

Biener,Friedrich August: 1 list z 1857 k.236-239

Biernacki,Cezar: 1 list z 1875 k.240-241

Bierzyński,Roman: 1 list z 1877 k.242-243

Bischoff,Ferdinand: 1 list z 1875 k.244-246

Blagoveščenskij,Nikolaj /Blagoweschtschenski/: 1 list z 1874 k.247-248

Bludov,Antoinette /Bloudoff/: 21 listów z 1843,1846, 1847,1853,1861/2/,1863,1864/2/,1867,b.d./11/ k.249-297

Bludov,Dmitrij: 16 listów z 1846,1854,1859,b.d./13/ i 3 luźne notatki k.298-338

Bluhme,Friedrich: 1 list z 1865 k.339-340

Bobrzyński,Michał: 10 listów z 1875/2/,1876,1877/3/, 1879/2/,1881,b.d. k.341-359

Bocca frères,Librairie - Turin: 3 listy z 1861,1862/2/k.360-364

Bogišić,Valtazar: 24 listy z 1867/2/,1877,1888/3/, 1889/16/,1890/2/ k.365-417

Boltzer,Johann: 1 list z 1856 k.418-419

Bonsdorff,J. G. : 1 list b.d. k.420

Bontemps,Piotr K.Fr.: 1 list z 1840 i zawiadomienie o śmierci k.421-423

Boretius,Alfred: 1 list z 1867 k.424-425

Borrelli,Paschal: 1 list z 1847 k.426-427

Rkps
5007 III

R. HUBE

Korespondencja

T. 1
A-Bo